מיספר 2436 שנה 48 המחיר 250 שקלים (כולל מע"מ)

הזה

אריאל שרון:
הקרב האחרון בחרות

מי עמד מאחורי הפתרת

שנה
שנה
שנה
שנה
שנה
שנה
שנה
שנה
וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

העצמאות והחובה

לשמוח, בלי לשכוח.

שימחה רבה גורם לכולנו יום־העצמאות של מדינתנו הצעירה והמתחדשת, אך שימחה זו — שמעבר לכל מחלוקת פוליטית — לא גרמה לנו לשכוח את חיילנו באשר הם, שהמשיכו במילוי חובותיהם השיגרתיים, כדי לאפשר את שימחתנו כאן מפריע. **עמיצה פריידמן**, תל־אביב

● ● ●

צונחים, צונחים

בשמיים כן, על הארץ – לא!

האסטרונאוט האמריקאי ג'ון גלן נחל כישלון חרוץ בבחירות המוקדמות במיפלגה הדמוקרטית, למרות שיצא מחוץ לתחום כדור־הארץ והיה האדם השלישי שעלה לשמיים, אחרי משה רבנו ואליהו הנביא. הרי הוא אדם מפורסם ופופולרי ביותר!

בישראל קיבלו הרבה גנרלים את המקומות הראשונים במיפלגות, בממשלות ובכל התחומים מחוץ לצבא — כל זאת בגלל הפופולריות שלהם. אני סבור שהדבר הזה הוא שורש הרע במדינתנו, מכיוון שבדרך־כלל רופא טוב איננו דווקא עורך־דין טוב, ועורך־דין טוב אינו חייב להיות מוסיקאי כישרוני, ומוסיקאי כישרוני אינו כדורגלן מצליח, וכדורגלן מצליח אינו כדורסלן מצטיין, וגנרל טוב אינו תמיד פוליטיקי טוב.

בבחירות הקרובות לכנסת מתמודדים עוד ועוד גנרלים (וייצמן, הוד, איתן ואחרים), בנוסף לאלה שהיו לנו (רבין, בר־לב, גור, אלון ז"ל, דיין ז"ל, ידין, פעיל, שרון, ציפורי ואחרים). האומנם הגנרלים שלנו מוכשרים בכל התחומים? כדאי שנחקה את האמריקאים, שאמרו לגלן: בשמים כן, על הארץ — לא, כאלף רבתי!

שמשון שיבק, בני־ברק

● ● ●

מעשה בפרדס

אנשי מישמר־הגבול אינם יודעים גבול.

כשהייתי היום (18 באפריל) אצל ידידי במאהלו החוקי, השוכן בין מושב בקוע ובין קיבוץ מישמר־דויד, שמעתי מפיו על מיקרה מזעזע.

בנו נסע באותו היום אל מעבידו, פרדסן, כדי לקבל את שכרו. הבן ושניים מחבריו עברו בדרכם בפרדס ליד המושב ישרש, שם נתקלו בשלושה חיילים צעירים, המשרתים במישמר־הגבול. הם נשאלו למעשיהם, נחקרו והציגו תעודות־זהות.

שניים מהם הורשו להמשיך בדרכם, ואילו השלישי, בנו של ידידי, נעצר. וכך הוא סיפר לי את תלאותיו:

„הצגתי תעודת־זהות, והחיילים אמרו לי שאני מחבל ושכל חברייי נתפסו בלבנון. נשבעתי שאני מאמין באלוהים ושאין לי שום עניין עם שום דבר. חייל אחד קטף לימון מעץ, שבר אותו ודחף לי לעיניים. אחר־כך הכריח אותי לעשן ולקחת את העשן לריאות, אפילו שנשבעתי שאף פעם קודם לא עישנתי. כשעזבו אותי ורצו לנסוע, אחד החיילים סימן מסביבי במקל ואמר: עמוד דום! אם תזוז מפה, נהרוג אותך!"

זקי רצון, שימשון

● ● ●

שאלות בגבול הצפון

הקורא דורש תשובות מתומכי הנסיגה מלבנון.

כחסידי הנסיגה המיידית מלבנון, ללא כל תנאים מוקדמים, ובהתחשב באפשרות שכוחות עוייניים ינועו דרומה בעיקבות צה"ל — אתם חייבים להסביר לתושבי גבול־הצפון כיצד תגנו עליהם בפועל. לא בדיבורים, לא במאמרים — אלא במעשים: חיל־אוויר? ארטילריה? טילים? גיחות שיריון מעבר לגבול, לבסיסיהם?

אי־אפשר להשאיר את הנושא פתוח, ללא תשובה. מדובר בציבור גדול, החייב לקבל תשובות מיבצעיות לעת נסיגה דרומה, לישראל.

אם לא תציגו תשובות מיבצעיות ותציעו פעילויות אקטיביות, אלה או אחרות, תפקירו את גבול הצפון ותקחו על עצמכם אחריות כבדה כלפי ההיסטוריה של מדינת ישראל כולה!

עמי ליבנה, עין־חרוד מאוחד

● ● ●

רחפות לצה"ל

הקורא המהנדס מציע פיתוח של רחפת־אוויר, לפי הקונצפציה של הפטנט שלו, שתחסוך חיי חיילים.

הפיגועים הרבים בחיילנו בלבנון על־ידי מוקשים ופצצות מגע ומדרס — אינם כורח המציאות.

(המשך בעמוד 4)

כתבות השער הקדמי:

חרות נגד שרון

אנשי חרות, שבלמו את אריאל שרון, העניקו יתרון לקנאי קיצוני אחר, משה ארנס. אך מיל־חמת־הכיסאות טרם נסתיימה, כי בחרות ארוכה הדרך לכיסא.

13

החתרנים

אחרי ההלם הראשון וגל ההכחשות וההתפחשויות, חוזרים אנשי גוש־אמונים לתגובתם הראשונה: הם מצדיקים את המחתרת ואת מעשי הרצח שלה, ומחפים עליהם!

7
9

הקרב על בית ברל

לכאורה זה מוסר חינוכי בלבד, למעשה זוהי עמדת־מפתח להעברת כספים למיפלגת העבודה. לכן מטיל שימעון פרס את כל סבבו מישקלו כדי לזכות בשליטה בבית ברל, והוא מסתייע לשם כך בבתו, ה־משפשת שם כמורה.

16

כתבת השער האחורי:

אימוץ אמיץ

לפני שלושה חודשים ניסה גיל בן ה־11 לגנוב חגורה בבוטיקה של יפית ניניו. היום הוא מתגורר אצל יפית כבנה לכל דבר. הם בטוחים שהקשר החם והמיוחד הזה יפתור את בעיותיו של גיל, שהיוה ער כה בעיה למישטרת בת־ים.

35

מסיבות יום העצמאות

הפוליטיקאים, שבאו למסיבות יום־העצמאות, שבחו לחגוג והמשיכו לרקוח את תבשילי הבחירות, ואילו האמנים, ששילבו את יום־הולדתה של המדינה עם זה של נחום היימן עשו חגיגה גדולה ואמיתית.

70

מודעי

יצחק מודעי חיפש לעצמו מיפלגה ש־המיפלס האידיאולוגי שלה נמוך ויכולת הקידום בה גבוהה ומהירה. 19 שנה אחרי שמצא אותה, הפך מודעי למנהיג המובהק של המיפלגה הלי־ברלית. מיהו יצחק מודעי, שכבש את הליברלים?

28

הסוד הנורא של פרס

הסקרים הסודיים שבידי **שימעון פרס** חוזים שיוויון בין המערך והליכוד. לכן הוא ממהר לגמור את הרכבת הרשימה עוד השבוע, לפני שידלוף הסוד הנורא ויגרום למהפך במיפלגתו.

10

זעקה מן הכלא

„אני בסך־הכל בן 21, אני יושב כבר שלוש שנים וחושש שלא אצליח לגמור את המאסר. אנא עיזרו לי!" זועק סטריק כהן, המפגה את תחינתו הנואשת להעולם הזה. האם אכן היה פטריק קורבן להתעללות הסוהרים ומפקדם?

61

הילל המהלל

„במהלך המילחמה השתכנעתי בנחיצותה הצודקת... אני לא רואה כל הצדקה לתקוף את שרון..." כך אומר מועמד מפ"ם לתפקיד שר, הילל אשכנזי שהוא חסיד נלהב ועיקבי של אריאל שרון.

27

השתיקה של עזר

„דרג פוליטי ש־הצבא משפיע עליו, כמו במיקרה של מילחמת־לבנון, הוא עקום... את כל הטענות על רפול בבקשה להפנות לממשלה..." אומר עזר וייצמן בראיון מיוחד, מסביר את שתיקתו בתקופת המילחמה ומספר על ציפיותיו באשר לתוצאות של הבחירות.

64

פלאמנקו במקום דיסקו

„אני לא יודעת לרקוד דיסקו," מודה דליה לאו, רקדנית הפלאמנקו, אך היא בהחלט יודעת לרקוד את ריקוד הפלאמנקו, ואת זאת היא עושה במשך שעות רבות בכל יום, החל בגיל 20.

72

רצון בלי רצון

חני וסביון היו שמנים והחליטו לרזות. הם גזרו על עצמם דיאטות רצחניות, שאותן אינם יכולים להפסיק. היום הם ממשיכים לרזות מבלי לרצות בכך. את התופעה מנסים להסביר מומחים.

52

סכין בלחי

זה היה מעשה אכזרי לשמו – שלושה גברים הגיחו לעבר הזוג שהמתין לאוטובוס והתכו את פניהם בסכין, לעיני העוברים והשבים. איש מהם לא בא לעזרה!

31

המדורים הקבועים:

מיבתבים 3
קורא יקר 5
תשקיף 6
הנדון 7
במדינה 8
יומן אישי – החטא של סבידור 18
אנשים 23
בלונים 24
מה הם אומרים – נחמן ש', אסתר אלכסנדר, ויקטור שם־טוב, בתיה שושני־אנסי, לאה לשם, חנס לברכט 32
אנשים בעולם – צ'רנייקו, בוי גורג', גון קולינס 36
לילות ישראל – מסיבת כסף 38
חלון ראווה – עניינים של קיץ 40
זה וגם זה 42
נמר של נייר – נדין גורדימר, אריה סיוון, לורנס סנדרס, עודד פלד, עמליה כהנא־כרמון ואמיל גרינצווייג 44
הוריזקום – שור 47
עולם קטן – בולגריה, בריטניה 49
קולנוע – הנשף, צל אשה 50
אתה והשקל 59
תמליץ – שידורי חטלוויזיה בישראל ובירדן 62
שידור 63
ספורט 67
תמרורים 69
זה היה העולם הזה שהיה 74

(המשך מעמוד 3)

כאמצעי ניידות ותעבורת חיילים ומיטענים בדרכים וכבישים קבועים, חייב צה"ל להשתמש ברחפות־אוויר והליקופטרים, שאינם תלויים במיקום הדרך הקבועה, ואין האוייב יכול לדעת איפוא יטוס המטוס, כדי למקשו.

זרחין

בתחילת שנות השישים הצעתי לראשי מערכת הביטחון והממשלה לנצל את הקונצציה המפורשת בפטנט הישראלי שלי, מס' 21923, לבניית מכשירי־תעופה, כגון רחפות־אוויר, הליקופטרים, מטוסים וכו', שיופעלו על־ידי מערכות רבגליים קונטרוטורריים, במקום פרופלרים יקרים ויוצרי־רעש, המגיע לאוזני האוייב ממרחק גדול ונותן לאוייב זמן להתכונן. המערכות שאני מציע יהיו שקטות בטיסתן, כמו טיס־עוף, גם יהיו יותר זולות ופשוטות מפרופלרים.

מהעיתונים המיקצועים הסובייטיים אני לומד, שבברית־המועצות פותחו רחפות בגדלים שונים, לכל מטרה ולכל מיטען — החל מ־20 טון ועד 400 טון ושהפירמה הפינית ויירטסילה בונה ספינות־רחפת לפי הרשאה סובייטית!

מכשיר אמפיבי סאבפ סובייטי, הנושא שלושה אנשים ומיטען של 500 קילוגרם עולה קרוב ל־2000 רובל (עתון T.M מ־11/1983, דף 7).

אני מקווה שמיכתבי זה יצור לחץ על האחראים, לזרז פיתוח אמצעים שיחסכו חיי החיילים.

אלכסנדר זרחין, תל־אביב

● ● ●

יומיים ללא מחלוקת

צפירת יום־הזכרון והמולת פטישי יום־העצמאות מגרשים מחשבות רעות.

יום־העצמאות הוא הזדמנות נדירה, שכמוה יש לנו רק פעם בשנה, להיזכר בחיוב שבחיינו. המדינה שלנו, על כל מיגרעותיה, היא שלנו. יש לנו עצמאות, ויש לנו על מה להתגאות — הישגינו במדע, בקיבוץ־גלויות ובהפרחת־השממה הם לתיפארת.

גם יום הזיכרון לחללי צה"ל, שאנו מציינים אותו יום אחד לפני יום־העצמאות, מאחד את כולנו, בעצב העמוק שבו.

כדאי שנתרגל כולנו לכבד שני ימים מיוחדים אלה, נתעלה בהם על מחלוקות פוליטיות, על איבות עדתיות, על קינאה מעמדית וצרות־עין חברתית, ונגרש מליבנו מחשבות רעות. סוף־סוף, כמה פעמים בשנה יש לנו יום־העצמאות ויום־הזיכרון?

יובבד אהרוני, חיפה

● ● ●

טעות ספורטיבית

במדור הספורט הוחלפו תמונותיהם של שני אנשי־כדורסל ("העולם הזה" 25.4.84).

כתבתם דברים מאוד מעניינים על פנחס

אנשי־כדורסל גרשון (מימין) וגילמן
ליד אותו השולחן

("פיני") גרשון, מאמן מכבי חיפה בכדורסל, וצירפתם לסיפור גם תמונה. מתחת לתמונה היה רשום שמו, אך בה עצמה הופיע דווקא אישכדורסל אחר — ניל גילמן, לשעבר יו"ר מכבי נתניה.

משה זיו, נתניה

● *הטעות שלנו. שני אנשי־הספורט צולמו באותו אירוע, ובשל טעות בחיתוך הופיע תצלומו של גילמן, שישב ליד גרשון.*

● ● ●

שורשים בבית־קברות

מצבות מנותצות על קברים של ותיקי העיר בבית־הקברות ברחוב טרומפלדור בתל־אביב.

לפני חצי שנה גילתה מישפחתנו שאין מצבות על קיברי אבי־סבי, אלחנן יעקב ליטווינסקי (שנפטר ב־1916), וחמותו, בת למישפחת פונקלשטיין — שניהם ממייסדי אחוזת־בית.

המצבות נותצו בידי אלמונים, והעיריה אינה עושה דבר לשיקומן. כשפנינו בעניין זה לראש־העיריה, הוא לא טרח להשיב לנו. תחת זאת הזדרז לערוך טקס של הנחת זרים על קיבריהם של ותיקי תל־אביב אחרים — אותם שמצבותיהם נותרו על מקומם.

להט

כראי להעיר באוזניו של שלמה להט, המנהל את חגיגות ה־75 לתל־אביב: שורשי העיר נמצאים בבית־הקברות הראשון שלה, וכדאי לדאוג להם ולשמור עליהם. העיריה הקוראת רחובות על שמם של כל מיני נדבנים אלמוניים, יכולה בוודאי למצוא איזה נדבן שיממן את שמירת בית־הקברות ברחוב טרומפלדור.

נאווה ליטווינסקי, תל־אביב

חזון משה

הבחירות המתקרבות מעוררות תנועות של־איש־אחד. הנה מיכתבו של אחד מהם:

עם בוא האביב, תנועת כ ח ל מאחלת לך שפע חיבה קסומה והתגשמות מישאלות ליבך, בהערכה ובהערצה. סיסמתנו: תנועה והתקרמות כוח־החיים — כך הוא הדבר ולא יכול להיות אחרת.

לכן אנו מציעים:

- הנהגת בית־ספר פתוח;
- שיחרור מדיעות קדומות;
- פיתוח התשוקות הטיבעיות;
- היתר ליוצא־צבא להחזיק פילגש;
- היתר ליוצאת־צבא להחזיק בעל במעמד של חבר לחיים;
- ריבוי העליה;
- המשך כיבוש הארץ;
- כלכלה חופשית;
- הקמת מלכות בית־דויד;

ועוד ועוד.

אם תיאותו לסייע לתנועתנו הצעירה והדינאמית, בעלת העוז והעוצמה, החזון והמעוף, המביטה קדימה בלהט החיים והודם — אנא פנו לת"ד 20, קריית אונו.

משה־בן־דויד־חיים
סח־בן־משולם, קרית־אונו

הטרור — אופציה ישראלית

ממשלה שהטרור הוא רצוי לה, מעוררת סלידה יותר מהטרור עצמו.

אם ביקש מישהו הוכחה, שהטרור משמש אמתלא בידי ממשלת־ישראל שלא להגיע לידי פיתרון הבעיה הפלסטינית, באו דברי האלוף דויד עברי (בטלוויזיה, ב־18 באפריל) וסיפקו אותה במלואה.

אומר דויד עברי, שהפלסטינים נאלצו לחזור אל דרך הטרור כי אינדו את יכולתם המדינית, שהיתה להם בלבנון. גם יצחק שמיר טען בטלוויזיה לפני כמה חודשים, שהיתה סכנה מדינית מצד אש"ף, שחייבה את ישראל לצאת למילחמה.

ברור אם כן, שאין ישראל רוצה להגיע למו"מ מדיני בעניין הפלסטינים ושאינה מבקשת פיתרון מדיני. הטרור הוא הרע במיעוטו, מבחינתה. ברור גם שהטרור ממנו סובלים אזרחי ישראל הוא טוב מאוד למדיניות הישראלית, משום שישראל — או ליתר דיוק, ממשלת ישראל — יכולה להמשיך ולטעון שאין מנהלים מו"מ עם "מחבלים", ואף לבקש סיוע בעולם כנגד "הטרור הבינלאומי".

אלה המחפשים את המתונים שבין הפלסטינים, המוכנים לצאת כנגד הטרור כדי לעלות על הדרך המדינית, מוליכים שולל את הציבור הישראלי והפלסטיני ואולי גם את עצמם, מפני שאין ישראל מותירה אופציות מדיניות לפלסטינים. כי כל מו"מ פירושו ויתור על שטחים, ולזאת אין ישראל מוכנה — אפילו שתתוקן האמנה הפלסטינית. גם "אוטונומיה" אינה מבטיחה לפלסטינים אפשרות קיום כלשהו, ובוודאי לא ביטחון כנגד מדיניות שנועדה לכרסם בהם, למנוע מהם אפשרות של פיתוח כלכלי, לדלדל את אוכלוסייתם ולהביאם לידי יאוש מאפשרות קיום בארצם.

הואיל וישראל, לפי עדותם של שמיר ועברי, חוששת מן הדרך המדינית, אין כל ספק שישראל היא זו הבוחרת באופציה הרצויה לה: הטרור הפלסטיני.

טרור כלפי אזרחים חפים מפשע, מעורר סלידה, אך יותר מכך ממשלה שהטרור רצוי לה.

יצחק חסון, תל־אביב

● ● ●

סאלח עוד לא סלח

הסרט שהוקרן בטלוויזיה ביום־העצמאות בא להזכיר את עוולותיה של מיפלגת־העבודה – עליותיו של סאלח שבתי החביב בשנות החמישים משמעות אלקטורלית.

האם נבחר הסרט סאלח שבתי להקרנה ביום־העצמאות במיקרה, או שמא היתה יד מכוונת שרצתה בהקרנתו של הסרט, השם ללעג את השילטון, שהיה בידי מיפלגת העבודה, בתקופה שבה נעשה, ושאותה מתאר הסרט?

טוסיל

לזכות הסרט ייאמר, שהוא חי, אקטואלי ואמין גם היום. הסרט, בכיכובו המצויין של חיים טופול, נוגע בבעיות, שהיום קשה להתייחס אליהן בהומור סלחני, בבעיות הפער העדתי ובעיית קליטת עלייה. קשה להתעלם מן האצבע המאשימה שהוא מפנה כלפי המימסד (שהיה אז בידי מיפלגת העבודה), גם אם הוא עושה זאת בחיוך.

אילו חזר אלינו היום סאלח שבתי, הוא בוודאי לא היה מתבדח ומלגלג על עצמו, אלא היה לובש את דמות המורד הזועם, המוכן להצביע בבחירות לכל מיפלגה — רק לא למערך.

דויד אלפסי, נתניה

● ● ●

בהצלחה

אורי אבנרי עוד לא מתמודד, אבל הקורא כבר מאחל לו הצלחה.

שמעתי בקורת־רוח מרובה על כוונתו של אורי אבנרי להשתתף בהקמת רשימה שתתמודד בבחירות הקרובות לכנסת.

אלון

גם אם איני מסכים עם דעותיו הפוליטיות של אבנרי, חסרה לי בנוף הכנסת דמותו השקולה, השנונה והלא־חמת.

רבים בוודאי זוכרים את פעילותו, הישגיו ומאבקיו בתקופת כהונתו כחבר־כנסת, והם ישמחו כמוני אם הוא יצליח.

לא נותר לי אלא לאחל לו הצלחה.

אלי אלון, תל־אביב

● ● ●

מרידור ממציא לנו פטנטים

הוא לא הציג את מועמדותו לכהונה נוספת בכנסת אך הבטיח לעזור למיפלגתו במסע־הבחירות. ואכן, שר־הסיפור־והמעשיה חוזר לסורו.

בניו־יורק הרחוקה — כן, שם — כינס יעקב מרידור מסיבת־עיתונאים דרמאתית והכריז: "אמצאת האנרגיה שלי חיה וקיימת! אני עוד אשחרר את ישראל מהתלות בנפט המצרי ואמכור חשמל לניו־יורק!"

אם מישהו חשב שהפעם הוא יתאפק, יתבייש לפרסם את הבדיות שלו ויישב בשקט בבית — הוא טעה טעות מרה. מערכת הבחירות מעוררת את בלוטות היצר והדימיון של כל השרלטאנים. חצי מנדט היום בכיס עדיף על דעתם של כל הפרופסורים, הפיסיקאים ובוגרי התיכון — מחר. לבריה, כידוע, יש כוח אלקטוראלי, כי תמיד יימצא איזה מצביע שיכבד את דיבריהו של נוכל.

אם הוא ימשיך בתעלוליו, עוד נזכה לראות מודעות בחירות של הליכוד שידברו על "מרידור, כדי שהכלכלה תצליח", או משהו אנטישמי כמו "תנו למוח היהודי לעבוד."

הלעג, הצחוק וההוקעה, כמו בשער המפורסם של העולם הזה, שבו הוכנס ראשו של יעקב מרידור לתוך נורה כבויה, יבואו רק אחרי הבחירות.

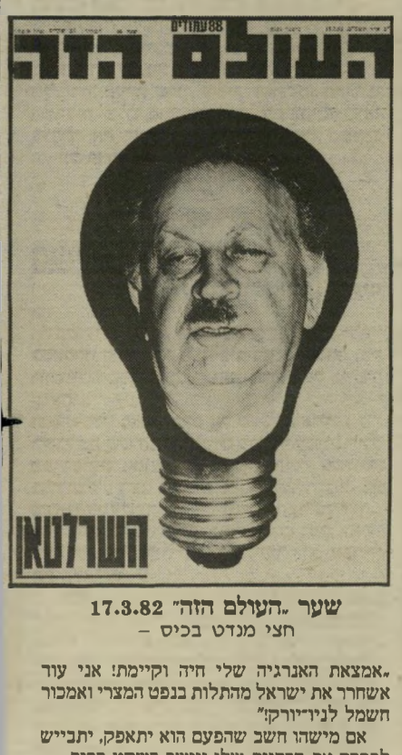
משה וולקן, רמת־גן

לידיעת הקוראים

מיבתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במכונת־כתיבה. שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

מודעת בחירות 1981
– ולא חשוב מה יגידו!

שער "העולם הזה" 17.3.82
חצי מנדט בכיס –

קו ישר

לפני שבוע האזנתי לאחד הוויכוחים המוזרים ביותר שהתנהלו אי־פעם בטלוויזיה. היה זה עימות בין הר"ר יהושע רוטנשטרייך, יו"ר מועצת העיתונות ועורך־דין ותיק, ובין יוסי קליין, עורך הצהרון של מישפחת שוקן, חדשות. הם הוזמנו על־ידי דן רביב לדון, במיסגרת כותרת לילה, על פעולת הצנזורה בפרשת חוסני־האוטובוס.

דבריו של רוטנשטרייך היו מזעזעים. נציג זה של העיתונות הצדיק לחלוטין את פעולת הצנזור. הוא גילה שעורכי העיתונים היומיים ניהלו את המאבק האחרון נגד סמכויות הצנזורה ב־1949. מאז הם מצאו „מודוס ויוונדי" ומסתדרים עם הצנזורה.

כלומר: לא איכפת לעורכים אלה שקיים בארץ מוסד החולש על כל כלי־התיקשורת על פי תקנות־החירום של ממשלת־המנדאט משנת 1945 — תקנות שהוגדרו בשעתו על־ידי בכירי המישפטנים היהודיים כ„גרועות מן החוקים שהיו קיימים בגרמניה הנאצית." לא איכפת להם שהצנזור יכול לסגור כל עיתון בארץ, לכל תקופה שהיא, מבלי שבית־המישפט העליון יוכל למעשה להושיע.

העורכים ונציגם מרושרוש־העונג שמחו על החלטת הצנזור לסגור את דפוס העיתון חדשות (ולמעשה את העיתון עצמו) במשך ארבעה ימים. הם טענו בגלוי ש„מגיע לו".

גרוע מזה: הם העמידו פנים כאילו לא הופעלו סמכויות אלה במשך 25 שנים ויותר. בכך הוציאו בפירוש מן הכלל את העיתונות הערבית במזרח ירושלים, שהצנזור סוגר אותה כל שני וחמישי. למעשה קיימת הסכמה בין העורכים כי עיתונות ערבית זו, המופיעה בעיר אשר עליה הוחל חוק ישראל, נמצאת מחוץ למעגל חופש־העיתונות. הם גם סבורים כי עיתונים ישראליים, שאינם שייכים לוועדת־העורכים, צריכים להיות חסרי־הגנה. זה חל על חדשות, וזה חל, כמובן, מאז ומעולם על העולם הזה.

אם אי־פעם היה ספק לגבי הכלל שחופש־העיתונות הוא עניין חשוב מדי מכדי להשאירו בידי עורכי־העיתונים — הנה טולק הספק. עורכים אלה משלמים מס־שפתיים לעיקרון חופש־העיתונות, אך הם רוצים בסך־הכל לקיים „מודוס ויוונדי" עם מוסד דיקטטורי מימי האנגלים. וועדת־העורכים, מוסד שחור עתה לתפקידו המקורי לעזור לשילטון להשתיק פרשות, מעוניינת לסגור כל עיתון אשר יפר את קשר־ההשתקה שלה.

מילחמה — על מה?

זה ברור. פחות ברורה היתה עמדתו של עורך חדשות.

יוסי קליין רכש לעצמו שם כעורכו של חינמון ירושלמי, והוא חדש עדיין בתפקידו כעורך של עיתון אמיתי. לכן הקשבתי לו בעניין. „נשארו בלבי ספקות כבדים.

הרושם החזק שעלה מדבריו היה כי הוא הפר במזיד את הוראות הצנזורה לא כדי למחות על איסור־פירסום בלתי מוצדק, אלא כדי להתנקם בעורכי־העיתונים, שאינם משתפים אותו במועדונם.

היתה בידיו ידיעה שנמסרה לו — ולכל העורכים — על־ידי דובר שר־הביטחון, תוך מישאלה שלא לפרסמה, בצירוף הודעה שהצנזורה תמחוק אותה בלאו הכי. היתה זאת הידיעה על מינוי וועדת־החקירה הפנימית לחקירת רצח שני חוטפי־האוטובוס. (דובר שר־הביטחון כלל לא העז לבוא אל העולם הזה במישאלה־דומה. ובצדק.)

מדיברי קליין עלה כי הוא וחבריו התרגזו על כך שעורכי־העיתונים החליטו על קשר־השתקה זה מבלי לשתף אותם בדיון, ועל כן החליטו לפרסם את הידיעה מבלי להגישה לצנזורה. הוא היה בטוח כי העונש יהיה כמקובל, קנס של כמה אלפי שקלים. הוא נדהם ונזעם כאשר נקט הצנזור (קרי: ראש־הממשלה ושר־הביטחון) את השיטה המיזרח־ירושלמית, וסגר את העיתון.

סיכסוך זה בין קליין ועורכי־העיתונים המתחרים היה הרבה יותר בולט בדבריו מאש הרצון העז ללחום על חופש־העיתונות, לשבור קשרי־השתקה ולחשוף פשע־מילחמה, העלול להתנקם בכולנו.

הדבר מתחזק על רקע קורותיו המוזרים של התצלום שבידי חדשות. תמונה זו מראה בבירור את אחד מחוטפי־האוטובוס, אחרי הפיגוע, כשהוא חי ובריא. היא נפסלה על־ידי הצנזורה. אחרי שקראתי את כל המאמרים שפירסם חדשות על נושא זה, לא השתכנעתי כי הצהרון אכן נאבק כראוי על הזכות וההחובה לפרסמה. הוא לא נקט את הפעולה שאנחנו נקטנו בה: להודיע לצנזור כי תוגש על כך עתירה לבג"ץ. אחד מעורכי חדשות כתב מאמר ארוך על השתלשלות הפרשה, ובין מאות הפרטים שהוכיר שכח רק פרט מרכזי אחד: שהעולם הזה אכן פירסם את התמונה של החוטף.

(כמה עיתונים, שהשלימו עם קשר־ההשתקה, לא שכחו לציין כי התצלום של ענת סרגוסטי, שהופיע בשער העולם הזה, היה „מטושטש". אנחנו רוצים להתנצל על כך. בפעם הבאה, כאשר צלם־מערכת שלנו יצלם תמונה של חוטף־אוטובוס, שניות מעטות אחרי ההסתערות ודקות מעטות לפני הוצאתו להורג, הוא ידאג שהתצלום יהיה ברמה של סטודיו, בתאורה מתאימה, כך שישביע את רצונם של עורכי־העיתונים שהצטרפו לקשר ש ל א לפרסם את התצלומים.)

העובדה הפשוטה היא שהחלטת העולם הזה לפרסם תמונה זו, ויהי מה, היא — ו ה י א ל ב ד ה — שברה את קשר־ההשתקה, הביאה למינוי וועדת־החקירה הפנימית, וגרמה לפיצוץ העניין בעולם כולו. מיטב העיתונים בעולם ציינו זאת.

בהשוואה להחלטה זו, כל שאר המעשים היו מעטי־ערך.

שבויים בסוריה

בשבוע שעבר, כאשר טיפלתי במדור זה בפרשה זו, כתבתי: „המילחמה בינינו ובין העולם הערבי בכלל, ועם הפלסטינים בפרט, לא תסתיים מחר־מחרתיים. יש שבויים שלנו בידיהם, ועוד יהיו." לכן, אמרתי, יש לנו עניין מיוחד לשמור על קדושת חייהם של שבויים.

לא ידעתי כי נבואה זו תתאמת במהירות־שיא. לפני שהתייבשה הדיו, עברו שלושה הישראלים את הקו בלבנון ונשבו בידי הסורים.

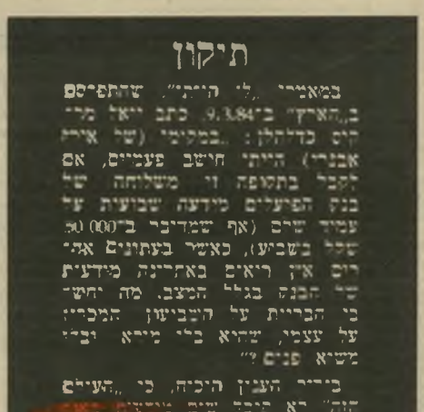
אין ספק שהשלושה עברו את הקו בטעות. קל לי לתאר זאת, כי ביולי 1982, יום לפני פגישתנו עם יאסר ערפאת, הייתי בחברת שרית ישי וענת סרגוסטי באותו המקום עצמו, במכונית בעלת לוחיות־זיהוי לבנוניות. אך בניגוד לשלושה, היתה עימנו במכונית תושבת מקומית, שהכירה את הסביבה. לא המשכנו ככביש, אלא נכנסנו לג'וביל.

מיקרים כאלה קרו ועוד יקרו, בייחוד באווירה של שוויץ. אם אנחנו רוצים להגן על חיי אנשינו, אנחנו מצווים לשמור מכל מישמר על חיי השבויים הנופלים בידינו, ולא חשוב מה היה טיב מעשיהם. החלטה להרגם ודיבורים בנוסח שמיר/ארנס — „אף מחבל לא ייצא חי" — הם פשע כלפי חיילי ישראל ואזרחיה.

„הארץ" מתנצל

יש עיתונים שאינם אוהבים להתנצל. עד כדי כך, שכאשר הם נאלצים להתנצל, הם עושים זאת בצורה שאיש מבין קוראיהם לא ישים לכך לב.

בשבוע שעבר מצא הארץ לנכון להתנצל לפנינו על דברים שכתב בעיקבות פרשת־לוינסון. מסופקני עם 10% מקוראי הארץ שמו לב להתנצלות זו, שהופיעה ב־2 במאי, בלי כותרת מתאימה. למען האחרים, הנה הנוסח:

הלב שלך שווה בדיקה!
בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.
מכון לבריאות הלב
הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294
אלענבי 107, ת"א 69, טלפון

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

דו תשקיף

קיסר ללא סגנים

ערב כניסתו של ישראל קיסר לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות נראה שהוא יימנע ממינוי סגנים.

מתחזקת הדיעה שהוא לא ימנה במקומו ראש אגף מיקצועי, אלא יסתפק בממלא־מקום באגף. נראה שיהיה זה חיים הברפלד, יושב־ראש ההתאחדות לכדורגל.

קיסר מודע לכך שמינוי ממלא־מקום למזכ"ל פירושו נשיפה תמידית בעורפו, והוא אינו רוצה בכך בשלב זה.

לנדאו סירב לתלות את ז'בוטינסקי

אין זה מיקרה שאלי לנדאו, ממחנהו של אריאל שרון, לא נכנס לפאנל של חרות. מתברר שבין השניים נוצר קרע, ערב הבחירות במרכז־חרות.

שרון זעם על כך שלנדאו פנה בתחילת מילחמת־הלבנון לעזר וייצמן, והציע לו שייצא בפומבי נגד שרון. מידע טרי, שרמז על מגעים בין לנדאו ווייצמן בדבר הצטרפות לנדאו לרשימת יחד. הרגיזה את שרון עוד יותר.

את גב הגמל שברה התעקשותו של לנדאו שלא לתלות בחדרו, בעיריית הרצליה, תמונת דיוקן של זאב ז'בוטינסקי, שהובאה אליו על־ידי אנשי־חרות המקומיים. רק אחרי לחץ של שרון, ניאות לנדאו לתלות את התמונה.

התעוררות פינאנסית בהסתדרות

בצמרת "חברת העובדים" מקווים שבניסת קיסר לתפקיד המזכ"ל תביא להתעוררות פינאנסית של המשק ההסתדרותי.

קיסר היה בעבר גיזבר־ההסתדרות, והוא בקי בכמה נושאים שהיו זרים לקודמו, יהושם משל. צפוי שיתוף־פעולה הדוק בין קיסר ובין מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, וגם כמה שינויים פרסונאליים בחברת העובדים.

התחדשו קרבות הליברלים

הקרבות בין מחנות השרים הליברליים יצחק מודעי ואברהם שריר התחדשו, ובקריב צפויים גילויים מסמרי־שער על ראשי שני המחנות.

המשותף לגילויים — קשר מוזר בין הפרשיות השונות ודרגים שונים במישטרה.

המפד"ל מתפרקת

בבניין הקסטל בתל־אביב הגיעו למסקנה, שהמפד"ל הנוכחית התפרקה למעשה. לא ברור בכמה ראשים היא תתמודד בבחירות הבאות.

יתכן שכמוצא אחרון, עשוי אחד הסלגים להוסיע ב"גוש לאומי" בתוך הליכוד.

סיכסוכי כספים בליכוד

ראשי הליברלים ירדשו מראש־הממשלה, יצחק שמיר, לקבל דיווח מלא על כינוסי צמרת־חרות בחודש האחרון, שבהם אושרו עניינים כספיים שונים בשם הליכוד. הליברלים חוששים שהם יוצבו לפני עובדות מוגמרות, ואחר כך יידרשו לממן הוצאות מיותרות.

"כור מזון" בדרום־אפריקה

חברת הל"ס של "כור מזון", העוסקת בתיכנון ובהקמת מיפעלים לייצור שמנים בחו"ל, מברה לדרום־אפריקה מיפעל לזיקוק שמנים ואף מיתקן לניטרול ריח־שמנים.

החברה נמצאת במשא־ומתן מתקדם להקמת מיפעלי שמנים גם בפיליפינים וברפובליקה הדומיניקאית.

סיסמה למערך

סיסמת־הבחירות המרכזית של המערך במערכת הבחירות הקרובה תהיה, קריב לוודאי: "הסעם אתה מוכרח — מערך!"

שינויים ב"כור סחר"

יוסף הראל, ממנהליה הבכירים של "כור סחר", פורש מתפקידו.

כתוצאה מכך יחולו שינויים באיוש התפקידים הבכירים בחברה. פרישת הראל תגרור אחריה גם שורה ארוכה של גילויים, לאוו דווקא חיוביים.

חדר יפרוש

ניצב רחמים חדד, שהיה מעורב בעבר בטיוח פרשיות־שחיתות במחוז הצפוני של המישטרה, ייאלץ לפרוש בקריב מתפקידו.

חדד ניסה לטעון באחרונה, שתת־ניצב יורם גונן העליל עליו עלילה בדיון בבית־המישפט, שבו עומד לדין מפקד מישטרת נהריה לשעבר, אלי בן־יעקב, על עבירות קבלת שוחד, הדחת עדים ועבירות נוספות.

מתברר שלגונן יש הוכחות משכנעות על שיטת עבודתו של חדד.

מפכ"ל המישטרה, אריה אינצן, מעוניין בפרישה שקטה של חדד.

פיסיקאי לת"מי

הפרופסור לפיסיקה גרעינית, מרדכי באשרי מרחובות, הוא איש־הציבור הידוע, שאהרן אבו־חצירא ריצה להציבו בצמרת הרשימה לכנסת.

גרינוולד יביא ספינת־שידור

פול גרינוולד, מי שהביא בקיץ 1981 את ספינת שידורי־הטלוויזיה "אורליה", עושה את כל ההכנות הדרושות להביא לחופי הארץ ספינה חדשה.

בגלל החקיקה נגד שידורים פיראטיים ומעמדו של גרינוולד, ששוחרר רק באחרונה מהכלא, הוא נוהג עתה בסודיות מוחלטת בפרוייקט הבא שלו.

מחפשים כתב כלכלי

מחלקת־החדשות של הרדיו בתל־אביב מחפשת עתה כתב כלכלי נוסף, כדי להכפיל את הדוכנה הכלכלית ולעמוד בקצב זרימת המידע בתחום זה.

עצבנות ב"כלל סחר"

רמת התוצאות העיסקיות של "כלל סחר" איכזבה רבים בצמרת "כלל". לא תהיה זו הפתעה, וכתוצאה מעצבנות זו תהדוק בקרוב החגורה בשלוחה זו של "כלל" ויבדקו מחדש כמה עיסקות.

שינויים בבעלות "כלל"

בעיקבות משבר הבנקים, נדונה האפשרות ששני הבעלים של "כלל" — "בנק הפועלים" וקבוצת "דיסקונט" — ינסו לממש חלק מן המניות שלהם ב"כלל", כדי להזרים הון למערכת.

הבנקים ימשיכו להפסיד

המערכת הבנקאית תפתח את שנת הכספים החדשה בהפסד. בדיקה הראתה, שרק עלות החזקת המניות שברשות הבנקים תעלה להם, בשנה הקרובה, לפחות 88 מיליון דולר.

כיום מחזיקה המערכת הבנקאית במניות ששוויין הוא כמיליארד דולר.

יותר ויותר בכירים בבנקים טוענים, שהם ממילא לא יתנו את הדין על ההפסדים. הם מדגישים לפני כל אישיות ציבורית, שאיתה הם באים במגע, שהבנקים הולאמו, למעשה, כאשר בנק ישראל מחזיק כבר 30 אחוז מהון מניותיהם, באמצעות קליטת הבנקאיות בבורסה.

חקירת היהלומנים מתהדקת

התובעת הלנה ביילין וסגן־ניצב אריה שגיא, ראש מיפלג ביחידה הארצית לתקיפות־הונאה, יצאו לחו"ל כדי לאסוף ראיות מכריעות בפרשת ה"קשר הקפריסי" ומעורבות היהלומנים בהברחות המטוסים הקלים.

שוב בדיקות איידס

בית־החולים "קפלן" חידש את הבדיקות הרפואיות לאיבחון מחלת ההומו־סכסואליים.

הנברק מתבקש לשלם 20 דולר לכיסוי חלקי של הוצאות הבדיקה לאיבחון תיסמונת חח"ן (חסר חיסוני נרכש, איידס בלעז).

מות הצייר מנע הפתעה

כמה מידידיה של הציירת אביבה אורי — ביניהם הציירים משה קופפרמן ומשה גרשוני ובעלת הגלריה נעמי גינזבון — התכוונו לצאת השבוע ביחד להולנד ולהפתיע שם, בנוכחותם, את הציירת.

המוסיאון המלכתי סטדליק לאמנות מודרנית באמסטרדאם עורך בימים אלה תערוכת־יחיד רטרוספקטיבית ליצירות אביבה אורי, אשתו של הצייר הקשיש דויד הנדלר.

מותו של הנדלר השבוע, ביום שבו נפתחה התערוכה, עיכב אותה בארץ ומנע מידידיה את המחווה שתיכננו.

חוקרים את דרוקר

כמה מאנשי־סודו של הקבלן החיפאי זכריה דרוקר, בעבר ובהווה, נחקרו באחרונה במישטרת חיפה בפרשת התמוטטות גג תחנת־הרכבת בשבונת בת־גלים. הנחקרים שיתפו פעולה עם חוקריהם.

החקירה בפרשה זו מסתעפת. היא מתמקדת בבדיקת הדרך שבה נמסרה העבודה של בניית התחנה לקבלן.

אלפיים יורדים פושעים באמריקה

בדיקת־שטח של חברי הסנאט האמריקאי העלתה שקרוב ל־2000 ישראלים־יורדים ומהגרים יהודיים מברית־המועצות, שירדו אף הם מישראל, עוסקים בפשע מאורגן בדרגות גבוהות בניו־יורק, בלוס־אנג'לס ובמקומות אחרים בארצות־הברית.

המאפייה הישראלית תופסת מקום של כבוד בהיררכיית־הפשע־המאורגן בארצות־הברית, והיא מתחרה עם הקבוצות הוותיקות והמוכרות.

הנדון:

כן, אפשר לשלוח אצבע מאשימה לעבר ציבור שלם!

דגים בחים

אומרים לנו: אין להפנות אצבע מאשימה אל ציבור המתנחלים בגדה המערבית.

אומרים: אסור להטיל אשמה קולקטיבית על ציבור שלם, בגלל מעשיהם של יחידים.

אומרים: תפוח רקוב אחד אינו מעיד על טיבו של מטע שלם. וכן הלאה.

אלה הם דיברי־הבל.

כאשר אומרים זאת אנשים תמימים, שלא היו מעולם חברים במחתרת כלשהי, מעיד הדבר על אי־ידיעה.

כאשר אומר זאת איש־מחתרת מובהק, כמו יצחק שמיר, הרי זו צביעות, או גרוע מזה.

■ ■ ■

קח את פרשת ההתנקשות בראשי־הערים בגדה המערבית, ביוני 1980.

בעת ובעונה אחת, בלילה אחד ובשעה אחת, בוצעו או ארבעה מעשי־טרור.

● הוצמדה פצצה למכוניתו של בסאם אל־שכעה, ראש עיריית שכם, שחנתה בחוץ. הפצצה הופעלה עם התנעת המכונית, ושתי רגלי שכעה נקטעו.

● הוצמדה פצצה למכוניתו של כרים ח'לף, ראש עיריית רמאללה, שחנתה אף היא בחוץ. גם היא הופעלה עם ההתנעה, וח'לף איבד רגל אחת. השניה נפגעה קשה.

● הוצמד מיטען חומר־נפץ למוסך של ראש עיריית אל־בירה, איבראהים אל־טוויל, שבו חנתה מכוניתו. למיטען חובר חוט־מעידה. המיטען הופעל כאשר ניגש שוטר דרוזי אל פתח המוסך.

● הוטמן מיטען חומר־נפץ בשוק של חברון. בחברון לא היה אז ראש־עירייה, מכיוון שבעל התפקיד, פאהד קוואסמה, הודח וגורש קודם לכן על־ידי שר־הביטחון עזר וייצמן.

ברור כי באותו לילה פעלו לפחות ארבע חוליות שונות, כל אחת בת שלושה אנשים לפחות, שאחד מהם היה מומחה מיומן לחבלה.

החוליות פעלו בקרב ערים ערביות, שבהן כל רחש מעורר תשומת־לב של התושבים ושל השילטונות. הן לא יכלו להגיע למקום, לבצע פעולה מורכבת ולסגת, אלא אם כן לבשו מדים ונעו ברכב שנראה כשייך לזרועות־הביטחון.

שיטת הפעולה ונסיבותיה, מימדיה וטיבה, מעידים על קיום היסודות של מנהיגות, תיכנון, מודיעין, תיאום, ציוד, מישמעת ומיומנות, האופייניים ל־מחתרת מגובשת.

משום־כך לא היה לשום ברר־דעת שמץ של ספק, כבר למחרת הפעולה, שקיימת מחתרת כזאת. לא היה צורך בקבלת „מידע חסוי" מידי מישהו, כדי לקבוע קביעה זו בוודאות גמורה, כפי שעשינו.

באשר יורד גשם, אין צורך לקבל „מידע מוסמך" על כך שהיו שם עננים.

■ ■ ■

כדי שפעולה כזאת תוכל להתבצע בהצלחה, מכלי שהמבצעים יתגלו, דרושים לה שני תנאים חיוניים:

● **אוכלוסיה אוהדת**, המשתפת פעולה עם המחתרת בצורה פעילה וסבילה.

● **שילטון אוהד**, הפורש עליה את כנפיו.

הבה נבחר את משמעותם של שני תנאים אלה בפועל.

■ ■ ■

באותו לילה פעלו לפחות 12 איש, שיצאו מבתיהם וחזרו אליהם. לפני־כן בוצעו במשך תקופה מסויימת פעולות של תצפית, עיקוב ובילוש. אי־אפשר היה לבצע את המיבצע, ולתכנן כל פעולה באופן שונה. ללא מודיעין מדוקדק.

כל מי שהיה אי־פעם חבר במחתרת יודע עד כמה קשה לבצע פעולות כאלה מבלי לעורר חשד בלשהו בלב השכנים.

מישהו זוכר שיצאת בלילה וחזרת מתי שחזרת. מישהו נזכר בכך בקראו את הידיעות על הפעולה. קרובים, ידידים ומכרים מתחילים להרגיש במשהו. כך זה בעיר גדולה. ביישובים קטנים, הדבר בולט פי כמה. כאשר מבצעים פעולה כזאת, עשרות רבות של אנשים יודעים על כך, או לפחות חושדים בכך.

כל אלה צריכים לשתוק. ומכיוון שאין באן סחר מסני רצח של „בוגדים", זוהי שתיקה שמרצון, מתוך אהדה והזדהות.

כך זה לגבי פעולה חד־פעמית. כאשר יש רצף של פעולות — התארגנות, הצטיידות, הכנה וביצוע של פיגועים אחרים — חוג היודעים וההוושדים הולך ומתרחב בהתמדה. חברי־המחתרת זקוקים לסיוע, לאליבי, להסתר. הם יכולים לפעול רק בעזרת אוכלוסיה אוהדת.

זהו האל"ף־בי"ת של תורת המחתרת. לכך התכוון מאו טסה־טונג במישפטו הקלאסי: המחתרת היא כדג השוחה במים. המים הם הציבור, המגן והמחסה על המחתרת. אם מזציאים את הדג מן המים, הוא גופס ומת.

בארץ ניתנה דוגמה לכך על־ידי אירגונו של אברהם שטרן ב־1941, כאשר פעל נגד מאמץ־המילחמה האנטי־נאצי והפיל חללים יהודיים. הציבור כולו פנה נגדו, והאירגון חוסל תוך כמה שבועות. שטרן עצמו אף לא מצא מקום לנוח בו בלילה, ולן במיקלט. יצחק שמיר היה במעצר.

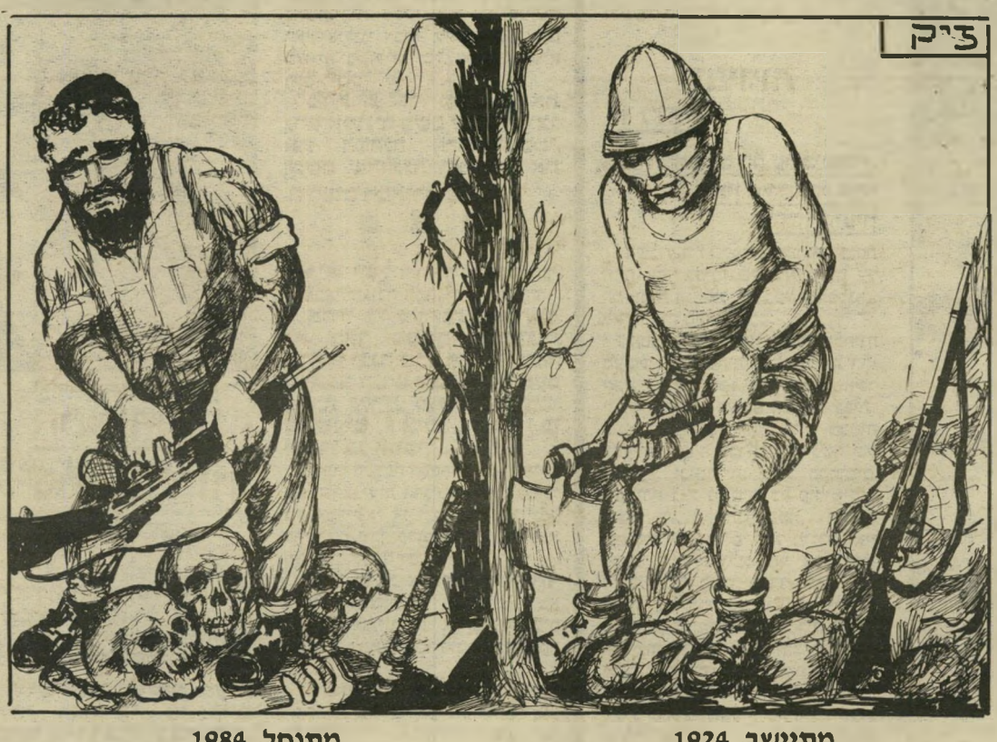
אי־אפשר להפריד בין המחתרת ובין הציבור שבו היא פועלת מפני ששיתוף־הפעולה של הציבור הזה עם המחתרת הוא תנאי הכרחי לקיומה.

אין ציבור, אין מחתרת.

■ ■ ■

התנאי השני לקיום מחתרת כזאת ולהצלחתה הוא מחסה שילטוני.

מחתרת זו לא יכלה לפעול במשך ארבע שנים ויותר, להתארגן, להצטייד ולבצע מיספר רב של פעולות גדולות וקטנות, לולא הגן עליה השילטון כולו, ולולא נהנתה מתמיכתם הפעילה והסבילה של חלקים מזרועות־השילטון.

מתיישב, 1924 — מתנחל, 1984

ההתנקשות בראשי־הערים לא יכלה להתבצע אלמלא נעו החוליות ברכב רישמי ובמדים רישמיים בערים ובכבישים, שבהם קיים בלילות פיקוח קפדני. מישהו ראה, מישהו דיווח, מישהו גנז את הדיווחים.

גילוי המחתרת עבשיו לא היה תוצאה של מיקרה או מזל, אלא בא בעיקבות שינוי של מדיניות.

השב"כ לא נזכר לפתע שבעצם היה כדאי לשתול מודיעים במחתרת, לצותת לשיחות חברים, לפתוח את מיכתביהם, לעקוב ולבלוש. אלא שער תאריך מסויים הדבר נאסר עליו, או שנאסר עליו להשתמש בתוצאות הבילוש הזה, אם בוצע.

האיש הממונה כחוק על השב"כ (ועל המוסד) הוא ראש־הממשלה.

מנחם בגין לא רצה לחסל את המחתרת. הוא התייחס אל החבריה כאל בנים נאמנים. אולי סבר, בסלחנות, שהם בנים תועים ושובבים. אולי סבר כי הם ממלאים תפקיד חיובי וחשוב, שנמנע מן הממשלה לבצעו בעצמה.

לכן, כל עוד ישב בגין על כס ראש־הממשלה, נמנע מזרועות־הביטחון לפעול נגד המחתרת. חבריה האמינו, בצדק, כי „אל־דולה מענה" — הממשלה עימנו.

כל זה השתנה עם החלפת בגין ביצחק שמיר.

אינני סבור כי שמיר פעל מתוך ראגת־יתר לחייהם של פלסטינים מיסכנים, או מתוך רתיעה אינסטינקטיבית מפני פעולות אלימות. שמיר אינו הומאניסט מושבע.

שמיר הוא איש־מחתרת מיקצועי, וגם איש־ביון מיקצועי. בניגוד לבגין התמים, שהיה אידיאולוג של מחתרת אך לא היה מעולם איש־מחתרת פעיל ומיבצעי, תפס שמיר את הסכנה העצומה הכרוכה בקיום מחתרת מזויינת, הפועלת בתוך אוכלוסיה אוהדת.

סכנה זו אינה טמונה רק בכך שגוף כזה יכול לבצע פעולות הכופות על הממשלה החוקית מצבים שאין היא רוצה להימצא בהם.

הסכנה העיקרית היא שמחתרת בזאת מוכרחה, במוקדם או במאוחר, לפנות נגד הממשלה החוקית ולהסילה. זהו ההיגיון הפנימי הטבוע בה, מדעת או שלא־מדעת.

לכן הורה שמיר לזרועות־הביטחון לחסל את המחתרת, ותוך שבועות מעטים הבשיל יבול גדול של גילויים.

איני סבור שמגיעה לשב"כ עריכה של זרי־דפנה. בוודאי אינו מצטרף לדיברי־החנופה של חברי־כנסת מסויימים, שיציאו מגידרם מרוב התלהבות.

השב"כ פעל כפי שצריך היה לפעול, ובאיחור רב מאוד. השאלה אינה איך הצליח עכשיו, אלא איך נכנע במשך שנים להנחייה שלא למלא את תפקידו כראוי.

הגילוי עצמו לא היה דבר קשה. לגוף מיומן כמו השב"כ, היתה זאת פעולה קלה יחסית.

■ ■ ■

יענוח פשע פוליטי קל יותר מאשר פיענוח פשעים רבים אחרים.

לפשע פוליטי יש היגיון פוליטי — תמיד. מגמת הפעולה עצמה מצביעה על הכיוון, שבו יש לחפש את המבצעים. וככל שהמחתרת גדולה יותר, כך קל יותר לגלותה.

במיקרה זה, היה ברור מן הרגע הראשון, ומעבר לכל ספק סביר, כי המחתרת באה מקרב המתנחלים, וסוגלת על רעתם. הקשר עם גוש־אמונים וגופים דומים היה במעט מובן מאליו.

כי מה רצו חברי־המחתרת להשיג בפעולות כמו ההתנקשות בראשי־הערים, רצח התלמידים במיכללה האיסלאמית, פיצוץ האוטובוסים הערביים על עשרות יושביהם, ועשרות פעולות קטנות יותר?

ברור כי היתה להם אחת המטרות הבאות, או כולן גם יחד:

● **שיתוק ההתנגדות של האוכלוסיה בגדה להתנחלות היהודית ולהספעת האדמות.** על־ידי יצירת

(המשך בעמוד 8)

(המשך מעמוד 7)

אווירה כללית של פחד ואימה. (זוהי המשמעות האמיתית של "טרור".)

● תגמול על סיגועים, ב־נוסח של "עשר עיניים תחת עין", כדי להרתיע ולשתק את המחתרות הפלסטיניות. (תל־מידים איסלאמיים רבים תחת תלמיד־ישיבה, ששה אוטובוסים תחת אוטובוס אחד בירושלים, וכו'). כך פעל אצ"ל בשנות ה־30 המאוחרות, כאשר הטמין פצצות בשוקים הערביים בערים ה־גדולות וקטל מאות, וכך פעל אצ"ל שוב בראשית מילחמת־העצמאות, כא־שר הרג אזרחים ערביים בירושלים ובמיפרץ־חיפה.)

● עידוד הגירתם של ערבים מן הגדה, ואולי הכשרת הקרקע לגירוש כל הפלסטינים מן הארץ.

די ברישום המטרות האלה, העולות בבירור מן הסעולות עצמן, כדי להצביע על ה־מבצעים, על מיקומם הסוליטי

הרב לוינגר בהתנחלות
מניין הם באים

והגיאוגרפי, ועל הציבור ה־עומד מאחוריהם.

■ ■ ■

דיאידיאולוגיה של המחתרת לא נצמחה על העצים. אין זו אלא האידיאולוגיה של גוש־אמונים וספיחיו, במהדורה אקטיביסטית.

הגוש לא התיימר מעולם להיות דמוקרטי. כל קיומו מבוסס על ההנחה שהוא מייצג את הקומץ הנבחר של בעלי השליחות הלאומית, הגורר אחריו את הרוב בעל כורחו, על אפו ועל חמתו.

הדתיים שבקרב הגוש מאמינים כי ההלכה עומדת מעל לחוק, וכי הם עצמם המפרשים המוסמכים היחידים של ההלכה. החילוניים שבגוש מאמינים כי הם מייצגים ציווי לאומי עליון, העומד מעל לחוק הפורמלי, שנחקק על־ידי "פטפטנים, השמא־לנים, רכי־הלבב ודומיהם בבית־השיפתותיים, הכנסת.

כל הבסיסים העיקריים של גוש־אמונים הוקמו בפעולות בלתי־חוקיות ואלימות. קיריית־ארבע קמה אחרי הפלישה הבלתי־חוקית של ראשוני הגוש לחברון, תוך הונאת המושל הצבאי. הרובע היהודי בחברון קם בשרשרת בלתי־פוסקת של פעולות בלתי־חוקיות, הסגת־גבול, אלימות ואיומים. היישוב הקלאסי של הגוש, קדום, קם כתוצאה מפעולה בלתי־חוקית וכניעת ממשלת־המערך. וכן הלאה.

העובדה שפעולות אלה זכו בתמיכתם של שורה ארוכה של פוליטיקאים — יגאל אלון ומשה דיין בחברון, מנחם בגין ואריאל שרון בסבטיה, וכו' — אינה משנה דבר. שיטת הגוש היתה לבצע פעולה בלתי־חוקית ולהפעיל לחץ על הממשלה החוקית כדי שזו תשלים עם העובדה המוגמרת ותעניק לה את חסותה בדיעבד.

הגוש עמד במרכז המיבצע הגדול לעצירת הנסיגה בסיני, שבוועתו היתה למנוע בעד הרוב הדמוקרטי במדינת־ישראל לבצע את המדיניות שעליה החליט באמצעות נבחריו — מדיניות־ השלום עם מצריים.

אנשי הגוש נהרו מכל רחבי הארץ, ובעיקר מכל ההתנחלויות, כדי למנוע בכוח את ביצוע הסכם־השלום, גם במחיר עימות עם חייל־צה"ל.

זוהי היסטוריה של 16 שנים, שהצמיחה ספיחים קיצוניים עוד יותר — החל במישפחת הרב משה לוינגר בחברון וכלה בגופים ניאו־פאשיסטיים מובהקים כמו תנועת "כך".

לכל המחנה הזה משותפת אידיאולוגיה של התנגדות לדמו־קרטיה, השאיפה לכפות את רצון המיעוט הקטן על הרוב, לשבש את התהליכים הדמוקרטיים של קבלת ההחלטות. משותף להם גם פולחן האלימות.

המחתרת מגלמת את התפיסה הזאת. גם לולא ידענו מי ומי החשודים בהשתייכות אליה, היה די בניתוח האידיאולוגי, כדי לדעת כי אינם מצויים בשוליים של התנועה, אלא בלב־ליבה.

מחתרת זו מייצגת את גוש־אמנים בשם שאצ"ל ייצג את המחנה הרוויזיוניסטי, וכשם שההגנה והפלמ"ח את היישוב המאורגן".

■ ■ ■

אילו יכול היה להיות ספק בכך, באה תגובת המתנחלים והוכיחה.

אחרי כל פעולות המחתרת לא באה מעולם הסתייגות ברורה ובנה מהן. ולהיפך, כמה מראשי הגוש הביעו מדי פעם אהדה גלויה, מסווית בקושי לסיגועים ולמבצעיהם. (בן יאבדי כל אויביך...").

אחרי חשיפת המחתרת, באו תחילה דיברי־הצביעות הרגילים, לדוב כמיב־טא אמריקאי או רוסי. "זה לא יכול להיות!" "זוהי פרובוקציה!" "הם לא מסוגלים לכך!" וכו'.

אחרי ששוב אי־אפשר היה להת־כחש למציאות המחתרת, בא גל של הסתייגויות. אך כדאי לשים היטב לב למה שנאמר ולמה שלא נאמר בהן.

ההסתייגות תקפה את חברי המחתרת על כי הם "הזיקו ליישוב ארץ־ישראל" ו"השחירו את פני המתנחלים".

ההסתייגויות לא גינו את עצם שפיכת דמם של חפים־מפשע, את ההתנקשות ב־חייהם של ראשי־ הערים וריצח תלמידי־המיכללה. לא הרצח גופה, אלא הנזק שהוא עלול להביא למתנחלים.

ולבסוף בא הרב משה לוינגר, ולמעשה הצדיק את המחתרת ושיבח את חבריה.

על כן, מותר בהחלט להפנות אצבע־מאשימה על "ציבור שלם". צריכים להטיל את האשמה על ההתנחלות כולה. חובה היא לקבוע כי תנועת־ההתנחלות כולה היא תופעה אנטי־דמוקרטית ואנטי־מוסרית, בעלת אופי אלים והשלכות פוליטיות־פליליות.

דבריו של יצחק שמיר, שבאו להתחנף למתנחלים ולתת להם גיבוי מוסרי, מדאיגים ביותר.

לא די כהוצאת כמה דגים מן המים. צריכים לייבש את הביצה. אחרת תקום כבר מחר בבוקר מחתרת חדשה.

במדינה

העם עצמאות שיגרתית

סוליטיקאים בנאליים נאמו נאומים בנאליים ביום של שיגרה בנאלית. ואולי זה טוב

יום־העצמאות ה־36 של מדינת־ישראל לא היה חג של שימחה צוהלת. הוא גם לא היה יום של דיכאון קודר.

היה זה חג שיגרתי, שבו עשו מנגנונים ממשלתיים עייפים מאמץ ביורוקראטי עייף ליצור אווירה של חג. מישהו "הרקיר", הטלוויזיה הוסיפה לתוכניתה העייפה סרט בלשי זר (אך פסלה את ההקרנה מחדש של התוכנית האסתירית ניקוי ראש), כל הפוליטי־קאים הבנאליים נאמו את נאומיהם הבנאליים בטקסים בנאליים.

יתכן שיש משהו חיובי בשיגרה בנאלית זו. קשה היה להרגיש השבוע כי יום־העצמאות הוא חג חדש, וכי נולד בימי חייהם של רבים מאזרחיה הנוכחיים של ישראל. מבחינת הדור הצעיר, זהו חג עתיק כמו חג־החנוכה וחג־הפסח, חלק שיגרתי של לוח־השנה.

מי שרצה במדינה "נורמאלית", בעלת בעיות "נורמאליות", זכה במה שרצה. מי שרצה במדינה מיוחדת, שבה "עם־סגולה" יהווה "אור לגויים", יצט־רך להמשיך ולחכות, או להמשיך ולפעול להגשמת מאוויו.

בחירות

11 לפני 11

כל המאבקים הם על כיסאות. אין אף מאבק אחד על דרך וראיה

השבוע ה־11 לפני הבחירות לכנסת ה־11 עמד בסימן של התקוטטות על המקומות ה"ריאליים" בכל המיפלגות. לא היה זה מחזה מלבב.

לכאורה, זהו חיזיון טיבעי. מבחינה מעשית, עצם מהותן של בחירות היא קביעתם של 120 איש ואשה אשר יישבו בארבע השנים הבאות בבנית־הנבחרים. תפקיד של ח"כ מבטיח לבעליו יוקרה חברתית, הרגשה של השפעה, זכויות־יתר בכל התחומים, משכורת נאה ופנסיה. כל פוליטיקאי רוצה להיות חבר־כנסת, ומכיוון שמיספר המושבים הוא מוגבל, אין כמעט דבר שפוליטיקאי אינו מוכן לעשותו כדי לזכות באחד מהם.

עד כאן הכל כשורה. זהו חלק מן המישחק הדמוקרטי, וזהו המצב בכל המדינות הדמוקרטיות (ובצורה אחרת גם ברוב המדינות הדיקטטוריות).

רעיון? מה זה? אם בכל זאת היה משהו מדכא ומשפיל בחיזיון השבוע בכל המיפלגות — החל בחרות וכלה בעבודה, החל באגודת־ישראל וכלה במפד"ל — הרי זה בגלל צורת "ההתמודדות".

אף לא במיפלגה אחת ניסו המועמדים — או אף מועמד אחד — להעמיד פנים כאילו הוא מייצג קו מדיני, חברתי או רעיוני, שלמענו הוא לוחם על מקומו בכנסת. כל המאבקים היו על רקע אישי בלבד — מאבקים של כוח, קנוניות או קשרים אישיים.

בתנועת־החרות (ראה עמודים 13–15) לא טען איש כי אריאל שרון למשל, שונה במדיניותו ממשה ארנס, שהוכיח בפרשת חוטפי־האוטובוס שאינו פחות ברוטאלי וחסר־שיקול־דעת מאשר שרון.

במיפלגת־העבודה (ראה עמוד 10–11) לא העז יוסי שריד להופיע בהתמודדות כמי שמייצג קו שונה, והבליע את עצמו בעדר הכללי של העסקנים הצמודים לכיסאות. במפד"ל אין איש יודע עוד מי מייצג מה — יוסף בורג, שהיה מתון, ניסה להקים מיפלגה של גוש־אמונים, וזבולון המר, ממקימי גוש־אמונים, הפך מתון שבמתון. שום נימה פוליטית או רעיונית לא הושמעה במאבק ביניהם.

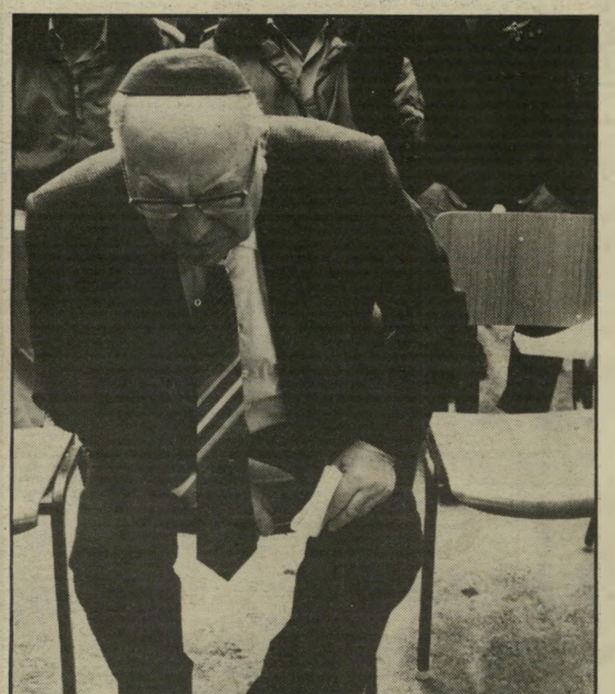
באגודת־ישראל היתה ההתמודדות בגלוי בין חצרות של חסידים ורבנים.

גם ברק"ח, שהיא מיפלגה אידיאולוגית, נערך מאבק סמוי על מקומו של צ'רלי ביטון, שראשי המיפלגה רוצים להדיחו באופן אלגנטי, ואילו הערבים במיפלגה תובעים ייצוג מוגבר, מאחר שהם מספקים יותר מ־90% מקולות המיפלגה.

בעיות? איפה? למראה המא־בקים האלה, אפשר היה לחשוב כי ישראל שרויה בשלווה גמורה, שאין לה אלא בעיות שוליות, שהכל מתנהל בה על מי־מנוחות.

אי־אפשר היה לנחש שזוהי מדינה שבה מחוללת האינפלציה המשתוללת מהפכה חברתית יומיומית; מדינה המעורבת עדיין במילחמה מזוהמת בלבנון, ושבה יש ויכוח גורלי בין רעיון של אימפריה לאומנית ובין רעיון של מדינת־שלום בלי שטחים כבושים; מדינה שבה סוער הקרב בין רתיים וחילונים, בין רוב יהודי ומיעוט ערבי, בין רוב מיזרחי מקופח ומיעוט אשכנזי שולט.

מעולם לא בלט הניתוק המוחלט בין המערכת הפוליטית ובין הבעיות האמיתיות של המדינה כמו בבחירות אלה. אין הדבר מבשר טובות לעתיד המערכת בעתיד.

השר בורג
כבוד וכיסא

דמוגראפיה

מר ישראל, 1984

הוא בן 28, עובר 35 שעות ואוכל 3000 קאלוריות

אחד מכל ארבעה יהודים בעולם חי בישראל — בסך הכל קצת יותר משלושה מיליון ו־400 אלף יהודים. ביחד עם שלושת־רבעי מיליון הלא־יהודים, אלה הם אוכלוסי ישראל ביום הולדתה ה־36. זאת היא מדינה המשתרעת על 21,501 קילומטר מרובעים (כולל 1,058 קילומטר מרובעים יערות ו־445 קילומטר מרובעים יומות — ים־המלח והכינרת).

הישראלי הממוצע הוא בן 28 ושבעה חודשים, עובר 35 שעות וחצי בשבוע וצורך קצת יותר מ־3,000 קאלוריות ליום. את אלה הוא צורך במירה רבה מתוצרת הארץ (המייצרת, לשנה, בין השאר, כמעט שני מיליארד ביצים, 200 אלף טון תפוחי־אדמה, 53 אלף טון גזר, 40 אלף טון אבוקדו, 18 אלף טון אגסים, 8,000 טון תות־שדה ואלפיים טון רבש).

כדי למנוע אי־הבנות: הישראלי הממוצע איננו בדיוק צימחוני. לכן גם שוחטים, מדי שנה, כ־65 אלף בני־בקר וכ־28 אלף בני־צאן.

במאסר־עולם. אל הישראלי הזה, החי באחד מ־1,086 היישובים בארץ (כהם 37 ערים, 197 כפרים, 264 קיבוצים ו־446 מושבים) מצטרפים, מדי שנה, 100 אלף תינוקות רכים ונגרעים ממנו 30 אלף איש, ההולכים לעולמם. לא כולם בדרך הטבע. בשנה שעברה, למשל, התאבדו 210 ונרצחו 76. שיבעה "ישראלים גם נפטרו מתת־תזונה (או, כלשון מישרד־הבריאות מ"כיחשון תזונתי").

אין אלה התנועות הטיבעיות היחידות של הישראלים. מדי שנה גם נישאים 30 אלף זוגות. זיש גם המתגרשים — כ־5,000 לשנה. מדי פעם הישראלי מתאשפז באחד מ־145 בתי־החולים בארץ (37 מהם לחולי־נפש) או מתארח בבית־סוהר. יש שם 3,000 ישראלים, 141 מהם שפוטים למאסר־עולם.

4159 ממצריים. הישראלי הממוצע גם אוהב מאוד לנוע. לכן יש כמיליון ו־200 אלף בעלי רישיון־נהיגה. לרשותם עומדות 600 אלף מכוניות פרטיות. יותר מ־100 אלף משאיות וטנדרים, 27 אלף טרקטורים, 27 אלף אופנועים וקטנועים, 8,000 אוטובוסים ו־6,000 מוניות.

אם הוא נוהג במכונית פרטית, הוא עובר כ־16 אלף קילומטר לשנה. באופ־

המתנחלים חוזרים לסורם

אריאל שרון עם ישראל הראל, יו"ר "מועצת היישובים"
חתרן במדי רב־סרן במימשל האזרחי

מתנחלים מן הגדה המערבית התכנסו בבהלה לאסיפה בקיריית־ארבע. האסיפה היתה סוערת, כשברקע נמסרים מפה לאוזן שמות האנשים, מן ההתנחלויות בגדה וברמה, שנעצרו במשך השבת.

האסיפה התקיימה במוצאי־השבת, 36 שעות אחרי שפורקו בהצלחה מיטעני חומר־נפץ משישה אוטובוסים של חברה מירושלים המיזרחית. המיטענים, במישקל כולל של 60 קילוגרם, פורקו, ובמקביל החלה שורת מעצרים בהתנחלויות.

המישפחות, החברים ושאר המתנחלים היו בהלם. הם לא הבינו מה בדיוק קורה. במוצאי־השבת נודע לראשונה באמצעות כלי־התיקשורת, לציבור בארץ, כי מדובר במחתרת יהודית עניפה וכי כוחות־הביטחון עצרו אנשים הקשורים במישרין להנחת הפצצות באוטובוסים בירושלים ואחרים, שאינם קשורים למעשה הם הביעו שוב ושוב את ביטחונם באנשים אלה ובכך שהם ללא רבב.

במהלך כל האסיפה לא טרחו המתנחלים לגנות או להסתייג מהנחת מיטעני החבלה באוטובוסים, פעולה שאילו התבצעה עד תומה, כפי שתוכננה, היתה גורמת מאות הרוגים ופצועים.

הם טענו שוב ושוב שמדובר בעלילת שווא.

אך המעצרים נמשכו. יותר ויותר מתנחלים נעצרו במהלך הימים שאחר־כך. בין השאר נעצר גם רס"ן בקבע, ששירת במינהל האזרחי בגדה. אז ניסה ראש־הממשלה בעצמו לעדן במקצת את המצב. הוא טען, כי אין מדובר במחתרת יהודית, כמו שטוענים כלי־התיקשורת, אלא בהתארגנות מחתרתית. השר בורג אף הוסיף וטען כי: „כמה אנשים מוחזקים כיום בחשד של מילכוד האוטובוסים הערביים, הערים.

גם מיצבורי הנשק הרבים, שנמצאו בהתנחלויות השונות ובבתיהם של העצורים, הספיקו כדי לערער את ביטחונם של המתנחלים, ככך שמדובר בפרובוקציה. אולם הם המשיכו לטעון זאת, כשהם מנסים ככל כוחם להימנע מלהיגרר לשימחה שאחזה בציבור בארץ עם היוודע על לכידתה של המחתרת המסוכנת.

במשך שבוע שלם שרר בילבול והלם בקרב חובשי הכיפות הסרוגות. אנשים שונים מתוכם אף הוכיחו את ראשי הגוש, על שלא גינו את הפיגוע עוד ביום הראשון להיוודע העובדות.

כינוסים שונים שנערכו בהתנחלויות היו סוערים, אך משתתפיהם היו עדיין במבוכה ולא ידעו כיצד להגיב. בני מישפחתם, חברים קרובים, ואנשי לאט לאט התחילו אנשים בהתנחלויות להסתייג מן העצורים. „לאנשים שמתכננים פיגועים כאלה," אמרו, „לא מגיע שנעמוד מאחוריהם ושניתן להם סעד מישפטי," אמרו.

בשלב הזה כבר התפכחו המתנחלים מן ההלם הראשון. הם הבינו כי מעשה כזה של פיצוץ שישה אוטובוסים מלאים יכול לפגוע גם בהם כבומרנג. הם הבחינו בכך שמזהים אותם עם

אחרי ההלם הראשון וגל ההכחשות וההתכחשויות, חוזרים אנשי גוש־אמונים לתגובתם הראשונה: הם מצדיקים את המחתרת ומחפים עליה!

זה באופן ישיר, אך קשורים למחתרת. אז גם נודע, כי חלק מחברי המחתרת שנעצרו, חשודים בכך שביצעו לפני ארבע שנים את ההתנקשות בראשי־הערים בגדה המערבית, ואחרים קשורים ברצח שלושת התלמידים (ופציעת עשרות) — במיכללה האיסלאמית בחברון.

המתנחלים נקראו לאסיפה עוד באותו מוצאי־שבת, כשהמעצרים עדיין היו בשיאם. „מדובר במעצרים סיטוניים ובהטחת אשמות־שווא נגד ציבור המתנחלים," אמרו אז אנשים רבים באסיפה, כשהם אינם מאמינים להודעות על חבריהם. הם הביעו ביטחון, כי בתוך ימים ספורים ישוחררו כל העצורים ויתגלה לציבור הרחב, כי מדובר בעלילת שווא. חלקם אף הרחיקו לכת וגינו את מישטרת־ישראל על פעולתה.

אולם הם בחזקת זכאים כל עוד לא הוכחה אשמתם."

יש הוכחות

דרחיק לכת מכולם השר יובל נאמן, איש התחייה, שאמר: „לרבים מהעצורים, החשודים בהנחת מיטענים באוטובוסים, אין כל קשר למעשה. אני בטוח שרבים ישוחררו וכי מדובר בתופעה שולית."

אך המעצרים נמשכו. יום אחרי הודעות אלה של אנשי הממשלה, התברר כי שניים מן העצורים שיחזרו את הרצח במיכללה האיסלאמית בחברון וכי לגבי אחרים ישנן הוכחות הקושרות אותם להתנקשות בראשי אולם ביטחונם של המתנחלים החל מתערער. העובדות טפחו על פניהם בזו אחר זו יום אחרי יום. הם התחילו לחזור בהם מהצהרותיהם כי מדובר בפרובוקציה של השב"כ, ואף החלו שוקלים שמא בכל זאת כדאי להם לצאת בהודעת גינוי פומבית על הפיגוע הנורא באוטובוס.

לאט לאט התחילו המתנחלים להבין, שאולי בכל זאת ישנה אמת בכל הפרשה. הם התחילו לחשוש כי אם אכן יתברר כך, והם לא יגנו את התופעה ולא יסתייגו ממנה, יהיה הדבר בעוכריהם. הם התחילו להבין כי פרשה זו, כשהם עומדים מאחוריה, מראה לציבור בארץ את פניו האמיתיות של גוש־אמונים ואת הסכנה הרבה בהיווצרות חממה פאשיסטית ימנית בתוך ההתנחלויות בשטחים הכבושים.

מפתח מן ההתנחלויות נעצרו בזה אחר זה ועירערו את היסודות במקומות אלה.

אך עדיין היו רובם בטוחים, כי לחלק ניכר מן העצורים אין יד ורגל במעשים המיוחסים להם. הם התחילו להוציא את זעמם על ה„מושתל". הם ידעו לספר מי הוא אותו אדם ששירות־הביטחון השתילו בתוכם, ושחשף את אנשי המחתרת. „לולא הוא," אמרו מפה לאוזן, „לא היו מכפישים את שמנו ולא היו מטילים כתם כל־כך כבד על כל היישובים."

חלקם אף העזו לומר בפירוש, כי חבל שהפצצות לא התפוצצו.

הימים עברו ועובדות נוספות התגלו. „זהו מעשה של ייאוש. זו אינה מחתרת." הודיע ישראל אריאל, יו"ר מועצת־היישובים, לעיתונאים שניסו להוציא ממנו תגובה כנה על הפרשה.

אנשי המחתרת וניסו לנקות את עצמם מן העניין. אך קולות אלה היו קול ענות חלושה ולא ביטאו את דעתם של רבים. למרות שיצאה הודעה רישמית מטעם מועצת־היישובים והימים עברו. מעצרים נוספים נערכו ועדיין נערכים בתוך ההתנחלויות עצמן. התושבים התאוששו ועתה הם חוזרים לסורם.

הרב לווינגר מחברון, שקרוב מישפחתו חשוד ברצח במיכללה האיסלאמית, אמר בכינוס שנערך ביום־העצמאות, כי למעשה הממשלה אשמה. היא זו האחראית לביטחונם של המתנחלים ולא מבצעת אחריות זו, לכן הם צריכים להגן על עצמם. הערבים, כך אמר, הם מסוכנים ביותר, ויש צורך לדאוג לביטחונם של היהודים היושבים מעבר לקו הירוק. לכן האצבע המאשימה צריכה להיות מופנית כנגד הממשלה, לא כנגד המתנחלים.

נוע או בקטנוע הוא נייד פחות: רק כ־8,000 קילומטר לשנה.

כל זה לא כולל את נסיעותיו של הישראלי לחו"ל. אם כי יש גם רבים הבאים דווקא מחו"ל לארץ. כמעט מיליון איש כאלה באו ארצה בשנה שעברה כתיירים. ביניהם: 1,234 מיוגוסלביה, 1,967 מניו־זילנד, 3,911 מיפאן ובכל זאת — גם 4,159 ממצריים.

12% לתיאטרון. מדי פעם היש־ראלי גם עובד בחקלאות (ומייצר, בין השאר, 200 אלף ליטר שמן־זית ו־500 קילו טבק לשנה). בתעשיה (שהגישה 707 בקשות לאישור פטנטים) ובעיקר בממשלה, המעסיקה כמעט 100 אלף איש, ביניהם 17 אלף שוטרים, 8,000 מישפטנים, 2,700 סוהרים, 2,200 רופאים, 244 שופטים, 122 רוקחים ו־76 רופאים וטרינאריים.

ומה עושה הישראלי הזה — שמצבו לגמרי לא רע, כפי שמסתבר מן המיספרים המתפרסמים בשנתון הסטטיסטי לישראל האחרון, שממנו לקוחים כל המיספרים האלה — בשעות הפנאי שלו?

הבילוי העיקרי הוא צפייה בטלוויזיה (94% מן האוכלוסיה) והאזנה לרדיו (90%). 53% קוראים לפחות פעם אחת בחודש ספר, 43% מבקרים לפחות פעם אחת בחודש בקולנוע, 14% — בתחרות־ספורט ו־12% — בתיאטרון.

וזה, כנראה, כדי להשאיר לעצמו מספיק זמן לעבוד, בכל זאת, כדי שיוכל להשלים את הציוד בבית. אם כי כמעט בכל בית יש מקרר חשמלי וטלוויזיה, הרי שרק לכל מישפחה שניה יש פטיפון, מצלמה ומכונת־תפירה, ורק לכל מישפחה שלישית יש מכונית פרטית (או שואב־אבק), ורק לכל אחת משש מישפחות יש מיתקן מיזוג אוויר. שלא לדבר על הנוחות האמיתית: עיתורי־בית. כזאת יש רק בכל אחת משמונה מישפחות בישראל.

פלילים

ספרי תורה במכולת

והפרוכות שימשו כמסות־שולחן בבית

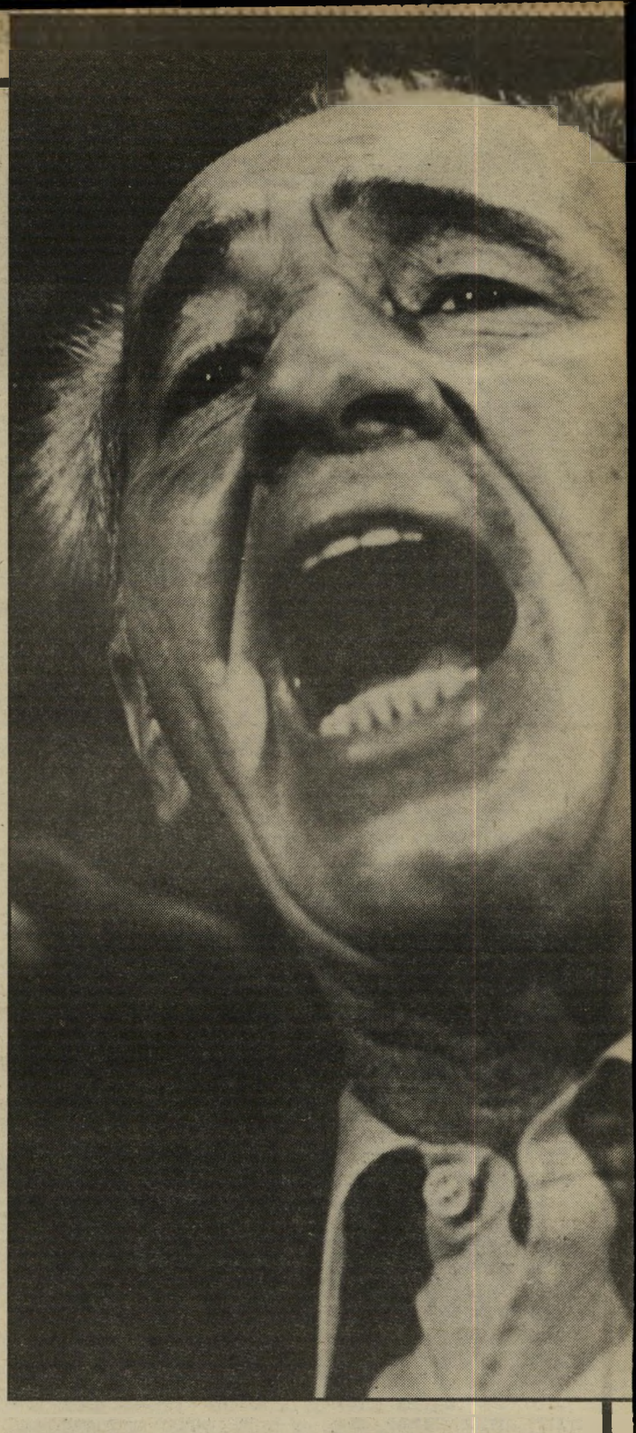
כאשר הגיעו השוטרים לביתו של זבולון קאקושווילי ברמלה, ראו את אשתו, גולנרה, זורקת משהו מחלון הדירה בקומה השניה. על הארץ, מתחת לחלון, מצאו השוטרים שני ספרי־תורה.

בעיקבות מידע סודי הגיעו השוטרים בתחילת החודש לביתם של הזוג קאקושווילי, כדי לחפש שם ספרי־תורה גנובים. שני הספרים, שהוטלו מן החלון נמצאו מייד, ועל השולחן בדירה מצאו השוטרים פרוכות קטיפה רקומות שבהן נוהגים להסתיר את ארונות־הקודש בבתי־הכנסת. כאשר שאלו את האשה לפשר הפרוכות, הסבירה להם כי אלה הן מפות־השולחן שלה.

השוטרים פנו משם לחנות המכולת של קאקושווילי, ושם, מאחרי חבילות־המצות וארגזי־הלחם, נמצאו שיבעה ספרי־תורה נוספים. בעל החנות, שנשאל על ספרי־התורה הרבים שנמצאו ברשותו, סיפר כי התכוון לתרום אותם לבית־כנסת. אולם בירור העלה מייד כי חלק מן הספרים הקדושים נגנב לפני שנתיים מבית־כנסת בבית־חולים לחולי־נפש. חלקם נגנבו מבתי־כנסת ברמלה בחודשים האחרונים. המישטרה ביקשה את מעצרו של קאקושווילי, ובית־המישפט עצר אותו ל־15 יום.

10 אלפים לספר. השבוע עירער העציר לבית־המישפט המחוזי על מעצרו. התובעת נורית שניט, מפרקליטות מחוז המרכז, הסבירה לשופט אברהם מלול, כי היא עומדת להגיש בימים הקרובים כתב־אישום נגד קאקושווילי על החזקת רכוש גנוב. היא גילתה כי ברור שהעציר הוא רק אחד מחבורה מאורגנת, הגונבת סיפרי־תורה ומבריחה אותם מהארץ. ערכו של ספר־תורה כיום הוא בסביבות עשרת אלפים דולר, ולכן ערך כל הספרים שנתפסו בביתו של העציר מגיע לכ־90 אלף דולר. ששה מהספרים כבר זוהו כגנובים, ואת השאר יש עוד לזהות. בעת מעצרו יוגש כתב־האישום נגד קאקושווילי.

הסקרים הסודיים מראים שיוויון בין המערך והליכוד — ושימעון פרס מעוניין להרכיב את הרשימה לפני שתהיה אפשרות של הפיכה פנימית

סיבוך בשיבוצים ובעיקבות כך למתח רב יותר אחרי קבלת־ההחלטות.

להתפייס עד יוני

ל פרס חשוב, כפי שיובהר בהמשך, שהוועדה המסדרת תסיים את עבודתה בתוך יומיים עד ארבעה. לכן הוא יתנגד להגדלתה. הוא היה מעדיף שלא לקחת בה חלק, אלא רק לקבל את מסקנותיה ולאשרן. אך ברור לו, שמעמדו בתנועה לא מאפשר לו להתחמק מאחריות זו.

הדיונים על הרכב הוועדה המסדרת ועל שיטת עבודתה כבר החלו. היא תתכנס רישמית מייד אחרי סיום ישיבת־הלישכה. אם לא יפקדו אותה מישלחות רבות מדי, סביר שהיא תסיים את עבודתה לכל המאוחר ביום הראשון בבוקר.

לכאורה, יכולים מוסדות העבודה לחכות עד סוף החודש, כי התאריך האחרון להגשת רשימת המועמדים לוועדת הבחירות המרכזית הוא ה־30 במאי. אך שימעון פרס מהר. מדוע? הטענה המקובלת שמשמיע וש־עליה חוזרים מקורביו, היא שעיכוב סידור הרשימה מונע את פתיחת מערכת הבחירות. לדעתו, בעיות איוש הרשימה גרמו לעיכובים מיותרים בפעולת מטה־הבחירות. פרס מניח, שבכל סידור אפשרי יהיו נפגעים, ולכן עדיף שהסיכסוכים יחלו כבר עתה וייסתיימו בתוך חודש, כדי שלא יעיבו על מערכת־הבחירות עצמה, סמוך ל־23 ביולי. „אם נתפייס עד תחילת חודש יוני, יהיו לנו חודשיים של עבודה הרמונית, וזה מה שחשוב," אמר אחד מאנשי פרס להעולם הזה.

כלומר: הסקרים הרצינים, שמשום מה אינם מגיעים לעיתונות, חוזים חזרה ליחסי־הכוחות בכנסת הנוכחית. לפרס ברור, שהקמת קואליציה ב־תנאים הנוכחיים תהיה מאוד קשה עבורו.

האם מודע לעניין זה גם יצחק נבון? בלישכתו של פרס וגם במישרדו של גור גזרו שתיקה סביב ה„סקרים השחורים", כפי שהם מכונים. לא ברור אם נבון הוכנס בסוד העניין. אך מה שברור לפרס: גם אם נבון עצמו אינו מתכוון לחזור בו מהחלטתו שלא להתמודד על המקום מס' 1 ברשימת המערך, הרי שדעת־קהל אוהדת לרעיון של חילופים בצמרת ברגע האחרון, יכולה להיות בעוכרי פרס.

לכן מעדיף פרס שהכל ייחתך השבוע.

להפריד שר מכסאו?

א יך, אם כן, מכניסים את כל המועמדים למקומות ריאליים?

עסקני העבודה כבר ניסו את כל הטכניקות. הם מדברים על 60 מקומות ריאליים לעבודה בלבד — מיספר שאפילו ההוזים בהקיץ לא מעלים בדעתם שהוא אפשרי. ביחד עם מפ"ם מדובר ב־68 מקומות ריאליים — שלא היו למערך גם בימי לוי אשכול וגולדה מאיר!

הצנועים יותר מניחים, שסיעת המערך לפחות תשמור על כוחה הנוכחי — 50 מנדטים — או שתעלה עליה רצינית, עד ל־55 מנדטים. כלומר: גם אלה חוזים גידול של שמונה מנדטים, מפני שהמערך קיבל בבחירות האחרונות 47 מנדטים בלבד. פרס ניצחון חסר־תקדים. הם הרבה יותר פסימיים.

ניתוח עבודת הוועדה המסדרת, כפי שייעשה להלן, מניח בכל זאת, שהמקום ה־55 יהיה ריאלי. כפי שיובן בהמשך, על פחות מכך אין לוועדה המסדרת אפשרות דיון בכלל.

ברשימת המערך בת 55 המקומות הריאליים נכללים רבים שאינם משתייכים למיפלגת העבודה.

עד מקום 55 מובטחים למפ"ם שיבעה מקומות. היום מצטערים בעבודה שמפ"ם לא פרשה, אבל את הגלגל אין להשיב. ביום הרביעי השבוע יתכנס מרכז מפ"ם לאשר את מועמדיו ברשימת המערך, ונראה שגם אצלם לא יהיו הפתעות.

ברור שהוועדה המסדרת לא תדון בצימצום הייצוג של מפ"ם או אפילו בשינוי מיקומם של מועמדיה, כדי למנוע משבר חריף ערב הבחירות.

מלבד עם מפ"ם, ישנם הסכמים נוספים. רק השבוע נודע שיצחק פרץ יקבל, על־פי הסכם עם פרס, שני מקומות ריאליים, עבורו ועבור נציג נוסף מהתנועה הפיקטיבית „הרשימה הממלכתית." מקום אחד מובטח, גם הוא על־פי הסכם, לאמנון לין. עוד מקום מובטח לאיש סיעת העובד הדתי. יהיה זה שוב הרב מנחם הכהן.

עוד מקום יינתן לסיעת ל"ע. בעבודה מתרבים הקולות הדורשים שהשותף החדש יציג במקום הריאלי מועמד צעיר ורציני. הם מעדיפים שיהיה זה עורך־הדין הרמת־גני צבי ניר, עסקן ותיק בל"ע, מתון בדיעותיו ובעל יכולת גיוס של בוחרים חדשים למערך.

חישוב מהיר מגלה, שבין 55 המקומות הראשונים ברשימת המערך כינוס־מרכז, כבר כעבור ימים ספורים —ביום שלישי הבא. המרכז יתבקש לאשר את רשימת מועמדי העבודה, שתוגש לפניו. את הרשימה תגיש למרכז הוועדה המסדרת.

ביום החמישי יהיו בידי חברי־הלישכה רשימה של נבחרי המחוזות. הוועדה המסדרת תצטרך לשבץ אותם בין החברים שימונו במיסגרת הרשימה המרכזית — זו שתוכרע בוועדה המסדרת.

מיהי הוועדה המסדרת?

ברור לכולם, שזהו הגוף השנוא ביותר במיפלגת־העבודה בימים אלה. אם לא יהיו הפתעות של הרגע האחרון, היא תורכב מארבעה בלבד — ארבעת הגדולים של המיפלגה. המדובר בפרס עצמו, מזכ"ל המיפלגה, חיים בר־לב, יצחק רבין והנשיא הפורש, יצחק נבון.

לארבעה ברור, שכל הרחבה של הצוות המסדר תגרום לעיכובים, ל־יריביו של פרס — וכאלה לא חסרים ברחוב הירקון 110 — מציעים הסבר נוסף, לא מקובל, לחיפזון שלו. לדעתם, ההסבר טמון בפחדו מפני יצ־חק נבון. הנשיא הפורש, שלא התמודד על מנהיגות העבודה, שומר על שתי־קה המדאיגה מאוד את פרס. לא ברור לפרס מה זומם נבון, מהן תוכניותיו ואיזו ארגנת הוא מתכוון לשלוף מכובעו ערב הגשת הרשימה לוועדת הבחירות המרכזית.

הארגנת שעליה מרכלים במיפלגה היא רצינית ביותר. סיקרי דעת־הקהל, המתפרסמים עתה בתדירות גבוהה, מצביעים על יתרון בולט למערך על־פני הליכוד. אך במגירה של פרס, בלישכתו, יש גם סקרים אחרים. סקרים אלה, הידועים מזמן רק לפרס, — ולאחרונה, מאז שמונה כראש מטה־הבחירות, גם למוטה גור — מצביעים על שיוויון בין שני הגושים הליכוד והמערך.

רק בזכות הברית עם שולמית אלוני וח"כי הליכוד שפרשו, יצחק פרץ ואמנון לין, הגיעה סיעת המערך ל־50 ח"כים.

אחד הטכסיסים שהוצעו כדי לנחם את המתדפקים על שערי המקום ה־55 היה ההבטחה, שאם מיפלגת העבודה תרכיב את הממשלה הבאה, היא תיזום חקיקה הידועה בשם „החוק הנורבגי". לפי חוק זה יפנו השרים את מקומם בכנסת ותחתם ייכנסו אליה המועמדים הבאים ברשימותיהם.

מרכז מיפלגת העבודה כבר אישר הצעה זו, אך מניסיון של הכנסת העשירית ברור לפרס ולאנשיו, שחוק כזה לא יעבור בקלות. וגם אם יעבור, יהיה קשה מאוד לשכנע שרים להיפרד מכיסאם הפרלמנטרי, אפילו שיובטח לשרים המתפטרים מהכנסת שהם ישובו אליה אם יעזבו את הממשלה.

מומחי בחירות אובייקטיבים מני־חים, שזכיה ב־55 מנדטים תהיה עבור מובטחים 12 מקומות לנציגים שאינם ממיפלגת העבודה. אם לוקחים בחש־בון שמובטח כבר גם מקומו של יושב־ראש המיפלגה, שהוא מס' 1, הרי שנותרו בסך־הכל 42 מקומות לאנשי העבודה.

על־פי החלטת המרכז, יוכנסו חב־רים גם מהרשימה המרכזית וגם מהסניפים והסקטורים השונים — הלא הם המחוזות — לפי חלוקה של חצי־חצי: 21 נציגים מכל סוג.

הוועדה המסדרת היא שתחליט על הרכב הרשימה המרכזית והיא גם ש־תקבע את מיקום כל מועמדי המיפ־לגה.

שוחטים את הקטנים

מ י יבוא מחוץ לרשימה המרכזית? ראשית, באים נציגי המחוזות הגדולים. מחוזות תל־אביב, חיפה

השחיטה הגדולה

ע ל מה חולם שימעון פרס בלילות? יריביו אומרים, שהוא רואה מול עיניו את שולחן עבודתו של ראש־הממשלה, בלישכת ראש־הממש־לה בירושלים. ידידיו אומרים, שאין לו זמן ויכולת לחלום כלל.

בימים אלה עסוק פרס יום ולילה בעניין שיש בו מן המציאות והחלום גם יחד. הוא מתלבט בשאלה שאפילו גאון מתימטי לא יוכל למצוא לה תשובה: איך מושיבים יותר מ־70 איש על 55 כיסאות?

השבוע הקרוב יהיה, ללא ספק, הקשה ביותר בשנים האחרונות של יושב־ראש מיפלגת־העבודה. שימעון פרס ממהר, ומנסה לסיים את הרכבת הרשימה בתוך שבוע.

לכן תיפול בתוך ימים ספורים ההכרעה הסופית על הצבת מועמדי רשימת המערך לכנסת ה־11.

ביום החמישי הקרוב תתכנס לישכת־מיפלגת העבודה שתחליט על

חברי הוועדה־המסדרת נבון, ברי־לב, רבין
לתוך 55 מקומות נדחקים 70 מועמדים –

וירושלים אמורים להכניס כל אחד שני מועמדים ריאליים לרשימה הכללית.

בתל־אביב יערכו הבחירות ביום הרביעי. בעלי הסיכויים הגדולים הם שני ח"כים נוכחיים, דב בן־מאיר ומיכאל („מיקי") ברי־זוהר. מוכיר המחוז, אליהו שפייזר, מתמודד ברשי־מה המרכזית. אנשי המחוז לא מביעים ששלושה מנציגיהם לא יוכלו להיכלל בין 55 הריאליים.

מחוז ירושלים כבר בחר את הח"כים עוזי ברעם ויעקב גיל, ומחוז חיפה, שבחר אף הוא שניים, עשוי להכניס בין הריאליים רק אחד — הפרופסור שבח וייס.

מלבד שלוש המחוזות העירוניים הגדולים, יש 11 מחוזות קטנים יותר. בחלקם כבר נערכו בחירות. מחוז הנגב בחר בח"כ הבאר־שבעי אורי סגב. מחוז דן־צפון בחר בח"כ מגבעתיים, מיכה חריש. מחוז אשקלון בחר במזכיר מועצת פועלי אשדוד, יהודה בן־הרוש, שהוא נציג פועלים אותנטי. במחוז השומרון והשרון הצפוני נבחר ח"כ יהודה חשאי. ובמחוז הגליל המערבי נבחר יצחק חזיזה, לשעבר מזכיר מועצת פועלי עכו ועתה מנהל כוח אדם בכור.

האחרים יבחרו ביום הרביעי ה־ שבוע.

כמו כן יכנסו ברשימה זו שניים מאיחוד הקבוצות והקיבוצים, סביר שיהיו אלה אברהם בץ־עוז, מקיבוץ נחל־עוז, ונחמן רז, מקיבוץ גבע. אם כי ישנו מתמודד נוסף: שמעון שבס מקיבוץ אפק בגולן, הטוען שהגיע הזמן שנציגי האיחוד לא יהיו רק מדרום הארץ.

מטעם הקיבוץ המאוחד יכנסו, קרוב לוודאי, יעקב צור, מקיבוץ נתיב הל"ה, ועדנה סולודר, מקיבוץ גשר.

שלושה נציגים יהיו למושבים. האחד שייכנס ללא ספק הוא אריק נחמקין, מנהלל. מצבו של רענן נעים מרמות־נפתלי אינו ברור. מתמודד בעל סכויים הוא אפרים שלום.

הסקטור הערבי של העבודה אמור לקבל שני נציגים. לא ברור עדיין מי הם יהיו ואיך הם יבחרו, אך סביר להניח שיהיו אלה מוסלמי ונוצרי מהגליל. בצפון כבר נקבעה עובדה: ח"כ חאמד חלאיילה כבר נבחר מטעם ערביי־ הגליל המערבי, למורת־רוח המיפלגה.

בעבודה לא יתנו לערבי מהמשולש מקום ריאלי, מפני שברשימת המערך יש כבר נציג מהמשולש: ח"כ מפ"ם מוחמד ואתד, מכפר ג'ת.

סיכום ביניים מראה, שברשימת הסניפים יש כבר 26 מועמדים. כבר עתה יש ברשימה זו חמישה שיידחקו מעבר למקום ה־55.

מה יעשו, אם כן, חברי הוועדה המסדרת? הם יצמצמו את נציגות חיפה, אחד המועמדים הערביים ידחק למקום בלתי־ריאלי ותתבצע שחיטה של המחוזות הקטנים.

השחיטה תהיה גדולה עוד יותר: כמקובל, מועברים שני מקומות מרשימת המחוזות לרשימה המרכזית, לשם תיקון עיוותים על־ידי הוועדה המסדרת. כך שמיספר המקומות שייענתן למחוזות עלול לקטון ל־19 בלבד.

הוועדה המסדרת, שתשב לקבוע את חברי הרשימה המרכזית, תניח כבר מלכתחילה שיש לה 23 מקומות פנויים.

ברשימה המרכזית חייבים להיכלל אנשי מחנה רבין, נציגות של החברות, נציגי ההתיישבות העובדת, עסקנים אחרים שזכו בהבטחות מפרס וגם — לא להאמין — מועמדים חדשים לכנסת ה־11.

לפני כמה חודשים השתעשעו במיפלגת־העבודה, שבבחירות הבאות יבוא הקץ לוועדה המסדרת, שכולם יבחרו בכולם. פרס אף טען, שיש להחליף שני־שלישים מהרשימה ב־ כנסת העשירית.

עתה ברור, שסיעת העבודה בכנסת ה־11 תהיה דומה מאוד לזו שהיתה בכנסת העשירית.

תגובות שרשרת

לסני שהוועדה המסדרת תתחיל לסדר את הרשימה המרכזית, היא תיקח בחשבון נתון נוסף: על־פי החלטת המרכז, כל מי שיוצב במקום ריאלי, עד להגשת הרשימה לוועדת־ הבחירות המרכזית יהיה חייב להתפטר מכל תפקיד ציבורי נוסף שהוא ממלא. ולא, הוא יורח אוטומטית מהמקום הריאלי.

הוועדה המסדרת היתה מעדיפה שכל מי שנכלל בהגדרה של „כפל תפקידים" יצא מהכנסת, אבל בשלב עריכת הרשימה מניחים, שמי ש־ עוסקים ביותר מתפקיד נבחר אחד, יעדיפו את הכנסת על־פני מקום עבודתם השני.

מי יכנס, אם כן, לרשימה המרכזית? על־פי הרשימה לכנסת העשירית, שהיא אשר תהיה מונחת על שולחן הוועדה המסדרת, הסדר הוא כרלקמן:

שושנה ארבל־אלמוזלינו תיכנס על תקן של חברה. אחריה יבואו אבא אבן, רבין, בר־לב ומשה שחל. רפי אדרי, מנכ"ל שיכון עובדים, שהוצב אז לפני שחל, יאלץ להחליט אם הוא נשאר בכנסת או בשיכון עובדים. עדיין לא ידוע מה יחליט. בעבר הוא התחמק מהכרעה. הפעם לא יוכל לעשות זאת.

אחריהם נשמר מקום למזכ"ל ההסתדרות. הפעם יחליף ישראל קיסר, המזכ"ל החדש, את ירוחם משל, הפורש גם מהכנסת.

המקום הבא שמור לחברה. בכנסת הנוכחית היתה זו נאוה ארד. גם אם החברות ירצו בהחלפתה, הרי שבמ־ קומה תבוא עסקנית אחרת.

הבאים בתור הם מוטה גור, ראש־ מטה־הבחירות ובעל סיכויים לתפקיד מרכזי, אם המערך יריכיב את הממשלה הבאה.

מייד אחרי גור יבוא גד יעקבי, המציג את עצמו לפני כל אחד כשר־האוצר בממשלת המערך. זר אולי לא יבין זאת, אך פרס, חברו של יעקבי ברפ"י, מאוד לא שבע־רצון מהאפשרות שיעקבי יחזיק בתיק חשוב כל־כך.

הבאים בתור הם שניים, שאולי לא תרמו רבות לכנסת, אך אחרי שעברו את מחסום 60 האחוזים אי־אפשר להרחיקם מהרשימה. הראשון הוא אליהו שפייזר, מחוג יחדיו. למרות החלשותו, הוא מושך בחוטים רבים במוקדי־כוח שונים במיפלגה. השני הוא שלמה הלל, שר־המישטרה לשעבר.

אחריהם תבוא חברה, אורה נמיר, שהיא גם ממחנה רבין. אחריה הכלכלן עדי אמוראי. גם אם מישהו היה חושב שלמרות שאמוראי עבר את מחסום 60 האחוזים יש להרחיקו — הרי שא־ מוראי הוא הכלכלן המיקצועי היחידי שהעבודה תציע לכנסת הבאה. אגב, בתנאים מסויימים אמוראי עשוי להיות סגן שר־האוצר.

אחרי אמוראי בא יוסי שריר. איש לא יציע להרחיקו מהרשימה למקום בלתי־ריאלי. אחריו בא איש רימונה, ז'ק אמיר. סילוקו עלול לגרום לתגובות־שרשרת קשות ולעימות עם רבין, לכן הוא לא ייפגע.

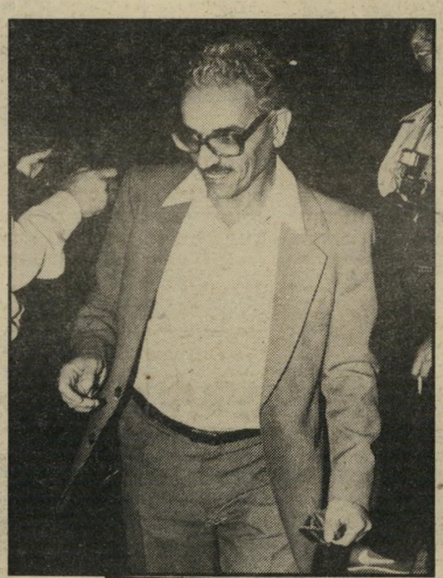
באחרונה נפוצה שמועה עשקנית, שמהרשימה הבאה ייערדו יושב־ראש מועצת־המנהלים של כור נפתלי בלומנטל, ומקורבו של פרס, אהרון הראל. יתכן שגורמים שונים היו רוצים שהשניים לא יכהנו בכנסת הבאה, אך דחיקתם עתה עלולה לפתוח תיבת־ פאנדורה. ההנחה היא, שהם ישמרו על מקומם.

מקום לפורש מפד"ל

למחנה רבין מובטחים עוד שני מקומות ברשימה המרכזית. באחד

(המשך בעמוד 61)

חבי"ם חדשים דיניץ, קיסר, ליבאי
– והנושרים יתנקמו, כמובן, בשימעון פרס

טיולים גדולים עם קופל

עד 25% הנחה! על סדורי קרקע

לנרשמים עד 31.5

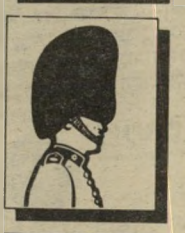
לטיולים היוצאים החל מ־1.6.84

מיני ספרד
8 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$610

מיני איטליה
8 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$635

אנגליה סקוטלנד ווילס
12 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$876

פורטוגל ספרד פלמה
15 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$915

בירות אירופה
אנגליה, הולנד, צרפת, בלגיה
12 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$921

פיני אירופה
אוסטריה, איטליה, שוויץ
16 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1020

מיני סקנדינביה
דנמרק, נורוגיה
10 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1058

אורות אירופה
איטליה, שוויץ, צרפת
15 ימים
20 הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1029

מיטב אירופה
שוויץ, מערב־גרמניה, אוסטריה
16 ימים
20 הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1082

אירופה הקלאסית
איטליה, שוויץ, צרפת
הולנד, אנגליה
21 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1375

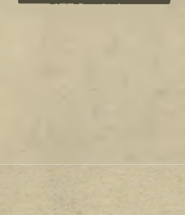
סקנדינביה
דנמרק, שבדיה, פינלנד, נורוגיה
19 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1475

ארצות הברית
33 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$2764

המזרח הרחוק
הודו, נפאל, תיאלנד, סינגפור,
פיליפינים, הונג־קונג, יפן
31 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$2950

פרטים והרשמה: סניפי וסוכני "קופל" בכל רחבי הארץ

לטיולים הגדולים טוס עם קופל נסיעות הגדולים

קיי פרסומאים א

ארנס למעלה, אריק למטה

(המשך מעמוד 13)

חברי הצהריים הדמוקרטיה השתוללה. הרוב־המכריע, מתוך 140 מועמדי חרות לפאנל הרשימה לכנסת, עמדו בפתח מרכז הקונגרסים שבגני־התערוכה, והציעו את מרכולתם. חומר מידע, כרזות, גיזרי־עיתונים ועלונים מודפסים ניתנו לכל יד מושטת. „אצלנו זה הפנינג דמוקרטי," התמוגג הח"כ המתמודד, מיכה רייסר, גרוש טרי מזה שבועיים.

כעבור 12 שעות, בשעה 4 לפנות־בוקר, כאשר הוקראה רשימת ל"ה הנבחרים, הצטיירה התמונה בבירור: מי שהיה מוכר מלפני־כן, ותיק, בעל קשרים וכישורים, שהפעיל מנגנון־בשכר והוציא סכומי־עתק על הבחירות הפנימיות, הצליח להשתחל פנימה. מי שזה לא הספיק לו, נעזר בייחוס מישפחתי מכובד, או בתמיכה מאסיווית של מחנה זה או אחר.

האחרים השתעשעו במישחק הדמוקרטי רק עד רדת החשכה. בקושי שלוש שעות.

רק הסתיים הקרב הראשון, וכבר זינקו הכל לקרב השני, החשוב פי כמה, שייערך ביום רביעי השבוע.

באותו מקום ייבחרו, בזה אחר זה, בהפרשים קצרים, שלוש השביעיות שירכיבו את רשימת 21 המקומות הריאליים של חרות, ברשימת הליכוד לכנסת. מי שהגורל יירע עימו, והוא לא יכלל בין הזוכים, ידורג במקומות 22 עד 35, הלא־ריאליים, על־פי ה־קולות שצבר.

גם מי שהגיע למקום גבוה ביותר בדירוג הפאנל, עלול למצוא את עצמו מחוץ למקומות הריאליים, אם לא יזכה בתמיכה גדולה ומגובשת של קבוצה או מחנה בתוך המרכז.

35 הנבחרים מודעים היטב למצב העדין. שיטת הבחירה היא רצחנית. על השביעיה הראשונה יתחרו הגדולים, שרים וסגני־שרים. וגם כאלה שהתוצאות המפתיעות ביום חמישי שעבר, סיחררו את ראשם.

לפני תחילת ההצבעה על השביעיה השלישית, יתכנסו ראשי התנועה והמחנות, וינסו לתקן את מה שלא צלח בשתי השביעיות הקודמות. המקופחים למיניהם, בעלי־העמדה, ראשי־סניפים ונציגי סקטורים מיוחדים יתחננו לתמיכה מכל המחנות, כדי שהם, ובעיקר שולחיהם, לא יקופחו.

בשלב זה יפעילו ראשי המחנות מכבש על המצביעים, שיתנו את קולם למקופחים המועדפים.

בזכות ייחוס מישפחתי

מאבק התוקפני ביותר יהיה על הרכב השביעיה השנייה־דווקא. מי שמתכנן מראש ריצה לשלישית, עלול למצוא את עצמו בגלל הסדרים־לשעה, סמוך־להצבעה, לא בין 21 המאושרים.

החל מבוקר יום שישי ועד סמוך לפתיחת הקלפיות, ישבו מאות מאנשי מרכז חרות וטיכסו עצה במי לבחור ולאיזו שביעיה. גם יום־העצמאות נוצל למטרה זו. מכשירי הטלפון בבתי־החירותנים היו עמוסים לעייפה, כאשר כל מועמד מתחנן לפני כל מצביע אלמוני, שיתמוך בו, מסיבות אלה או אחרות.

ניתוח תוצאות ההצבעה לפאנל עשוי להראות מה יהיו פני הדברים ביום רביעי השבוע.

כמה נבחרים הצליחו להיכנס לפאנל, לא רק בזכות תמיכת מחנה זה או אחר, אלא בעיקר בגלל הייחוס המישפחתי. המדובר במזכיר הממשלה, דן מרידור (344 קולות), בנו של ח"כ חרות לשעבר אליהו מרידור; מנכ"ל מישרד התחבורה, עוזי לנדאו (255), בנו של השר המנוח חיים לנדאו; רחל קרמרמן (207), בתו של השר יעקב מרידור ואלמנתו של יוסף („יוסקה") קרמרמן; עורך־הדין ראובן („רובי") ריבלין (188), שאביו היה מועמד חרות לכנסת בעבר; יושב־ראש עולמי של בית"ר שלמה גרבץ (178), שאביו, בנקה, היה מראשי בית"ר.

היו כאלה ששילבו ייחוס מישפחתי

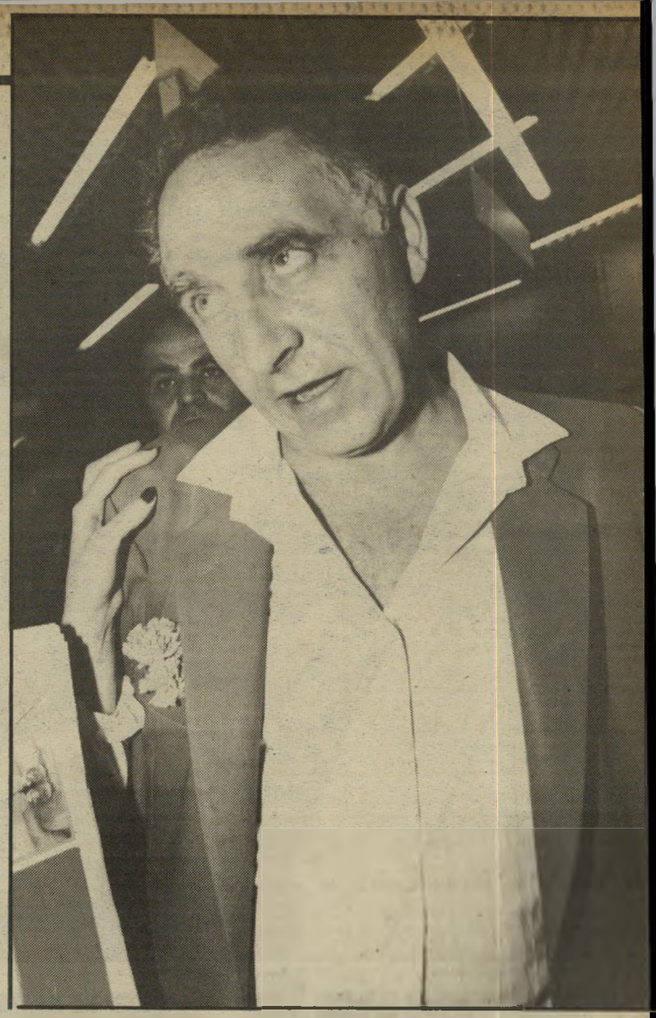

המנצח ראש־הממשלה, יצחק שמיר, מחייך לפני שהוא מטיל את המעטפה לקלפי. שמיר הצביע, הצטלם מעט לצד חברי מרכז ועזב את המקום. כמוהו נהג גם ארנס, ששב רק לפנות־בוקר.

ניצחון חמוץ סגן ראש־הממשלה מחייך לפני שנודע לו, שהוא דורג אחרי ארנס. בזמן הספירה קיבל לוי דיוויז־חים שוטפים מחדר הספירה. למטה, מנצח נוסף: אליהו בן־אלישר.

בקושי רב שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, מנסה לשכנע עוד חברי מרכז שיתמכו בו. כהן־אורגד לווה על־ידי בני מישפחתו, שהיו לצידו במשך כל הערב. הוא התאכזב מהמיקום שלו.

בדרך הנכונה שר־האוצר הקודם, יורם אורידור, ממתין, כשדאגה רבה ניכרת בפניו, לתוצאות ההצבעה. גם הוא לא האמין שחבריו יזכרו לו לטובה את הכלכלה הנכונה.

לא להציץ השר ללא תיק, אריאל שרון, רושם מאחרי תא־ההצבעה את רשימת מועמדיו למאנל. שומר עליו הצייר אנדרי קלצ'ינסקי, חבר המרכז, שלא התמודד. הוא לא מש משרון במשך כל הערב. עוזרו של שרון, ישראל כץ, ניבא בתחילת ההצבעה ששרון יוכה. שרון קיבל 394 קולות והגיע למקום התשיעי בצמרת. מבין אנשי מחנהו עברו רק שניים – הח"כים דויד מגן ומאיר כהן אבידוב.

עם מנגנון גדול ותמיכה נכבדה מצד כל המחנות, הרוגמה המפתיעה היא של מנכ"ל מיפעל הפיס, גידעון גדות (425), שהגיע למקום השישי. אחרי הבחירה התברחו ש„גידעון זוטא זכה בפיס." הוא הפעיל מנגנון קטן, אך מקום עבודתו הנוכחי שימש לו קרש־קפיצה פנטסטי להצלחה. יריביו הבטיחו שלפני בחירת השביעיות, הם יחשפו את סודותיהם נגדו. אחד מהם, שעליו בוודאי יפסחו, הוא העובדה שגדות חדל להיות שחצן. וחוץ מזה, הוא אחיין של אריה בן־אליעזר, שאלמנתו, יהודית, לקחה חלק פעיל בשיכנוע חברי מרכז שיתמכו בגדות.

דויד שטרן הקשיש, קבלן ותיק (169), סוגר את הרשימה. הוא אחיו של יאיר המפורסם, דמות כמעט מיתו־לוגית, והוא עצמו משוייך למחנה משה ארנס ויגאל כהן־אורגד.

הדמות הדומיננטית מאחורי המחנה הוא העסקן הקשיש, אברהם אפל, שהצליח להביא את ארנס למקום הראשון (571), למרות שאין לו מחנה עצמאי גדול בתנועה. אפל הצליח להביא עד למקום השביעי, המכובד, את כהן־אורגד (421), שאיננו מקובל בתנועה, ועזר להכניס את רחל קרמרמן פנימה, ביחד עם בנו, דויד („דודי"). אפל הוא מראשי מחנה דויד לוי. אפל הבן הריץ, לא בהצלחה רבה, את רייסר (303), ראש אגף האירגון, למקום ה־16 ואת חברו מיכאל קליינר, שלא קצר הצלחה רבה (237) והגיע למקום הלא־מכובד, מקום־29.

בעוד אנשיו של לוי תומכים בארנס, כמו כל הנמנים עם מחנה שמיר, לא זכה לוי בתמיכה רומה ממחנהו של ראש־הממשלה, והגיע רק למקום השני (521).

חברים רבים במרכז חרות חזרו שוב ושוב על הסיסמה „לא משאירים פצועים בשטח," כשהכוונה היא שנותנים לנופלים תמיכה. כך הצליח יורם אריזור להפתיע כשהוא חסר מחנה מגובש, והגיע למקום השלישי (469), וכמוהו כמה ותיקים אחרים, שסיכוייהם לפני ההצבעה לא היו ורודים.

בזכות רחמים

אריאל שרון, שכבר הורם על רגליו ב־12 באפריל, כשקיבל 42 אחוז בהתמודדות על ראשות־הרשימה מול שמיר, חזר לממדים הטיבעיים (349), למקום תשיעי. ממחנהו נכנסו רק מי שכבר היו בכנסת, מאיר כהן־אבידוב (264) מחיפה, שהחיפאים לא תמכו בו, ודויד מגן (359) מקיריית־גת. מועמדו של שרון, אלי לנדאו, לא הצליח להיכנס.

חיפאי אחר, יוסף רום, הצליח להיכנס בדוחק (197), בזכות העובדה שלשמו מתוסף התואר פרופסור. גם אליהו בן־אלישר (468), קפץ עד למקום הרביעי, לא רק בזכות תמיכת מחנה לוי, אלא בעיקר בזכות הופעתו החיצונית המרשימה. „הוא עוד יהיה שר־החוץ הבא שלנו," אמרו כמה פעילים בשעת ההצבעה.

סגן שר־הבינוי־והשיכון משה קצב (454), וראש המועצה המקומית יבנה, מאיר שיטרית (417), הוכיחו שה־חייכנות משתלמת. ראשי מחנה שמיר, רוני מילוא (392) וסגן שר־החקלאות מיכאל דקל (333) נדחקו מעט, אך הם כבר התארגנו ביום שישי בבוקר לקראת ההצבעה על השביעיות. מעמדו המיוחד של סגן־השר, דב שילנסקי, ובעיקר עברו וטוב ליבו ועזרת בנו, שפיר, הביאו לו תמיכה של 368 חברי מרכז. 300 חברים תמכו באמל נסר אל־דין שאפילו הדרוזים אינם רואים בו את מייצגם.

בזכות הוותיקים, המנגנון ותחושת הרחמים של חברי המרכז, נכנסו לרשימה סגנית שר התרבות־והחינוך, מרים גלזר תעסה (273); שר־התיקשורת, מרדכי („מוטקה") ציפורי (237) ואיש הגיוברות, איתן ליבני (239), שסימן־שאלה ריחף על כניסתם לפאנל.

גם סגן שר־האוצר, חיים קופמן (286), שהוכיח בסוף הערב, שיש לו גם כוח עצמאי מגובש, נכנס.

ביום רביעי יוכרע איזה מבין השניים, יהושע מצא (306) ממחנה לוי או חיים קורפו (239) ממחנה שמיר, הם בעלי־הבית בסניף הירושלמי, שבו הסיכסוך בין הפלגים הוא הקשה ביותר.

באותו היום גם יתברר כמה מן השמות החדשים שנכנסו לפאנל יהיו במקום ריאלי לכנסת הבאה.

ביום חמישי שעבר, כמו ביום רביעי הקרוב, יהללו כולם את הדמוקרטיה בחרות. אך את פרצופה האמיתי שהוסתר היטב מאחרי מסיכה, הצליח לחשוף רק מתמודד אחד, שלא יכול היה שלא לשבור את כללי־המישחק. מוטי נתאי, עובד מדינה מירושלים קרא במצעו ליצור „מדיניות שתעודד הגירת ערבים... מארץ־ישראל בצורה אנושית ותוך הקפדה לשמור על עיקרון קדושת החיים." בהמשך הוא צופה מילחמה כוללת וכדי להתכונן לקראתה בצורה נמרצת, הוא מציע אף להאיץ את שלב האיזון הדמוגרפי. אולי זה לא כל־כך מתאים לתורת ואב ז'בוטינסקי, אבל זוהי ללא ספק חרות במיטבה.

בן־ציון ציטרין ■

ארוכה הדרך לכסא בחרות – נתיב הל"ה אל המקום הריאלי –
אך הקרב הראשון אינו האחרון במילחמה על הכסא המיוחל

יריד המועמדים שני היריבים, ח"כ מיכה רייסר (מזוקן) וסגן־השר מיכאל דקל, ממחנות לוי ושמיר נחים בכניסה למרכז הקונגרסים לצד סיסמה של יוסי ברון.

הרמת יד ח"כ דויד מגן, ראש עיריית קיריית־גת, מאנשיו של שרון, מנסה למנוע בידו הגדולה מצלמת העולם הזה לצלם אותו, כשהוא משכנע, שיכנוע אחרון, שני חברי מרכז אלמוניים.

חקירה מיוחדת

לכאורה זהו מוסד חינוכי. למעשה זוהי עמדת־מפתח להעברת כספים למיפלגה. עליה נטוש הקרב

הבת של פרס והירושה של ברל

הבת הד"ר צביה ולדן, בתו של שימעון פרס (מימין) בצילום משפחתי נדיר לצידה של בת־דודתה, רותי פרס.

ב מיפלגת העבודה עסוקים הכל ב־מאבק בליכוד, לקראת הבחירות. אך יושב־ראש המיפלגה, שימעון פרס, מחפש לעצמו זמן פנוי, כדי להקדישו לעניין שחשוב לו יותר בימים אלה.

פרס מטיל עתה את כל כובד מישקלו למען חילופים מהירים של מנכ"ל המוסד החינוכי בית ברל. שיש לו זיקה חזקה למיפלגה. הוא רוצה בהחלפה מיידית של ניסים אלמוג, שכבר הודיע על פרישתו בסוף שנת הלימודים, ובכניסתו לתפקיד של מועמדו וחברו, צבי לבנון.

מדוע המוסד שנמצא ליד כפר־סבא, חשוב לפרס עד כדי כך?

אין זה סוד, שאלמוג לא נמנה עם אנשי־חצרו של פרס. נהפוך־הוא. בית־ברל, כמוסד אידי־אולוגי, לא הועמד רק לרשותו, אלא לרשותם של כל המחנות במיפלגה, למורת רוחו של היושב־ראש.

יתכן שעם עלבון צורב כזה היה יכול פרס להמשיך לחיות, אולם מה שהדאיג אותו יותר, הוא שמקור פיננסי כה חשוב במיפלגה, כשר לחלוטין, נמצא בידיים זרות.

למיפלגות פוליטיות. המערך, כמיפלגות אחרות, מתנגד לכל תיקון בנושא זה בחוק מימון־מיפלגות.

לשליטה בבית־ברל משמעות משולשת: עמדת־כוח אידיאולוגית, חסימת מקום מיפגש חשוב של היריב, והעיקר: תמיכה חומרית רבה.

יושב־ראש מועצת־המנהלים של בית־ברל הוא שר־החוץ לשעבר, אבא אבן. רק ביום שישי מתייעץ עימה. ולדן (38) מתגוררת בכפר אז"ר. בעלה רפאל הוא רופא בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר. היא אם לשלושה ילדים. רק לפני זמן קצר ילדה את בנה השלישי.

כרטיס־הביקור המיקצועי שלה עמוס ומכובד. היא למדה בשנת 1967 בסמינר למורות אליאנס בפאריס. אחר־כך למדה לתואר ראשון בצרפתית באוניברסיטה העברית בירושלים, אחר־כך למדה באוניברסיטת תל־אביב בלשנות לתואר מוסמך, ובשנת 1977 קיבלה את התואר. בשנת 1982 היא קיבלה את הדוקטורט שלה בבית־הספר לחינוך באוניברסיטת הרווארד בבוסטון.

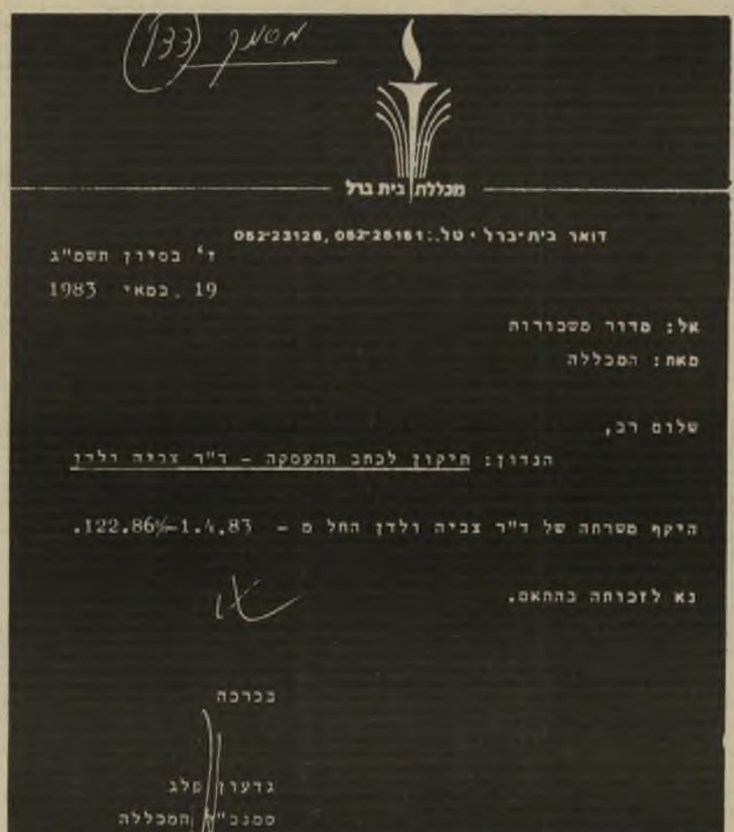
וולדן עבדה בבית־ברל, באופן בלתי־רציף מ־1973 עד שנת 1977, במחלקה להכשרת מורים. אחר־כך התבקשה המיכללה להעסיק אותה. ולדן עברה שם עד 1978, עת התפטרה ונסעה לארצות־הברית, שם שהתה שנתיים ועשתה את הדוקטורט שלה. היא לא קיבלה חופשה ללא תשלום מהמיכללה. לכן, כאשר שבה לארץ בחזרה לעבוד במיכללת בית־ברל, בשנת 1981, היא היתה זכאית לקבלת קביעות רק בשנת 1984. אך כבר בשנת 1982 ניתנה לה קביעות.

הכיצד?

כאן נכנס לתמונה הפרופסור ליאו דיזנדרוק, הנושא בתואר ראש המיכללה. יותר משהוא התרגש מיכולתה האקדמית של ולדן, הוא נפעם מהייחוס המישפחתי שלה. הוא צירף את שנות עבודתה הקודמות של ולדן וביקש שיחשבו לה אותן לצורך קבלת קביעות. למרות שהיועץ המישפטי של בית־ברל לא נתן הכשר לכך, הביא דיזנדרוק את הצעתו לפני חברי ההנהלה, מבלי לדווח להם על חוות־הדעת המישפטית שקיבל.

העוקב אחרי קידומה חסר־התקדים של ולדן במיכללה מאז, חייב להודות שהמדובר כנראה בעילוי שבית־ברל לא היו יכולים להרשות לעצמם לאבד.

בשובה מארצות־הברית היא התקבלה לעבוד

משרה של 122.86% מיסמך פנימי של מיכללת בית־ברל שנשלח לד"ר צביה ולדן ומסכם את השינויים התכופים במעמדה במוסד, שעות העסקתה וגודל משרתה. ולדן קודמה במהירות במוסד.

קרן ברל כצנלסון על שם אחד מהוגי־הדעות של תנועת־העבודה שהיא הבעלים של הקמפוס והרכוש, הקימה לפני 12 שנה את המיכללה. מייד הוקמה אגודה שבחרה הנהלה ציבורית שבה ישבו פרופסורים, נציגי־ציבור ונציגי־המוסד. אלמוג מונה כמנכ"ל הן על־ידי מועצת המנהלים של הקרן והן על־ידי הנהלת המיכללה. האפשרויות הגלומות במיכללה כזו למילוי הקופה המיפלגתית המידלדלת הן רבות. הקרן זוכה לתרומות רבות, פטורות ממסים, מחו"ל וכחברת־בת של המיפלגה היא לא תפקיר את האם דלת האמצעים.

כינוסי־מיפלגה במידשאות הקמפוס ועל חשבון הקרן, תרומות, ימי־עיון ואירוח, הם רק חלק מהדרכים החוקיות לעזרה. על הדרכים הלא־חוקיות מעדיפים שלא לדבר, גם לא בחדרי־חדרים.

מבקר המדינה כבר נתן את דעתו לשיטה זו של העברת כספים ממוסדות „חינוכיים" כביכול, שעבר הוא שב מסיור התרמות בארצות־הברית.

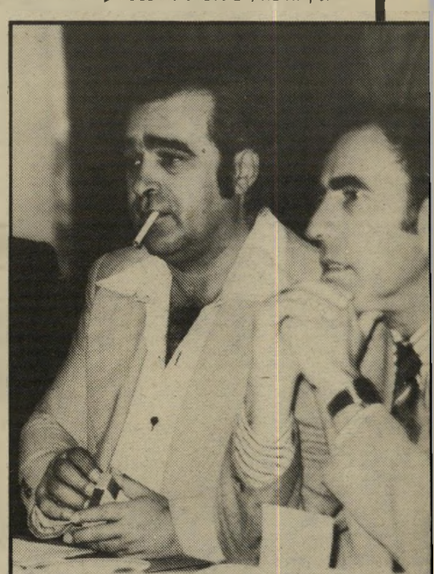
במיפלגה ברור שאחרי אלמוג יבוא גם תורו של הח"כ בן ה־69, שיורחק מעמדת־כוח חזקה; אחרונה שלו במיפלגה.

אבל לסיפור על השליטה במקורות הכספיים של בית ברל, כמו בתוכן האידיאולוגי שלו, מתלווה גם עניין מישפחתי. במרכזו עומדת בתו הבכורה של פרס, צביה ולדן, ד"ר לפסיכולינגוויסטיקה, שהיא בעלת תפקיד בכיר ביותר בבית ברל.

הבת היא החוט המקשר בין הקצוות השונים של פרשת בית ברל.

קידום מהיר

ולדן היא בתו האהובה של פרס. היא הקרובה אליו ביותר מבין ילדיו, ולא אחת הוא

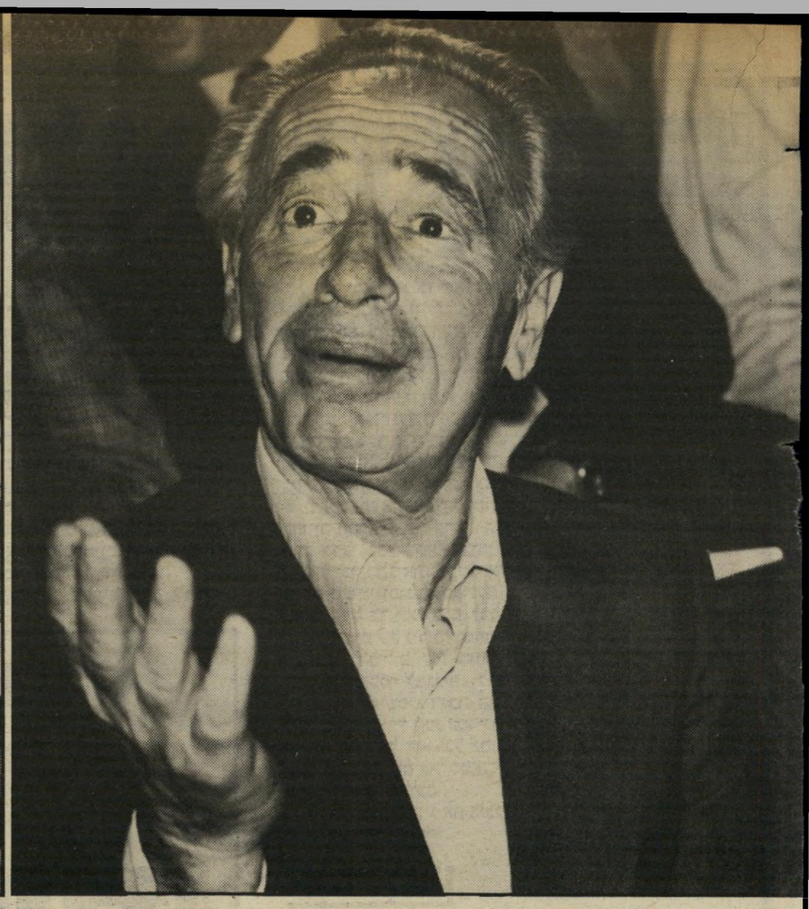

מודח ניסים אלמוג (מצית סיגריה) המנכ"ל הנוכחי של מיכללת בית־ברל. לצידו ח"כ אריאל וייצשטיין.

במקום צבי לבנון, מועמדו של פרס לתפקיד מנכ"ל מיכללת בית־ברל, במקומו של אלמוג. ידוע כאיש רפ"י.

מי חונק את מי: שימעון פרס מתכוון להדיח גם את אבא אבן מעמדת־מפתח

כמורה. בשנת הלימודים 1982־1981 היא הועסקה בחצי־משרה. בשנת הלימודים 1982־1983 היא התחילה במישרה של 82 אחוז. בתוך שיבעה חודשים העלה דיינדרוך שבע פעמים את מישרתה של ולדן, ללא ידיעתם של אלמוג או של חברי ההנהלה. כתום אותה שנה, היא כבר הועסקה במישרה וחצי. ההפרש הוא בעשרות אלפי שקלים שנוספו למשכורתה החודשית של ולדן.

במשך שנת הלימודים 1982־1983 היא התמנתה ראש מסלול החינוך לגיל הרך, למרות שנסיונה אינו מצדיק זאת. מורות ותיקות אחרות לא קיבלו את המישרה. כדי לשוות חשיבות לאותו מסלול, אף איחדו אותו עם המסלול לגננות.

באותה שנה היא קיבלה מילגה מהמיכללה, ובסוף השנה היא נבחרה לסגנית יושב־ראש ועדת ההוראה — תפקיד שלא היה קיים קודם לכן.

מדוע זכתה ולדן בייחס כה יוצא־דופן? האם בזכות כישוריה, או אולי קשריה?

מעמדה בקרב המורים במיכללה אינו מהמ־כובדים ביותר. ולדן, שהקדישה את רוב שנות חייה ללימודים מפרכים, מודעת היטב למעמד וליוקרה שהתואר האקדמאי מקנה לה. אולי מסיכה זו היא די־צינית, חדת־לשון, חצופה־מעט ועומדת על כך שדעתה תתקבל. יריביה במיכ־ללה, וכאלה לא חסרים, אינם יכולים לסלוח לה על התבטאויותה בנוכחות אחרים, כנגד מורים ומורות, כשדרשה את פיטוריהם.

חלקם אף פנו לאישים במיפלגה ותיארו בפירוט־רב את השתלטות פרס ובתו על המוסד. עובדה זו עוררה זעם־רב בקרב יריבי פרס במיפלגה.

האם היא צופה לעמדת־כוח חוקה יותר בבית־ברל, האם היא רוצה לתפוס תפקיד ראש־המיכללה? גם אם היא בוחלת בפוליטיקה, הרי שבמאבק הכוחות בתוך המיכללה, היא לקחה חלק מרכזי.

גם את אבא אבן

ראשון שנגזר עליו ללכת כתוצאה מכך, הוא אלמוג, שמכהן בתפקידו כבר שמונה שנים. ולדן כבר הביעה בפומבי, לפני מורים במוסד, את סלידתה מאלמוג, הופעתו ודרך־ עבודתו.

אלמוג, מחנך בהשכלתו, סיים בחודש אפריל שתי תקופות כהונה בוועד־המנהל של רשות־ השידור. גם יריביו במוסד, שטועים שהוא דמות דומיננטית ותקיפה, אינם מכחישים את הישגיו לקידום המוסד. אלמוג הוא נמוך קומה, בעל כרס לא קטנה, סימפטי ונעים־הליכות.

בשנת הלימודים 1983־1982 הופנו לפרס מיכתבים אנונימיים נגד אלמוג, ובו פורטו מעשים שונים שעשה. פרס הסכים לשמוע מה הן התלונות, בתנאי שתופיע לפניו מישלחת המת־לוננים. ואכן, ולדן יצרה קשר בין קבוצת יריבי אלמוג ובין אביה. בפגישה שהתקיימה בבניין המיפלגה ברחוב הירקון ב־8 באוקטובר *1983*, השתתפו שישה אנשים. רק אחד מהם, פרופסור, הלא הוא דיינדרוך.

הפגישה נערכה ללא ידיעת אלמוג ובתקופה שאבן היה בארצות־הברית. היא נמשכה שעתיים וגלשה לרכילות על חייו הפרטיים של אלמוג. הנוכחים הבחינו שפרס בקי בחלק גדול מהטענות שהשמיעו.

ביום הראשון שלאחר־מכן, חזר אבן ארצה ולמחרת מיהר לכנסת, כדי להשתתף בישיבת הכנסת שהצביעה אמון בממשלתו החדשה של יצחק שמיר. פרס תפס אותו במיזנון ואמר לו: „היתה אצלי קבוצת פרופסורים שהביאו לפני דברים נוראים וחמורים על אלמוג. אפילו אם עשרה אחוז מזה נכון, זה גובל בסקנדל ציבורי נורא, עכב את שובך לארצות־הברית, ודאג שאלמוג יתפטר כבר מחר. אני לא רוצה שערוריות בעיתונים."

באותה שיחה נכח גם מזכ"ל המיפלגה חיים בר־לב. הוא ואבן היו מזועזעים מדיברי פרס, ואמרו לו: „אם הדברים כל־כך חמורים, צריך לברוק אותם." אבן מיהר לטלפן לאלמוג, כדי לשאול אותו אם אכן מתרחש מרד במיכללה ומה פירושן של השחיתויות האישיות שבהן הוא מעורב.

לאט לאט הבין אבן, שמאחרי דיברי פרס עומדת, למעשה, בתו, והשניים אינם רוצים רק את ראשו של אלמוג, כי אם גם את ראשו שלו.

אלמוג הנסער אמר לאבן ולבר־לב, שלדעתו זוהי „מרידה" מתוכננת, שאין לה קשר עם האשמות אישיות: „כבר לפני שנה ביקשתי להשתחרר מהתפקיד," אמר. „אני מוכן ללכת עכשיו." שניהם הסבירו לו שהליכה מיידית משמעה הודאה באשמה. מכיוון שאלמוג חש שנעשה לו עוול והם חשו שנעשה עוול למוסד, התקבלה דרישת אלמוג לבדוק את ההאשמות עד תום.

נגיד בנק־ישראל לשעבר, משה זנבר, מונה כבודק. בין החודשים אוקטובר 1983 וינואר 1984 נפגשה קבוצת השישה, עם פרס, שמונה פעמים, והתייעצה עימו טלפונית ברציפות. הד"ר ולדן ראגה שקשר זה יישמר.

יושב־ראש המיפלגה עקב מקרוב מאוד אחרי עבורתו של זנבר.

זנבר הגיש דוח־ביניים, שבו פסק ששוכנע מעל לכל ספק, שאלמוג לא נהגה שום הנאה אישית ושלא דבק בו רבב. אחרי הגשת דוח־הביניים, בתחילת ינואר השנה, הודיע אלמוג על רצונו לפרוש מתפקידו בסוף שנת־ הלימודים.

מסקנות זנבר בדוח־הביניים היוו גלולה מרה לפרס. ואז בא הדוח המסכם באמצע חודש פברואר.

זנבר טען, שלדעתו אין מקום להמשך הבדיקה, וציין: „אין לראות בהחלטתי הנ"ל קביעת עמדה חיובית או שלילית לגבי מהות הקוכלנות של הקבוצה, ואין בשום פנים ואופן להסיק מהן שחבריה העלילו עלילות־שווא בטענותיהם נגד אלמוג. הבדיקה פשוט לא הסתיימה. היא תמה, אך לא הושלמה. לא הוכח בה שאלמוג אינו מתאים לתפקיד המנכ"ל, כשם שלא הוכח בה שחברי הקבוצה לא דיברו אמת."

ברור, שאילו היה בידי זנבר חומר פלילי מרשיע כנגד אלמוג, הוא לא היה מסתפק בניסוח עדין שכזה.

רוגז במחנה רבין

עתה לוחץ פרס למימוש החילופין במ־הירות. מרגע שהוחלט על הקדמת הבחירות ל־23 ביולי, הוא הטיל את כל כובד משקלו למען ביצוע החילופים כבר החודש. מסיבות הש־מורות עימו הוא הגיע למסקנה, שערב הבחירות חייב לשבת במוסד החינוכי רב־הפעלים איש־אמונו.

מועמדו של שימעון פרס הוא צבי לבנון (53) אלוף מישנה (מיל'), בעל עבר צבאי וציבורי עשיר. הוא עלה לארץ בגיל 7 מפולין, למד במגמה החקלאית בגימנסיה הרצליה והוא מוסמך בחינוך של אוניברסיטת בר־אילן. הוא גם השתלם בהיסטוריה באוניברסיטת תל־אביב, ואף הספיק להיות חבר קיבוץ תל־קציר.

פרס רוצה בלבנון, אולי בגלל קירבתו של זה לרפ"י.

לפני כן עמד פרס על כך שהוא יערוך ניפוי ראשוני ברשימת המועמדים. וכך נפלו מועמדים אחרים שהוזכרו. דובר בתת־אלוף (מיל') רב („רוביק") תמרי, לשעבר ראש ה־מיכללה־לביטחון־לאומי בעובד בית־ברל זרובבל שליו; בשגריר לשעבר אשר („ארתור היפה") בן־נתן; בנציג ישראל באו"ם לשעבר, יוסף תקוע; ראש האגף לערבים במיפלגה, רענן כהן.

איש לא נפסל בשל חוסר כישורים, אלא בשל חוסר קירבה מספקת לפרס.

גם במיכללה וגם במיפלגה סוערות הרוחות סביב עניין המינוי.

מחנה רבין רוגז מאוד על התערבות פרס במוסד החינוכי ולא יסכים שיושב־ראש המיפלגה יהפוך אותו לעמדת־כוח מיפלגתית שלו. מורים וחברי מועצת־המנהלים של בית־ברל מתריעים מפני פוליטיזציה של המוסד, ויותר מכל — מפני סיבוכו בשערוריות כספיות עתידיות בגלל הקירבה ההדוקה למיפלגה.

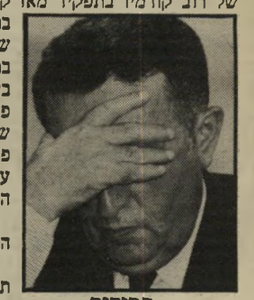
בן־ציון ציטרין ■

הקרב על המיבצר מראה כללי של מיכללת בית־ברל, שנמצאת סמוך לכפר־סבא. צמרת מיפלגת־העבודה, שיש לה זיקה חזקה למוסד, שנקרא על שמו של ברל כצנלסון מאבות התנועה, נאבקת על השליטה בו.

החטא שלא יסולח

מנחם סבידור בא על עונשו.
הוא חטא את החטא האחד שלא יסולח בישראל: הוא התייחס ברצינות לכנסת.
ברגע מכריע, כאשר היה צריך לבחור בין כבוד הכנסת ובין אינטרס המיפלגה, הוא העדיף את כבוד הכנסת.
על פשע זה אין בישראל סליחה ומחילה. מה גם שאין לו תקדים.
במשך עשר שנות כהונתי בכנסת ראיתי מקרוב את פעילותם של רוב קודמיו בתפקיד מאז קום המדינה: קריש לוז, ראובן ברקת, ישראל ישעיהו, יצחק שמיר, יצחק ברמן. ראיתי אותם ברגעים טובים ורעים. היו ביניהם הגונים יותר והגונים פחות. אך לא היה בהם אף א ח ד שהעז להמרות ברגע מכריע את פי מיפלגתו. בבוא רגע כזה, עמדו כולם דום ומילאו אחרי צו המיפלגה.

סבידור

סבידור נהג אחרת. ברגע המכריע חשב על כבוד הכנסת. באותו רגע זכה בתהילה שלא תיגזל ממנו, וגם חתם על פסק־דין המוות הפוליטי שלו.
קל לומר: עסקני־המיפלגה התנקמו בו. הוא פוטר על־ידי פוליטיקאים קטנים בניגוד לרצון הציבור.
יש לזה צליל יפה. אבל אין בזה אמת.
קודם כל, מפני שעסקני־המיפלגה לא היו נוהגים כך, אילו חשבו כי לציבור איכפת.
אבל ארחיק לכת ואומר: הציבור אינו רוצה בחברי־כנסת טובים.
נכון, היו מיקרים שבהם נבחרו חברי־כנסת טובים מחדש, ל מ ר ו ת שהיו חברי־כנסת טובים. אבל מעולם לא נבחר ח"כ מחדש מ פ נ י שהיה חבר־כנסת טוב. בין כל השיקולים הנשקלים בעת בחירת אדם לכנסת, שיקול זה פשוט אינו קיים.
הנה אנחנו נמצאים בעיצומו של התהליך המביא להרכבת הרשימות לכנסת. במציאות של ישראל, תהליך זה הוא מעשה־הבחירה האמיתי, כי בו כבר מתמלאים קרוב ל־100 מושבים בכנסת. ביום הבחירות נבחרים רק 30־20 הנותרים — האחרונים ברשימות מיפלגותיהם. לפי אילו קריטריונים נבחר מי שנבחר? שמענו על כך הרבה: השתייכות לכנופיה זו או אחרת, ייצוג של שדולה או קבוצת־לחץ, נאמנות למנהיג מסויים, מין ועדה, ועוד ועוד. השיקול היחידי שלא הושמע כלל, א ף ב א ח ת המיפלגות, הוא: האם היה או יהיה פרלמנטר טוב? שיקול זה פשוט אינו רלוונטי לבחירה.
ואכן, נבחרו מחדש חברי־הכנסת שבמשך כל שלוש שנות קיומה של הכנסת ה־10 לא שמענו אף על מעשה אחד שעשו בכנסת, אנשים שהציבור לא יכיר את פניהם אם יופיעו בטלוויזיה ולא יזהה את שמותיהם. ואילו שמותיהם של אחרים, שנבחרו מחדש, ידועים יותר מדי: הם בילו את כל שלוש השנים בתרגיל ממושך אחד של יחסי־ציבור לעצמם, כשרעש הפירסומת העצמית שלהם הוא ביחס הפוך לפעילותם הפרלמנטרית הרצינית.
כבר עתה ברור כי הכנסת ה־11 תהיה גרועה אף מן העשירית — אם זה אפשרי.
יתכן כי בכל זאת יתגנב לתוך הכנסת ה־11 פרלמנטר אחד או שניים, שירצו לפעול בכנסת ברצינות. אם כן, מוטב שיידע: אל לו לחשוב כי פעילותו זו תביא לבחירתו מחדש. נכון ההיפך הגמור. אני מקווה שבכל זאת יתמסר לתפקיד, שלא על־מנת לקבל פרס. כי באנשים נדירים אלה תלוי קיום הפרלמנט הישראלי.
ואשר לסבידור — ישאל־נא את עצמו את השאלה האחת החשובה: אילו ידע מראש מה יקרה לו בעיקבות מעשהו, האם היה עושה זאת שוב?
אני מקווה שישיב על כך בחיוב. עבור רגע כזה, כדאי לשלם מחיר כזה. העסקנים העלובים, שהדיחו אותו, יישכחו כלא היו. אני מקווה שמעשהו של סבידור ייזכר.

פשע ושמו רצח־עיר

ביום־השנה לפינוי ימית שפכו הכל דמעות־תנין על אובדן „השלום החם" וחלפתו ב„שלום הקר".
הממשלה, שכל ראשיה הנוכחיים היו אויבי השלום עם מצריים, האשימה את מצריים בריקון השלום מתוכנו. מול הגבול הישן־חדש התאספו „עוצרי־הנסיגה", השקיפו לעבר ימית, ניבאו סוף מר לשלום והתפללו שיבוא במהרה, אמן.
בין הריסות ימית השיבו להם השועלים.
אולי זוהי השעה לחשוב שוב על המעשה הזה, הריסת העיר. מי שהרס את ימית הרס את „השלום החם".
הריסת העיר היתה אקט ברוטאלי יחיד־במינו. למחוק עיר שלמה מעל פני האדמה, בית אחרי בית — הרי זהו מעשה המזכיר את ימי הביניים ותקופות קדומות יותר. כך הרסו הרומאים את קרתגו, ופיזרו מלח על הריסותיה.
על הפשע הזה של רצח־עיר לא נערך שום ריון ציבורי מראש. היה זה מעשה שתוכנן ובוצע במחשכים. הכרזות־מילחמה על השלום.

בשיחתי האחרונה עם אנוור אל־סאדאת, הוא מסר באמצעותי מסר לציבור הישראלי: הוא מתכוון ליישב 100 אלף מצרים בימית, מייד אחרי פינויה. הוא התכוון לחפור שם נמל עמוק־מים. ולהפוך את ימית למרכז משגשג של סיני החדשה.
אילו קם הדבר, היו חיים עתה מאות אלפי מצרים סמוך לגבולות עם ישראל ורצועת־עזה. יחסי־השכנות היו לובשים דינאמיות משלהם, ומעניקים לשלום את המירקם החי, הדרוש לקיומו היומיומי.
מי שהרס את ימית לא רצה בכך. הוא רצה ליצור חיץ רחב של מידבר בין ישראל ומצריים. כלומר: הוא הפך במעשה מרהים זה את „השלום החם" ל„שלום הקר".
יש מכנה משותף לרצח העיר ימית בידי מנחם בגין ואריאל שרון ובין רצח סאדאת בידי הקנאים המוסלמיים. הריסות ימית הן אנדרטה לרבי־עיה הרת־האסון: בגין־שמיר־שרון־רפול.
למרות כל אלה, המוני ישראלים נוטעים עתה למצריים

אורי אבנרי

יקח איש

ומתקבלים שם בחמימות. הייתי מציע לכולם לסטות מדרכם דרומה, ולהיכנס לכביש הצדדי המוביל להריסות העיר. שם יוכלו לקיים שתי דקות של דומיה ומחשבה, לזכר התיקווה הגדולה.

ההערכה של בגין

לפני הבחירות לכנסת השביעית או השמינית, נדברתי עם עיתונאי אמריקאי מפורסם בטרקלין של מלון המלך דויד בירושלים.
כאשר נפגשנו, עבר במקום ח"כ מנחם בגין. „אנא, הצג אותו לפנייך" הפציר בי העיתונאי. עצרתי את בגין וערכתי היכרות ביניהם.
העיתונאי לא התאפק ושאל: „אומרים שהפעם תזכה ב־40 מנדאטים. מה אתה אומר על זה?"
השיב בגין: פעם נאשמה אשה מסויימת בבית־משפט פולני. כשעלתה על דוכן־העדים נשאלה לגילה.
„איני מוכנה להגיד!" קראה הגברת במורת־רוח.
„טוב," אמר השופט למזכיר, „תרשום שהיא בת 40."
עורך־הדין של הנאשמת קפץ ממקומו וקרא לעברה: „קחי! קחי!"

מחלל לחלל, כוחנו יגדל!

בעיתון הארץ מצאתי את הידיעה הקצרה הבאה:
„מישלחת של 25 רבנים צבאיים מהצבא הצרפתי הגיעה ארצה, להשתתף בסמינר על בעיות הילכתיות הקשורות לחיילים יהודיים בצבא צרפת. במיסגרת הסמינר ישתתפו הרבנים הצבאיים בקורס מיוחד של זיהוי חללים... (זהו חלק מתוכנית) לעודד עליה."
אכן, ידיעה שאפשר להפוך ולהפוך בה.
אפשר ללמוד ממנה את הדברים הבאים:
ישראל היא המרכז העולמי של אמנות זיהוי החללים, וכדאי לבוא הנה מכל העולם כדי להשתלם בה כאן.
זיהוי החללים הפך עתה בעיה הילכתית מרכזית.
המוני צעירים יהודיים מכל העולם יעלו לישראל, לכשיתברר להם כי אחרי הריגתם כאן במילחמות יזוהו גופותיהם כדת וכדין.

מצדה והדיבה

פסימיסט אומר על כל דבר: „זה איום: זה לא יכול להיות יותר גרוע." אופטימיסט אומר, לעומת זאת: „זה לא נורא: יכול להיות הרבה יותר גרוע!"
בטלוויזיה שולטים האופטימיסטים.

אחרי הסירה מצדה היה נדמה שזהו זה, לא יכול להיות יותר גרוע. זהו זבל טלוויזיוני, המעליב את האינטליגנציה של צופי הדרדסים. מישהו העז לקחת את אחת הפרשות הגדולות בהיסטוריה של עמנו, ולהפכו לדייסה מאוסה של שמאלץ, המתאימה לרמה של גטו קווינס.
מצדה היתה גרועה? הה: מצדה היתה פרי הגאון האנושי, התגלמות הגניוס היהודי בהשוואה למישפט דיבה!
מידאס, מלך פריגיה, היה מקולל. כל זבל הפך בידיו לזהב. הוא מת ברעב. ואילו ליאון יוריס מבורך על־ידי האלים. כל זהב הופך בידיו לזבל, העובר לסוחר, ואין הוא מת ברעב. לגמרי לא.
כשקראתי את סיפורו זעקת קרב, רציתי להקיא. הוא לקח את החוויה הקרבית של החייל האמריקאי והפך אותה לקיטש. כל חייל קרבי, בכל מקום, הבחין מייד בזיוף המעליב.
אחר־כך כתב את אקסודוס. הוא לקח פרק מחיינו והפך את זה לקיטש מונומנטלי, ספר־מתנה לברי־מיצווה. הבעתי בשעתו את מחאתי על כך שמרשים להסריט את הזבל הזה בישראל, תוך חילול זיכרם של גיבורי המחתרות. אבל אמרו שזה טוב לתעמולה הציונית לדבילים, שזה סותם דמעות מעיני יהודיות בברונקס, שזה מכניס כסף למגבית. ולכסף, כידוע, אין ריח.
מצדה ומישפט דיבה הוסרטו שניהם בישראל. לדעתי, זה מעליב את הארץ ואת המדינה. בעולם נוצרת התדמית שכל מה שיוצא מישראל הוא זבל גמור, תעמולה בעלת רמה כה ירודה, שגם הקומיסארים של סטאלין ואנשי־הפרופגנדה של גבלס היו מתביישים בה בליבם.
זה רע. אבל להציג את הזבל הזה בטלוויזיה הישראלית? מדוע מגיע לנו העונש הזה?

אנטי־גזען מושלם

אומרים שכל אדם הוא גזען, מי במודע ומי שלא במודע.
אין זה נכון. אם- להאמין לידידתי הופ קלה, צעירה מארצות־הברית. יש חריגים. אביה, למשל.
לדברי הופ: „הוא שונא את כולם בלי הבדל לאום, דת, גזע, מין וצבע־עור."

רקוויאם לתוכנית

צר, צר לי על התוכנית כותרת לילה. במשך חודשים רבים היתה חלק מתוכנית־היום (או תוכנית־הלילה) שלי.
בנוף הצחיח של הטלוויזיה הישראלית היא היתה נאת־מידבר. לא רק יותר טובה מתוכניות אחרות, באופן יחסי, אלא תוכנית טובה באופן מוחלט.
דן רביב הוא מנחה מצויין. הוא שבר את התדמית של הפליי־בוי הטלוויזיוני, הדוגמן בעל ההיגוי הטוב או נערת־הזוהר היודעת לדבר עברית. הוא שם את הדגש על התכונה העיקרית הדרושה לאיש־טלוויזיה, כמו לבעל כל מיקצוע אחר: אינטליגנציה. בתוספת תכונה בלתי־טלוויזיונית מאוד: צניעות.

רביב

לא פעם נהניתי כאשר ראיתי שני מתמודדים כיבדו־לשון וכיבדו מחשבה תועים במבוך הוויכוח, והמנחה דן רביב מוביל אותם בעדינות או בתקיפות, מבלי שהדבר יורגש, אל הנושא שהוא רצה להעלותו. כזה היה הוויכוח בין יו"ר מועצת העי־ תונות ועורך חדשות שהת־ גוששו על עניינים של מה־בכך, כשרק המנחה מנסה להעלות את הנושא העיקרי: סמכויות הצנזורה.
אך בעיניי, עיקר חשיבותה של התוכנית לא היה בהעלאת נושאים חשובים והנחייה נכונה של הדיון. העיקר היה ביצירת תרבות דיבור וויכוח.
מבחינה זו, היתה זאת תוכנית חינוכית, בעלת חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה, שבלמה את ההידרדרות של המדינה לתהום אי־הסובלנות, ואף החזירה את הגלגל אחורה. מדי ערב ראה הצופה שני אנשים בעלי דיעות מנוגדות, ולפעמים מנוגדות באופן קוטבי, כשהם מתווכחים באורח תרבותי (כעט תמיד). הוא למד כי לכל בעיה יש שני צדדים ויותר. הוא ראה שיריבים יכולים להידבר ולהתווכח, מבלי להרים קול ויד. הוא נוכח לדעת שאפשר להקשיב גם לאנשים שנואים ומנודים, כמו אנשי רק"ח — ושאין הבדל רב בין צמידותם של אלה למוסקווה ובין צמידות יריביהם לוושינגטון. מבחינה זו היה הבדל עצום בין תוכנית זו ובין תוכניות־הראיונות השונות.
יו"ר ועדת־הבחירות המרכזית, השופט העליון גבריאל בך, החליט כי חוק־הבחירות מחייב את השעיית התוכנית עד אחרי הבחירות, וזה עלול להיות לצמיתות. חבל. אני משוכנע כי דן רביב יכול היה לנווט את התוכנית גם בתקופת הבחירות, מבלי לקפח צד זה או אחר. אך השופט שפט, וזהו זה.
אני מקווה שהנר הזה לא יכבה, וכי התוכנית תשוב למירקע מייד אחרי הבחירות. אם מערכת־הבחירות תתנהל כפי שאני חושש שתתנהל, המדינה תהיה זקוקה אז מאוד־מאוד לשיעור חדש בסובלנות, בוויכוח תרבותי ובגישה ליברלית.

Regata

פיאט רגאטה
השילוב המושלם

החל מ-$11,418
כולל מע"מ ומיגון. לא כולל הפקדה ואביזרי רישוי.

פיאט רגאטה

פיאט רגאטה היא תולדה של טכנולוגיה מתקדמת ביותר בייצור רכב.
יחודה של פיאט רגאטה הוא שילוב מושלם של תכונות רכב חזק, יציב ומשוכלל ושל יתרונות ההנאה של הנהג והנוסעים.

השילוב המושלם

פיאט רגאטה הינה מכונית מפוארת בעלת עיצוב אוירודינמי שובה־לב. היא מצטיינת בצריכת דלק נמוכה ובביצועים מצויינים.

5 הילוכים או אוטומטית

מכוניות פיאט רגאטה, בדגמי "קומפורט" או "סופר", בנפחי מנוע 1300 סמ"ק, 1500 סמ"ק ו־1600 סמ"ק, מצויידות ב־5 הילוכים כסטנדרט.
ישנם גם דגמים אוטומטיים.

פטנט בלעדי לרגאטה

לכל דגמי "הסופר" – מערכות אינורור באמצעות בקרה חשמלית שהיא פטנט חדש של חברת פיאט. שיטה זו מאפשרת הזרמת אויר בכמויות מוגברות (כולל אפשרות הזרמת אויר חם וקר בו־זמנית, מפתחים שונים) ובקרה על כמות האויר ומידת החום, ע"י תצוגה של נוריות דולקות.

מכונית משפחתית

פיאט רגאטה מצטיינת במרחב פנימי גדול לנוסעים. זוהי מכונית מפוארת, מרווחת ובעלת תא מטען גדול (513 ליטרים!).
לפיאט רגאטה מנוע בעל הנעה קדמית ומבנה המבטיח כושר תימרון ואחיזת־כביש מעולים.
פיאט רגאטה – שילוב מושלם של רכב משוכלל ועיצוב יוקרתי היוצר מכונית משפחתית קלה לנהיגה, נוחה ואמינה.

השקעה בטוחה בעידן החדש

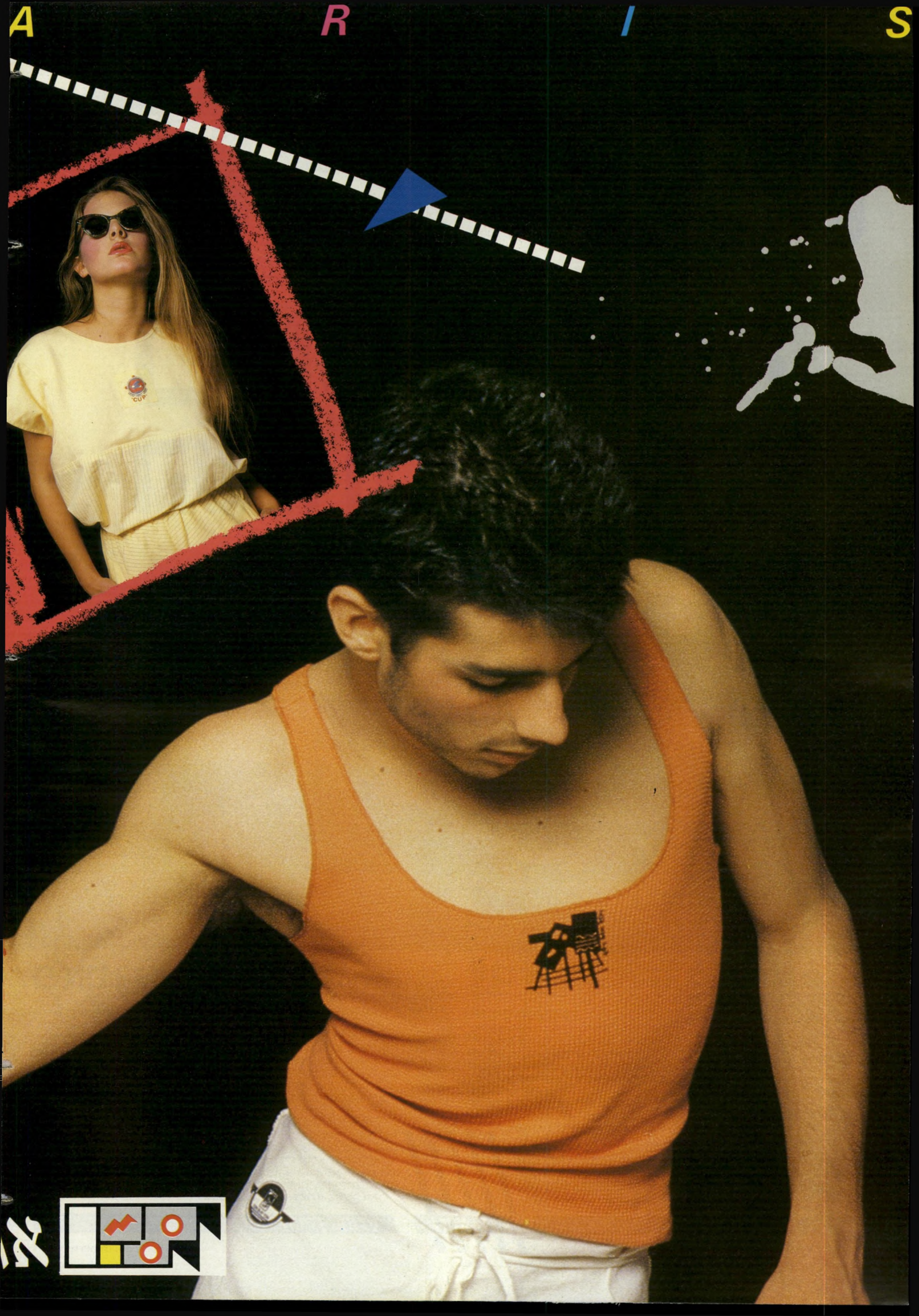
פיאט רגאטה תוכננה לענות על צרכי הנהג והנוסע בעידן החדש.
זוהי מכונית בעלת מנוע רוחבי חזק ושקט. זוהי מכונית של ביצועים טובים במיוחד וצריכת דלק נמוכה במיוחד. זוהי מכונית קומפקטית וזריזה.
בפיאט רגאטה תוכנן לוח מחוונים המאפשר גישה ישירה ונוחות מירבית בהפעלה. דגש מיוחד הושם על איכות האביזרים.
פיאט רגאטה מכונית יוקרתית משוכללת במושגים של עידן חדש, המבטיחה השקעה טובה לטווח ארוך.

FIAT

העידן החדש

גיתם מערכות תדמית

A R I S

עלום: נראה אלי – ניצוב. פלום פלאה.

פרנקו את דן

גוף בגד נשק-בר שלום

זה סוף זה

אלסקה ספורטלייף

Alaska Sportlife

רק תבחרי,

להשיג ברשת חנויות אלסקה ספורטלייף
וברשת חנויות אתא — דגמים נבחרים.

אנו מכבדים
אלא מה. שראכרט

אנשים

איך הצליח משה רום להיבחר במרכז הליברלים ומיהו הצוות שלמה את שלמה

■ במישרדי תנועתו של **עזר וייצמן** התקבל מיברק אשר ביקש התייחסות מיידית. התחום היה ח"כ הליברלים **צבי רנר**, ראש איגוד העוברים הליברלים, שלא יכהן מטעם המיפלגה בכנסת ה־11. רנר דרש מווייצמן שלא ירכיב עדיין את רשימתו, כי הוא שוקל לעבור אליו עם כל חברי האיגוד — תמורת, כמובן, מקום ריאלי.

■ במישרדי תנועת יחד של וייצמן הם כבר זכו בכינוי **שלמה את שלמה**. הכוונה לשני מועמדים מרכזיים ב־רשימה, **שלמה עמר**, האיש החזק של אגד, ו**שלמה בוחבוט**, ראש המועצה המקו־מית מעלות. השבוע יצא וייצמן לסיור בחירות אינטנסיבי, בן ארבעה ימים, בגליל. בגליל המערבי הוחלט שהמלווה יהיה שלמה עמר, ואילו במרכז יהיה זה שלמה בוחבוט.

■ כאשר החליט **מרדכי בן־פורת** להתמודד, ברשימה עצמאית, הוא חיפש מועמד מס' 2 לרשימתו, שיוכל להביא עימו קולות רבים. הוא פנה לראש עיריית באר־שבע, **אליהו נאווי**, אשר גילה עניין בהצעה. לבסוף נותק המשא־ומתן, משום שהשניים הגיעו למסקנה של־ תנועה החדשה תדבק תדמית של „תמ"י עיראקית".

■ מדוע קיבלה השרה ללא־ תיק **שרה דורון** את מיספר הקולות הנמוך ביותר מקרב השרים בהצבעה שנערכה במרכז הליברלים, על המקומות הרי־ אליים ברשימת הליכוד לכנסת ה־11? דורון בטוחה שחובש־ הכיפה שבין חברי־המרכז לא נתנו לה את קולם. ערב הבחירה פורסם בחדשות, שהיא אכלה בחול־המועד במיסעדה בלתי־ כשרה בירושלים המיזרחית. דורון הסבירה אחר־כך שהיא לא אכלה חמץ. היא כנראה לא תיכנס עוד לעולם לבתי־אוכל בירושלים המיזרחית בימי־ הפסח.

■ מרחק קצר מבדיל בין המלונות שרתון ואסטוריה בתל־אביב, אך בקרוב תרחיק אותם השינאה זה מזה עד מאוד. המנהל המיקצועי של שרתון, **הרולד רייצ'מן**, נטש את מקום־עבודתו ועבר לאסטו־ ריה. עובדיו, שכנראה ממש מאוהבים בו, עוברים אחריו טיפין־טיפין למלון הנמצא בגבול שבין תל־אביב ויפו, למורת־רוחם של בעלי שרתון.

■ כתב הרדיו **בני רום**, שמונה באחרונה כדובר הוועידה הכלכלית, אומר שרק בתפקידו זה הוא למד לדעת כמה נשות ישראל הן חומרניות. מעולם, כך הוא מספר, הוא לא קיבל זרם כה גדול של טלפונים מנשים, שאת חלקן איננו מכיר, המבקשות ממנו פרטים על המיליונרים שיישתתפו בוועידה.

■ שר־המדע **יובל נאמן** אינו חסיד של צלמי־עיתונות. כך למד זאת על בשרו הצלם הירושלמי **אלי הרשקוביץ**, מסוכנות זום 77. כאשר הופיע בכינוס הסגור של התחיה, צעק עליו נאמן שייחדל לצלם. כאשר ראה שהרשקוביץ לא מבצע את הוראותיו, דרש ממנו את סרט־ הצילום. כשלא הצליח גם בכך, ציווה על דוברו, **אבי סרחן**, שיוציא מידי הצלם את הסרט ואף איים עליו: „אם לא, אתה מפוטר!"

■ איך הצליח עורך־הדין החולוני **משה רום** להידחק למקום ריאלי ברשימת הלי־ברלים לכנסת ה־11? הוא נפגש אישית עם 135 מחברי מרכז־ המיפלגה, והופתע לגלות שבני המישפחה הצעירים של חברי המרכז זיהו אותו כמי שהשתתף לא לפני הרבה זמן בתוכנית הטלוויזיה זה הסוד שלי.

■ רום אינו חושש שחברות תקזז את הליברלים העומדים בסוף הרשימה, ולכן הוא גם אינו מודאג ממיקומו במקום ה־17. הסוד שלו — רום הוא בעל־ קשרים יוצאים מן הכלל דווקא עם פעילים מרכזיים במצודת־ זאב.

■ לקראת הורדתו של המחזה טנזי מבימת בית ליסין, ערכו המפיקים את רשימת השחקנים שנפצעו במהלך ההופעות. בר־ שימה זו הודגש, כי השחקנית **נירה רבינוביץ** היתה היחידה שלא נפגעה. כמה ימים אחר־כן, בהצגה נוספת של המחזה, נפצעה רבינוביץ בפעם הראשונה. היא שברה יד. השחקן **דליק וולי־ניץ** שבר רגל.

שמעון פרס יושב־ראש האופוזיציה פגש ביצחק שמיר, ראש־הממשלה (משמאל), **בקוקטייל שנערך ב־בית ראובן", אחרי הישיבה החגיגית של מועצת עירית תל־אביב, במלאות 75 שנה לעיר. שמיר ופרס, חייכו אבל נמנעו מלהתקרב זה לזה, וגם כאשר לחצו ידיים הם עשו זאת ממרחק־מה. ביניהם עומד שלמה („צ'יץ") להט ולוגם מכוס משקה קל שהוגש לאורחים.**

יוסף בורג היה נרגש מאד מתעריכות העבר של תל־אביב, שהוצגה אף היא בפתיחת חגיגות **הוותיק כמורה, והזכיר שזיווה להט, אשתו של ראש־העיריה, היתה פעם תלמידה שלו.**

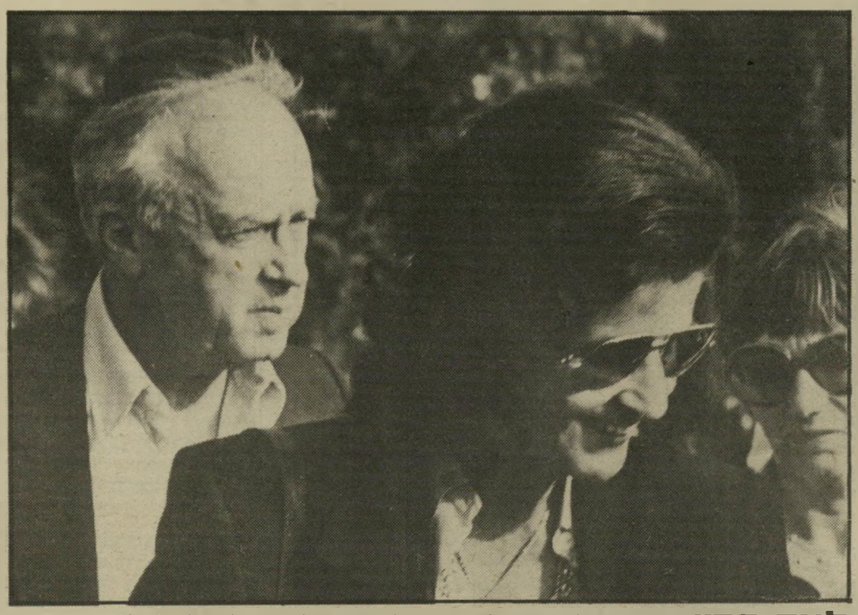
יהודה גבאי המנהל האמנותי הראשון של תיאטרון האוהל מביט **בפתיחת תערוכת תל־אביב בציור בניין** מוגרבי, **בקצה רחוב אלנבי, שציירה הציירת רחל טימור, על־פי צילום של סוסקין.**

איך נפל בפח פרקליטו של שמעיה אנג'ל, באיזו תנועה פעיל בנו של דויד לוי ומדוע כעס מזכ"ל ההסתדרות על סגן־ראש העיריה

■ בבוקר שבו ניתן פסק־הדין בעניינם של **שמעיה אנג'ל** ואשתו **שרה**, קיבל עורך־הדין **דויד יפתח**, סניגורם של בני־הזוג, טלפון בהול. קול נשי הזדהה כסמלת מישטרה ממרחב־ירקון. היא רוצה להודיע לעורך־הדין כי שמעיה אנג'ל ברח היא חרגה מהרגלה. ההופעות הן תרומה לאגודת ניצן, המטפלת בסובלים מליקויי למידה, הסתגלות ותיפקוד. את הקשר בין זראי וניצן יזמה הדוגמנית הישראלית **אסתר** („אתי") **בן־זאב**, העובדת בפאריס. בן־זאב היא חברה טובה של זראי

מאיר ניצן ראש עיריית ראשון־לציון רוקד לצלילי מוסיקת־דיסקו סוערת. ניצן אירח בבית הפועל בעיר משלחת מהעיר מינסטר שבגרמניה. עיר תאומה לראשון־לציון. ואחרי קבלת־הפנים יצא במחול עם אחת ממשתתפות המישלחת.

לאה רבין באה עם בעלה, יצחק, לאזכרה במלאות שנה למותו של האלוף (מיל) אברהם יפה. בעוד שבעלה היה שקט ומאופק, מפניה לא מש החיוך. באזכרה שנערכה בבית־העלמין מורשה שבצומת רמת־השרון, בלטו רבים מעובדי רשות־שמורות־הטבע, שיפה היה בעבר מנהלם.

ישראל ולא מרוויח מזה שום דבר." המראיינת ביקשה לדעת אם כהנא אינו, למעשה, מנהיג ללא תומכים. כהנא־האם גילתה שבנה מקובל עד כדי כך, שאפילו ג'קי, אחד מבניו של סגן ראש הממשלה, **דויד לוי**, הוא פעיל בכך.

■ מי שהיה יועץ־ראש־הממשלה לענייני ערבים ואחר־כך ח"כ ד"ש, **שמואל טולדנו**, הגיע עד למפ"ם, שאליה הצטרף לפני שבועיים. בראיון לחותם הוא גילה, שבהיותו בן 16 הוא היה זמן קצר חבר באצ"ל. „השתתפתי בפיצוץ מכונית שהובילה פועלים ערביים. המעשה חרות בזיכרוני עד היום הפצועים: הדם. והשאלה איך עשיתי דבר כזה." 20 שנה יותר מאוחר, כאשר טולדנו הציע ערבי נוצרי לתפקיד במישרד־הדתות, דחו את הצעתו בנימוק ביטחוני. הגיב טולדנו: „לא הבנתי מה כאן מסוכן, הוא יחביא חומר־נפץ בברית החדשה?"

■ ראש המועצה המקומית אזור, **יצחק אלישיב**, הוא בן 39 — גיל צעיר למדי אצל ממלאי תפקידים בתחום המוניציפלי. למרות זאת הוא גם נושא בתואר „זקן": זקן שחקני הכדורייד בארץ. על אף גילו הוא ממשיך לשחק בקבוצת הכדורייד של הפועל אזור, שבליגה הארצית, ואף מביא לה הישגים. אולי מסיבה זו הוא גם שואף להישגים ולקידום בתחום ה־פוליטי במיפלגת העבודה, שבה הוא חבר.

■ סגן ראש עיריית תל־אביב **נתן וולך** פגש בפתיחת תערוכת תחביב באולמי בני ברית בתל־אביב כמה אישים בתחום המוניציפלי. הוא קרא **ליצחק ירון**, ראש עיריית גבעתיים, **לאהוד קינמון**, ראש עיריית בת־ים, ו**לאורי עמית**, ראש עיריית רמת־גן, להסתודדות קצרה. „הבה נעזוב את הסיור בתערוכה ונגלה את המיפגש לדיון על הקמת אגרי־ערים גוש־דן," הציע וולוך.

■ וולוך פנה **למשה עמית** מהנהלת בנק הפועלים וביקש ממנו שהבנק יהיה מעורב יותר בחיי־התרבות של תל־אביב. וולוך הוא הממונה על אגף תרבות־נוער־וספורט בעיריית תל־אביב. כאשר שמע על כך **יוחם משל**, מזכ"ל ההסתדרות, הוא פנה לידידו ממיפלגת העבודה: „נתן, גם אתם רוצים לקחת לנו את הבנק?"

מהכלא. „אם יתקשר אליך, תודיע לנו בבקשה מייד," אמר הקול הנשי. יפתח היה המום, הוא האמין כי הדבר אומנם קרה. אולם אחרי דקות ספורות צילצל הטלפון שנית. קול גברי אמר לו: „כאן מדבר שמעיהו" רק אז הכיר יפתח את קולו של שותפו למישרד, עורך־הדין **שימחה זיו**, הידוע כבעל חוש־הומור מפותח, אשר ערך ליפתח מתיחה טלפונית.

■ העמותה לתיירות בעיריית תל־אביב החליטה לבדוק סידרה של מיסעדות זולות, שהצטרפו לתוכנית מיוחדת לתיירים. לתפקיד נבחרה **ביה ליטווינסקי**, שסיפרה כי בפעם הקודמת שעשתה מחקר על מיסעדות עבור מדריך־תיירות, השמינה בשמונה קילו. ליטווינסקי הודיעה כי הפעם אין בכוונתה להשמין.

■ אחרי היעדרות של 12 שנה מבימה בישראל, תופיע הזמרת הישראלית **ריקה זראי** בשתי הופעות מיוחדות בתל־אביב ובחיפה, בסוף חודש מאי. זראי, המתגוררת בצרפת, אינה נוהגת להופיע בהתנדבות, אך הפעם וגם קשורה לפעילות בניצן.

■ מה חושבת הרבנית **פנינה כהנא** על המחתרת היהודית? סוניה היא אמו של הרב **מאיר כהנא**, ראש הליגה להגנה יהודית, והיא התראיינה בענייני דיומה דווקא ליומון על המישמר. „אני לא מבינה," היא אמרה למראיינת **אתי רינאל**, „לרוסים ולערבים מותר לעשות הכל, וליהודים אסור. מזל שמאיר נמצא עכשיו בארצות־הברית, אחרת היו עוצרים גם אותו. למרבה הצער, הממשלה כאן היא שמאלנית ו**מנחם בגין** איננו הבגין שהיה בזמן שהאנגלים הציעו 42 אלף לירות עבור ראשו." לדעתה, הדמות שהשפיעה על בנה יותר מכל היא דמותו של **זאב ז'בו טינסקי**. „הוא אמר לו: מאיר, תלך בעיקבותיי. אני חושבת שהוא היפנט אותו." כהנא־האם היתה מזכירת הליגה בארצות־הברית ואף זכתה בעיקבות כך לכינוי מאמא ליגה. „כאם, אני גאה במהפכן שלי. אני חושבת שהיה יכול להגיע למשהו, להיות אדם גדול. אבל הוא משקיע את כל כוחו ומירצו למען עם־

שרון בן־שימעון תלמידת־תיכון בת 15 מתל־אביב נבחרה כנערת אליפות הגלישה שנערכה בחוף הילטון בתל־אביב. המארגנים קראו לה לעלות לבימה. כשראו חבריה שהיא מתמהמהת, הרימו אותה והושיבו אותה על שולחן נשיאות אינוד־הגולשים. שרון, שחבריה קוראים לה ג'ינג'ית, בגלל צבע שיערה, זכתה גם בפרס: כרטיס טיסה לחו"ל.

אנשים

■ המסיבה האחרונה של ה־מימונה נערכה ביום הרביעי שעבר במלון בצפון תל־אביב. אירגנה אותה **אתי סלע**, בעלת מישרד לשירותי־תיקשורת ויח־סי־ציבור. הפתעת המסיבה היה שר העבודה והרווחה **אהרון אזן**, שבא למסיבה כשהוא לבוש בגלביה תוניסית אמיתית, הנקראת סלהם, חבוש בתרבוש אדום מקורי ונועל נעליים ערביות — מרוקאיות דווקא — הנקראות בלגה.

■ ח"כ העבודה **אבא אבן** שהה באחרונה בארצות־הברית גם כדי לאסוף כספים למיפלגתו, גם כדי לנאום באופן פרטי לפני יהודים וגם כדי להשתתף בצי־לומי סידרת טלוויזיה על העם היהודי. אשתו **סוזי** התלוותה אליו. חלק מהסיור היא בילתה בגפה בניו־יורק, בעוד שאבן עצמו היה בחוף המערבי. אר היא לא השתעממה. שר־החוץ האמ־ריקאי לשעבר **הנרי קיסינג'ר** ואשתו **ננסי** אירחו את סוזי, יצאו איתה להצגת תיאטרון והזמינו אותה לארוחת־ערב.

ענת פלג אשתו של הד"ר לתיקשורת ישראל ("רוליק") פלג צולמה כשהיא בהריון, שעתיים לפני שילדה. ענת, לשעבר תחקירנית בטלוויזיה ועתה עובדת קול־ישראל, באה עם בעלה למיפגש צמרת־העבודה לרגל האחד במאי, שנערך בבית־ליסין בתל־אביב. סמוך לסיום הערב תקפו אותה צירי־לידה, ומייד אחרי שהשניים הצטלמו, מיהרו היא ורוליק – שהוא גם דובר המערך בכנסת ובעל מישרד פרטי לתיקשו־רת – לבית־החולים. כעבור זמן קצר היא ילדה את בנם הבכור.

פסוקי השבוע

● **הרב ישראל אריאל, על תפיסת המחתרת היהודית:** „פסילה על הסף של ניסיון הפיגוע באוטובוסים תחייב לפסול גם את יצחק שמיר, גאולה כהן, מנחם בגין וכל אנשי לח"י, שהרגו ושחטו אזרחים ערביים בדיר־יאסין."

● **עורך־הדין יעקב חרותי**, ממחתרת מלכות־ישראל של שנות ה־50: „שיהיה ברור — אילו הייתי חושב שיש לה מקום, הייתי חבר בה."

● **הנ"ל**, על מדיניות העני־שה של חברי מחתרות: „כש־מדובר ביהודים, וכך אנו מניחים, בעלי מניעים אידיאולוגיים — יש בעיה. עם ערבים הייתי מהסס הרבה פחות. אם כי אני לא אומר שיש חוק אחר ליהודים וערבים בארץ."

● **שר הבלבלה וד־תיאום הבין־מישרדי יעקב מרידור:** „החלטתי שלא לרוץ לכהונה נוספת אין פירושה שאני מסיים את פעילותי הפוליטית."

● **הבדרן דודו טוסי, בתוכניתו סליטת פה:** „אריק שרון עכשיו בדיאטה. הוא אוכל רק שמיר קצוץ."

● **הנ"ל:** „הליכוד בוודאי מוכן לשלם לי הרבה כדי שאופיע שוב בשביל המערך."

● **הזמר־מלחין שלמה גרוניך**, על האחר במאי: „אני פשוט אוהב צבע אדום."

● **עזר וייצמן בממסי־בת־עיתונאים:** „אני לא בעד ארץ־ישראל השלמה. אני מדבר על ארץ־ישראל המושלמת."

● **יהושע סובול ויעקב לזר** בחראקירי: „בשב"כ מת־לחשים: מי חיסל את שני המחבלים מהאוטובוס? יועצים עם ניסיון מניקראגווה."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

יו"ר הכנסת, מנחם סבידור והשר אברהם שריר במרכז המיפלגה הליברלית.

מכונית כל שבוע!

כרטיס טיסה לחו"ל כל יום!

חפש אותה מתחת לפקק של טאפו

השבוע אולי תהיה לך מכונית חדשה או שתטוס לאירופה. כל שעליך לעשות הוא לשתות קנקל, טמפו "ליטר פלוס", או טמפו בפחית, ולחפש בפקק (או בלשונית של הפחית). אם מצאת בו ציור של מכונית, התקשר מיד לטמפו: 03-800131
כי זכית במכונית פיאט — "אונו" חדשה!*
אם מצאת בו ציור של מטוס — זכית בכרטיס טיסה לאירופה!

מכונית כל שבוע
טיסה לחו"ל כל יום.

24 מכוניות
100 כרטיסי טיסה

* אונו 45, 903 סמ"ק, 3 דלתות.
כולל מכס ומס קנייה, לא כולל מע"מ והפקדה.

המבצע ימשך עד להודעה חדשה.
המבצע מתקיים עפ"י תקנון
הנמצא בחברת טמפו.

Uno! - מכונית השנה '84

Uno – הרבה יותר מכונית מכל מתחרותיה:
• החסכונית ביותר • המרווחת ביותר • הזריזה ביותר • המשוכללת ביותר.

קיבוצים
אדם בודד, מול רבים

קיבוצניק מעמק־יזרעאל תובע מהסבה בזכויות של חברי הקיבוצים

כאשר דויד מנור, האחראי על
יתקני הג"א בקיבוצו, יפעת, גילה כי,
נאים מסויימים, עלול מיקלט
פר למלכודת־מוות, הוא הציע
ון מתאים. השיכלול שהציע
מתחייב לכל מיקלט בחוק
חית. למרות זאת, לא צורף
לוועדת־הביטחון היישו־
בוץ העמק־יזרעאלי.
קש, לפני חמש שנים,
ורמים שהביאו לעישון
תלמידי בית־הספר
בוצו, הוכשלה תכנית־
למרות המלצתו החמה
ק בתנועה הקיבוצית
מוכיר התנועה, מוסה

ק שתיים מבין תופעות
את מנור, כיום בן 72,
מוניותו ולהופיע, לפני
רים, בפני ועדת־המישנה
, הדנה בחוק־יסוד, זכויות־
להגיש את טענותיו נגד
ר השריריות, הטוטליטאריו־
ר בהנהגת התנועות הקיבוציות.
חבר מהשורה עומד חסר־אונים
העוצמה האדירה של המימסד
י."

ראי מגביל. מנור, יליד צ'כו־
יה, שלמד כימיה תעשייתית
יו, חבר קיבוץ כבר כמעט 50
אב לשני בנים נכים (אחד מילדות
נכה־צה"ל), למד מישפטים

מזכיר חריף
המלצה חמה

בשעות־הפנאי שלו. הוא מבקש, שכאשר יוחק חוק זכויות־האדם בישראל יכללו בו סעיפים מיוחדים שיבטיחו סעד והגנה מישפטית לחברי קיבוץ.

לדוגמה, כאשר חבר־קיבוץ מבקש לתבוע את קיבוצו, אין הקיבוץ מממן לו עורך־דין ובכלל, לפי תקנון הקיבוץ, חבר הרוצה להתדיין עם קיבוצו, חייב לפנות לבוררות ואם הצדדים אינם מסכימים על בורר, פונים למישפט־החברים של ההסתדרות.

תנאי זה הוא, לדעת הקיבוצניק־המישפטן מנור, תנאי מגביל, האסור לפי חוק החווים האחידים.

מלים חדות בכבישים. כדי לשנות מצב זה, שבו כדברי מנור, "האדם הבודד בקיבוץ עומד ערירי מול הרבים," היה מנור רוצה להנהיג רפורמה כוללנית למרי.

קודם כל, היה רוצה לבטל את

(המשך בעמוד 30)

מועמד מפ"ם לתפקיד שר הוא חסיד נלהב של
אריאל שרון, ותומך קיצוני של פלישת שרון ללבנון

את מי הילנד הילנד?

בשבוע שעבר החליטה הוועדה הפרסונלית של מפ"ם להמליץ על עורך־הדין הילל אשכנזי כמועמד המיגזר העירוני של המיפלגה לתפקיד שר, אם ינצח המערך בבחירות לכנסת ה־11.

ההמלצה הושגה ברוב קולות. 11 חברים, וביניהם ויקטור שם־טוב ויעקוב חזן הצביעו עבור אשכנזי, והעדיפו אותו על פני אליעזר רונן, שזכה ב־10 קולות.

רק מרכז מפ"ם, שיתכנס ב־9 במאי, יוכל לשנות ברוב־קולות את ההחלטה הזאת, שאינה מחייבת — יש לה תוקף מוסרי בלבד.

קצת מוזר להשתמש במי־נוח "מוסרי" בכל הנוגע למינוי איש כמו אשכנזי לתפקיד נחים שלא היו מביישים איש־ציבור מהאגף הימני הקיצוני של תנועת־החרות, את המילחמה, את תבונתו הצבאית והמדינית של אריאל שרון.

הדברים שאמר וכתב אז אשכנזי הם ממש מדהימים. אפילו ניצים מערכניקים כמו שושנה ארבלי־אלמוזלינו, או רענן נעים, לא התקרבו לשבחיו הרמים של המועמד החדש של מפ"ם לתפקיד שר. הדברים נקראים היום כמו מדע בדיוני.

הילל אשכנזי מנסה כמיטב יכולתו לטשטש את עמדתו בימים הנוראים ההם, שבהם נפלו מאות בני־אדם לשווא. אבל הם כתובים, שחור על גבי לבן, וכל ניסיון לטייח צפוי מראש לכישלון חרוץ.

אשכנזי היה "גרופי" של שרון, לא פחות מאשר אורי דן או ח"כ דויד מגן.

ב־2 ביולי 1982, פחות מחודש אחרי תחילת המילחמה, ויום לפני הפגנת ה־100 אלף של שלום עכשיו נגד המילחמה, העניק אשכנזי ראיון לעיתון המקומי הירושלמי, כל העיר. אשכנזי צר את עיניהם של עורכי השבועון מכיוון שהצהיר, עם שובו משירות־מילואים קצר, ש"עמדת מפ"ם נגד המילחמה משבשת את הסיכוי להשיג את היעדים המדיניים, בעיקבות ההצלחה, בקנה־מידה גלובלי, של הפעולה הצבאית..."

הופעותיו של אשכנזי הדהימו את חבריו במפ"ם. גם כראיון להארץ הוא מזהיר שוב ושוב מ"אויפוריה אנטי־שרונית", ומהלל את שר־הביטחון בסיגנון הגובל בהיסטריה.

בימים האחרונים, לפני ההכרעה במרכז מפ"ם, הוא מנסה למחות את עקבות מעשיו. הוא סיפר, למשל, לעל המשמר, שהוא שינה את דעתו, והצטרף להחלטה במרכז מפ"ם נגד המילחמה (בשנת 1983!)

עמיתיו בסניף מפ"ם בירושלים מסרו להעולם הזה, שאשכנזי מסלף את האמת ביודעין. הוא הצטרף רק לחלק בהצעת ההחלטה (הצעה ב') במרכז, שחייבה את המשך המערך.

הכביר ביותר שיש למפ"ם להציע, שכן אישי־העסקים ועורך־הדין הירושלמי (51), בעבר סגן־אלוף בצה"ל ומנכ"ל משרד־הקליטה, היה גם תומך עיקבי, נלהב וקיצוני במיל־חמת־הלבנון.

בשלבים המכריעים של המילחמה, בחודשי הקיץ של 1982, תקף אשכנזי בחריפות את מיפלגתו על עמדתה כלפי הפלישה, שיבח בפומבי, ובמו־

כה אמר מועמד מפ"ם לתפקיד שר:

● **על סגיעות באזרחים במילחמה:**

"כאשר היעד, שאתה שואף להשיג, הוא השמרת תשתית־התחבלים... או יש לבצע את הריכוך הארטילרי או ההפצצה מהאוויר, ובתוך כך לקחת על עצמך את הסיכון, שייפגעו חפים־מפשע."

● **על אדריכל המילחמה, אריאל שרון (העולם הזה מתנצל על הציטוט הארוך. ברצוננו רק חלק מדברי הקילוזט והשבחה, דברים זהים הופיעו גם במאמר ביזמון מפ"ם, על המשמר, שהוכתר "אין קונסנזוס במפ"ם", וחתום על־ידי אשכנזי):**

"... לשרון היתה הערכת מצב מסויימת. בין השאר הוא העריך, שארצות־הברית לא תתערב, שברית־המועצות לא תתערב, ושסוריה לא תפתח במילחמה כוללת. הוא צדק, ואת עובדה. אם הערכת המצב שלו היתה נכונה, או הסיכון שהוא לקח לא היה כל־כך גדול, ואני לא רואה כל הצדקה לתקוף אותו בנושאים האלה...

"אלה שתוקפים את שרון מיישמים כאן את המחלוקות שיש להם עם שרון בנושאים אחרים. ומגיעים כאן לאויפוריה אנטי־שרונית. ובביטוי הזה, "אויפוריה אנטי־שרונית", הוא נוקט גם במאמרו בעל המשמר).

"על המיבצע הצבאי ועל הסיכוי המדיני מגיעים שבחים גם לשרון, ואי־אפשר להתעלם מזה. תקיפתו של שרון בתחום נוסף, שהוא כאילו גילה טפח וכיסה טפחיים, אינה מוצדקת גם היא. זו תקיפה צבועה...

"שרון לא התנהג במילחמה הזאת באופן שונה ממה שהיה מקובל במילחמות קודמות. מפ"ם אינה צריכה להיגרר לאויפוריה האנטי־שרונית הזאת. אין להבחין בין הדרג המחליט למבצע. זאת היא מילחמה צודקת. באויפוריה האנטי־שרונית יש מידה רבה של צביעות, והיא מטשטשת את הערכת המציאות שיש בה הישגים צבאיים, מקומיים וגלובליים, וגלומים בה הישגים מדיניים."

● **באותו נושא, במאמרו ב"על המשמר":**

"בל אויפוריה מטשטשת את חוש־האבחנה והערכת המציאות. ודין זה חל גם על מי שנתון באויפוריה אנטי־שרונית. רק בת־עינה, הטומנת את ראשה באזובי הקיר, אינה יכולה להבחין ביעד הארוים של הערוכות־המצב שהתאמתו, ההישגים שהושגו, אולי לא נעים להודות — אבל הערכות שרון התאמתו אחת לאחת.

"כל המבטל במחי־יד ובעיקום־אף את הישגיה הצבאיים והמדיניים של המילחמה, ומהלך עלינו אימים בתוצאות השליליות הצפויות לישראל — אינו יודע מאומה, ולא למד דבר."

● **על אש"ף, הבעיה הפלסטינית והמילחמה:**

"מכאן לאש"ף והבעיה הפלסטינית. אני קובע כי אש"ף בלבנון אינו תנועת־שיחרור, אלא כנופיית מרצחים, שודדים ואנסים. שיש לעוקרה מן השורש. על מפ"ם, כמיפלגה פטריוטית ודמוקרטית, לחדול מביקורת על המילחמה ועל מהלכיה בעת התרחשותם."

● **על עמדת מיפלגתו כלפי המיל־חמה:**

"מפ"ם הודיעה שהיא אינה מקבלת את מהלכי המילחמה הזאת. אם זה נובע מהערכה, שהמילחמה הזאת אינה צודקת, או זו אינה דעתי. בתחילת המילחמה גם לי היו ספקות באשר לנחיצותה, אך במהלך המילחמה השתכנעתי בנחיצותה והצדקתה..."

חיים ברעם ■

יצחק מודעי, הנכד של הקומבינטור, הבן של נהג הדיליז'נס, השליש של הרמטכ"ל, האיש העובד 18 שעות ביממה

מנהיג בלדר

ש ר־האנרגיה, יצחק מודעי, עשה זאת שוב. בעזרת העמדת־פנים, עבודת־שדה קשה, הענקת טובות־הנאה וצעדים טקטיים ממולחים, הוא הצליח לרשת את מקומם של ישראל רוקח, יוסף ספיר, יוסף סרלין, אלימלך רימלט ושמחה ארליך, כמנהיג הנבחר של המיפלגה הליברלית.

ברשימת הליכוד בבחירות לכנסת ה־11, יוצב השר מודעי במקום השני ברשימה, מייד אחרי ראש־הממשלה, יצחק שמיר.

ניצחונו המדהים של יצחק מודעי, לפני שבועיים, במועצת המיפלגה הליברלית שהתכנסה במרכז הקונגרסים בגני־התערוכה, ובחירתו כראש הרשימה הליברלית בליכוד — הפך אותו למנהיג המוכתר של המיפלגה הליברלית.

יצחק מודעי של סוף אפריל '84 נתגלה כמנהיג פוליטי ממולח, משיכמו ומעלה, בזירה חסרת־הרחמים של המיפלגה הליברלית.

לא היה זה ניצחונו הראשון של מודעי, באותו גן־חיות פוליטי של המיפלגה הליברלית, אך היה זה ניצחון שביסס את מעמדו בצמרת הפוליטית של ישראל.

מיהו יצחק מודעי?

תקריות אנטי־שמיות

א מו של יצחק מודעי, ברכה מדז'ביץ, זכתה עם לידתה בשם העברי ברכה, אולם משהתבגרה וחלתה במחלה אנושה הוסיפו לשמה. כסגולה לחיים, את השם אלטה. אביה של ברכה־אלטה, אחד מעניי העיירה אוסטרולנקה בפולין, קיבל הסמכה לרבנות, אך מרד בדת ופנה להוראה. אמה, סבתו של מודעי, היתה האשה היחידה בעיירה שידעה קרוא וכתוב. היא גדלה בין עשרה אחים, שהפכו כולם רבנים.

ברכה־אלטה למדה תנ"ך ותלמוד, ולמרות שמודעי עצמו מכחיש זאת, היתה הדמות השלטת בביתו, האשה הדרוחפת והמחליטה. כאשר היסס אביו של מודעי לבנות בית, יחד עם עוד שלושה שותפים, היתה זו האם שקבעה והכריעה שהבית יוקם.

אביו של יצחק מודעי, מיכאל־מיכל (כף שוואית), הגיע מרקע אחר לגמרי. הוא בא מעיירה קטנה על גבול רוסיה־פולין, עיירה שפעמים רבות החליפה את שליטיה. האב, היה בן המישפחה העשירה של העיירה, וכונה בפי ידידיו בשם "הגביר", ובפי אויביו בכינוי "הקומבינטור". היו לו מחסנים גדולים בתחנת־הרכבת של העיירה, וכמו כן הוא היה בעל זיכיונות לחלוקת סחורות ומזון בעיירה.

הבן, אביו של יצחק מודעי, נכנס לעיסקי אביו, למד נהגות והיה מעביר את הסחורות ברחבי האיזור. הוא אמה, סבתו של מודעי, היתה האשה היחידה בעיירה שידעה קרוא וכתוב. היא גדלה בין עשרה אחים, שהפכו כולם רבנים.

ברכה־אלטה למדה תנ"ך ותלמוד, ולמרות שמודעי עצמו מכחיש זאת, היתה הדמות השלטת בביתו, האשה שהחליטה והמחליטה. כאשר היסס אביו של מודעי לבנות בית, יחד עם עוד שלושה שותפים, היתה זו האם שקבעה והכריעה שהבית יוקם.

אביו של יצחק מודעי, מיכאל־מיכל (כף שוואית), הגיע מרקע אחר לגמרי. הוא בא מעיירה קטנה על גבול רוסיה־פולין, עיירה שפעמים רבות החליפה את שליטיה. האב, היה בן המישפחה העשירה של העיירה, וכונה בפי ידידיו בשם "הגביר", ובפי אויביו בכינוי "הקומבינטור". היו לו מחסנים גדולים בתחנת־הרכבת של העיירה, וכמו כן הוא היה בעל זיכיונות לחלוקת סחורות ומזון בעיירה.

הבן, אביו של יצחק מודעי, נכנס לעיסקי אביו, למד נהגות והיה מעביר את הסחורות ברחבי האיזור. הוא מעולם לא סיפר לילדיו על התקריות האנטי־שמיות שהיה מעורב בהן, אך כל בני מישפחתו גדלו תחת מוראות האנטישמיות.

מודעי סיפר פעם לידידיו, כי ברור לו שהפחד מהתופעות האנטישמיות, והמיקרים שבהם היה אביו נמלט ממכות, מבלי לחשוב כלל על הגנה־עצמית, הם שהביאו את בני הזוג מדז'ביץ, להחליט בשנת 1923 על עליה לארץ־ישראל.

מיכל מדזביץ' הגיע לארץ, כנראה, כשבידו סכום רב. הוא פנה מייד לעבודה בבניין ובכבישים, כפי שעשו מרבית בני העליה השלישית. את כספו השקיע ברכישת אחד הדיליז'נסים הראשונים של תל־אביב, וחזר למיקצוע הנהגות. הוא נמנה עם המקימים של כמעט כל קואופרטיב תחבורה באיזור שפלת־החוף. היתה לו יד בהקמת המעביר, איחוד רגב, השרון המאוחד ודרום יהודה. במשך שנים היה מדזביץ' המזכיר הכללי של קואופרטיב אגד.

שלוש שנים אחרי עליית מישפחת מדזביץ' ארצה, נולד הבן יצחק. המישפחה התגוררה במיבנה קטן, במוסד המעביר, במקום שבו נמצאת עתה פינת דרך פתח־תיקווה ורחוב הגדוד העברי.

במסלול לימודיו בלט מודעי כילד מוכשר. הוא היה התלמיד המצטיין של בית־הספר תחכמוני, המנהיג של גימנסיה גאולים. העובדה, שאביו היה רתי מאוד, השפיעה על מערכת־חייו. עד שהתגייס לצה"ל נהג מודעי לחבוש לראשו כובע קסקט, להניח תפילין מדי יום ולאכול רק אוכל כשר.

גם כיום מצהיר מודעי על עצמו כעל רתי. הוא אוכל רק כשר ופיתח לעצמו פילוסופיה המבחינה בין שמירה על כל המיצוות ובין האמונה האמיתית שבלב. לפני שש שנים, כאשר נהרגה בתו היפהפיה הראלה, בתאונת־דרכים, נדמה היה כי מודעי עומד לשוב אל חיק הדת באופן מוחלט. הוא נהג ללוות את אביו לבית־הכנסת ברחוב החשמונאים בתל־אביב כמעט מדי יום ביומו, והשקיע שעות רבות בתפילה.

על אף קומתו הגבוהה ומיבנה־גופו החסון, היה מודעי נער שקט ושקדן, ומיעט להשתתף במישחקי חבריו.

בדומה לשאר בני דורו, החל יצחק מודעי בקאריירה הביטחונית שלו בגיל 14, כשהצטרף להגנה. כשבגר, נשלח על־ידי מוסדות היישוב להתגייס למישטרה הבריטית. ברבות הימים פיתח מודעי שינאה לבריטים, שפגה רק כשנשלח כניספח צה"ל, לאנגליה.

במיסגרת שירותו, הוא הוצב ב־סידני־עלי, בתפקיד הלא־נעים לגלות ספינות־מעפילים.

באותה תקופה הסתבך מודעי בפרשה של נאמנות כפולה, גם להגנה וגם לאצ"ל — נושא, שעליו אינו נוהג להרחיב את הדיבור. אך אחרי כמה חודשי מתח, יושרו ההדורים בינו ובין ההגנה.

כאשר הועבר מודעי, במיסגרת שירותו, לחיפה, החל את לימודיו בטכניון, תחילה כשוטר־תנועה בצומת הרחובות בלפור והרצל. אלא שהשי־רות שלו במישטרה הבריטית תם כעבור תקופה קצרה. באחד הלילות, כשמודעי היה יומנאי־תורן במישטרת העיר, ניכנס אחד הסמלים הבריטים למישרד, כשהוא שיכור כלוט. בין השניים התפתחו חילופי דברים, שבמהלכם כינה הבריטי את מודעי "יהודי מלוכלך". התיגרה היתה בלתי־נמנעת. מודעי נעצר ונידון לשישה חודשי מאסר. אחרי הלילה הראשון בכלא, הופעלו קשריו של האב. עסקן מקומי בחיפה, מטעם אגד, הצליח לשחרר את יצחק מודעי מן הכלא ומן המישטרה הבריטית. מודעי נושא עימו עד היום את תעודת־השיחרור האומרת, כי שוחרר ממיש־טרת הור־מלכותו ב־קלון".

ניספח־צבאי ומלכת־יופי

ב אמצע שנת 1947 סיי־ את לימודיו בטכניון. ה לצה"ל והשתתף בקרב הר מילחמתהעצמאות בכפר־ נפצע בירו. מאוחר יותר, בקרב לטרון. באותו קרב מאות מטרים ממנו, נ („אריק") שרון, אז מפקד

כשאורגן המיצעד ה צה"ל, נבחר יצחק מודעי יחידות הרגלים. לשם כך, סרן, וברגע זה החלה ה בסולם־הדרגות הצבאי. תו מונה סמג"ד, ומאוחר יותר פי בקשתו, לירושלים. מפ ירושלים היה אז משה דיין.

כשהגיע מודעי, בדרך בורמה, הנצורה בחלקה, התברר לו, שלמע לא הוצב בתפקיד שיועד לו. על הפצרותיו, נשלח כעבור יומיים ב לשפלה.

הפרק הבא בקאריירה הצבאי היה במחנה דורה, שנקרא ע רעייתו של מפקד־המחוז, האלו אבן. הוא לחם בקרבות המשו ומאוחר יותר הועבר לשרת ביחי שסגרו על כיס פלוג'ה בדרום.

מודעי היה חבר המישלח הראשונה של המגבית המאוחדת שיצאה לארצות־הברית במטרה לגייס כספים. במשימה זו עזרו לו הופעתו הנאה ושליטתו באנגלית. מודעי היה בין הראשונים שלבשו את מדי־השרד של צה"ל.

עם שובו ארצה הוצב כקצין אג"מ, תחת פיקודו של אסף שמחוני". יום אחד נקרא מודעי ללישכתו של מי שהיה הרמטכ"ל, יגאל ידין. הוא מונה כשלישו של הרמטכ"ל. למרות שמודעי מכחיש, כי רב עם ידין, עובדה היא, שכעבור יומיים נאלץ הרמטכ"ל לחפש לו שליש חדש. לדיברי מודעי, הוא פשוט לא אהב את עבודת השלישות.

בשנת 1951, כשהיה כבר סגן־אלוף, שוגר מודעי בתפקיד ניספח־צבאי לבריטניה. לונדון היוותה נקודת־מיפנה בחייו. שם פגש ברעייתו, מיכל הראל־אריסון, שנבחרה אז כמלכת־היופי של ישראל.

יום אחד נכנס מודעי למישרדו של מילא ברנר*, ששהה באותה תקופה בלונדון. „נחש מי מגיע ללונדון?" אמר ברנר למודעי. „ראש־הממשלה? ה' רמטכ"ל?" ניסה מודעי לנחש. ברנר גילה לו כי התכוון למלכת־היופי של ישראל, והוסיף: „אם אתה מצליח לצאת איתה ערב אחד, אני נותן לך חמש לירות־שטרלינג."

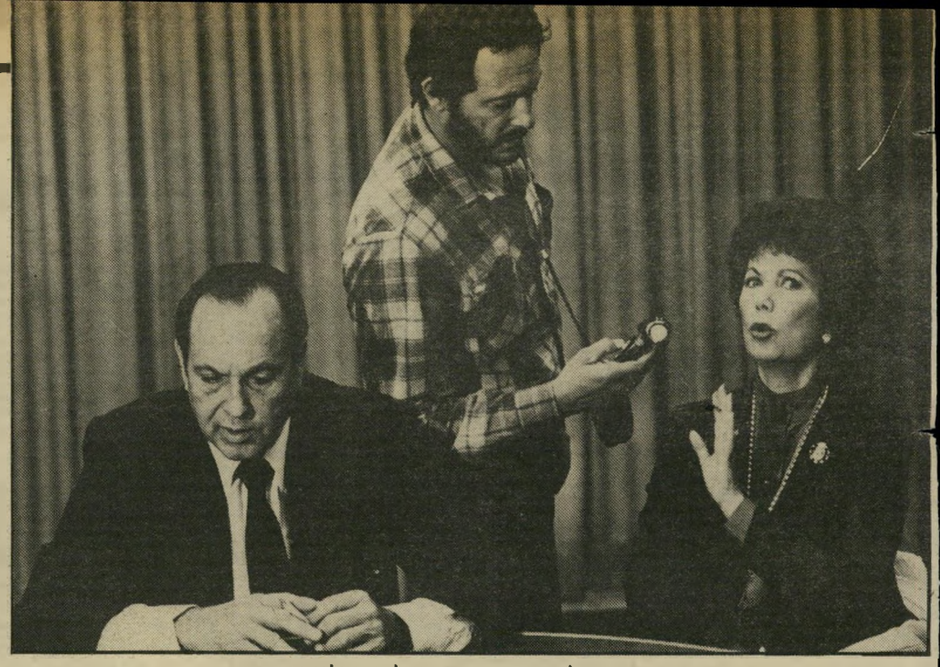
כשהגיעה מיכל הראל־אריסון לשגרירות, חיזר אחריה מודעי. עד מהרה גילה, כי בימי מילחמת־העצמאות חיזר אחרי אחותה הבכורה, אלא שאחד מחייליו הצליח להקסימה. המרחק לארוחת־ערב היה קצר. גם מילא ברנר הוזמן לארוחה, והביא את חמש הלירות־שטרלינג.

---

* *מאוחר יותר, אלוף פיקוד־הדרום, שנהרג בתאונה אווירית, אחרי מיסדר הניצחון של מיבצע־קדש, בשארם אל־שיח.*

** *שהתפרסם כשותפו בעיסקי ספנות, של שר־העל לענייני כלכלה יעקוב מרידור, בחברת־ספנות, שהמסדיה כוסו בידי ממשלת ישראל, עדיין בעידן המערך.*

* *המישפחה כולה שינתה את שמה ממדזביץ' למודעי בעיקבות יצחק, במילחמת־העצמאות.*

מיכל ויצחק מודעי באולפן הטלוויזיה
מלכת־יופי

מיכל שבה ארצה. כעבור זמן קצר שב ארצה גם מודעי, השתחרר מצה"ל ונשא את מיכל לאשה.

עד מהרה הוא הצטרף לדשנים וחומרים כימיים, שם היה הממונה על הקמת מיפעל־האמוניאק הגדול של החברה. אחרי ההקמה, נשלח בידי החברה להשתלמות בארצות־הברית.

כאשר חזר שוב ארצה, הצטרף לחברת הדלק של שהקימה מיפעל גדול בחיפה. אולם כשחוסלה חברת של בארץ, בגלל החרם־הערבי, לא הצטרף מודעי ליורשת, חברת פז, והחליט לייסד עסק עצמאי משלו. הוא גייס את כל חסכונותיו, לווה כספים מאביו והקים חברה לעיבוד שייריי מיטבח למזון לעופות. תוך תקופה קצרה, פשטה החברה את הרגל. כל חסכונות הזוג הצעיר מודעי ירדו לטמיון.

עורך־הדין החיפאי הנודע יעקוב סולומון, קישר את מודעי עם חברת מילס כימקאלים. בעוד מודעי ניהל משא־ומתן להצטרפות לחברה זו, הוצעה לו עבודה נוספת, מטעם עובד בן־עמי ראש עיריית נתניה, ובעליו של מערים, במיפעל התמרוקים רבלון. שהוקם אותה עת בחולות אשדוד.

מאז ועד למינויו כשר, בממשלת הליכוד הראשונה, זוהה מודעי עם חברת־התמרוקים הגדולה.

מתמרוקים לפוליטיקה

ך צחק מודעי לא הסתיר את כוונותיו להשתלב בפוליטיקה הישראלית. הוא חיפש אחרי מיפלגה, שהמיפלס האידיאולוגי שלה נמוך, ויכולת הקידום גבוהה ומהירה.

בשנת 1962 היה מועמד גח"ל למישרת ראשות עיריית הרצליה. הוא נכשל בבחירות.

בשנת 1965 גוייס מודעי לשורות המיפלגה הליברלית בידי עורך־הדין צבי צימרמן מחיפה. מודעי הצטרף במיסגרת קבוצה שנקראה הכוח השלישי. עד מהרה התגלה כמרדן שאינו יודע פשרות. כאשר הפך יושב־ראש צעירי הליברלים, תבע ללא הרף ממיפלגתו, להתאחד עם חרות. במיסגרת מאבקים אלה, בתוך המיפלגה הליברלית, נוצר כבר אז קרע העויינות בינו ובין מתחרהו הישיר במיפלגה, שר התעשיה והמיסחר, גדעון פת.

בין השנים 1966 ו־1968 כיהן מודעי כחבר בהנהלת המיפלגה הליברלית. מ־1967 ועד 1969 היה חבר הנהלת איגוד המפרסמים. בשנת 1969 שימש כחבר הוועד־הפועל של התאחדות־בעלי־התעשיה.

כאשר הציג מודעי את מועמדותו להיכחר כחבר־כנסת בשנת 1969, מנעו זאת ממנו ראשי־המיפלגה, כפעולת־תגמול על מרדנותו ותבי־עותיו לפעולה. התוצאה: מודעי הפך עד מהרה לאחד מראשי האופוזיציה במיפלגה הליברלית, ואף אמר באחת ההזדמנויות: „קוצר־הראות של המנהיגות במיפלגה נובע מן הרצון לשמור על החנות הקטנה. אי־אפשר לגדול, אם חוששים מעלייתם של אנשים חדשים...“

בבחירות שנערכו אחרי־מילחמת יום־הכיפורים נבחר מודעי כחבר־כנסת, ובבחירות של שנת 1977, הפך שר בממשלת הליכוד הראשונה — שר האנרגיה והתשתית, מישרד חדש, שלא היה קיים בימי כהונת הממשלות הקודמות.

הקרן הרבלונית

ב משך 15 השנים שבהן נוהלה חברת רבלון בידי יצחק מודעי, היה גידול שנתי בהיקף הפעילות העיסקית שלה, בשיעור של 25% עד 30%. מודעי הירבה אז לעסוק ביחסי־ציבור לחברה.

כאשר נבחר לכהן כחבר־כנסת הפך יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה, שלא בשכר, אך הוצאותיו היו גבוהות. מודעי קיבל, באותה תקופה, גם תשלומים מיוחדים, במיסגרת קרן רבלונית, שנועדה למנוע מבכירי החברה לפרוש. תשלומים אלה, שלא היו משכורות, דווחו כחוק. התשלומים ששולמו לזכותו של מודעי הצטברו בחוץ־לארץ.

כאשר מונה מודעי כשר־האנרגיה־והתשתית נפסקו ההסדרים בינו לבין חברת רבלון, והוא קיבל פיצוי.

מותה של הראלה

ב מוצאי־שבת, ה־3 ביוני 1978, בצומת הקאנטרי־קלאב, בדרך מתלאביב להרצליה, איבדה הראלה מודעי את השליטה על הגה מכונית הפיאט 850 שלה. המכונית עלתה על איתנועה ועל עץ. הראלה נהרגה בו במקום.

הראלה היתה אהבתו הגדולה של יצחק מודעי. היא העריצה את אביה, שהיה לגביה התגלמות הגבר הרצוי. כאשר אמרה לו שבועות אחדים קודם למותה: „אולי יתאים לך שפם,“ לא היסס יצחק מודעי, והחל מגדל שפם.

הראלה נקראה על שם־עלומיה של אמה (הראל). עוד כשהיתה הראלה קטנה, היה ברור, שיופיה לא יפול מיופיה של אמה, מלכת־היופי לשעבר.

כאשר גוייסה הראלה לצה"ל, היא הוצבה בתחנת־השידור הצבאית גלי־צה"ל. תחילה היא שירתה בתחנה כמזכירה, בין השאר כמזכירת־ההפקה בתוכניתו של יצחק בן־נר מקום טוב באמצע, ועד מהרה החלה עובדת בהפקות ובכתבות.

הראלה נישאה לדורון לווינסון, פצוע קשה ממילחמת יום־הכיפורים, וכעבור כמה חודשים התגרשה ממנו בלא שערוריות, או מעורבות כלשהי של המישפחה.

יצחק מודעי האשים את עצמו, כמעט כמו כל אב העוסק בענייני ציבור, בכך שהזניח את מישפחתו, וחש שלו עצמו יש יד בגירושי־בתו. הוא אפילו שקל התפטרות מתפקידו כשר, כדי להקדיש זמן רב יותר להראלה ולשאר בני־מישפחתו. הראלה הצליחה להניא את אביה מהחלטה זו.

מיום מותה של הראלה, הפך יצחק מודעי לאיש אחר. הוא אינו מרבה לדבר על האסון, ואינו מזכיר את הראלה לפני זרים. תחילה חזר לחיק הדת, ורק בהדרגה ובמאמץ בלתי־נלאה, חזר מאוחר יותר לעצמו ולעבודתו.

רבים תולים את הישגיו בשנים שחלפו מאז מותה של הראלה, בעובדה שמאז האסון, משקיע מודעי את כל כולו בעבודה, כאילו היתה סם משכך כאבים.

האסון השפיע גם על האם, מיכל, שלא היתה עוד אשת־שר יושבת בית, הממתינה לבעלה. גם היא החלה משקיעה את מירצה בעבודה ציבורית.

מודעי הודה פעמים אחדות באוזני מקורביו, כי מותה של הראלה שינה אצלו את „הכל“. הוא אף אמר לאחד מהם: „אני בישרתי להרבה הורים שכולים את מות יקיריהם. כשהייתי בא אל מישפחות חיילים שלי שנפלו בקרב, הייתי משוכנע שאני מבין איך ההורים מרגישים. רק אחרי האסון שלי, אני יודע שאי־אפשר להבין הורים שכולים.“

מכה זו שספג מודעי, הולידה את אחת השמועות העקשניות ביותר שידעה הפוליטיקה הישראלית. מודעי שהיה במשך שנים רבות יריב עיקש למנהיג מיפלגתו, שימחה ארליך — ובעיקר, מתנגד למדיניותו הכלכלית, שהביאה לדעת מודעי, את המדינה אל עברי פי פחת — נהג להציג מול כל תוכנית כלכלית של ארליך המנות, תוכנית נגדית משלו, עד שהיחסים בין השניים הפכו בלתי־נסבלים.

באחד משיאי העימות בין ארליך ובין מודעי, אמר ארליך בראיון עיתונאי, כי מודעי זקוק לטיפול פסיכיאטרי. מודעי לא הגיב. הארץ געשה וגל השמועות בקשר למצבו הנפשי של שר־האנרגיה, היה כפי כל. במהלך המילחמה בין מודעי וארליך, הצליח מודעי בכינוס כפר־המכביה בשנת 1980, לנטרל חלקית את מנהיגותו של ארליך. מודעי לא שכח את הסיפור על הפסיכיאטר, אם כי העיד על עצמו שאינו נקמן.

אחת ממעלותיו של מודעי היא מודעותו לחולשותיו. הוא שנוא על רבים מעובדיו ועל רבים מן הבאים עימו במגע. לא היה שר בממשלות הליכוד, שפיטר כל־כך הרבה אנשים שעבדו במחיצתו, כמו מודעי. הוא מתפרץ בצעקות על עובדיו, מעליב אותם, גוער בהם בפומבי ואינו מהסס לפטרם.

בראיון עיתונאי אמר על כך: „אני יודע שזו חולשה שלי. אני יודע שלפעמים אני נמהר. אני יודע שההתפרצויות שלי אינן מוסיפות דבר.“

מקורביו של מודעי מספרים בהערצה על כושר־העבודה שלו, לעיתים עד 18 שעות ביממה. אך יחד עם זאת, הם טוענים, כי אחת לשבוע הוא נתקף במצב־רוח קודר, אז הם עושים כל שביכולתם, לבטל ראיונות ופגישות עימו, ודואגים לנתקו מן העולם הסובב אותו. אותם מקורבים מספרים, שכל הצהרותיו התוקפניות וחלק ממאבקיו הציבוריים, נעוצים באמירות קשוחות, שפלט במהלך אותם מצבי־רוח קודרים.

הם מוסיפים ומספרים, כי לפני יותר משנתיים עבר חתול שחור בין מודעי ובין רעיתו מיכל, וגם זה כתוצאה ממותה של הראלה, כאשר מיכל תבעה מבעלה להתמודד ולהתגבר על האבידה באופן קשוח יותר. לדברי אותם אנשים, היה זה ידידו, ח"כ פינחס גולדשטיין, מי שהחזיר את שלום־הבית למישפחת מודעי.

קוסמטיקה של נפט

ב תפקידו כשר התשתית והאנרגיה, מופקד השר יצחק מודעי על משק הדלק של המדינה, על קידוחי הנפט והגז ועל האחריות לזיקוקו של הדלק.

מודעי מופקד על מיליוני דולארים, המוקדשים מדי שנה, בתקציב המדינה, לרכישת דלק. רכישות־הנפט של ישראל מופקדות אישית בידיו של השר מודעי. והיה זה מנכ"ל מישרדו לשעבר, דויד הגואל, שהודה, כי אינו יודע כיצד נעשה חלק מעסקות רכישת הדלק לישראל, למרות שהוא אחראי עליהן, מבחינה אישית.

בשנים הראשונות לכהונתו של מודעי כשר־התשתית־והאנרגיה, הוא כמעט הסתבך כמה פעמים, בעסקות נפט, עם סוכנים בינלאומיים מפוקפקים, ששאפו לייבא נפט ממכסיקו, תמורת עמלה הולמת. ביניהם אל שווימר, מי שייסד את התעשיה־האווירית, ומרכוס כץ סוחר־הנשק ותומך המפר"ל, בעוד שראשי המפר"ל, זבולון המר ויהודה בן־מאיר, לוחצים לחתימת העסקות עימהם.

בסוף 1979, פורסם בהעולם הזה (3.4.1980), על כניסתם של רחמים אהרוני וטוביה אושרי, לעיסקי תיווך הנפט, בין מכסיקו ובין מישרד התשתית והאנרגיה:

„מקורות מקורבים לאושרי ואהרוני אישרו כי השניים פעלו בסוף 1979 במכסיקו בניסיון להשיג נפט עבור ישראל. הם תבעו תמורת חלקם רק שיפורסם כי סייעו למדינה. אולם משלא התקבלה דרישה זו — ביטלו את העיסקה...“

תעלת הפיל הלבן

ב שנת 1981 פרש יצחק מודעי מתפקיד שר־התשתית והאנרגיה, בתיקווה שהוא עשוי להתמנות כשר־החוץ. אז אמר: „יש לי 90% מהכישורים להיות שר־החוץ!“

קודם לפרישתו מעיסקי הדלק והאנרגיה, שימש מודעי כמנוע למימוש תוכניתו של מנהיג „התחיה“ פרופ' יובל נאמן, להקמת צוות היגוי ותיכנון של תעלת הימים, שנועדה לחבר את הים־התיכון עם ים־המלח, ברוח חזונו של ד"ר תיאודור הרצל, תעלה, שמטרתה להפעיל טורבינות ענק.

מודעי הקים את חברת ים התיכון – ים המלח. שבה 13 חברי מועצת־מנהלים, ואברהם שכטרמן יו"ר מרכז תנועת החרות, יו"ר החברה. במקביל הוקצו תקציבים לשכירת

מודעי בעת האיפור בטלוויזיה (עם נסים מישעל)
ההופעה הנאה עזרה

(המשך מעמוד 29)

גיאולוגים, ארכיטקלים, מהנדסים, מודדים ומפאים, שמשימתם יצירת תוואי לתעלת־הימים.

לצורך הקמת תעלת־הימים, הגה יצחק מודעי את הרעיון להקים חברת־מניות בינלאומית, שתפיץ בקרב עשירי היהודים בעולם מניות בסכום עתק, שבעזרתו תבוצע כריית התעלה.

כיום, ארבע שנים מאוחר יותר, למרות שנעשים ניסיונות קידוח ובדיקה, בידי גיאולוגים, והפרוייקט כבר עלה כמה מיליוני דולר, אחרי קיצוץ הדרגתי בחלקה של הממשלה הסובלת ממחסור, ומשנכזבו הציפיות, שיהדות העולם תסבסד מיפעל זה — דומה תעלת־הימים לפיל לבן.

״פרשת חשאי״

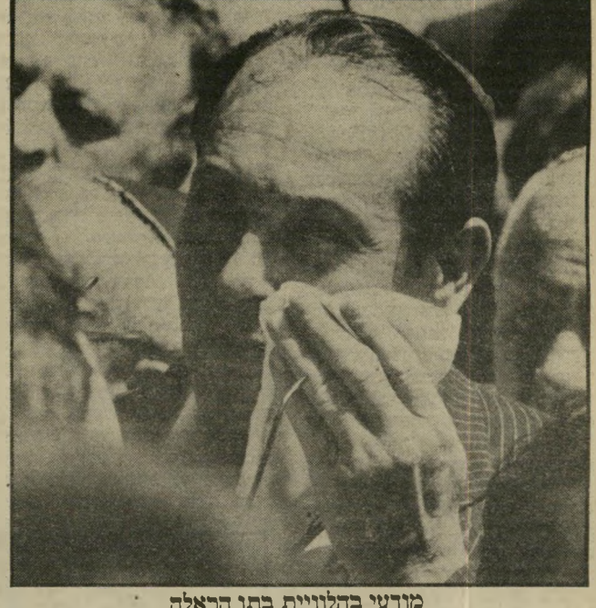
ב **ראשית ינואר** 1982, שב שמו של יצחק מודעי לכותרות, והפעם בפרשיה חדשה, המכונה פרשת חשאי.

ח״כ אלמוני־למחצה מטעם המערך, יהודה חשאי, שנכנס לכנסת הקודמת במקומו של יגאל אלון, שנפטר, ניסה להשיג מעט פירסום, תוך שהוא מבקש לנגח את מודעי ואת ממשלת הליכוד.

חשאי, איש מנגנון של מיפלגת העבודה, החסר הכשרה להבין את אופן סידרי רכישות הנפט של ישראל בעולם הרחב, שימש כמכשיר בידי אויביו של מודעי מתוך מיפלגתו הליברלית.

הפרשה החלה ב־1 בספטמבר, כאשר חשאי הגיש שאילתה, שאותה הוא נתבקש לנסח מחדש, עד שלאחר תיק, השיב: ״פשוט מאוד. לא רציתי בתפקיד. הרגשתי שמיציתי אותו ולא רציתי לטחון מים. ביקשתי לעצמי תפקיד כלכלי אחר, וזה לא סוד.״ מודעי אכן ביקש לעצמו את תפקיד שר־התעשיה־והמיסחר, ואף הגיע להסכם על כך עם כמה מחבריו השרים במיפלגה. אך אלה נטשו אותו ברגע האחרון, והניחו לבגין למנות לתפקיד שוב את גדעון פת, יריבו.

כאשר טוהר מודעי, מכל צל ורבב של חשד במעשים שנרמזו על־ידי ח״כ חשאי, הוא תקף את השפיטה בידי העיתונות והציבור במיסגרת מישדר מוקד בטלוויזיה.

מודעי בחלוויית בתו הראלה
״אי־אפשר להבין הורים שכולים״

מילחמת הלבנון

ל **מרות שיצחק** מודעי נמנה עם השרים הניצים בממשלה, במהלך מילחמת־הלבנון וההכנות שקדמו לה, עורר כמה פעמים שאלות, המעידות על שיקול־דעת זהיר.

מעט לפני פרוץ מילחמת־הלבנון, כינס ראש־הממשלה לשעבר, מנחם בגין, את ממשלתו בביתו (בשל היותו רתוק לכיסא־גלגלים). אחרי שבגין הבהיר לשרים, שעליהם לאשר את תוכנית המילחמה, העשויה להיות מופעלת בכל רגע, אמר מודעי באותה ישיבה: ״לפני שבוע תמכתי בחוק רמת־הגולן. עלינו לנהוג בזהירות. בשום פנים איני מוכן לאשר היום תוכנית כזו...״

אך בישיבה מאוחרת יותר, כאשר מהלכי המילחמה הלכו וקרמו עור וגידים, הקצין מודעי את עמדותיו, ובאחת הישיבות, אחרי שראש אמ״ן, אלוף יהושע שגיא, הבהיר לחברי הממשלה, כי אין לראות פעולה צבאית בלבנון ״כמהלך מקומי״, הגיב מודעי ואמר: ״עלינו לעשות את שלנו בעניין הדברת הטרור, אך את כל היתר — בין אם מדובר בהוצאת הסורים ובין בחיזוקה של ממשלת לבנון — יש להשאיר לאמריקאים. זה נושא אמריקאי. האמריקאים הבטיחו גם לגרום להוצאת הטילים הסוריים מלבנון ולגרום להקטנת הסיוע הסעודי לאש״ף ולטרור. אם נכונות הידיעות, שוושינגטון מוכנה לשגר כוחות ללבנון, אזי זוהי הזדמנות, ואולי הדרך היחידה להוציא את הסורים מלבנון...״

בשלב מתקדם יותר של ההכנות למיבצע, במחצית מאי 1982, בעוד הממשלה לכודה בדילמה, אם לתת הוראה לפתיחת המילחמה, או לא, חזר מודעי והבהיר, שאין מיפלט מפני המילחמה, אך הוסיף, שאת כל מה שמעבר להרחקת התשתית של אש״ף יש להשאיר לאמריקאים.

בסופו של דבר, היה מודעי בין השרים שאישרו בהכרה את ההוראה לצה״ל לפתוח במילחמת־לבנון, ומ־אוחר יותר, ב־19 בספטמבר, אחרי שהתברר דבר הטבח בצברה ובשאתילא, היה זה מודעי, שטען בביקורת לפני מנחם בגין, כי ראש־הממשלה הציג כמטרת הכניסה לבירות יעד של ״הגנה על החיים״.

שיטת מינוי לדירקטוריון

מ **ותו של** מנהיג המיפלגה הליברלית בישראל שימחה ארליך, בעיצומו של מאבק קשוח, בין נאמני יצחק מודעי בהנהגת המיפלגה הליברלית ובין מתנגדיו, פתח את תיבת פנדורה הליברלית.

מסביב ליצחק מודעי התגבש הגרעין הקשוח של חבריו לדרך, המכונים גוש תמורה, והבולטים שבניניהם הם פסח גרופר, ח״כ פינחס גולדשטיין, רפאל הצבי ואחרים.

פגישות העבודה של גוש תמורה נערכות במישרדי מכון הנפט, ויריבי של מודעי במיפלגתו טוענים, כי הוא מחזיק בכספת, במכון הנפט, את התיקיה הסודית, שבה רשומים כל מתנגדיו בתוך המיפלגה הליברלית.

שמועה עקשנית בחוגי המיפלגה הליברלית טוענת, שבעבר נערכו שני ניסיונות פריצה למכון הנפט, לשם השגת תיקיה סודית זו, פריצות שלא פורסם עליהן דבר בעיתונות, למרות שעל אחת מהן הוגשה אף תלונה למישטרה.

יריביו של מודעי טוענים, שהוא בעל שיטה ״מקורית״ לצבירת כוח בקרב חברי מרכז המיפלגה הליברלית. יהביו טוענים, שמודעי נוהג להבטיח קודם להצבעות חשובות במיפלגה, לכל מיני תומכים פוטנציאליים, מינוי לחברות בדירקטוריון חברת־החשמל. לדיבריהם, נוהג מודעי לזמן אנשים אלה למישרדו, שם הוא מראה להם, בדרך־אגב, טופס של המלצה למינויים כחברים בדירקטוריון. אלא, שהיריבים מוסיפים, שאחרי ההצבעה, משום מה, נעלמים טפסים אלה. הם מביאים לראיה, את ההבטחות שנתן מודעי לח״כ־לשעבר משה מרון, להיכנס כחבר בדירקטוריון חברת־החשמל — הבטחות, שזמן רב עבר עד למימושן, וגם זה, רק אחרי הפצרות בלתי־חדלות מצידו של מרון.

סיפור, המאשש את שיטות עבודתו של מודעי, הוא הסיפור על אחת מישיבות הסיעה הליברלית בכנסת, ישיבה שבה הפסיד מודעי בהצבעה. הסיפור טוען, שאחרי שמודעי הפסיד בהצבעה שנעשתה בפיתקות, הוא אסף את פיתקות המצביעים ויצא את אולם־הישיבה של הסיעה.

כאשר נשאל על כך, השיב מודעי: ״זה פשוט שקר, ואני יודע מי לחש את זה. גמרו להצביע, אמרו שלא יודיעו את תוצאות ההצבעה ואת המיספר. אמרתי לסופרת — אני לוקח את זה ויורק לבית־השימוש, כדי שלא יזהו את כתב־היד. זה נהוג: הלכתי לבית־השימוש, הנמצא בדיוק בדלת ממול. זרקתי את הפיתקות לאסלה והורדתי את המים. כתבו שרבתי, ורצתי... מי רבז איפה רז? איפה חטף? מהבחינה הזו אני יושב על קן־צרעות. אני יודע בפוליטיקה כאחד שבמידה שהבטיח לחבר ללכת יחד איתו, ימשיך עם החבר, גם אם ברור, שהולכים ליפול יחד לתהום...״

מאז פרוץ מילחמת־לבנון, שינה מודעי לא במעט את עמדותיו הניציות, מה שהפך אותו, מתומך נלהב בעבר באיחוד הליכוד, למאמין בצורך בשמירת האוטונומיה של המיפלגה הליברלית בליכוד.

גם בנושא השטחים, הביע מודעי באחרונה עמדות הסותרות אם עמדות חדות, ואמר בראיון עיתונאי, שהוא מוכן אף לוותר על השטחים הכבושים.

אין ספק, שבחירתו של יצחק מודעי כמס׳ 1 של הליכודאלים וכמס׳ 2 ברשימת הליכוד בבחירות לכנסת ה־11, לא בלמה את המאבקים המתחוללים בתוך המיפלגה הליברלית, אך יחד עם זאת, חיזקה לא במעט את מעמדו של מודעי, שהפך המנהיג המוכתר של מיפלגתו. ■

יצחק מודעי ובתו גליה
להקדיש זמן רב יותר למישפחה

במדינה

(המשך מעמוד 27)

עליונותה של אסיפה הכללית. שבה לא רק (כדברי הוגה הדיעות השומר־צעירי שמואל גולן) ״מתנהלים הדיונים בקולי קולות... ומלים חדות כסכינים... מתעופפות בחלל,״ אלא היא גם מנציחה את קיפוח המיעוט. פעילי־ציבור, למשל, נקבעים רק מקרב הרוב, ללא ייצוג של המיעוט, אפילו לא לפי גודלו היחסי.

בהיתלותו באילנות גבוהים, מאפלטון (״חובה על אדם לתקן ולשנות, על־ידי הסברה, חוק הנראה לו כבלתי־צודק:״) ועד מרתין לותר (״לא אוכל אחרת, כאן אני מתייצב ועומדי״), תובע מנור להקים רשות מישפטית נפרדת ומיוחדת לתנועה הקיבוצית, של שתי ערכאות, בית־דין אזורי ובית־דין מרכזי.

תרבות דו־לשונית. מנור מקיף בתביעותיו תחומים רבים. למשל, ״עד היום אין בקיבוץ מוסר שיחייב חבר להתנצל לפני חברו, שאותו העליב.״

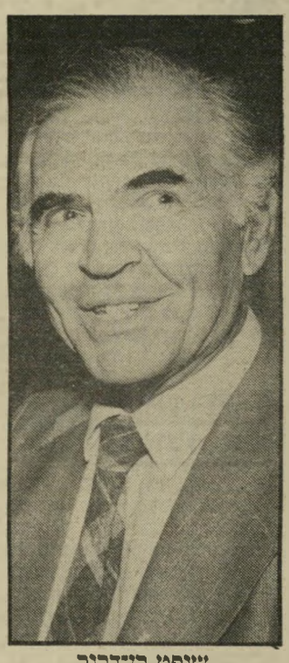
כמה מן ההצעות האחרות של מנור:

● חבר קיבוץ, המתמיד לגלות כושר־יצירה, החורג מן ההישגים השיגרתיים, יזכה בתנאים הדרושים (חדר־עבודה, ציוד, כלים, תקציבים).

● הנהגת מיבחני־כושר אינטלקטואליים, ובחינת עמידתם בלחצים סבוכים, של מועמדים לתפקידים ציבוריים בקיבוץ.

● הנהגת תרבות דו־לשונית לילדי הקיבוצים, כדי לאפשר את פתיחת אופקיהם: נוסף לעברית, ילמדו ילדי הקיבוץ, החל בגיל הגן, שפה זרה נוספת — אנגלית, צרפתית או גרמנית.

וזה, כנראה, כדי להרחיב את

שופט בן־דרור
שופטים טועים לפעמים

אופקיהם של ילדי הקיבוץ הרבה מעבר לגזרת ושפרעם השכנות.

מישפט בהמתנה לשופטים חדשים

בגלל העומס הגדול נדחים מישפטים ועצירים נשארים כלואים

שמואל אליוף נעצר בינואר השנה ותחילת מישפטו נקבעה לסוף חודש ספטמבר. הדבר אולי לא היה נורא, אילו היה משוחרר בינתיים ומחכה למישפט בביתו. אולם כיוון שנאשם בעבירה של יבוא סמים ומכירתם, הוא

עצור עד תום ההליכים נגרו, ויהיה עליו לשבת במעצר תשעה חדשים. עד שיתחיל מישפטו.

הסניגורים, שמחה זיו ודויד יפתה, ביקשו את הקדמת המישפט, אך נשיאת בית־המישפט המחוזי, חנה אבנור, כתבה על גבי התיק, כי כל זמן שאין מינויים חדשים לשופטים, אין אפשרות להקדים את הדיון.

צפויים מינויים. הסניגורים החליטו לבקש מבית־המישפט לדון מחדש במעצר ולשחרר את הנאשם, בינתיים, בזמן שנותר עד המישפט. השופט אריה סגלסון דן בבקשה, אך לא נעתר לה, ואז עירערו הסניגורים לבית־ המישפט העליון. דווקא שם מצאו אוזן קשובה. השופט דוב לוין קבע, כי אין זה טוב ואין זה רצוי שנאשמים יחכו במעצר תקופות כה ארוכות.

אולם הוא התייחס להערתה של הנשיאה בדבר מינוי השופטים. „מינויים כאלה, צפויים בעתיד הלא רחוק," כתב השופט בהחלטתו, ולכן יש סיכוי כי המישפט יוקדם. אולם אם הדבר לא ייעשה, יהיה השופט מוכן לעיין מחדש בהחלטת המעצר.

מישפטים זה מיקצועו

המערער גילה כי כדי להגיש עירעור צריך ידע מישפטי

„במה אתה עוסק, ארוניז?" שאל השופט חיים בן־דרור את המערער שעמד לפניו. „יש לי מיפעל המייצר אלומיניום אנודייזד," ענה האיש. „ובכן, אתה רואה, ארוני, אני ניסיתי לייצר בביתי אלומיניום כזה וזה לא הצליח, הבנתי שצריך מישהו מומחה כדי לבצע זאת. גם מישפטים זה מיקצוע שצריך ללמוד, ואי־אפשר להגיש עירעור לבד, בלי עזרת עורך־ דין," הסביר השופט למערער באורך־ רוח.

באיזו זכות? האזרח הגיש בעצמו עירעור על פסק־דין שפסק נגדו שופט־השלום. היה זה מישפט בתביעה אזרחית על סכום כסף, שופט־השלום בחר להאמין לצד השני, וחייב את המערער לשלם ליריבו סכום כסף מסויים. „אינני מערער בגלל הכסף," חזר והבהיר האזרח. „אני פשוט לא מבין באיזו זכות השופט לא האמין לי והאמין דווקא לצד השני."

השופטים התרשמו מכנותו של האיש ורצו לעזור לו. הם הסבירו לו, כי לשם הגשת עירעור כדין היה עליו לצרף מיסמכים שונים, שהוא לא צירף, וכי הטענות, שאותן הוא טוען, אינן מספיקות להצלחה בדין. „מישפטים זה מיקצוע, לומדים את זה באוניברסיטה ארבע שנים ועוברים גם התמחות, אתה לא יכול לבוא מהרחוב ולטעון כעורך־דין," אמרו לו השופטים.

זו חובתו! „אבל מדוע הוא לא קיבל את גירסתי?" חזר ושאל האיש. השופט מנחם אילן ניסה שוב להסביר לו: „זו לא היתה רק זכותו של השופט להחליט מי ביניכם צודק, זו היתה חובתו. לשם כך הוא יושב בדין. כבר אלפי שנים פוסקים כך במישפטים, וטרם מצאו שיטה טובה יותר," אמר השופט. „אבל אתה לא צריך להיות נפגע. השופט לא קבע שאתה שקרן. אתה יכול להמשיך להאמין עד סוף ימיך שהשופט טעה ואתה הצודק. שופטים טועים לפעמים, אבל מכיוון שהשופט דלמטה הוא ששמע וראה את העדים, אנחנו, בבית־מישפט לעיר־ עורים, איננו יכולים להתערב בקביעתו זו."

מאחר שהמערער טרם נראה משוכנע, החליטו השופטים להסביר לו את הדברים בצורה מוחשית: „אם אתה מבטל כעת את העירעור, אז לא קרה כלום, אבל אם אתה רוצה להמשיך ולטעון את נימוקיך, הרי שאם נאלץ לדחות את העירעור, נצטרך לחייב אותך בהוצאות, וזה עלול להיות סכום הגדול בהרבה מסכום התביעה שבה חוייבת."

כלב ככר ויתר המערער על עירעורו וחזר לעסוק באלומיניום אנודייזד.

זה היה מעשה אכזרי לשמו: שלושה גברים הגיחו לעבר הזוג שהמתין לאוטובוס, וחתכו את פניהם בסכין

איש לא בא לעזרה!

דה היה ערב־אביב משגע. דימונה ורוני בן־דור סיימו בילוי בקולנוע דן בתל־אביב, סמוך לחצות. הם מיהרו לעבר תחנת־האוטובוס ברחוב שלום־עליכם, כדי לתפוס את האוטובוס האחרון, הנוסע לרמת־גן בחצות.

על הספסל בתחנת־האוטובוס ישבו שלושה גברים התקרבו ליושבים על הספסל ואמרו להם כמה מילים מאיימות, הצעירים על הספסל לא נעו, והשלושה המשיכו ללכת. כאשר עברו ליד בני־הזוג הנשענים על הגדר, שלח אחד מהם את ידו ונגע בחזה של דימונה.

באופן אינסטינקטיבי סילקה הצעי־

פנים חתוכות בלב תל־אביב. מול עיניהם של חיילים ואזרחים, הותקפו רוני בן־דור (בתצלום העליון, מימין) ואשתו דימונה. על לחיי בני הזוג נותרו צלקות עמוקות.

ששה אנשים ולא נותר מקום. לכן נשענו בני־הזוג על גדר בניין סמוך והמתינו לאוטובוס. למרות השעה המאוחרת היתה תנועת אנשים ברחוב והיה אור בסביבה. ליד תחנה סמוכה נעצר אוטובוס מס' 21, שבא מגני־ התערוכה. כמה אנשים ירדו מהאוטובוס והתקרבו לעבר העומדים בתור.

רה את ידו של הגבר ממנה וצעקה אליו: „מה אתה עושה?" רוני, בעלה, התקרב ושאל את התוקף למעשיו. כאשר הרים רוני את ידו ראתה דימונה סכין מנצנצת נשלפת מתוך כיסו של התוקף. היא רצה לעבר בעלה, חיבקה אותו וגוננה עליו: „לא קרה כלום, לא קרה כלום," מילמלה כדי להרגיע את בעלה, ולעבר התוקף צעקה: „בשם אלוהים, אל תעשה כלום!" אבל הסכין ניחתה בכל כוח על פניה היפים של דימונה וקרעה את בשר לחיה מהעפעף ועד הסנטר.

הדם וההלם הכניסו את הצעירה להיסטריה. היא החלה צועקת „עיזרו לי! עיזרו לי!" ורצה לעברו השני של הכביש, שם עמדה קבוצת אנשים. בעוד היא מתרחקת מהמקום, ניסה בעלה לתפוס את זרועו המושטת של התוקף, אך הסכין חתכה שוב ושוב בכשרו ופצעה גם את לחיו בחתך ארוך ועמוק. גם ידיו נדקרו מהמאבק על הסכין, והוא נפל לארץ בישיבה. הגבר הגבוה שבין השלושה ניגש אל רוני הישוב על הארץ, משך את ראשו אחורה כשהוא אוחז בשערותיו, והכניס בעיטה אדירה לתוך פרצופו של הצעיר היושב.

זיהוי בבית־החולים

עד מהרה היו הנתקף ושלושת התוקפים ערימה מכולבלת של גופות בועטים, מכים וצועקים, רק זעקותיה החרות של האשה החרידו לבסוף את התוקפים, שקמו וברחו לעבר רחוב בן־יהודה.

למרות שכל העניין נמשך דקות ארוכות, לא התערב עד או איש מכל הנוכחים, ורק אחרי שברחו שלושת התוקפים הצליח מישהו לעצור מכונית ולשלוח את שני הפצועים לבית־ החולים.

הרופאים בבית־החולים נזקקו לזמן רב, כדי לתפור את הפצע הארוך בלחיה של דימונה. היא קיבלה כדורי־הרגעה ובעודה הוזה למחצה ראתה איש־ מישטרה מביא לחדרה גבר לבוש מיכנסיים קצרים שעיניו קרות ומפחידות. „למה עשית לי את זה?" זעקה דימונה לעבר הגבר, שהביא השוטר למיטתה. „זה הוא! זה הוא!" אמרה לשוטר. למרות מכאוביה והזעזוע שעבר עליה, זיהתה דימונה בביטחה את הגבר שדקר אותה. אולם השוטר היה בטוח כי היא מבולבלת והוזה, ולכן שיחרר את נאסר אבו־אלחאג' מעזה, שנעצר על־ידי המישטרה לא רחוק ממקום המעשה.

כאשר נכנס חוקר מישטרה נוסף לחדרם של בני־הזוג, שאלה אותו דימונה, מייד, היכן התוקף, אבל הוא הרגיע אותה ואמר שזה לא היה האדם הנכון. הוא חקר את בני־הזוג, שלא יכלו כמעט לדבר, מפני שהתפרים בפניהם הגיעו עד לשפתיים. החוקר ביקש מהם להרכיב קלסתרון.

המיקרה אירע ביום האחרון של חודש מאי 1983. מאז עברו על המישטרה חמישה חודשים של חקירות מאומצות, כדי לחזור ולהגיע אל נאסר אבו־אלחאג'. אחרי ששוחרר באותו ערב, נעלם מתל־אביב. המישטרה ערכה שיחזור מהלכו של קו האוטובוס 21, שממנו ירדו התוקפים באותו ערב. היא ברקה בכל בתי־הקפה שלאורך הדרך, עד שמצאה כי באחד מהם בילו השלושה בשתייה ואכילה עד קרוב לשעת חצות. חקירה יסודית הצליחה לגלות, כי אחד מהם היה חסאן ג'מעה אבו־הדרום מבית־לחם. כאשר נעצר, סיפר חסאן מי היו שני חבריו האחרים.

פוגרום פרטי באמצע הרחוב

ב אוקטובר 1983 הוזמנו דימונה ובעלה לזהות. במיסדר־זיהוי את הגברים שתקפו אותם. „הרשימו אותי במיוחד העיניים שלו. האישון והקרנית היו באותו צבע, והן רדפו אותי כל הזמן," סיפרה דימונה בבית־המישפט. היא זיהתה את נאסר ללא כל ספק, וזכרה היטב את צבע בגדיו ואת הסכין המבהיקה ששלף מכיסו. היא גם זיהתה את חסן ואת אחמד אבו־גיאם, השלישי בחבורה.

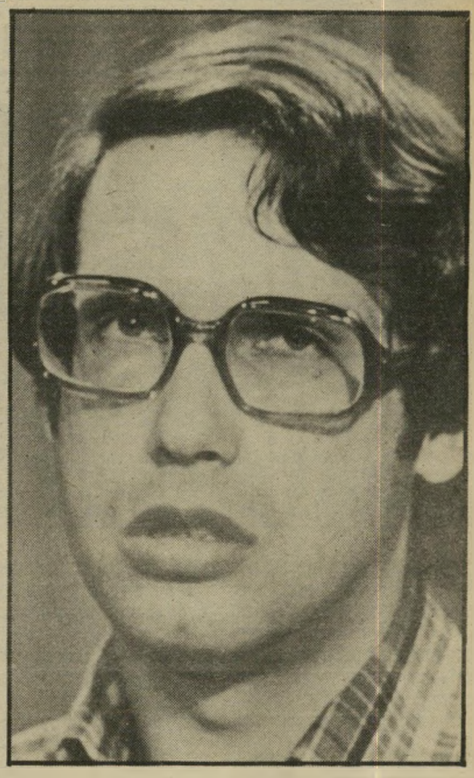
זכר אותו ליל־זוועות רודף עדיין את דימונה, כפי שהעידה בבית־ המישפט. הצעירה המתולתלת, בעלת פני המלאך, עברה כבר כמה ניתוחים להקטנת הצלקת העמוקה בלחיה. אולם, הצלקת שנשארה בלבה, עמוקה עוד יותר. „צעקתי וצעקתי ואף אחד לא בא לעזרה," סיפרה בבית־המישפט. קשה היה להאמין כי על ספסל תחנת־האוטובוס ישבו באותו רגע שלושה חיילים צעירים וחזקים שראו את כל המיקרה ופחדו להתערב. אלישע ציון, היום סטודנט למוסיקה, העיד במישפט: „אני פוחד מסכינים, זו בעייה אישית שלי, בעיקר אני פוחד על הידיים שלי," אמר הסטודנט למוסיקה. גם שני חבריו, זיו נגרי ורוני צדיק, נרתעו למראה הפלדה הנוצצת. וכך, באמצע הרחוב, בלב תל־אביב, מוקפים חיילים ואזרחים, הצליחו שלושה גברים לבצע פוגרום פרטי, באין מפריע, בווג סטודנטים שלווים שיצאו לבלות.

התובעת ליה לב־און חקרה את החיילים, שסיפרו בדייקנות את אשר ראו במרחק מטרים ספורים מהם. התובעת ניסתה לשכנע את השופט. אברהם מלול, כי נאסר הוא אשר נגע בשדיה של דימונה וגרם לה חבלה בסכין. השניים האחרים נאשמים רק בתקיפה בצוותא וחבלה על־ידי בעיטות ומכות.

סניגורו של חסן, עורך־הדין אהרון שלנגר, הצליח להוציא מפי העדים, כי היה זה חסן שניסה לשכנע את שני התוקפים האחרים להפסיק את התקיפה.

כאשר סיימה דימונה את עדותה בבית־המישפט, התמלאו עיניה היפות דמעות, היא פנתה לשופט ואמרה לו: „כעת, כאשר סיימתי את עדותי, אני רוצה לשאול רק שאלה אחת." היא פנתה לעבר נאסר, ושאלה אותו שוב: „למה עשית לי את זה?"

נאסר לא השפיל את עיניו.

נחמן שי:

„אולי בגלל היהודים יחדלו לפוצץ בתי ערבים!"

כמה עשרות יהודים נאסרו בשבוע שעבר בחשד השתייכות למחתרת יהודית. לפי השמועות, כמה מהם נתפסו ממש „על חם", כשהניחו את חומר־הנפץ באוטובוסים. לפי התסריט הרגיל בארץ בשנים האחרונות, היו צריכים לפוצץ את בתיהם. שאלתי את עוזרו של שר־הביטחון, נחמן שי, מה מעכב אותם מלפוצץ בתים.

כל עניין פיצוץ הבתים אינו גורם נחת לאיש. עם זאת, לפי חוות־הדעת הביטחונית ואפילו המישפטית, יש בפיצוץ הבתים משום הרתעה. ובכל זאת, הנטיה היום היא להימנע, או אפילו לחדול מפיצוצי־בתים.

● **מתי זה היום?**

הולכים לכיוון הזה. הייתי שמח להגיד לך שיש כבר החלטה, אבל אני לא יכול, עדיין.

● **אולי זה קשור אחד לשני. מפני שלא רוצים לסוציין את הבתים של היהודים, יסכימו לפוציץ גם את בתיהם של הערבים.**

באופן אבסורדי, עניין היהודים מחדד את הבעיה, ואולי זה יגרום ליישור קו בכיוון הפסקת הפיצוצים.

אסתר אלכסנדר:

„הממשלה אשמה שלא אסרה את מנהלי הבנקים!"

בכל פעם שאני קוראת ידיעה כלכלית עד הסוף, אני פונה אחרי הקריאה לאיזה כלכלן שיסביר לי מה קראתי. הפעם פניתי לכלכלנית אסתר אלכסנדר, ושאלתי אותה איך ייתכן ששלושת הבנקים הגדולים במדינה נמרו את השנה שלהם בהפסדים, ובנק קטן יחסית וחדש יחסית, כמו הבנק הבינלאומי הראשון, הרוויח הרבה כסף.

גם הבנקים הגדולים הרוויחו הרבה כסף מהפעולות השוטפות. ההפסדים שלהם נגרמו מפני שהם המשיכו לתמוך במניות של עצמם, כשהציבור מכר אותן בכמויות. כדי לשמור על ערך המניות לקחו הבנקים הלוואות גדולות, שעליהן הם משלמים ריבית גבוהה, ומכאן ההפסדים שלהם. אבל היו זמנים שאותם הבנקים הרוויחו סכומי־ענק מאותן מניות.

● **ואיך זה שהבנק הבינלאומי הראשון לא עשה כמו שאר הבנקים?**

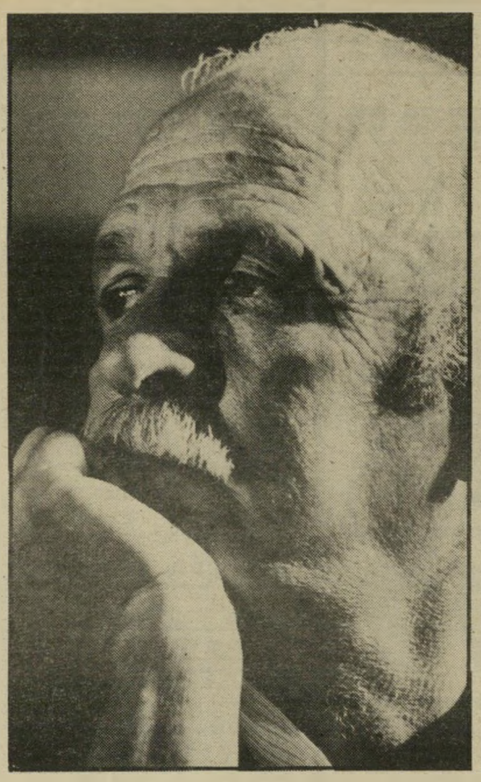
זה עניין של שכל ישר ושל החלטות לפי חוקי עסקות מקובלים ונורמאליים. מה שעשו הבנקים הגדולים בעניין תמיכה במניות של עצמם, והתערבות במחירי המניות של עצמם, נחשב ברוב הארצות המתוקנות כמעשה פלילי.

● **כל הבנקים המוספדים מאשימים את הממשלה בהספדיהם. האמנם הממשלה אשמה?**

בטח שהיא אשמה. היא אשמה בכך שהיא נתנה להם לעשות את הפעילויות האלה במקום לשים את מנהלי הבנקים האלה בבתי־סוהר.

איך ישפיעו עלינו — לקוחות הבנקים הקטנים — הספדיהם של הבנקים?

ישפיעו רע, כמובן. הם יעלו את העמלות על כל דבר וישתדלו מאוד לכסות את הפסדיהם על חשבוננו.

ויקטור שם־טוב:

„אם אשכנזי ייבחר, סימן שסלחו לו!"

ב־9 במאי יבחר מרכז מפ"ם את מועמדיו לכנסת ולתפקידי שרים. אחד המועמדים לבחירה לתפקיד שר בממשלה, אם המערך יזכה בשילטון, הוא עורך־הדין חבר מפ"ם, הילל אשכנזי. למי שאינו זוכר, עורך־הדין אשכנזי היה תומך גדול ונלהב של מילחמת־לבנון, טען שהמילחמה היא צודקת ומוסרית, חילק שבחים רבים לאריאל שרון ותקף בחריפות את מיפלגתו, על עמדתה נגד המילחמה. (ראה גם „את מי הילל הילל", בעמוד 27 של גיליון זה). שאלתי את ח"כ ויקטור שם־טוב, אילו מין מועמדים הם בוחרים לעצמם.

במפ"ם לא בוחרים מועמדים. כל אדם שהוא חבר מיפלגה, רשאי להציג את מועמדותו.

● **שמעתי שאתה הצעת אותו ואף תמכת בו.**

שמעת שמועות־שווא. אני משמש כיו"ר הוועדה הפרסונאלית של המיפלגה, וככזה נמנעתי מלהביע דעה על אף אחד מ־15 המועמדים, כולל הילל אשכנזי.

● **ומדוע לא התנגדתם בולכם — האיש הוא חריג במיפלגה שלכם?**

אני לא אוהב את המילה חריג. נאמר שעמדתו לגבי המילחמה היתה עמדת מיעוט שולי. המיפלגה, רובה ככולה, התנגדה למילחמת־לבנון, החל ביומה הראשון.

● **האם לא נהוג אצלכם להסביר לאדם, שאם דעותיו כה מנוגדות לדיעה הכללית, אולי כדאי שיסיק את מסקנותיו?**

זה לא נהוג. מלבד זאת, מותר לאדם להודות שהוא טעה.

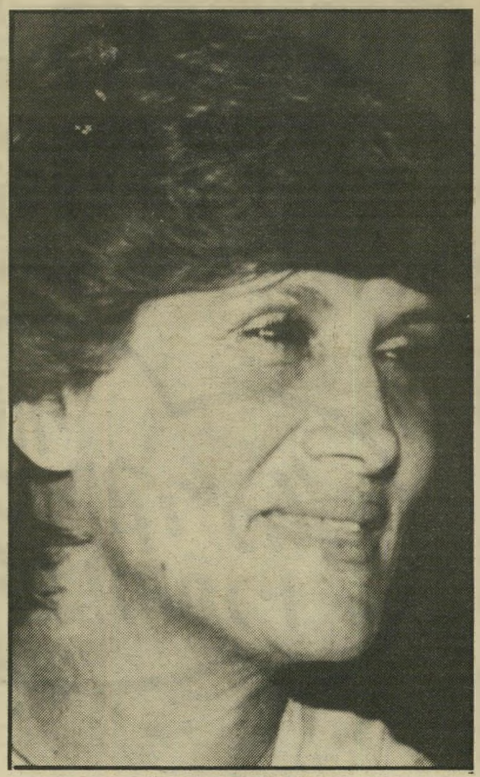
● **וזה מה שעשה אשכנזי?**

כן, בהחלט. כבר בכמה הזדמנויות הוא הודה שטעה בעמדתו כלפי המילחמה, ואני מניח שאם טעה בגישתו למילחמה, בוודאי טעה גם לגבי אריאל שרון.

● **ואתם סלחתם לו?**

ב־9 במאי תהיינה בחירות. זו תהיה האינדיקציה. אם הוא ייבחר, סימן שסלחו לו.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

בתיה שושני־אגסי:

„ב,יתוש־בראש' כל המיפלגות על הכוונת!"

זה שבגלל חוק תעמולת הבחירות לא אראה במשך החודש־וחצי הקרובים כמה וכמה פוליטיקאים ידועים ולא אשמע את קולם – לא נראה לי נורא. אבל יחד עם הפוליטיקאים נפלו כמה תוכניות־רדיו מעניינות, שלא לדבר על אייי־הסאטירה הקטנטנים שהיו לנו פה ושם. גם תוכנית ההומור והסאטירה של גלי־צה"ל „יתוש בראש" לא שודרה החודש. שאלתי את מפיקת התוכנית, בתיה שושני־אגסי, אם גם „יתוש בראש" נפלה חלל לחוק תעמולת־הבחירות.

לא. זה פשוט יצא ככה במיקרה, כי חבר צוות אחד נסע לחו"ל וחבר צוות אחר קיבל צו למילואים. על חשבון שני אלה, קיבלו כל שאר חברי הצוות חופש, אחרי תקופה ארוכה מאוד של תוכניות.

● **שמעתי שאתם מתכננים לעשות תוכנית אחת „באסחית", ממש לפני הבחירות. איך תסתדרו עם החוק?**

הרעיון הוא לעשות תוכנית סמוך מאוד ליום־הבחירות ואולי אפילו לשדר אותה ביום־הבחירות עצמו, בזמן שבין סגירת הקלפיות ובין פירסום התוצאות. תוכנית כזאת היא אתגר מיוחד, כי היא צריכה להיות מאוזנת באופן מוחלט.

● **מה זה מאוזנת באופן מוחלט. הרי לאנשי הצוות יש דיעות פוליטיות משלהם ואין ספק שזה מתבטא בתשובות שלהם.**

נכון שיש להם דיעות פוליטיות אישיות, אבל הם משתדלים (ואני מקווה שגם מצליחים) לא להכליט אותן, מכיוון שכאנשים עם הומור באמת טוב, הם יודעים לצחוק גם מעצמם ומדיעותיהם.

● **יש טענות שלכל אנשי הסאטירה בארץ יש אותן דיעות פוליטיות. איך את בחרת את אנשי הצוות של „יתוש בראש"?**

לא ידעתי מה הן דיעותיהם הפוליטיות ואני לא בטוחה שאני יודעת אותן היום. בחרתי לתוכנית אנשים, שלפי דעתי היו הטובים ביותר בנמצא, לתוכנית כמו „יתוש בראש".

● **לפעמים אנשי הצוות אומרים דברים מאוד חריפים, שלא משודרים בתוכנית הרדיו. מי מחליט מה ישודר ומה חריף מדי?**

העריכה היא שלי. אם יש בעיות קשות במיוחד, אני מבקשת את עזרתו של מנהל התחנה, רון בן ישי. אנחנו מוריידים מעט מאוד תשובות. הצוות הזה יודע לעטוף גם דברים חריפים מאוד במעטה עבה מאוד של הומור וצחוק, וככה זה עובר.

● **אתם לא חייבים באישור הצנזורה?**

לא, כי זו לא תוכנית צבאית. ועד היום לא היו תלונות, רק הרבה מאוד מחמאות.

לאה לשם:

„אודי לא ישוחרר בעזרת אירגונו של חוואתמה!"

אירגונו של נאיף חוואתמה פירסם, כי יהיה מוכן לשחרר את השבוי הדרוזי המוחזק בידיו תמורת כמה מאנשיו, היושבים בבתי־סוהר ישראליים, ותמורת שיחרורו של אודי אדיב. שאלתי את חברתו של אדיב, לאה לשם, מה דעתה ומה דעתו של אודי על העניין.

זה נורא מרגיז אותנו. הם משתמשים באודי באופן ציני. לאודי אין שום קשר איתם, הוא לא מעוניין בעזרתם ואין לו שום כוונה להשתחרר באמצעותם.

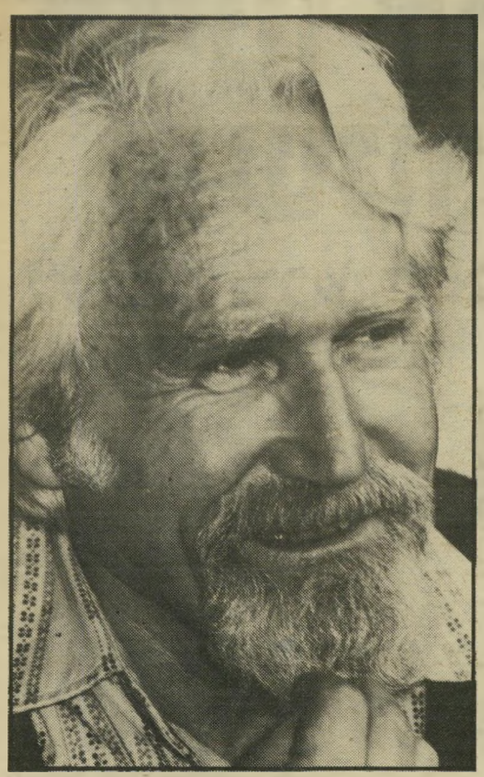
● **זאת אומרת, שגם אם הממשלה היתה מקבלת את הצעת אירגונו של חוואתמה ומשחררת את אודי, הוא היה מסרב להשתחרר?**

בטח שהוא יסרב! אנחנו רוצים לחיות בארץ, אחרי שיחרורו של אודי מהכלא. את מתארת לך מה זה לחיות בארץ, אם הוא ישתחרר בעזרת אירגון חוואתמה?

אודי ייצא לחופשי רק בדרך חוקית. זאת אומרת — בהורדת שליש או בחנינה. ב־31 במאי יהיה דיון בוועדת־השיחרורים, ואנחנו מקווים לטוב.

● **את חושבת שעצם הזכרת שמו של אודי על־ידי אירגונו של חוואתמה יכולה להזיק, בדעת־הקהל או אפילו בוועדת־השיחרורים?**

אני לא יודעת. אני מקווה שלא. הרי אודי לא אחראי על הריבורים שלהם.

הנס לברכט:

„מונעים מידע מאנשים שאינם קוראים אנגלית!"

סגירת העיתון היומי „חדשות" על־ידי הצנזורה הפכה שיחת־היום בארץ. סגירת עיתוני מיזרח־ירושלים היא דבר מקובל, שאליו כבר התרגלנו, אבל סגירת עיתון „שלנו"! „אף פעם לא קרה דבר כזה", אומרים אנשים. אבל מסתבר ש„חדשות" לא יכול לקחת לעצמו את הבכורה בעניין זה. „קול העם", עיתון המיפלגה הקומוניסטית הישראלית, נסגר גם הוא בעבר. שאלתי את העיתונאי הנס לברכט, שהיה כתב־העיתון באותו זמן, מתי בדיוק נסגר העיתון שלהם ומדוע.

זה היה בשנת 1953, בתקופת מילחמת־קוריאה. פירסמנו אז מאמר־מערכת, שבו נכתב כי אבא אבן הציע לאמריקאים לשלוח לעזרתם מאה אלף חיילים ישראליים, שיעזרו להם בקוריאה.

● **הידיעה לא עברה צנזורה?**

נראה שלא. זו לא היתה ידיעה צבאית. אני מבין, אגב, שגם הסיפור של חדשות הוא לא סיפור צבאי.

● **לכמה זמן נסגר אז „קול העם"?**

לעשרה ימים. את הצו נתן שר־הפנים, ישראל רוקח. יותר מאוחר, בפסק־הדין של בית־המישפט־העליון, נזנף שר־הפנים על כך שהוציא את הצו, ונקבע גם, כי זו היתה פגיעה חמורה בחופש־העיתונות.

● **תמיד אחרי המילה „צנזורה" באות המילים „חופש העיתונות". אתה בעד ביטול הצנזורה הצבאית?**

אני מבין שבישראל צריכה להיות צנזורה צבאית. אבל שתהיה צבאית ממש. מה שקורה כאן, שמשתמשים בתירוץ ביטחוני, כדי למנוע מאיתנו ידיעות לא־צבאיות, שממילא כבר התפרסמו בעיתונים בחו"ל. במילים אחרות, מונעים ידיעות מאנשים שאין להם עיתונות זרה, או שאינם יכולים לקרוא אנגלית.

דניאלה שמי

הגיעו דגמי מכונות הכביסה שטרם ראית כמותן!

לטובתך-דרשי לראות את 6 הדגמים החדשים של "קריסטל"

הידעת?
מידי שנה בשנה זוכות מכונות הכביסה של "קריסטל" בכל משאלי דעת־הקהל. בדקי והשווי וגם את תדעי למה!

הידעת?
מכונות הכביסה של "קריסטל" הן הנמכרות ביותר בישראל. בדקי והשווי וגם את תדעי למה!

הבית שלי כולו קריסטל

לחזור למוטב

לפני שלושה חודשים ניסה גיל בן ה־11 לגנוב חגורה במיספרה של יפית נינין. היום הוא מחגורר אצל יפית (מימין), כבנה לכל דבר. הם בטוחים שבכך נפתרו הבעיות של גיל ושל משטרת בת־ים

בגיל 11

ילד שפתח את הרלת נראה כמו רוגמן ביגדי־ילדים, שחקן־קולנוע קטן, או סתם ילד יפה־תואר, בן 8. אולם גיל (שם בדוי — הילד קטין) בן ה־11, הנראה קטן מגילו, כונה בעיתונות „עבריין המטיל את חיתתו על מישטרת בת־ים".

בגלל גילו הצעיר אין גיל עדיין בר־עונשין ובגלל חוק יצחקי, אין המישטרה יכולה לעשות דבר כאשר הוא נתפס בביצוע עבירה. כל מה שהשוטרים יכולים לעשות, הוא להטיף לילד מוסר ולהחזירו לבית אמו.

בחדשים האחרונים הטריד גיל את מישטרת בת־ים בשיגעון הפרטי שלו, נהיגה באופנועים. מדי פעם נעצר ברחובות העיר, כשהוא נוהג אופנוע רב־עוצמה, כשהוא בקושי מגיע לדוושות. „אני אוהב את הרוח בפנים, ולכן אני גונב אופנועים. מכוניות זה לא אותו דבר. בעיתונים כתבו שגנבתי גם מכוניות. זה לא נכון. רק פעם אחת גנבתי מכונית," הוא אומר. ואמנם, יום אחד הופתעו תושבי בת־ים לראות מכונית נוסעת ברחוב הראשי ללא נהג. השוטרים שעצרו את המכונית מצאו את גיל יושב על כסא הנהג, כשקומתו הקטנה לא הציצה אפילו מעל ההגה.

במשך החודשים האחרונים הצליח גיל לצבור כ־20 תיקים, מיספר שאפילו עבריין מבוגר לא היה מתבייש בו. המישטרה היתה חסרת־אונים. בכל פעם שנתפס החזירו אותו השוטרים לבית אמו, נערו בו, הזהירו את האם וחזרו לתחנת־המישטרה, רק כדי למצוא את גיל מובא לשם בחזרה תוך ימים ספורים.

בחזרה לחיוך החם

כאשר גיל היה ילד קטן, התגרשו הוריו, ומאז התחילו הצרות. מגיל 8 התגלגל הילד בעל העיניים הירוקות ולחיי האפרסק במוסדות שונים. „המוסדות האלה הם בשביל ילדים יתומים, שאין להם אבא. כולם לובשים שם בגדים מלוכלכים וקרועים, וגונבים כל דבר שמקבלים מהבית," מספר גיל. הוא שנא את המוסדות, ולכן ברח מהם בכל הזדמנות. בתחילה נהג לחזור הביתה, אך משם היה קל מאוד להחזירו למוסד השנוא. לכן, במשך השנים למד להתחבא ברחובות, ללון במיקלטים נטושים, ולאכול מכל הבא ליד.

כבר מגיל 10 היו לגיל חברים מבוגרים ממנו, שאותם הכיר במוסדות. היו לו חברים בני 15, 18 ואפילו 20. חלקם, שהיו כבר עבריינים ותיקים, השתמשו בגיל כעוזר. וכך היה נודד לו שבועות ארוכים בחברתם של עבריינים צעירים ולומד מהם.

יחד עם אחד מחבריו אלה, שוטט בוקר אחד ברחוב בלפור, הרחוב הראשי של בת־ים, ועבר ליד המיספרה של יפית ניניו. בחלון־הראווה ראו שני הילדים חגורה יפה, המוצגת שם למכירה. השניים הסתודדו, ואחר־כך נכנסו לחנות. מישהו הזהיר את יפית והיא חשדה בילד הגדול שהוא רוצה לגנוב את החגורה. הילדים יצאו מהחנות מבלי שהצליחו לגנוב דבר.

פניו היפים של גיל נחרטו בזכרונה של יפית. „איך אפשר לשכוח פנים כאלה?" היא שואלת בחיוך. בגלל הבעת פניו התמימה וקומתו הנמוכה לא חשדה בו יפית כלל, היא חשדה רק במלווהו, הבוגר ממנו.

ערב חג־הפורים, כאשר יפית עמדה במיספרה המלאה והכינה תיספורות ותיסרוקות לחגיגות הפורים, הופיע לפתע גיל במיספרה. הוא הראה לה כמה שטרות־כסף שהיו בכיסו, וביקש כי תיצבע את שערו בספריי צבעוני לחג. יפית חייכה אליו ואמרה: „זה בסדר, זו המתנה שלי בשבילך לחג." היא צבעה את ראשו בשלל צבעים וגיל הלך מרוצה לדרכו.

משהו בחיוך החם של יפית משך כנראה את גיל בחזרה למיספרה. יומיים אחרי החג הופיע שם שנית, הפעם סיפרו לקוחות ליפית, כי הילד התמים אינו אלא הפושע המפורסם שעליו נכתב כה הרבה בעיתונים, ואשר המישטרה חוששת ממנו. יפית יצאה מהמיספרה וקראה לגיל. היא שאלה אותו מה חיפש בעצם באותו ביקור ראשון יחד עם ידידו המבוגר.

בתחילה ניסה גיל להתחמק, אך אחר־כך הודה, כי ניסה לגנוב את החגורה שהיתה בחלון־הראווה. „אתה חושב שאני מרוויחה את הכסף שלי כל־כך בקלות?" שאלה יפית, הוציאה את החגורה מחלון־הראווה ונתנה אותה במתנה לגיל.

שמות זהים

הקשר העדין שנקשר בין הספרית, ששיכלה את בנה היחיד

(המשך בעמוד 46)

גיל ואוסף כרזות־האופנועים שלו
„אני אוהב רוח בפנים שלי!"

אנשים בעולם

הקרב על צוואתו של טנסי ויליאמס ★ סאמאנתה כותבת שוב ★ היום הארוך של גארי הארט כולל קפה, חלב, סודה וגם בקבוקוני־ליקר

●●● אחיו הצעיר של המחזאי המנוח **טנסי ויליאמס**, החליט להתפשר מחוץ לכותלי בית־המישפט ולא לתבוע רישמית את ביטול צוואתו. באותה הצוואה השאיר המחזאי לאחיו 25,000 דולר בלבד, וגם סכום זה היה אמור להגיע אליו אחרי מות אחותם **רוז** המאושפזת במוסד לחולי־נפש בניו־יורק, אחרי שעברה ניתוח שהפך אותה, למעשה, לצמח חי. האח הצעיר, **דאקין** (65) טען שקופה, משום שטנסי היה מנותק מן המציאות בשנים האחרונות של חייו, נתון להשפעת אלכוהול וסמים, ובכלל, נטר לו איבה מאז שאישפז אותו, למרות רצונו, בשנת 1969, כדי לגמול אותו מן ההתמכרות לאלכוהול. דאקין, שהבין כי ערעור עשוי להימשך שנים רבות של דיונים בבית־המישפט, ויתר, וכך אפשר יהיה להשתמש בעיקר הירושה, כ־11 מיליוני דולארים, כדי להקים, כרצון המוריש, קרן מיוחדת לעזרה ולעידוד סופרים צעירים, באוניברסיטת סיוואני שבמדינת טנסי. עם סיום הפרשה יוכלו גם מעריציו להיכנס לפעולה ולרכוש את ביתו של הסופר, כדי להפוך אותו למוסיאון לזיכרו

●●● השחקנית־דקדנית הצרפתיה **לסלי קארון** (52) אושפזה לאחרונה בעיר יוסטון, אחרי שהתמוטטה מאחרי הקלעים, לפני הצגה יומית של המחזמר על בהונות הרגליים שבו היא מככבת בימים אלה. דוברת התיאטרון הודיעה שהכוכבת סובלת ממחלה מתישה, אך לא מסוכנת, ואיש לא הסכים לספק מידע נוסף. מה שידוע הוא, כי בשבועות האחרונים איבדה ממישקלה בהתמדה וסבלה מעייפות בלתי־פוסקת. ביתיים היא נשארה לטיפול ארוך יותר בבית־החולים ושחקנית אחרת ממלאת את מקומה ●●● עור סופרת יורדת עלינו, בשעה טובה. שמה **סאמאנתה סמית**. היא בת 11, והיא מסרבת בעקשנות לפרוש מן הזרקורים. אחרי שכתבה בזמנו מיכתב ליורי אנדרופוב, שליט ברית־המועצות, הוזמנה לבקר במוסקווה ושבה משם כגיבורה לאומית. את כל החוויה המסעירה הזאת היא עומדת להנציח בספר בן 128 צילומים, שיהיה רובו ככולו, תמונות ●●● **מיק פליטווד**, המייסד והמנהיג של להקת הקצב פליטווד מאק הכריז לאחרונה על פשיטת־רגל. זאת למרות המיליונים הרבים שגרפה הלהקה בשיאה. איך קורה דבר כזה? מנהל־העסקים שלו מסביר שפליטווד השקיע את כספיו כאילו הוא בטוח שלהקתו תמשיך להיות בצמרת לעולם ועד. וכאשר זה לא קרה, והכסף מן התקליטים וההופעות הפסיק לזרום, נשאר הזמר בלי פרוטה. מנהל־העסקים שכח לציין, אם גם הוא עצמו במצב נואש כזה.

הכסף ●●● **לנה טרנר** (64), נקעה את רגלה כאשר עמדה לעלות למטוס בנמל־התעופה של לוס־אנג'לס ונזקקה לכיסא־גלגלים, כדי לצאת ממנו, בניו־יורק. למרות זאת, היא הודיעה שיש בדעתה להמשיך בדרכה לקאהיר, כפי שהתחייבה קודם לכן לפני מפיק הטלוויזיה **רובין לין** שבחר בה כאחד הדמויות לסידרת תוכניות על אורח־החיים של העשירים והמפורסמים. בלי האפיזודה המצרית, הפרק שלה לא יהיה שלם, ולא איש מיקצוע ותיק כמוה יפרוש באמצע העבודה ●●●

עיתונאים שעקבו אחרי יום־עבודה טיפוסי של **גארי הארט**, הסנטור הדמוקרטי המתמודד על מועמדות נשיאות ארצות־ברית מטעם מיפלגתו, גילו כי ביום טיפוסי בשבוע שעבר היה הארט על רגליו 17 שעות רצופות, אם כי כמה מהן בילה בטיסה. באותו יום טס מרחק של 2900 קילומטר, ביקר בחמש ערים, הוא ואנשי ציוותו לגמו 18 סיריים של קפה, שתו 34 ליטר חלב, 100 בקבוקי סודה ו־180 בקבוקוני־ליקר (מהסוג שאפשר לרכוש במטוסים), ופעולתו האחרונה של הסנטור, בסופו של יום — שהתחיל בשש בבוקר במדינת אוהייו והסתיים ב־11 בלילה במדינת טכסאס — היתה לבקש לחדרו טוסט־עם־גבינה.

הנסיכה פאראנהז: המילחמות על האף האציל

אימפריה כבר אין להם, לאשת השאה הפרסי המנוח ולצאצאיו, אבל הם ממשיכים להימנות עם חוג האנשים היפים, וכל מעשיהם מעוררים עניין ותגובות. הנה, למשל, הנסיכה **סאראנהז** (בתמונה עם אמה, **סארה דיבה** ואחותה הצעירה **ליילה**). זה עתה מלאו לה 21, והיא לומדת מדעי־המדינה באוניברסיטת בנינגטון, במדינת ורמונט. אבל זה עדיין לא סקופ. הסקופ האמיתי הוא, שלפני כשנה עברה הגברת הצעירה ניתוח פלאסטי, כדי לתקן את האף השמי שלה. באותו זמן פורסם שמנתח מברזיל, כשם **איוו פיטאנגי**, זכה בכבוד הגדול ושיפץ את האף המלכותי. אולם לאחרונה הודיע מנתח אחר **גרגורי קוריאנון** מקליפורניה וטען שהוא ורק הוא, האחראי לצורה המושלמת שיש היום לחרטום האצילי. מי שהרוגמה מוצאת־חן בעיניו, מוזמן לפנות לאותה הכתובת.

קונסטאנטין צ'רנינקו: חיים בחוג המישפחה

העיתונות הצרפתית, שהקדי־שה תמיד תשומת־לב רבה למתרחש בחלונות הגבוהים של הקרמלין, מרבה לעסוק באח־רונה, בדמותו של מנהיג ברית־המועצות החדש, **קונסטאנטין צ'רנינקו**, והם עושים זאת בשפה שאינה מחמיאה ביותר. לדעתם, זהו בירוקרט חסר־השכלה, שהגיע לצמרת רק בזכות המכונה המיפלגתית, שבה הוא עלה בהדרגה, בחסותם של אנשים חזקים ומוכשרים ממנו. צ'רנינקו הוא יליד סיביר שהתחנך בכסרביה והיה מורה לפני שהפך פעיל בחוגי המיפ־לגה, כשמומחיותו היא תעמולה ושיכנוע. הוא גדל בצילו של ברז'נייב, כשהוא מטפס בסולם הדרגות באיטיות, אבל בהתמדה. אם כי רק מעט היה ידוע עליו אישית, היה ברור למומחים, שהוא לא ינוח עד שלא יגיע לתפקיד הרם ביותר. עד כמה דאג שלא למשוך לעצמו תשומת־לב מיותרת, אפשר להבין מן העובדה שריוקן רעייתו לא התפרסם ברבים, עד אשר התלוותה אליו בטקס הלוויית קודמו, **יורי אנדרו־פוב**. עתה, משהוא חש בטוח בכיסא שאין רם ממנו בברית־המועצות, הוא יכול להרשות לעצמו להצטלם בחוג המיש־פחה, עם אשתו, בתו ונכדו, בנווה־הקיץ בחצי־האי קרים.

פול וסטפאני: שימחה של כמעט־ניצחון

סטפאני, הבת הצעירה של נסיך מונאקו **רנייה** אינה מסתירה את חיבתה הגדולה ל**פול בלמונדו**, בנו של כוכב הסרטים הפופולארי ביותר בצרפת. פול, שהוא בן 20 בלבד, מגלה גם הוא חיבה יתרה, כמו אביו, לעיסוקים מסוכנים שבהם קל מאוד לשבור מיפרקת או לקפח את החיים. אהבתו הגדולה היא מירוצי־מכוניות, שבהם החל משתתף בקביעות וסטפאני המסכנה נאלצת לבוא, לראותו חולף במהירות מטורפת על המסלולים. בידיעה שתנועה מוטעית אחת יכולה לשים קץ לרומן היפה שצמח ביניהם. זה כמעט קרה לפני שנה, כאשר פול ניסה לעצור באמצע מירוץ, כדי להושיט עזרה לחבר בצרה, נהג אחר, בשם **פיליפ סאולי**. מכונית שבאה מאחור פגעה ברכב שלו, ורק במזל גדול יצא בלמונדו הבן עם חבלות קשות בלבד מכל העניין. לאחרונה נפגשו שוב השניים בתחרות פורמולה שלוש. בעיירה אלבי, כשהם מתחרים ביניהם, אמנם לא על המקום הראשון, אבל על המקום השלישי. אחרי מאמצים גדולים, הצליח פול בלמונדו לזכות במקום המכובד, והוא נראה בתמונה חוגג, עם ידידתו סטפאני, כאילו היה המירוץ כולו בכיס. אבל אסור לשכוח, הבחור צעיר, העתיד לפניו ועם עוד קצת ניסיון, יגיע למקום שני ואולי אפילו למקום ראשון. יש לו כבר נסיון במקום כזה, אצל סטפאני הצעירה, לכל הפחות.

בוי ג'ורג': הבשורה חוזרת מן היבשת החדשה

למרות שבמבט ראשון נדמה שזו תמונתה של בתולה תמה, כל העולם כבר יודע שזה דווקא גבר, פחות או יותר, אשר לבתוליותו או תמימותו אין איש מוכן לערוב. זהו, כמובן **בוי ג'ורג'**, סולן להקת מועדון התרבות. החזון מסיבוב־הופעות ברחבי ארצות־הברית וקנדה. על פי הסטאטיסטיקה, הצלחתו במושבות עברה, בכמה מקומות, אפילו את השיאים הנדירים של הביטלס בימיהם הטובים. כפי שמקובל בהזדמנויות כאלה, המעריצים לא רק באים בהמוניהם להאזין ומפזמים בהתלהבות את השירים, אלא גם מחקים באריקות את ההופעה החיצונית של הנערץ. לכן, יתכן שבעתיד הקרוב אפשר יהיה לזהות את מינם של בני הטיפש־עשרה ברחבי היבשת רק לפי תעודת־זהות, ודאי לא לפי מראה־עיניים.

ג'ין קולינס: עיטורי כבוד לאופנאית

התכסיס ישן ובדוק. אם רוצים להעניק חשיבות־יתר לפרס כלשהו, צריך לראוג, בראש ובראשונה, שאישיות מבוקשת תבוא להעניק אותו. אז יבואו כל העיתונאים בעיקבותיה, ינציחו את האירוע, והעולם כולו יידע על קיומו. זה מה שקרה לאחרונה עם פרס לאופנה, הנושא את השם מור. על מעצבת־האופנה הגרמנית שזכתה בו **גבריאלה קנבט** לא שמע איש. לעומת זאת, **ג'ואן קולינס** היא אחת הנשים המוכרות ביותר באמריקה, מאז היתה ל**ג'יי. אר** ממין נקבה בסידרה דינאסטי, המכה את דאלאס שוק על ירך. לכן, גם אם מומחיותה הגדולה של הגברת היא דווקא בהסרת בגדים, אין טובה ממנה כדי לתת פרסים למי שעושה אותם. עובדה, היא מתפרסמת אפילו במדור הזה.

מרי קרוסבי: הגברת שנולדה לירות בג'יי אר

יכול מאוד להיות שבין בני הדור הצעיר, רק מעטים יודעים מי זה **בינג קרוסבי**, למרות שהיה אחד הזמרים וכוכבי־הקולנוע המפורסמים וגם העשירים ביותר בהוליווד. אבל כל הצעירים יודעים מי זאת **מרי קרוסבי**, בתו של בינג, (עם אבא בתמונה למטה) לא משום שהיא עצמה מפורסמת כל־כך, אלא מפני שהיא זכתה בכבוד הגדול והתנקשה בחיי **ג'יי־אר יואינג** המנוול, בסוף העונה הראשונה של סידרת דאלאס. זהותה היוותה את אחת התעלומות המשגעות ביותר באותו הזמן, אבל זה לא עזר לה. ג'יי־אר בכל זאת היה חזק יותר ובסוף אותה העונה דמותה של **קריסטין שפארד**, שאותה גילמה מרי, נעלמה מן הסידרה. „כל המהומה מסביב לסידרה היתה מבהילה למדי," היא טוענת היום. אבל זה עזר, היא מורה. „חוץ מזה שהייתי בתו של בינג, לא

ידעו עלי מאומה, עד שלא ירדתי בג'יי־אר, אבל אני מאוד מקווה שבעוד חמש שנים זה לא יהיה הדבר היחידי שיזכרו לטובתי." באוטוביוגראפיה של אמה **קאתרין**, שיצאה לאור באחרונה, מתוארת הבת כ„שד משחת, כאילו נועדה מן הרגע הראשון להיות זו שתתנקש בכל מי שיעמוד בדרכה, כולל ג'יי־אר." מרי נראית היום רגועה יותר, חיה עם בעלה **אב לוטיימר** על פיסגת הר, ויורדת מזמן לזמן, כדי להופיע בסרט. למשל, בתחרות בחצות, סרט טלוויזיה שיוצג בקרוב גם בישראל, על אשה ששומעת קולות ומבוהלת עד מוות. או סרט אחר בשם שודדי הקרח, הרפתקת חלל חדשה, שבה היא מופיעה לצד **רוברט אוריך** (וגאס). אולי כך ישכחו לה את היריה הגורלית, שאיימה לשים קץ לדאלאס בדמי ימיה.

אדווינה היקס: המלכה היתה סנדקית, הסבא היה לורד

אין זה עניין של כל יום לראות את כל נציגיה החשובים של מישפחת המלוכה הבריטית וכלל זה המלכה **אליזבת** בכבודה ובעצמה — באים להשתתף בטקס חתונה של צעירה, אשר לשמה לא צמוד אף תואר־אצולה. אולם **אדווינה היקס** היא לא סתם אזרחית אלמונית, אלא נכדתו של **לורד מאונטבאטן**, דודה המנוח של המלכה. כאשר נולדה, לפני 22 שנה — אמנם לאב שאין בעורקיו דם כחול — שימשה המלכה עצמה כסנדקית שלה. עתה היא בחרה לעצמה את בן־זוגה לחיים, צעיר בשם **ג'רמי בראנדנל**. סטודנט לתיאטרון, המבוגר ממנה בשנה אחת, שאותו הכירה במיקרה באוכספורד, שם למדו שניהם באותו הזמן. אדווינה, שסיימה כבר את לימודיה, היא כיום מורה בבית־ספר לונדוני, שבו למדו בעבר בני מישפחת המלוכה, והיא כבר הכריזה על כוונתה לשאת בהוצאות הבית, כל עוד יצטרך הבעל הטרי להמשיך בלימודיו.

האדום, האדום הזה

שמעון פרס, יצחק רבין וישראל קיסר לא שרו את האינטרנציונל, אך ירוחם משל וברי־לב שרו בהתלהבות וכך עשו גם נשותיהם, שבאו לחוג עימם

ירוחם משל מזכ"ל־ההסתדרות לשעבר בא עם אשתו לבית לסין, שם הופיעו לכבודם אמנים. יענקל'ה בן־סירא קיבל את רוב המחמאות. משל נשק לו ואמר: „לא נס ליחך." משל ואשתו קמו מהכיסאות ושרו את האינטרנציונל. ואת זה, כידוע, עושים בעמידה, כפי שהמלים אכן מחייבות: „קום, התנערה, עם חלכה!"

תמרה ברי־לב וחיים ברי־לב, בעלה, קמו ושרו את שיר האדומים. ברי־לב היה המנהיג היחידי מצמרת מיפלגת העבודה שהגיע לערב ה־1 במאי. הבימה היתה מקושטת בצבע אדום, והכסאות שניצבו עליה היו אף הם אדומים, כמובן. את „האינטרנציונל", המנון אחוות העובדים בעולם, תרגם לעברית המשורר אברהם שלונסקי.

הגר אגמון בתם של השחקנית גילה אלמגור ויעקב אגמון ישנה, בזמן שאמה עמדה על הבימה ושרה את האינטרנציונל, ואביה עמד דום והביט על הבימה. אגמון חזר בימים אלה מסיור בן חודשיים בדרום־אמריקה. החגיגה בבית לסין היתה על טהרת ההסתדרות. את הכיבוד קיבלו מתנובה והיין מחברת שטוק. יעקב בן־סירא, עלה לבימה ורקד לצלילי מוסיקה תימנית.

טעיתי בטאהיטי

חשופות־חזה בלב תל־אביב

אוזינה אופו בימים אלה הגיעה להקת רקדנים מטאהיטי, שתופיע במשך חודשיים בדולפינריום, בתל־אביב. כמעט בעירום ישירו וירקדו לפני הקהל הישראלי. הלהקה מחליפה 40 תילבושות במשך ההופעה ומזה שלוש שנים היא קיימת וחיה בפאריס.

מיצי היא החתולה שאוחזת בידה הדוגמנית ה־הולנדית מאריק דהיונג. כל זה קרה בת־ צוגת־אופנה שנערכה בהילטון תל־אביב, ליובל ה־50 של חברת ניבה, אשר שמה מורכב מראשי־התיבות של מייסדי החברה: ניסים ברוך, אביהם של שמעיה ויוסף ברוך ושל אסתר ברין. כולם עובדי החברה, שנוסדה בשנות ה־30. את דרכם התחילו בעיצוב וייצור שארוואל מיזרחיים ובגדי חאקי. והיום, מי לא לובש חולצת ניבה?

הכסף יענה על הכל

תצוגת יובל הכסף בבגדי הכסף

שרונה מארש מדגמנת בגד־ים העשוי מניירכסף. בקטע האחרון של התצוגה המרהיבה הופיעו כל הדוגמנים והרקדנים בבגדים העשויים מניירכסף. בעיקבות קטע מרגש זה קיבלה מארגנת הערב, הדוגמנית שרית דמיר, מחמאות רבות.

סיגלית אס מדגימה את האופנה לצעי־רות בשנות ה־20, פרי עיצובו של המעצב שוקי לוי. מאז השארוואל עברו בעלי ניבה לפסי־ייצור אחרים כשמנצחים על המלאכה ילדיהם של מקימי החברה. ישראל ברוך גם דאג לתצוגה. כל דגם לווה במיצג שנמשך 10 דקות. באירוע נכחו גם אשת נשיא־המדינה אורה הרצוג, יו"ר הכנסת מנחם סבידור ואשתו, וכל מישפחת מודעי.

ציפי מנשה

סנדרלה הסנדל נראה כמו נעל־סירה, פתוח מאחור ובעל עקב גבוה, כש־יהלומים" מתפתלים מעל הקרסול ועוטפים את הרגל.

קליעה סנדל צרפתי לבן, עשוי עור קלוע. הבעיה היא שמשתזפים בו בזיגזגים, וכשיש שני צבעים זה נראה מעט מוזר, בפרט כשנועלים אחר־כך נעל־ערב פתוחה...

ואפלה דגם מיוחד של „ראש אינדיאני", עשוי בד פיקה בסגנון הוואפל, מקושט בניטים ובשרשראות וניתן למוצאו בשלל צבעים וגוונים. מחירו: 4.400 שקל.

סרט לנעל סירה

מי שנתבדכה בנעלי־סירה חלקות ויפות והיתה רוצה לבצע בהן שינוי, הפטנט החדש בפאריס הוא סרטים. לוקחים סרט סאטן מבריק, בצבע התואם את הנעל, או את הבגד, או את שניהם. לדוגמה, אם הבגד שחור והנעל אפורה יהיה הסרט אפור או שחור, אם הבגד בורדו והנעל בורדו יהיה הסרט בצבע ורוד, לבן או שחור ואפשר להתאימו גם לצבע התיק.

הרעיון הוא יפה פשוט וקל לביצוע: מכניסים את סרט הסאטן מתחת לעקב הנעל, מסובבים באיקס כלפי אמצע הרגל, מלפפים בהצלבה מהקרסול כלפי מעלה וקושרים בקשר פרפר.

חידוש אחר: סנדל העור (משמאל), המזכיר במיקצת את סנדלי הגברים של פעם. מתאים למיכנסיים, חצאית ארוכה או שורטס.

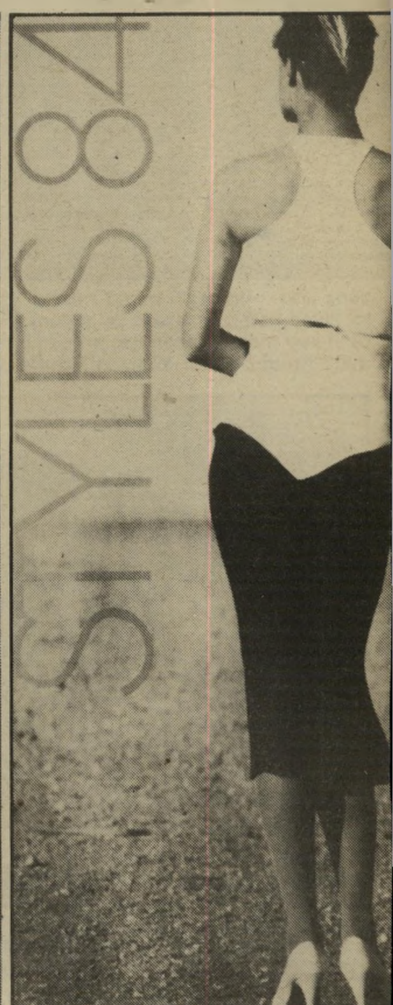

מקסימום בגד, מינימום עור

היופי הוא בגב

עם כל הכבוד לצד הקידמי של האשה, שמים מעצבי־האופנה, השנה, דגש רב דווקא על גבה. גב חשוף ושזוף זה דבר יפה, לכן חושפים אותו בקיץ 84' בצורות שונות, כמו כתף מוכנסת בשסעים ופתחים למיניהם.

מעצבי־האופנה בפאריס עיצבו חולצת טריקו הדוקה (בתצלום, למטה מימין) ודו־שימושית: ללבוש אותה כחולצה ארוכה, המסתיימת בשפיץ, או להפוך אותה סקסית, על־ידי פתיחת הרוכסן, לרוחב קו־המותניים.

רוכסן רוצות להיראות אלגנטיות – ליבשו חצאית צרה ונעלי עקב. מעיפות להיראות ספורטאיות – ליבשו שורטס.

שליץ גם באופנת „רונלד ששון" מקדישים תשומת־לב לגב ואת זאת אפשר לראות בעיצוב החולצה שלמעלה, שפתחים לה לרוב: בגב, בכתפיים וגם בצדדים.

פראנזים עור על עור: מעצבת־האופנה, נילי טוויג, שילבה עור במינימום של בגד. רצועות־רצועות, קצרות וארוכות, עם הרבה פיתחי־איוורור, ותחתן בגד־גוף, בצבע הגוף או בגד־ים.

על־ידי פתיחת הרוכסן, לרוחב קו־המותניים.

קיץ אחד של אושר

האושר העיקרי בקיץ זה, הוא שמעצבי־האופנה, על אף שרובם גברים, דאגו הפעם במיוחד לנוחיות הנשים: הסנדלים לשעות הבוקר, וגם לערב, שטוחים ונוחים, והרגל לא לחוצה בהם.

בגד־הים גם הוא נתון לשיקולנו ואהבתנו: המעריפות להיות חשופות בפלז'ה — בבקשה: הרוצות להיות צנועות — גם בגד־ים שלם הוא אופנתי.

בחולצות ובשמלות הרגש הוא על אזור הגב: הכתפיים מוכנסות, השסעים והמחשופים חוגגים. לכן כדאי לתת את הדעת על הגב ולשזפו. אך לא יותר מדי. ואפילו כדאי לפרר את הגב בערב בפודרה המיועדת לפנים, כדי שייראה יפה וחלק.

קיץ — באירופה

באירופה עדיין קר. אבל, מדי פעם, כשהשמש יוצאת, יוצאות עימה גם הנועזות: הן לובשות חצאית מיני־מיני, הנראית יותר כמיכנסיים קצרים מאשר כחצאית: חולצונת קצרצרה, המזכירה יותר חזייה של בגד־ים וז'קט, למיקרה של רוחות מפתיעות.

כדי לצאת כך לרחוב, צריך לא רק אומץ, אלא גם גוף יפה ורגליים חטובות וגם להביא בחשבון שהשוטרים אולי יאשימו אותך בגרימת פקקי־תנועה.

קרוּשה — לא לקרשים

בגד־ים סרוג זה דבר יפה ומחמיא, בעיקר למי שחמוקיה עדיין מוצקים. אם נדמה שלדוגמנית שבתצלום למעלה היו בעיות פיננסיות, והיא לא יכלה להרשות לעצמה לקנות חבילת צמר נוספת, זאת טעות. כי בגד־ים זה הוא הדוגמה החדישה באירופה.

זוכרים את הבליקיניז? הוא כבר בדרך לפשיטת־רגל. את מקומו תופש מעשה־הקרושה של הסבתא. הסרוג במסרגה אחת. לסרגניות לא תהיה בעייה בהעתקת הדוגמה. ומי שאינה סורגת, תוכל לגזור את התצלום, לקפוץ לחנות־צמר ולקבל הוראות מדוייקות ממומחית לסריגה.

יתרונו של בגד־ים זה הוא שהוא ביקיני, המשוף באופן מכסימלי, קטנטן, לא תופס מקום בתיק, מתייבש מהר ואפשר לסורגו בכל צבע הנראה לכן, במהירות מירבית. והעיקר: כמות החומר ומחירו, שאינו יקר כיתר ביגדי־הים.

דג הזהב

לחברים שלי יש ילד קטן ונחמד בן שנתיים. כמו כל ילד קטן ונחמד בן שנתיים, החדר שלו מלא ספרים וצעצועים וררדסים ולגו למיניהם. לפני כמה שבועות, החליטו ההורים, שהילד הקטן והנחמד צריך לאהוב בעלי־חיים, כי זה טוב שילד נחמד יאהב בעלי־חיים. אז בשביל לא להתחיל ישר על גדול, הם הלכו וקנו לו אקווריום. שמו בפנים חול וצדפים ומיני ירוקים ואינסטרומנטים שמכניסים אוויר ומחממים את המים, ואפילו שני דגים קטנים.

היה נהדר. כולם שמחו מאוד והרגישו שהם עשו משהו חשוב לפיתוח ההומאניות של הילד. אחרי יומיים מת דג אחד, והיה צריך לספר לילד מה זה „מת" ולמה. אחרי עוד יומיים, מת גם הדג השני. מהר מהר, לפני שהילד ירגיש באווירת האבל של המישפחה, נשלח האב לקנות בחנות עוד זוג דגים קטנים.

שוב היה יופי, ושוב כולם האכילו את הדגים ונתנו להם שמות ופיתחו אליהם סימפטיות עמוקות.

עבר עוד שבוע ובבוקר אחד מצאו את שני הדגים הקטנים שוכבים להם בתחתית האקווריום, מתים לגמרי.

שוב הסבירו לילד מה זה מת ולמה מתים ומתי מתים, ואמרו לו בביטחון שהוא בעצמו לא ימות, כי רק דגים מתים. אחר־כך עשו הלוויה חגיגית בחצר הבית, ושמו על הקבר גרניום שגנבו מהשכנים. אחרי ההלוויה הלכו לחנות החיות וקנו עוד שני דגים חזקים. אנחנו יודעים שהם היו חזקים במיוחד, כי הם מתו רק אחרי שבועיים. כל הזמן הזה דיברו בבית של החברים שלי על דגים ועל מוות.

כל זה נודע למישפחה שלי בשיחה טלפונית עם אם הילד הקטן. היא נשמעה ממש מיואשת ולכן מישהו במישפחה שלי (בלי שמות, בבקשה) הציע את ההצעה הפראקטית לקנות שני דגים מפלסטיק ולהכניס אותם לאקווריום. בטח הצעה מטומטמת, אלא מה?

אבל אנשים מיואשים מוכנים לשמוע לפעמים גם הצעות טיפשיות. מאותו יום אין מוות במישפחת הילד הקטן. שני דגי הפלסטיק חיים חיי נצח. הילד מאושר, וההורים שלו מרגישים דבילים. מגיע להם!

מיכתבי קוראים

קיבלתי מיכתב מגברת אחת בשם אילנה, שביקשה ממני עצה — מה לעשות עם הילדים שלה, אחרי־הצהריים, כאשר הטלוויזיה לא משדרת תוכניות לילדים.

גברת אילנה היא כנראה לא קוראת קבועה שלי, ולכן היא גם לא יודעת שהיא היפנתה את שאלתה לבן־אדם הכי פחות מתאים בעולם.

אילו הייתי יודעת מה עושים עם ילדים אחרי־הצהריים, הייתי כובשת את העולם ומתמנה מייד לנשיאת ארצות־הברית והסביבה.

סיפרתי על המיכתב הזה לבני מישפחתי בתור קוריוז. בני אמר לי שמאוד לא יפה מצדי לא לענות למיכתבי־קוראים, ואם אני לא יודעת את התשובה, אולי כדאי לי להתאמץ ולחשוב על כמה רעיונות, גם כדי להיות מנומסת ולא להשאיר מיכתב ללא מענה, וגם אולי אני בעצמי ארוויח מהרעיונות כמה שעות של שקט.

אז ישבנו וחשבנו וחשבנו וחשבנו, ולא יצא כלום. אחר־כך טילפנתי לחברה מומחית בנושא ילדים, והנה כמה מהרעיונות שלה.

1. ילדים אוהבים לרחוץ כלים (ככה היא אמרה). תני להם לעשות את זה. מה שלך לוקח חמש דקות, יקח להם שעה לפחות, וחוץ מרעש הצלחות הנשברות, יהיה שקט מוחלט בבית.

2. ילדים אוהבים לבשל (גם את זה היא אמרה) תני להם לעשות סלט. שלוש עגבניות, שלושה מלפפונים, פילפל, בצל וצנון. אם אומרים להם שסלט צריך להיות חתוך לחתיכות קטנות מאוד, גם העניין הזה יקח שעה. לא רע.

3. ודבר אחרון שאמרה לי חברתי המומחית, הוא הפטנט הכי טוב שלה. היא מבקשת מהילד שלה להוציא לכלב פרעושים. הכלב מבסוט, הילד מבסוט והפרעושים מבסוטים. שקט ושלווה לשעתיים.

★★★

לא הייתי מעזה לכתוב לכם את השטויות האלה, אלמלא קיבלתי השבוע ספר עצות לעקרת־הבית בהוצאה מהודרת (ספר תוצרת אמריקה) ושם יש עצות שמחווירות לגמרי על־יד השטויות שלי ושל חברותיי. בשבוע הבא אדווח לכם על הספר האמריקאי.

ירידה וקוץ בה

על זה שרשת חנויות הסופר־פארם איפשרה לקונה הישראלי לקנות בנוסח אמריקאי, לפחות מבחינת שפע־המוצרים, ניקיון בחנות, שירות אדיב, מקום־חניה והתחשבות מירבית בלקוח — על זה כבר סיפרתי לכם בעבר, ואני עדיין עומדת על דעתי.

חיסכון נוסח אמריקה

בטה שאני לא שונאת יורדים מפני שהם ירדו מהארץ. מה זה העסק שלי איפה הם גרים? אני שונאת חלק מהם, בגלל סיבות לגמרי אחרות, ועל שלוש סיבות כאלה (שכל אחת מהן קשורה לאיש) אספר.

גברת ישראלית אחת, שגרה כבר שנים רבות בגרמניה, ביקשה ממני לשלוח לה עיתון מסויים לכתובתה בגרמניה. כך עשיתי, אבל העיתון, משום מה, לא הגיע לידיה. עכשיו היא בארץ. ניסינו לברר מה הסיבה שהעיתון לא הגיע, ואני אמרתי שאולי פשוט סחבו לה אותו מתיבת־הדואר, כמו שלפעמים קורה. הגברת נעלבה עד עימקי נשמתה האירופית, ואמרה: „זה לא ישראל, בגרמניה לעולם לא יעשו דבר כזה!" הסכמתי איתה מייד, הרי ידוע שהגרמנים הם מאור עיניים בכל הנוגע לניירות.

מיקרה שני שפגשתי השבוע, הוא בחור ישראלי שלמד באיטליה ונשאר לגור שם מטעמים שלו. הוא הגיע לחופשה בארץ, קנה ידיעות אחרונות ונתן למוכר העיתונים 50 שקל. רק אחר־כך הסתבר לישראלי־איטלקי שהעיתון עולה רק 45 שקל ומוכר העיתונים „רימה" אותו בחמישה שקלים. הבחור היה ממש המום. הוא לא רגיל לזה באיטליה, כך אמר לי. גם כאן הסכמתי איתו מייד. באיטליה אף פעם לא יגנבו חמישה שקלים. להם יש סטייל, שם לוקחים את כל התיק.

הסיפור האחרון נוגע לגברת, שגם היא גרה בחו"ל, אבל מגיעה ארצה לעיתים קרובות. היא סיפרה לי שבגלל מס־הנסיעות שגובים ממנה, היא מבקשת לוותר על האזרחות הישראלית שלה, וכך גם 70 אחוז ממכריה הישראלים, שגרים בחו"ל, אבל הממשלה המחורבנת שלי לא מסכימה שהם יוותרו על אזרחותם.

לכל הגרים בחו"ל, אני מבקשת להזכיר, שאני גרה כאן ואפילו מבחירה חופשית. זאת הארץ שלי ואם תסלחו לי, אני גם אוהבת אותה. יש בה דברים מרגיזים ומעצבנים, כמו בכל ארץ בעולם, ויש בה דברים יפים ונפלאים, שאין באף ארץ אחרת. אם אתם באים הנה לביקור של שבוע־שבועיים, אנא השתדלו להימנע מביקורת, מהשמצות ומעל־בונות, על הארץ ועל תושביה. זה פשוט לא תרבותי וזה חסר טקט, ואין ספק שזה לא מתאים לאנשים עדינים שגרים באירופה.

הרשיונות שבמיקרה הזה, מה שטוב לאמריקה, טוב גם לנו. יבורכו אלה שחושבים עלינו.

אלא שסיגנון אמריקאי הוא זה שאינו קופא על שמריו, וכל הזמן ממשיך לחפש פטנטים, איך לשרת את הקונים דווקא. הפטנט האחרון של הסופר־פארם הוא להתקשר עם בתי־חרושת מסויימים ולבקש מהם לעשות יום מכירה ממשאיות.

הסידור הוא, שהמיפעל שולח משאית גדולה עמוסה בסחורה שלו, והמשאית נעמדת על יד החנות, ומוכרת לקהל הרחב את מוצרי המיפעל, תוך צימצום ענקי בפער התיווך שבין היצרן לצרכן.

בשבוע שעבר נעמדו שתי משאיות כאלה על יד הסופר־פארם של רמת־אביב, ומתוכן נשפכה כמות אדירה של נייר טואלט ושל חיתולי־נייר. אני לא יודעת איזה רשיון צריך בשביל למכור בצורה כזאת, אבל כאן המקום להגיד לנותני

הצהרה

הנני מצהירה בזאת, כי לא השתתפתי בחגיגות ה־1 במאי, לא צעדתי במיצעדים, לא לקחתי חלק בהפגנות, לא נשאתי דגל אדום ולא הרגשתי מאוחדת עם פועלי כל העולם. כל האמור לעיל נובע מתוך הרגשתי שאינני זכאית לחוג את חגם של הפועלים בעולם, מאחר שאינני חלק מהם. פועל — לפי מיטב הבנתי וידיעתי — הוא אדם שקם כל בוקר לעמל יומו ושום דבר שולי לא מעכב אותו ממשימתו זו. אדם כמוני, שעשה רק 11 ימי עבודה בחודש שעבר, למשל (ראה נספח א') אין לו זכות להיקרא פועל ואין לו זכות להתפאר בנוצות לא לו.

נספח א'

בחודש האחרון, חודש אפריל, תרמתי רק 11 ימי עבודה למשק הישראלי, ואני בושה וניכלמת. ברור לי ששום תרוצים לא ידברו בעדי בעניין זה, ובכל זאת אסביר. חודש אפריל הוא, כידוע, בן 30 יום. אם נוריד מזה ארבע שבתות, שאינן ימי־עבודה, נשארים 26 יום. אם נוריד מהם שמונה ימי חופשת טרום־פסח של הילדים, נשארים 18 יום. עכשיו נוריד עוד ששה ימי חופש חול־המועד פסח, ונקבל 12 ימי־עבודה. כמובן, זאת מבלי להביא בחשבון את חופשת הילדים מבית סיפרם ביום המימונה, כדי לאפשר להם לחוג בקרב העדה המרוקאית.

מכאן, שכל אדם (אבל בעיקר נשים) שיש לו שני ילדים, הכפופים לחופשות בתי־ספר, אין לו סיכוי להחשב ולהיקרא פועל במדינת ישראל.

אגב, את כל זה הסברתי לילדים שלי ב־1 במאי, כשכולנו ישבנו בבית. הם, כפועלים ביום חגם (שקיבלו חופשה מבית־הספר), ואני כבייבי־סיטר.

תחי העבודה העברית —

אבל במנות קטנות

אגב, אותי הקטע הזה לא מצחיק בכלל.

וישבסקי פריליך

נמר של עיר

להיות בת של מהפכן מת ★ ז'דאנובים תופרים חליפות חדשות ★ טעות המחברת ★ שירים צבריים ★ רציחת גבר ביום המחזור ★ אופנוע אצטקי מפונצ'ר ★ האוטופיות של אמיל גרינצווייג

תרגום

בתו של בורגר

כאשר ראה־אור בשנת 1979, בלונדון, הרומן בתו של בורגר, מאת **נדין גורדימר**, הוא עורר סערה סיפרותית.

גורדימר, סופרת דרום־אפריקאית שספריה תורגמו לרוב לשונות העולם, נחשבת בוגדת בעיני בני־עמה. כאשר שלחה הוצאת גולנץ קייפ, עותקים מבתו של בורגר לדרום־אפריקה, פירסם מינהל־הפירסומים הדרום־אפריקאי צו האוסר על מכירת הספר, משום שהוא מטפל בבעיית־הגזעים באופן „בלתי רציני": עיסוקו ב„תנועת השחורים והבנת המהפכה השחורה... הלבנים הם הרעים והשחורים הם הטובים." כך שזה רומן „בלתי־הוגן" ו„מזיק למוסר הציבורי".

בימים אלה ראה־אור הספר בתו של בורגר בתרגום לעברית*.

בבתו של בורגר יש שתי דמויות מרכזיות. הראשון הוא **ליונל בורגר**, רופא דרום־אפריקאי, חבר המיפלגה הקומוניסטית, פעיל באירגון מהפכני. ליונל בורגר נאסר, נידון למאסר־עולם ומת בכלא. הדמות המרכזית השניה היא **רוזה בורגר**, בתו. המחברת, גורדימר, בוחנת את מורשתו של האב המהפכן באמצעות אורח־חייה של בתו.

רוזה שואפת, לאורך מרבית הספר, להימלט מן המחוייבות המוטלת עליה בגלל דיעותיו, עמדותיו וגורלו של אביה. כל מי שייחפש בבתו של בורגר תיאור תיעודי לעוולות ולמתרחש בדרום־אפריקה, עשוי להתאכזב. שכן, עיסוק זה הוא בשולי העלילה הסיפורית שאותה רוקמת גורדימר בכישרון כה רב.

דמותו של בורגר תפורה בפרטים רבים לקורותיו הממשיים של **בראם פישר**, עורך־דין דרום־אפריקאי, שהיה ממנהיגי המפלגה הקומוניסטית שם ומת בבית־הכלא.

בתו של בורגר עוסק בשאלת המעורבות הפוליטית, במשמעויות המהפכניות הקיימות בעולם־השלישי, לעומת המשמעויות של המהפכנות והליברליזם האירופי, שהינם מזוייפים וחסרי כל תוכן ממשי.

* *נדין גורדימר – **בתו של בורגר**; עברית: אמציה פורת; הספרייה לעם. הוצאת עם עובד; 334 עמודים (כריכה רכה).*

את מארג הדילמות המהפכניות הללו אורגת גורדימר החל מילדותה של רוזי בורגר, כאשר היא מביאה חפצים להוריה הכלואים בבית־הכלא. זוהי נערה שגורלה נחתך, בשל אורח־חייהם של הוריה. ברצון או שלא ברצון, למרות חוסר תודעתה והכרתה, הופכת רוזי, בגלל הוריה, לסמל של המהפכה בדרום־אפריקה. ובדומה לכל סמל אחר, עליה למלא ציפיות, הן

סופרת גורדימר
אין השפעה על הממשלה

של הרוב השחור והמדוכא והן של השילטון הלבן המדכא. הרואה בעצם קיומה סכנה.

רוזי מלווה את מישפטו של אביה, תוך שהיא משחזרת את דיוקנו ועברו, תמונה אחרי תמונה. כשהיא מתבגרת ואביה מת, רוקמת רוזי בורגר בהדרגה, בהתנהגות למופת, את האפשרות שהמישטר לא יחשור בה כחותרת — מצב שאותו היא מנצלת כדי להימלט מארצה, לבית אשתו הראשונה של אביה, בחוף הריוויירה הצרפתית.

בצד סיפור־המעשה הפוליטי נגול סיפור התבגרותה של רוזי בורגר, דרך סיפורי־אהבה חפיפים, עד שבצרפת מתאהבת רוזי בצרפתי רדיקל, שבדומה למהפכנים רבים בצרפת ובאירופה, אינו מוכן לוותר על מישפחתו לשם אהבתו, והוא מציע לרוזי ליהפך לפילגשו: „פילגשו של **ברנר שבאליה אינה בתו של ליונל בורגר...**"

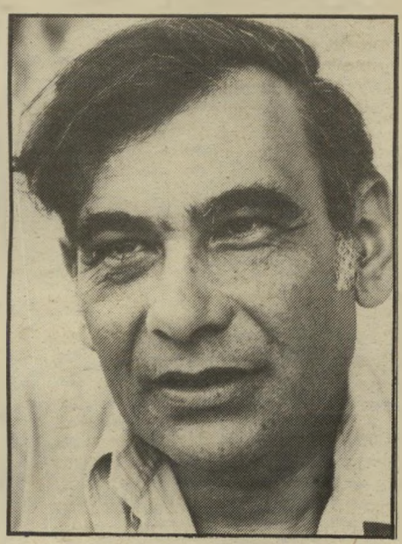
אחרי התבוססות ברפש של יפי־נפש בינות לסיסמות נבובות של מתקני־עולם, מעריפה רוזי, ששורשי חינוכה הטוב ניצחו, לחזור לאותו מחנק דרום־אפריקאי, העדיף בעיניה על החופש האירופי.

בתו של בורגר הוא ספר המעמת את הניוון הרדיקאלי של אירופה עם הצורך האמיתי במהפיכה בדרום־אפריקה — צורך המביא אנשים מעולים, הגונים ומוכנים להקרבה, אל החוגים הרדיקאליים שם. מעבר לעיסוק במהפכה ובמהפכנים, בולט כישרונה של נדין גורדימר לשזר את נפשות גיבוריה בתוך הנופים הסובבים אותם ובתוך הפוליטיקה הלוכדת אותם. כישרון זה מצריך את מעמדה כאחת מבכירי הסופרים היוצרים כיום בעולם, ולא פלא שבשנים האחרונות היא מועמדת בהתמדה לזכיה בפרס־נובל.

איני יכול שלא לסיים סקירה זו בתשובה אותה העניקה גורדימר, לפני כמה שנים, לשאלה: מה מידת ההשפעה שלך בתור סופרת?

„יתכן שיש לסופרים איזושהי השפעה על הצעיריים. אין להם שום השפעה על הממשלה. כי מה אנחנו עושים בעצם? אנו מפרשים תקופה ומראים איך היא השפיעה על חיי הבריות. זהו מעין מיסמך לדורות הבאים. אך אני מפוסקת אם יש לנו איזושהי השפעה על החווה.

בתו של בורגר הוא מהספרים המעולים שתורגמו בעת האחרונה לעברית. תרגומו של **אמציה פורת** הוא בהיר, נקי מפגמים ומרתק.

משורר סיוון
ביאליק אכל תפוח־אדמה

שירה

לחיות בא"י

בנוף המשוררים הישראלי נחשב **אריה סיוון** למשורר מינורי, ששיריו עשויים להפתיע. סיוון, שהוא בן דורם השירי של **יהודה עמיחי, נתן זך** ומשוררים אחרים, שהחלו דרכם השירית בראשית שנות החמישים, מפתיע בקובץ שיריו החדש לחיות בארץ־ישראלי*.

בקובץ חוזר סיוון לנוסח שירי פשוט, רגיש ואמין, או כפי שהוא כותב בשיר־הפתיחה: **בזמן האחרון אני מרבה לבתוב ביד...** סיוון מביא תמונות ארצישראליות, דרך טי אס אליוט בירושלים, שיר שבו הוא מתאר את חוויית גילוי שירת אליוט, בראשית שנות החמישים, אל ואריאציות מקומיות של שירי ביאליק, שירים שהם וואריאציות על שורות של ביאליק, כמו: **ביאליק, שיצא לקראת החורף והבין / תפוח־אדמה, אבל אותו. עונה שלמה / היה יישב, היה אורב במעונו / עד שבאה לו אותה ציפור על חלונו...**

שיריו של אריה סיוון מתפרשים על נופים של תל־אביב, של ירושלים, של הכרמל ושאר מראות, ובחזרה לתל־אביב: **זה למעלה משישים שנה הולכת / וסובבת השבשבת על גגו / של**

* *אריה סיוון – **לחיות בארץ־ישראל**; הוצאת עם עובד; 97 עמודים (כריכה רכה).*

החוויה הישראלית

אורה נמיר סורגת כיפה־אדומה

בעוד שבמערכת־הבחירות לכנסת ה־11 נוהרים מנהיגי מיפלגת־העבודה לתפור חליפות של שרים, אין זה סוד שיו"ר ועדת־החינוך בכנסת ה־10, ח"כ **אורה נמיר**, סורגת כבר שש שנים כיפה־אדומה, תוך שהיא מייעדת עצמה למישרת שר־החינוך והתרבות בממשלה הבאה, במקום כיפתו הסרוגה של **זבולון המר**.

אחרי קרוב לשבע שנות צביעות, כזב, אחיזת־עיניים, השתלטות פוליטית ברוטאלית של אמרכלי המפ"ל וזבולון המר על מערכת החינוך והתרבות במדינה — אני מלא חשש מפני היום שבו תרד אורה נמיר ממכונית־השרד של שר־החינוך, מול בית מחניים בירושלים, תיכנס ותתיישב בכורסת שר־החינוך.

אני פוחד מפני המהירות שבה תרתום אורה נמיר, תניכת הז'דנובים של תנועת־העבודה, את עגלת החינוך והתרבות לצרכי מיפלגתה (כמעט ונתפתיתי לכתוב האידיאולוגיה של מיפלגתה). אני רואה את המהירות שבה משתלטים אמרכליה של נמיר על מערכת־החינוך ומעבירים את בת־הספר, שעברו שטיפת־מוח דתית בעידן המר, לשטיפת־מוח של „ערכי תנועת העבודה": (בנק הפועלים, סולל בונה ועוד כהנה וכהנה). אני רואה את העסקנות, המורעבת מזה כמעט שבע שנים, מתנפלת כאריות מורעבים על משימות חינוך הדור, בנוסח זוועת הראייה המצומצמת של נמיר.

אני רואה את נהר־התקציבים של המועצה לתרבות ולאמנות מחליף אפיק ומתחיל לסבסד את הגופים, שאותם סיבסד עד לפני שבע שנים.

למראה אורה נמיר, הסורגת מזה שנים כיפה אדומה, אני מתמלא חרדה מפני הזאב הנורא והאיום של הז'דאנוביזם, שצמח ופרח עשרות בשנים על הקרקע של תנועת־העבודה — בעיקר מפא"י ואחדות־העבודה — שנהגה כבעלת מונופול על התרבות הישראלית, מבלי שהטריחה עצמה לטפח תרבות זו והעדיפה לטפח את עסקניה והפרזיטים שלה.

מועמדת לשרת־החינוך נמיר
נהר־התקציבים יחליף אפיק

לא הייתי חושש מהכיפה־האדומה שאותה סורגת ח"כ אורה נמיר, אילו מפלגת־העבודה היתה מדיעה ברבים, שיש בכוונתה לשנות את עקרונות המועצה־לתרבות־ולאמנות ולהפ־כה לרשות־ציבורית, נוסח המועצה לתרבות ולאמנות בבריטניה — רשות שאינה מושפעת משילטון של מיפלגה זו או אחרת; מועצה שתקציביה פתוחים וחשופים לעיני הציבור; מועצה שאינה מעניקה תקציבים ומענקים מתחת לשולחן, בלא ששיקוליה יהיו פתוחים לעיני הציבור הרחב.

אבל יש סיבה ברורה מדוע אין מיפלגת העבודה טורחת להבטיח הבטחות כאלה לציבור הרחב. ולכן אני פוחד מהכיפה־האדומה שסורגת אורה נמיר עשרת מונים יותר מהכיפות הסרוגות של זבולון המר. אמרכלי זבולון המר הם אויב מוגדר לתרבות. אמרכלי אורה נמיר של מחר הם צבועים המעלים שם התרבות וחופש־ההבעה לשווא.

אני פוחד מהכיפה־האדומה של אורה נמיר.

בית מסוגנן ברחוב ישן בתל־אביב... ואל תמונות מימי המילחמה העולמית, ימי נערותו של סיוון: „בשאהובה הזונה היתה קונה לנו, הילדים / מן השבונה, לדר וסוכריות בבוקר, / ידענו ששבבה בלילה עם קצין... ואל שנת ארבעים ושלוש היתה שנת שירים רוסיים / ורדיו מוסקבה היה משדר ניצחונות כל הלילה כולו / ובערבי־שבתות נערכו מסיבות. למשל, / בדירה שמעל לרחוב, שם נשים / צחקו כמו היו בקירבן / אצבעות־אלוהים. וממול, בכספת, / חבורה של גברים־לא־כל־כך־גיבורים...

אחד מהישגי השירה של הקובץ הוא בשלוש הערות לאסתטיקה הגרמנית, בשורות ליריות, עם בום כמו: **...ובנשף / צלילים מן הסימפוניה השישית, / עד שבלבו של הנוגן, זאב גדול ואימתני, / הסתער עלי בזעם רצחני... וההסבר המאוחר יותר של הלא כלבים קלטים צלילים / שאוזן האדם אינה שומעת כלל...**

במחזור הימים מתקצרים משורר סיוון על כ״א בתמוז תרס״ד (**הידיעה על מות הרצל / נעה בחוטי הטלגרף במהירות...**) אל אחרי מאה שנות התיישבות (**אבל השבלולים נותרו כפי שהיו והסוגר בארי־שבע ירדה לליגה הארצית / בדיוק ביום שהלוויין הסיני צף בשמי הנגב / בואכה דימונה...**).

שיריו של אריה סיוון הם שירים מרעננים בפשטותם, במבול הבלתי־חדל של שירי משוררים בלתי־אמינים, המתחבאים בצל רעיונות חדשניים ומניפסטים שיקריים.

ספר מומלץ ביותר לשוחרי שירת אמת.

ספרות פופולארית

החטא השלישי

מסיבות לא ברורות, נוהגים מוספי הספרות של היומונים (והצהרונים) לסקר אך ורק ספרים „חשובים", תוך שהם מאפשרים למבקרים ברמות שונות לבמבם מילים עד אינסוף, שאיש אינו קורא, אודות ספרים שגם אותם איש אינו קורא.

אחד מסוגי הספרות, שהמוספים־לספרות מתעלמים ממנו ומקיומו לחלוטין, הוא הסוג

מחבר סנדרס
שם בכיס הקטן

המכונה ספרות פופולארית — ספרים הנמכרים בנמל־תעופה ובחנות־רכבת, ספרי הרפתקות המרגשים תלמידי־תיכון, פקידים ועקרות־בית. רוב הספרים כתובים במיומנות העשויה לעורר קינאתם של כמה סופרים ישראלים, הכותבים למען הכרטיס, שיזכור אותם בבוא היום בבית־הספרים הלאומי.

ספר כזה הוא ספרו של **לורנס סנדרס** החטא השלישי,* שראה אור באחרונה בתרגום לעברית.

החטא השלישי הוא ספר מתח מיומן, שכוחו בייחוד העלילתי שבו. זה סיפורה של **זוי קוהלר**, גרושה, פקידת־ביטחון בבית־מלון ניו־יורקי, מתוסכלת מבחינה מינית, אשר אחת ל־28 ימים,

* לורנס סנדרס – **החטא השלישי**; עברית: עמשי לוין; הוצאת זמורה ביתן; 402 עמודים (כריכה רכה).

בזמן המחזור החודשי, היא חייבת להתפרק ברציחת גבר. היא מתחפשת ואורבת לגבריה בבתי־מלון שבהם מתקיימים קונגרסים או ועידות, עולה לחדר עם קורבנה, ובשיא גירויו היא רוצחת אותו, תוך שהיא דוקרת אותו במבושיו.

מול הרוצחת צמאת־הדמים, בעיר בת מיליוני תושבים, מתייצב קצין־משטרה ברימוס, **אדי־ארד איקס דילייני**, שכעבור זמן מגלה את נוסחת הרצח והרוצחת, ומדהים את המישטרה בקביעת תאריך הרצח הבא — ביום המחזור הבא של הרוצחת.

החטא השלישי הוא מסוג הספרים שכדאי לקרוא מייד אחרי קריאת אפופיה ישראלית של **יצחק אורפז** או **א״ב יהושע**, כדי להבין עד כמה ספר אמריקאי עשוי כהלכה מהרמה השלישית שם בכיס הקטן את הספרים שבהם ממלאים המבקרים את מדורי הביקורת של מוספי הסיפרות. החטא השלישי, הוא גם ספר מומלץ לליל־המתח הביטחוני הבא בישראל, או הלילה שלמחרת הנפילה הבאה של הבורסה.

מקור

החטא הרביעי

ארבעת הציווים הראשונים בעשרת הדיברות של הסיפרות הם: (1) אם אין לך כישרון – אל תכתוב. (2) אם יש לך כישרון ואין לך מה לומר – אל תכתוב את זה. (3) אם יש לך מה לומר, תכתוב את זה בכלים סיפרותיים. (4) סופר צעיר, שיש לו כישרון ויש לו גם מה לומר, שישתחרר מתלותו בסופרים שהשפיעו עליו.

המשורר הצעיר **עודד פלד** חוטא בסיפרו החדש עכשיו אופנוען אצטקי / מיתוס פרטי 1977*, בחטא הרביעי. הוא אינו משתחרר ממי שהשפיע עליו, וייתכן גם מי שהביא אותו לכתוב.

כוונתי למשורר האמריקאי הביטניק **אלן גינסברג**, שדמותו מרחפת מעל לכל שורה ושורה בסיפור מתוח זה של פלד.

אם בקובץ שיריו הראשון של פלד יום הולדת, היו גישושי כישרון שירי, הרי שבקובץ שיריו השני, מיכתבים לברגן־בלזן, היתה חוויה אישית, שהאפילה לא במעט על תלותו בכתבי אלן גינסברג. בעכשיו אופנוען אצטקי מרוח זיוף ביטניקי באיחור של שני עשורי שנים על כל עמודי סיפרונו של פלד.

הניסיון להריח לגופים ארצישראליים חוויות ביטניקיות, במיקצב הגינסברגי, תוך עיוות של חשיש, כתיבה־אוטומאטית, גופים הזויים (**האמת שהטריפים מעייפים אותי. אבל בשהדמיון יבש?**) אינם מחמיאים לפלד. גם האימוץ של **אנטונין ארטו**, דרך הביטניקים, כדמות בהווית החיים של פלד, אינה עוברת את הרמפה האיכותית.

דרך שורות ריקניות, עמוסות זיוף, כמו **נצח הוא דמעות עשב של מלאכים כבויים**, מתרגל פלד קלישאות, שגם באמריקה נכנסו כבר למיקראיו של בתי־הספר. אלה קלישאות נטולות כל חידוש, גם לא חידוש לפרובינציה התרבותית הישראלית (פלד אינו יודע, שבארצות־הברית ראה אור לפני שנתיים־שלוש ספר מחקרי, העוסק בהשפעת שירתו של **יהודה עמיחי** על שירת ארצות־הברית בשנות ה־70).

את גבולות הטעם הטוב השירי עובר פלד בפואמה שלו קדיש, שכלל אינה מזכירה בשמה את הפואמה קדיש לאלן גינסברג. אלא שהשורות הארוכות נקראות כמו היו שורות של אלן גינסברג, שעברו במטחנת מילים, שובשו, סורסו ועוותו, והודפסו במכונת־הכתיבה של פלד. שורות מייגעות ומלאכותיות כמו **מי שבבה / מי שבבה בעיניים, והפסיק ללכת לבנק והשתין מן הקומה השביעית אל הגינה / וגידל מריחואנה בחלון המיטבח / מי שמיצח גרעינים על המידרכה וקרע חור במעיו של ענן ואנס את המוזה / והסריח — / מי שגילה שהשמש שלו עטופה קליפת זכוכית קליפת זכוכית קליפת זכוכית / והסתכל בקצה הנעל שש שעות...**

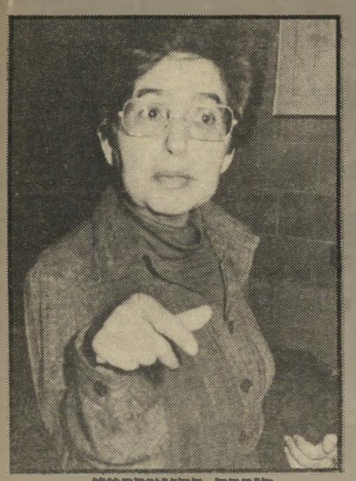
לעודד פלד יש ויש כישרון שירי. אולם את כישרונו הוא מעדיף למחוק, ולהשתמש במקומו בכישרון החיקוי הגרוע שלו לשירת אלן גינסברג, עד שמן הראוי לו לגשת למירשם התושבים ולהמיר את שמו מעודד פלד ל**עודד גינסברג**. לפחות אז, שירתו וסיפוריו בנוסח

* עודד פלד – **עכשיו אופנוען אצטקי – מיתוס פרטי 1977**; הוצאת אלישר; 46 עמודים (כריכה קשה).

מי מריבה

עמליה מגיהה־כרמון

בביצת הסיפרות הישראלית יש רגעים מעודדי צחוק עצוב. רגע כזה סיפקה החודש הסופרת המוכשרת (לרוב) עמליה בהנא־כרמון, במיכתב אותו שיגרה לעורכי המוספים הסיפרותיים.

סופרת בהנא־כרמון
רשלנות וחלחלה

המיכתב הנפתח בעילעלתי השבוע בספרי החדש, ותחלחלתי... מביא סידרה של שגיאות־דפוס, שהמחברת גילתה בספרה החדש למעלה במונטיפר, שראה־אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד.

איני נרגש מהחלחלה של בהנא־כרמון, כסופרת, ולא מאתמול, היה עליה לדעת, שאסור לו לספר להיות מודפס קודם שהמחבר בטוח בניקיונו משגיאות. הוצאת־הספרים יכולה להעניק לספר שידותים מוגבלים, שהרי המגיה אינו האיש ששמו חתום על הספר.

המסקנה שלי: עמליה כתנא־כרמון זילזלה בהנהגת של ספרה. תוצאה: מהדורה שגויה. בעוד שכתנא־כרמון חושבת, שקוראי ספרה יגזרו ממוספי־הסיפרות את תיקוניה וידביקום על עמודי השגיאות של ספרה, כאן המקום לספר. שלפני כמה שנים ראה אור קובץ שירים של אחד משלושת המשוררים החשובים במרינה, שבו היה חסר חריק אחד, או קוצו של יוד, כמאמר **ל״נ**.

אותו משורר ישב במשך ימים בבית־ההוצאה והוסיף את החריק בספר, שהודפס בכמה אלפי עותקים. זה עונש ראוי לסופרת, או למשורר, שלא הקפידו בהגהות.

מיכתבה של כתנא־כרמון בעיתונים הטיל את הכתם מעליה על הוצאת־הספרים. מעשה לא הגון.

כתב־עת

זמנים

הופעת הרבעון להיסטוריה זמנים הוא חג המתרחש אחת לשלושה חודשים בקרב שוחרי ההיסטוריה בישראל. רבעון זה, במאמריו הבהירים, המלווים בתצלומים נדירים, הוא אות־כבוד לתרבות הישראלית.

באחרונה ראה־אור גיליון 14 של זמנים*.

עורכי החוברת, **שלמה בן־עמי, צבי יעבץ ועדית זרטל**, הביאו גם בחוברת 14 מיבחר מרהיב של מאמרי־מחקרים.

ראשון המאמרים הוא נקיפות־מצפון בראשיתו של העידן הקולוניאלי מאת **מירי אליאב־פלדון**. זהו מאמר העוסק בהחוקים החדשים שנחקקו בשנת 1542, בידי **קארל ה־5** (נכדם של **פרדיננד ואיזבלה**, מגרשי היהודים מספרד ב־1492). חוקים אלה נועדו להגן על הילידים במושבות־הכתר שברדרום־אמריקה — כלומר, האינדיאנים — מפני הניצול, השיעבוד וההשמדה ההדרגתית שהובאה עליהם בידי המתיישבים הלבנים. אליאב־פלדון מביאה לראשונה תרגום עברי של חוקים אלה, שקארל ה־5 — מלך ספרד, קיסר גרמניה ושליט איטליה — חיבר ברוח ההומניזם האירופי של המאה ה־16. לרשימה ולחוקים מצורפים ציורים מדהימים המתארים את הכחדת תושבי דרום־אמריקה.

בהקשר הספרדי מביא **רון ברקאי** את רשימתו אנדלוסים בין אסלאם ונצרות, שבה הוא מתאר את תהליך המרת הדת של המוסלמי בספרד.

בתקופה קרובה יותר לימינו עוסקת רשימתה של **שולמית וולקוב**, תחת הכותרת זחיחות הדעת ושינאה עצמית: יהודים־גרמנים בתחילת המאה ה־20. ברשימה זו סוקרת וולקוב את מצב הטמיעה של יהודי גרמניה בראשית המאה בחברה הגרמנית הסובבת אותם, תוך שהם שומרים על תרבותם במיסגרות אינטימיות. המחשה ויזואלית לכך היא תצלום מגרנאדירשטראסה, רחוב ברובע היהודי בברלין שבו שמרו היהודים על אורח־חיים ייחודי משלהם. וולקוב בוחנת את תפקידו וחלקו של **ואלתר רטנאו**, שר־החוץ הנרצח של הרפובליקה הווימארית, כאחד מנושאי־הדגל של ניסיונות הטמיעה, שאותם ייצג הזרם המרכזי ביהדות גרמניה.

בצד תצלום של קפה גרינשטיידל, הקפה הסיפרותי של וינה, שבו נראים יושבים **ארתור שניצלר והרמן באהר**, מובא סיקור השתלבות היהודים בסיפרות הגרמנית. והלאה, בחינה של גלריה שלמה של דמויות יהודיות, שהפכו למייצגי הישיי התרבות הגרמנית באותה תקופה, ביניהם, **זיגמונד פרויד** (שרישום נהדר של פניו מצוי בשער החוברת), **פרנץ קפקא ויעקב וסרמן**.

כניגוד לתהליך הטמיעה, מובא גם תצלום של קבוצה מחברי תנועת־הנוער בלאו־וייס (כחול לבן), תנועת־הנוער הראשונה שהיתה בעלת ציביון ציוני, שנוסדה בגרמניה, וכן סקירת שאר הניגודים שאיפיינו את יהדות גרמניה לפני עליית הנאצים לשילטון.

רשימתו של **מיכאל ר. מארוס** וישי בטרם וישי: מגמות אנטי־שמיות בצרפת בשנות ה־30, מביאה את אחד הפרקים האפלים בהיסטוריה הצרפתית, את סיפור האנטי־שמיות הצרפתית, המקבילה לאנטי־שמיות הגרמנית, שהעלתה את אדולף היטלר לשילטון בגרמניה. לצד המאמר מובאת פקסימיליה של עיתון אנטי־שמי, שבו נראה שוחט יהודי השוחט את הפרות הקדושות של הממון והתעשיה בצרפת. מחבר המאמר בוחן גם את מניעי התגברות האנטי־שמיות הצרפתית, עם ניצחון חזית־השמאל בבחירות בצרפת ב־1932, ואת מעמדו של ראש־הממשלה היהודי **ליאון בלום** כמוקד למשיכת שינאה ודיעות קדומות, והלאה לפרשיה הכלכלית של שערוריית־סטאביסקי.

מאמר שקיים בו צחוק־גורל טראגי הוא מאמרו של קורבן הפאשיזם הישראלי והטירוף הלאומני, **אמיל גרינצוויג**, המובא תחת הכותרת עיון באוטופיות המדעיות של המאה ה־17. מאמר זה בוחן אוטופיסטים כ**קמפא־נאלה, אנדריאה, בייקון וקומוניוס**, שהאמינו בכך כי שינויים חברתיים עשויים לצמוח כתוצאה מחידושי המדע. **יוסף שלמון** בוחן את הציונות הדתית ומתנגדיה: מסורת ומודרניות, משיחיות ורומנטיקה. ברשימה שבה ניתן למצוא את שורשי הטירוף המשיחי של גוש אמונים, ואת הסיבות לפירוק המפד״ל בימים אלה.

עומר ברטוב, ברשימה בעלת אקטואליה לתהליך העובר על צה״ל בלבנון, בוחן את הברבריזציה של לוחמה – קצינים וחיילים גרמנים בחזית הרוסית 1941-1945. רשימה זו מומלצת לקריאה על־ידי קצין חינוך ראשי.

בחוברת גם מדור סקירות רב־עניין על ספרי היסטוריה. זו חוברת שאין בה עמוד אחד משעמם.

* זמנים – עורכים: שלמה בן־עמי, צבי יעבץ ועדית זרטל; הוצאת זמורה־ביתן ואוניברסיטת תל־אביב; 101 עמודים (כריכה רכה, תבנית אלבומית).

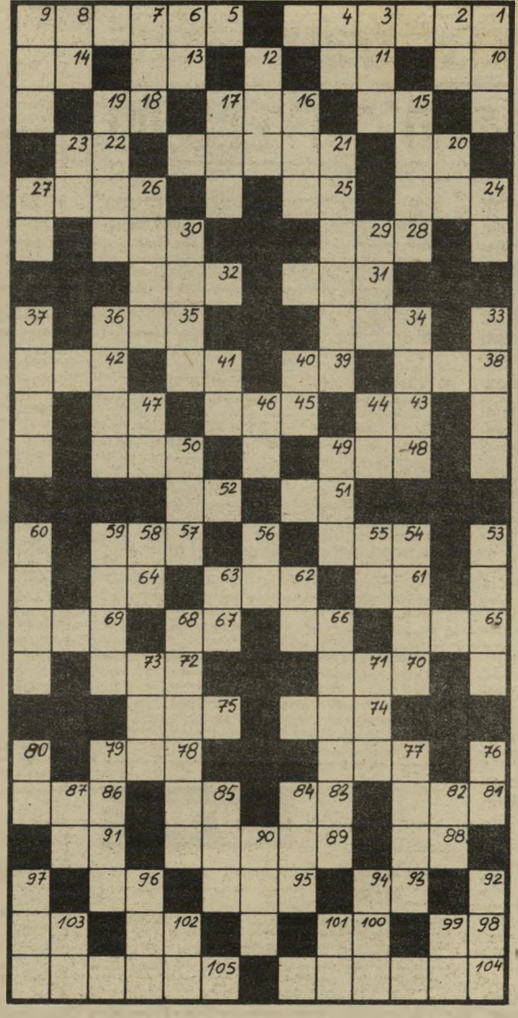
עכשיו אופנוען אצטקי לא יהיו גניבה סיפרותית משירת גינסברג.

* במתכונתה של בלאו־וייס הוקם לימים בפולין, בסוף מילחמת העולם הראשונה, אירגון השומר הצעיר.

מאת דן עומר

תשבץ

2436

מאת
אביגיל
ינאי

מאוזן:

1) צפור שיר — האביב מגיע; 5) מלך פריגיה שנענש ביסורים; 10) מתנועע; 11) ראש יבשה; 13) שופט; 14) משפחת מייסדי הרפוס בארץ; 15) דגל; 16) שירת ההודיה על קריעת ים סוף; 18) רסיסים של בקר; 20) יכולת; 21) פרס יקרת׳; 22) זהב; 24) צמח ממשפ׳ המרכבים; 25) עלה; 26) טרמין, הגדרה; 28) מילת שאלה הפותחת שיר של יל״ג; 30) שם גנאי לאלילים; 31) המנהיג הייהודי הדרגול שגדל בין נכרים; 32) יופי, חמדה (כינוי לארץ ישראל); 34) גאלה; 35) דברי השבעה של מנחשים; 38) שם אחת האמהות בגלגולה הראשון; 39) תפר; 41) מועד; 42) כרת עצים; 43) אמצעי קשר אפריקאי עתיק; 45) פתרון; 47) ועיר; 48) פילוסוף גרמני; 50) סוף, קץ; 51) נעלם; 52) בכיה; 54) נינוח; 57) מגדל של צופים; 61) בן למך; 62) אפס, מאום; 64) סוטה, זד; 65) נעגעה על תאוותה; 66) נמצא; 67) ישב בתענית; 69) פטפוט; 70) חסר אונים; 72) ארבעה כתבי הקודש ההודים הקדומים; 74) מאהב; 75) נעלמו ואינם; 77) האגודה לעזרה ראשונה נפשית; 78) נבל; 81) גוף בעל צורה הנמצא בחלל העולם; 83) שנת גזירות ליהודים בגולה; 85) מספר שבטי ישראל; 86) מדינאי סיני; 88) מצומצם ברחבו; 89) ספור קצר; 91) בטנון; 93) ע״ש נקרא היכל התרבות בת״א; 95) אודם ליופי; 96) צינה; 98) קת; 100) קני השבלים; 102) מספיק; 103) פקודה; 104) שמה הרומי של אלת התבונה; 105) ארון אבן עתיק למת.

מאונך:

1) ירידתו של שופן (ש״מ); 2) אחד השוואים; 3) רכוש; 4) זהו סוף הכיף; 6) קיר; 7) מזכיר כללי באו״ם לשעבר; 8) סוף טוב; 9) בדיקת מצב; 12) זירה; 15) מפגר; 16) קומיקאי אמריקאי נודע; 17) שמה של המחתרת הצרפתית במלחמה״ע; 19) חבוק בחוקה; 20) כלל הדברים; 21) לפי רנ״ק — הדרגה הנמוכה ביחסי אנוש; 23) מפרנס; 24) בהמת צאן; 26) מספר, מדובב; 27) טבעת לבהמה; 29) שיעור, התפשטות בכוון מסוים; 30) דברי הבל (סלנג); 33) מחבט; 34) דבר מאפה; 36) עיר קדומה בנגב; 37) מנהיג תנועת מרי עברית; 40) חלק מן היד או הרגל; 41) זריז, מלא מרץ; 44) פרי שאינו בשל; 46) חזר; 47) מהיר בתנועותיו; 49) משחק ילדים; 50) אולקוס; 53) היא בכפר־תבור; 54) סופר עברי (ש״מ); 55) מידה; 56) אשכר; 58) מרגיש; 59) כר לנטילת ידיים; 60) עוף גרוד; 62) אביון; 63) נמאס עליו; 66) מבצע צבאי רב רושם; 68) בירה של ארץ רחבת ידים; 71) הקרום שעל המעיים; 73) שתוק; (מ); 76) עבר, נעלם; 77) אבי משה; 79) מוזיאון נודע לאמנות; 80) תואר למוסלמי שקיים מצווה; 82) שליח; 84) מהר; 85) זחל הארבה; 87) נמלט; 90) כומתה; 92) גבור יצירה של ר. קיפלינג; 94) עוף מן היציבים בארץ; 96) סירת האסקימואים; 97) רך לב; 99) של (ארמית); 101) בעל „כפיר אריות״ (ש״מ); 102) אם המרגלית; 103) נישא על פני המים.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה

1983

ת״א, דיזנגוף 190 (יהודת 4) 229388, 226066

תן טרמפ לחייל

(המשך מעמוד 35)

לפני חמישה חודשים, ובין הילד הקטן חסר־הבית, נרקם לאט, לאט. גיל הסתובב יותר ויותר ליד המיספרה, ויפית שוחחה איתו בכל פעם. והיא סיפרה לו על בנה, שמת מדום־לב בחודש דצמבר 1983. בנה היה בן 19, כאשר נפטר באופן פיתאומי. שבוע אחרי שגיל החל מבקר במיספרה באופן קבוע עוד קראה לו יפית: „ילד", ואז שאלה אותו לשמו, היא נדהמה כאשר התברר לה כי שמו הוא כשם בנה שמת.

יפית נישאה בגיל 17 וילדה את בנה היחידי בגיל 18. מאז שהיה בן חצי שנה, גידלה אותו בכוחות עצמה והשקיעה בו את כל מירצה ואהבתה.

היא סיפרה לגיל, כי כאשר היה בנה בן 14, נתפס על־ידי המישטרה בשתפו פעולה עם גנבים ונפתח נגדו תיק. מאז היה לו קשה לצאת מהסטיגמה של עבריין. גם לצבא לא רצו לגייסו בגלל התיק הזה. לפתע היה גיל מוכן להקשיב לאדם מבוגר. כדי לגמול אותו משיגעון האופנועים, קנתה לו יפית אופניים. „זה מתאים לגילך, כאשר תהיה בגיל המתאים אקנה לך גם אופנוע," הבטיחה לו.

בכל יום היה גיל מחכה ליפית עד שעת סגירת המיספרה, ומתלווה אליה בדרך לביתה. שם נהג לאכול ארוחת־ערב, ואז היתה מלווה אותו לבית אמו בבת־ים. יפית חשבה כי הוא הולך לישון בבית, אולם גיל לא רצה לחזור הביתה אחרי שהיה בחברת יפית. הוא היה משוטט ברחובות ולן במיקלטים. הוא ביקש מיפית לעבור לגור אצלה.

יפית ניניו
אופניים במקום אופנוע

אילו היה הדבר תלוי רק בשניהם, היה הדבר מתבצע מייד, אולם בחברה מסודרת יש צורך בהרבה אישורים והחלטות, כדי להעביר ילד מבית הוריו לביתה של אשה בודדה. למזלם של השניים התערבה בעניין העובדת הסוציאלית, המטפלת בגיל. היא שוחחה עם יפית ועם הילד, והשתכנעה כי זה יהיה לטובתו של גיל לעבור לגור עם יפית, האוהבת אותו, מספקת את כל מחסורו ונותנת לו את החום והאהבה שחסרו לו כל ימיו.

קשרים מן העבר

לפני־חג הפסח עבר גיל להתגורר עם יפית בדירתה המרווחת והנאה בלב בת־ים. לראשונה בחייו קיבל חדר פרטי, רק שלו. גיל הראה להעולם הזה את החדר שלו בגאווה רבה. על הקירות תלויים פוסטרים של אופנועים, של כלבים ושל בוי ג׳ורג׳ ממועדון תרבות. מעל למיטה תלוי אוסף מחזיקי־המפתחות של גיל. „יש לי גם כלב," הוא מצהיר בגאווה. לאחד מידידיה של יפית יש כלב פודל ננסי מסוג מיוחד מאוד. הוא מרשה לגיל לטפל בכלב ברוב יומות השבוע. „היה לך פעם כלב?" שאלנו את גיל, והוא ענה: „היו לי הרבה כלבים, אבל רק ליום או יומיים."

אביו של גיל, סבו וסבתו ראו כי גיל מאושר, והסכימו לסידור הנוכחי, האב בא בכל יום לבקר את הילד אצל יפית. את לילי־הסדר בילו השניים בחברת ידידים טובים של יפית. „אני גנבתי את האפיקומן," מצהיר גיל ומציג בגאווה שעון־יד, המכיל רדיו קטן, שקיבל כמתנה על מציאת האפיקומן. כמות האהבה והמתנות שמשפיעה יפית על גיל, מספיקה כדי לכפר על כל החסר של שנות ילדותו.

במהלך השיחות הארוכות שניהלו יפית וגיל, התברר להם, כי בעצם היו ביניהם כבר קשרים בעבר, אלא שהם לא ידעו על כך. גיל גילה כי דודו, אחי אביו, היה חבר טוב של בנה המת של יפית. „ידעתי בדיוק מתי הוא מת ומה קרה לו, הדוד שלי סיפר לי, אבל לא ידעתי שזה הבן של יפית," אומר גיל.

יפית מספרת עוד סיפור מוזר: „לבן שלי היתה סירת־גומי מתנפחת, סירה ענקית בגודל של 12 מטר, אף פעם לא הפלגנו בה, רק היינו מנפחים אותה ויושבים בתוכה בסלון. יום אחרי שהבן שלי מת, כיבסתי את הסירה ותליתי אותה לייבוש על החבל, והיא נעלמה." „נכון שהיא היתה בצבע ירוק?" שואל גיל. מסתבר כי היתה לו יד בגניבת הסירה והוא יודע היכן היא נמצאת. „היא במיקלט נטוש, ראיתי אותה שם," סיפר.

מחברת חדשה ונקיה

אשר קיבלה יפית רשות להחזיק את גיל בביתה התחילה מייד לתכנן את העתיד. „בהתחלה לא ידעתי בכלל שהוא לא לומד בבית־ספר, ואז התברר לי כי הוא משוטט, ושנים לא למד באופן מסודר," היא מספרת.

השבוע עבר גיל בחינה פסיכוטכנית, והתברר כי הוא ילד אינטליגנטי ביותר. הוא יצטרך למלא את החומר שהחסיר עד כה, אולם ליפית התברר כי יש בעיה טכנית הקודמת עוד לכך. „אם תוכלי למצוא מנהל בית־ספר שיהיה מוכן לקבל אותו, הוא יוכל ללכת לבית־ספר," אמרו לה העובדים הסוציאלים. שמו של גיל כילד בעייתי ועבריין, מפחיד את כל מנהלי בתי־הספר בעיר, אולם יפית נרתמה למילחמה. „מה זה, אלה בתי־ספר פרטיים? איך הם יכולים לסרב לקבל ילד מבת־ים?" היא שואלת.

„גם אחרי שגיל כבר התגורר בביתי ולא המשיך לעבור כל עבירות, המשיכו להופיע כתבות בעיתונים, משטרו על מעלליו. זה גורא העליב אותו, וכאשר הוא קרא את הכתבה האחרונה עליו, הוא ברח מהבית," מספרת יפית. היא נאבקת כעת למען שינוי תדמיתו בבת־ים. „הוא הרי ילד קטן, האם גנב מכוניות כדי למכור ולהרוויח כסף? הרי זה היה שובבות של ילד, וכעת די: זרקנו את המחברת הישנה שבה היו כתובות כל הגניבות והעבירות," היא אומרת וגיל נחרד לרגע. „יפית," הוא שואל, „ומה אם ילד אחר ימצא את המחברת הזאת וילמד את כל הדברים הרעים ואיך לגנוב?" יפית מרגיעה אותו: „זה בסדר, פתחנו מחברת חדשה ונקיה."

„ספרי להם על הקיוסק," מבקש גיל מיפית. „ליד המיספרה שלי יש קיוסק, שמוכר ממתקים ודברים טובים. קודם הם היו מגרשים את גיל, כאשר היו רואים אותו, כי חשבו הוא יגנוב מהם. היום הוא חבר של הילדים שלהם, והם מרשים לו להיכנס לקיוסק ולעזור להם למכור סחורה." „הם נותנים בי אימון," אומר גיל וקולו מתרונן.

בעייה נוספת היא החברים הוותיקים של גיל, שאינם מוכנים לוותר עליו. נערים בוגרים מגיעים לביתה של יפית, כדי לשוחח עם גיל, אבל היא מסבירה להם, כדי שלא ייפגעו, „גיל צריך חברת בני גילו, הוא מתחיל כעת חיים חדשים," היא אומרת להם.

„זה לא מפני שהבן שלי מת," היא אומרת ומנסה לשכנע אותנו. „גם אם בני היה חי והייתי שומעת סיפור כזה על ילד קטן, גם אז הייתי מוכנה לקחת אותו ולטפל בו. מי יכול לעמוד בפני העיניים היפות האלה?" היא שואלת.

אילנה אלון ■

מרים בנימיני

מזל החודש:

שור

הזדמנויות חדשות בתחום הרומנטי ושיפור כלכלי

חודשים מרס ואפריל השנה היו קשים, סוערים, מפתיעים ולעתים מזעזעים. אסטרולוגים יכלו לחזות מראש שתקופה זו תהיה קשה ומסוכנת: אם להזכיר התרחשויות באותה תקופה, אפשר להיזכר בפיגוע בירושלים, או בניסיון־החטיפה של האוטובוס לאשקלון. אלה רק הבולטות מבין התקריות שהתרחשו באותה עת. נדמה שאפילו מזג־האוויר הושפע ממצב הכוכבים. חג־הפסח והמימונה היו גשומים והזעיפו פנים לאלה שרצו להנות באוויר הפתוח.

הסיבה העיקרית למצב זה נעוצה במהלך הכוכבים. קיימת תופעה, הנקראת כוכבים בנסיגה. כל זמן שהכוכבים נמצאים במהלך ישיר – הכל משתדר איכשהו בצורה צפויה ושיגרתית. אולם ברגע שכוכב נמצא בנסיגה (לעומת כדור־הארץ) הכל עלול להשתנות. צרות ופגעים נוחתים לפתע. השנה, מסוף חודש פברואר, התחילו הכוכבים להיעצר ולאחר מכן לסגת. כשכוכב אחרי כוכב נכנס ל"מישחק" כאילו עשו יד אחת נגדנו.

החלוץ שהתחיל במרוץ לכיוון ההפוך, היה כוכב סטורן. במרס הצטרפו אליו פלוטו ואוראנוס, כשמרס האיט את מהלכו, כדי להתחיל בנסיגתו בחודש אפריל. נפטון, מרס ומרקורי הצטרפו גם הם בחודש אפריל, וכולנו חשנו את הזמנים הקשים על בשרנו.

מאחר שלכל כוכב אופי והשפעה משלו, יוצא שתחומים רבים נפגעים באותה תקופה. כאן ננסה לעבור בקצרה על משמעות הנסיגה לכל כוכב וכוכב.

כוכב מרקורי – נמצא בנסיגה שלוש פעמים בשנה. בכל פעם 24 יום. מאחר שמרקורי מסמל את התיקשורת, צפויות תקלות בעיקר בשטח זה. באותה תקופה סובלים מצרות בקומוניקציה. מיכתבים לא מגיעים ליעדם בזמן, הטלפון אינו מתפקד כהלכה. חפצים הולכים לאיבוד. אנשים נוטים לשכוח, ולהיות מפוזרים. חתימה על חוזים, הסכמים או מסמכים חשובים מתבררת מאוחר יותר כטעות.

מאחר שמרקורי אחראי לאביזרים אנשים מעריכים את הקשיים האישיים בצורה בלתי־אובייקטיבית. יחסים מתוחים וזמן גרוע לפגישות עיסקיות או ראיונות ראשונים.

אולם כל זה לא שייך לתקופה הנוכחית מאחר שונוס, לפחות, המשיכה במהלכה הישיר ומנעה מאיתנו צרות בתחום הרגש.

מרס נמצא בנסיגה כל שנתיים וחצי. כבר שבועיים לפני הנסיגה הוא מאיט את הקצב ומשפיע. מאחר שכוכב מרס קשור במלחמות, קורה לא פעם, שכאשר הוא נמצא בנסיגה פורצת מילחמה. לאור־דווקא בזמן הנסיגה, לפעמים דווקא כשהוא נעצר ומתחיל שוב במהלך רגיל. ברוך שהוא לא האחראי הבלעדי. כדי שתפרוץ מילחמה – צריכה להיות קונסטלציה קשה בכוכבים.

מרס קשור בחומר, ומילחמה גורמת להרס חומרי ולהוצאות כספיות גדולות. כשמרקורי בנסיגה זה יותר מיטרד. אך כשמרס נסוג, הוא מביא לנזקים. יש יותר תאונות־דרכים, תקלות מכאניות בתעשיה, מחלות דלקתיות, התוקפנות מתגברת, אנשים מתרגזים על כל שטות ומתקיפים ללא סיבה הנראית לעין. מריבות בעבודה ובמשפחה, חוסר זהירות. הכל נעשה בחיפזון וללא מחשבה. אנשים מרגישים עייפות וחוסר־מרץ, ולפעמים פיתאום התעוררות עצומה. קשה לשלוט באנרגיה. יש יותר שריפות, נוטים לשכוח את חוקי־התנועה וגורמים תאונות.

השנה יימצא כוכב מרס בנסיגה עד ה־21 ביוני ודווקא אז הסיכוי למילחמה מתגבר.

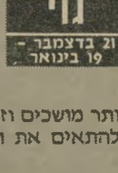
יופיטר בנסיגה ארבעה חודשים בשנה. השנה הוא מתחיל את הנסיגה במאי. כל הדברים מתעכבים. מה שהתפתח יפה

(המשך בעמוד 68)

כאשר הכוכבים נמצאים בנסיגה נוחתים פגעים וצרות. השנה, מסוף חודש פברואר; התחילו הכוכבים לסגת

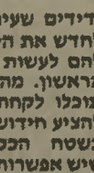
רבים יותר מהרגיל, מתרגזים על כל שטות, מאבדים את המפתחות של המכונית או של המישרד או של הדירה

כוכב ונוס – נמצא בנסיגה כל 18 חודש, ונסיגתו נמשכת 90 יום. בתקופה זו אנשים מרגישים את ההשפעה במישור הריגשי. אי־הבנות בקשרים רומנטיים, מריבות יותר מהרגיל, כל עניין קטן מתנפח לעניין גדול. אפילו במישפחות הרמוניות ונוצרות בעיות, חיכוכים, סיכסוכים וחוסר־חיבה. קישרי־ידידות שנמשכו שנים רבות – מתערערים.

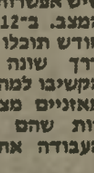
טלה

21 במרס – 20 באפריל

שור

21 באפריל – 20 במאי

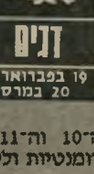
תאומים

21 במאי – 20 ביוני

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

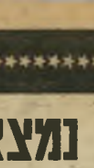
אריה

23 ביולי – 21 באוגוסט

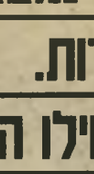
בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

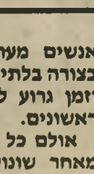
מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

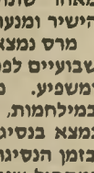
עקרב

23 באוקטובר – 22 בנובמבר

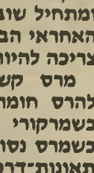
קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

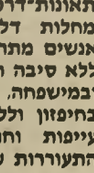
גדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

השבוע עשויה להיווצר הזדמנות לשפר את המצב הכלכלי, אולם כדאי לבדוק את ההצעה היטב ולא להחליט בצורה נחפזת. השיפור יהיה לתקופה קצרה ביותר ויחריף את המצב לטווח ארוך. עדיף להשאיר את ה־מצב כמות שהוא. ב־שטח הרומנטי צפויות בעיות ב־7 וב־8 בחו־דש. בתחום העבודה תוכלו להשפיע על הממונים או על עובדים אחרים. ה־11 וה־12 טובים לפגישות עיסקיות ולבילוי רומנטי.

* * *

המצב מתחיל להשתפר. אם כי מדי יום מתעוררות בעיות חדשות. מבחינה בריאותית אתם נוטים שוב להתחזק ומצבכם טוב יותר. בשטח הרומנטי נפתחות בפניכם הזדמנויות חדשות, כעת הכל נראה יותר ורוד, וכדאי להרבות בפגישות עם אנשים חדשים. סיכוי טוב במיוחד לאלה היוצרים קשרים עם אנשים מארצות אחרות, המבקרים בארץ. בשטח הכספי המצב משתפר. אך עדיין כדאי לחסוך ולא לבזבז.

* * *

אתם מרגישים שהכל מתנהל בקצב איטי, מצב־הרוח אינו טוב וכל ההרגשה היא של חוסר שליטה על המצב. גם בשטח הבריאות אינכם חזקים כתמיד, ונוטים לחלות במחי־רות. דרכי־הנשימה ר־גישים במיוחד, ואתם הסובלים מאסטמה או מאלרגיות, מרגישים זאת על בשרם. מה שמגיע יותר מכל הם העצבים – כל דבר קטן מקפיץ אתכם, גורם למצב־רוח ירוד ואולי אף לחרדה. כדאי לדחות נסיעה שתוכננה ת־7 וה־8 בחודש שוב יהיו מוקדשים בעיקר לטיפול בעניינים כספיים. קשה למצוא פתרון לקשיים הפוק־דים אתכם בשטח זה. רצוי להעזר בידידים שחייבים לכם. אל תת־ביישו לפנות אליהם הגיע הזמן שתקבלו. למרות שאנשים רגילים שאתם מוכנים לתת בכל עת שזה נדרש. ב־9 או ב־10 בחודש צפויה פגישה עם מכר או ידיד שיציעו רעיונות חדשים. כדאי לחשוב על כך. יתכן מאד שהצעותיהם באות בדיוק בזמן.

* * *

אתם מרגישים את עצמכם מתוחים מאוד. בכל תחום שבו אתם עוסקים נתקלים באיזו בעיה שקשה למ־צוא לה פתרון. המתי־חות בתחום הבית והמישפחה לא מועילה. אך לאנשים שעימם אתם קשורים יש דרי־שות לא מעטות. מצפים מכם שתימצאו בכל מקום ותיקחו על עצמ־כם את כל הקשיים המציקים לכולם. אולם עליכם להבהיר לבני המישפחה שגם לכם לא קל. בשטח העבודה מתרכזות בעיות.

* * *

נסיעות לחו"ל עומדות כעת על הפרק, תוכלו לתכנן חופשה או נסיעה עם בן־הזוג. עדיף לבצע נסיעות מחודש יולי ואילך. אולם את התוכניות כדאי להכין כעת. ה־7 וה־8 בחודש יהיו מאוד מעייפים, ויתכן שתצטרכו לגשת לרופא. המצב הברי־אותי אינו טוב במיוחד, אך אתם מנסים להתע־לם מהמצב האמיתי. בתחום הכספי צפויה לכם הפתעה, בתאריך ה־12 וה־13 בחודש. כדאי להעז ולנהוג בדרך שונה מהמקובל.

מצב־הרוח אינו מהטובים ביותר בתקופה זו. גם המצב הבריאותי אינו טוב, אתם מרגישים עייפים, תשו־שים וחלשים. נסו לארגן סדר־יום שקט יותר ואל תקחו על עצמכם יותר מדי. לא תוכלו לעמוד במא־מצים בתקופה זו. מה שמציק במיוחד קשור לתחום הכספי, ברגע זה קשה למצוא דרך שת־שפר את המצב הכלכלי, חשוב לא לתכנן הוצאות גדולות. ה־10 וה־11 בחודש יהיו מאוד מעייפים וקשים.

* * *

אתם נתונים להתלבטויות קשות בימים אלה. המצב עם בן־הזוג אינו מעודד. המתח כל־כך גבוה, שאתם מו־כנים לסיים את הקשר. רק לא לסבול ממצבי־הרוח והדרישות של בן־הזוג. רצוי לא להת־ליט על סיומים, פרידות וצעדים דרסטיים במי־שור הריגשי. השיפוט אינו טוב במיוחד וגם האינטואיציה מטעה אתכם כעת. אותו אדם שכרגע קשה לכם לשאת את חברתו, יתגלה כמישענת חשובה בתקופה יותר מאוחרת.

* * *

המצב הכספי עומד להשתפר. תוכלו לפעול לקידום המצב. בעיקר ב־7, ב־8 או ב־12 וה־13 בחודש. שימו לב להצעות שמציעים לכם במקום העבודה. נכון שברגע זה אתם עובדים יותר מהרגיל והעומס חרב מעייף ומתיש. אך דווקא כעת תוכלו למ־צוא עבודות נוספות שיקדמו אתכם בעיקר בשטח הכלכלי. אל תח־מיצו את ההזדמנות. תמימותכם עלולה לעלות לכם ביוקר בתקופה זו. חשוב מאוד לגלות עירנות.

* * *

ידידים שעימם הסתבכתם מוכנים כעת לחדש את היחסים. אולם הגאווה לא תיתן להם לעשות את הצעד הראשון. מה־9 בחודש תוכלו לקחת יוזמה ו־להציע חידוש הקשרים. בשטח הכספי נראה שיש אפשרות לשפר את המצב. ב־12 וב־13 ב־חודש תוכלו לחשוב על דרך שונה לחלוטין, הקשיבו למה שבני מזל מאזניים מציעים, למ־רות שהם עצמם במצב קשה. בשטח העבודה אתם נתונים ללחצים עצומים.

* * *

ב־7 וב־8 בחודש אתם צפויים לחיפגע מאנשים שעימם אתם קשורים בקישרי־עבודה. נסו לא להעיר דבר ולא להגיב על האשמות. לא תוכלו להגן על עצמכם בצורה מניחה את הדעת. המתינו יומיים, ואז תמ־צאו דרך טובה יותר. בשטח הבריאות יחיו יומיים שבהם תצטרכו לנוח ולשים לב לתר־פעות שאינן רגילות. ה־10 וה־11 בחודש מתאימים לפגישות רומנטיות ולשיחות הבהרה. אל תדחו דבר.

ענייני הכסף עשויים להשתפר בתקופה זו. אנשים יגלו יותר אדיבות וסבלנות כלפיכם. אל תחשדו בהם. אין להם כל כוונות נסתרות, הם פשוט נחנים מחב־רתכם. אלה מביניכם שנוטים להשמין יצטר־כו להקפיד השבוע על תזונה מאוזנת, הנטיה היא להפריז בהנאות האכילה. בשטח הרו־מנטי תוכלו להנות מפר־פלאריות. אתם נראים יותר מושכים וזה הזמן לחדש את המלתחה ולהתאים את הופעתכם לתקופה החדשה.

* * *

נסיעה לחו"ל תתבטל או תידחה. אם תיסעו, תתקלו בקשיים ובעיכובים. אל תסמכו על אחרים בעבודה, אתם עלולים לגלות שהם לא עשו את מה שהבטיחו. בשטח הכספי אתם נוטים להוציא יותר מדי, ולא תמיד על דברים חשובים. אתם עלולים לאבד כסף בגלל רשלנות. בשטח הרומנטי אתם נוטים לשקוע בחלומות ולא לראות את המציאות כפי שהיא. אתם עלולים לאבד הזדמנויות טובות בגלל חוסר־ריכוז. אל תסמכו על אחרים, אתם עלולים לגלות שהם לא עשו את מה שהבטיחו.

* * *

אתם מרגישים שהמצב הכלכלי משתפר, אך אל תסמכו על כך שהשיפור יימשך זמן רב. אל תקחו סיכונים מיותרים. אל תשקיעו כסף בעסקים שאינכם מכירים היטב. אל תלוו כסף מאחרים. אל תסמכו על הבטחות של אחרים. אל תתנו הבטחות שאינכם בטוחים שתוכלו לקיים. אל תחתמו על שטרות. אל תסמכו על אחרים. אל תסמכו על אחרים. אל תסמכו על אחרים.

מה הסיפור שלך?

לא משנה.
ב"ספרי"
תמצא את מבחר
ספרי הקריאה, הלימוד וספרי הילדים בעברית
הגדול ביותר בארץ.
אז מה הסיפור שלך?

"ספרי"

רמת־גן־רדר 3 בוטינסקי 31/ירושלים־רח שלמון 4 (פינת שמאי)/תל־אביב־רח (מלכת־בניסין 30. רח ז'יונגוף 72. שכונת התקוה. דרך ההגנה 67. רח' אבן־גבירול 152/באר־שבע־רח' ההסתדרות 78.
רח הרצל 42/נתניה־רח' הרצל 34/חיפה־רח החלוץ 16/בת־ים־רח ז'פור 120/ עפולה־רח' ארלוזורוב 11/ראשון־לציון־רח' הרצל 52/רחובות־רח' הרצל 164/חולון־רח' סוקולוב 79.

בולגריה: נשק קומוניסטי לדרום־אפריקה

חתנו של נשיא בולגריה, נשיא הוועד האולימפי של מדינה זאת, אירגן מישלוח כמויות אדירות של נשק סובייטי לדרום־אפריקה, וגרף הון־תועפות. השירות החשאי הבולגרי, המכונה קינטקס, היה מעורב באורח ישיר בכל הפרשה. היו גם שותפים אחרים, שהופכים את כל הסיפור לדראמה בינלאומית, שכאילו נרקחה במוחו הפורה, אך החולני, של סופר־מתח ממדרגה שלישית.

מתווך אוסטרי, פילגש יפהפיה בווינה, ממוצא בולגרי, מתווך גרמני, שהבריח בעבר נשק עבור המחתרת האירית, דיפלומט ניגרי מושחת, עיתונאים דניים ובריטיים, שחשפו את הפרשה.

כל החומר העסיסי הזה, מתועד בולו ומפורט בצורה שאינה משאירה מקום לשמץ של ספק, הופיע השבוע בשבועון הבריטי הסופר־רציני אובזרוור. בעיקבות כתבות־תעודה בטלוויזיה הדנית. אין כל ספק בנכונות הסיפור.

אישים בכירים ביותר בצמרת המיפלגה הקומוניסטית הבולגרית איפשרו, במכוון וביודעין, מישלוח של יותר מ־100 אלף כלי־נשק שונים לדרום־אפריקה. המטרה: חימוש המחתרות הימניות, הפרו דרום־אפריקאיות והאנטי־מארכסיסטיות במואמ־ביק ובאנגולה: נשק ממקור קומוניסטי, המיועד לביצוע

סוחרי־נשק סלווקוב ומולאק
100 אלף כלי נשק, כולם מתוצרת סובייטית

מעשי־רצח וחבלה נגד מישטרים המבוססים על הסוציאליזם המארכסיסטי, בשתי מדינות אלה, שהשתחררו לא מכבר מעול פורטוגל, ושעמדו בקו־החזית הראשון נגד מישטר האפרטהייד: נשק המיועד לסוכנים ובוגדים, הפועלים נגד בני עמם בשליחות הסי־איי־אי ודרום־אפריקה — היתכן!

העסק מתנהל מטירה. אין שום טעם להתעמק בנושא האידיאולוגי. פשוט, אין כאן שום „ייתכן". סתם עובדה, שאין ממנה מנוס. מי שהאמין שמישטרים קומוניסטים, ובעיקר מישטר סטאליניסטי כמו זה הבולגרי, מחוסנים לפחות ממעשים כגון סיוע לגזענים בפרטוריה, חוטא בתמימות יתרה. בולגריה זקוקה למטבע זר, וכמה ממנהיגיה חוטאים בתאוות־בצע.

גיבור הסיפור אינו אלא איבן סלווקוב, גבר יפר־תואר בסוף שנות ה־40 שלו. סלווקוב הוא עסקן בכיר במיפלגה הקומוניסטית הבולגרית וגם אלמן עליז למדי. אשתו, לודמילה, היתה בתו של נשיא בולגריה, טודור ז'יווקוב. היא נספתה בתאונת־דרכים לפני שנים אחדות. סלווקוב חייב את עלייתו המטאורית לנישואיו לבת־הנשיא. הפלייבוי הידוע, לא רק בסופיה, אלא גם בבירות אירופה המערבית, כיהן כמנכ"ל הטלוויזיה הבולגרית, ובימים אלה הוא משוטט לו בעולם, בתפקיד הנוח והתפור לפי מידותיו, של נשיא הוועד האולימפי.

במסעותיו פגש את בת ארצו יפת־התואר, ורה קלאמר (35), שברחה עם אמה לווינה לפני שנים רבות, והיא עתה אזרחית אוסטרית.

האם, מאריה, עודדה בהתלהבות את הקשר של בתה עם סלווקוב. היא עבדה כמתרגמת בשירותו של סוחר אוסטרי זקן, וילהלם וייס, שתיווך בעסקות רבות ומסובכות בין חברות מערביות וארצות הגוש הקומוניסטי. קשריה של ורה עם חתנו של נשיא בולגריה פתחו לפני וייס את שערי המדינה הנוקשה ביותר מעבר למסך הברזל. וייס גייס את סוחר־הנשק המערב־גרמני פטר מולאק, וביחד אירגנו את עיסקת הנשק הבולגרית־דרום־אפריקאית. מולאק הוא דמות מוכרת היטב לאינטרפול, אחרי שנתפס בהברחת 10 טון חומרי־נפץ לצבא האירי הלאומי, לצורך פיגועים נגד הבריטים ונגד הפרוטסטנטים באלסטר.

מולאק העדיף להסתלק מאירופה, והוא מנהל את עסקיו מטירה שמורה היטב בפלורידה, ארצות־הברית. מולאק קשור מזה שנים רבות עם דרום־אפריקה, ותיווך בעיסקות־נשק עם מדינה זאת תוך הפרת האמברגו, שהוטל על־ידי האו"ם בשנת 1977. בולגריה היתה פעילה במיוחד בהעברת החלטה זאת במוסדות האירגון הבינלאומי. כך נוצר שידוך, שהשתלם היטב לכל הצדדים. מולאק הכיר את שליטי פרטוריה, ואילו וייס, באמצעות סלווקוב, את ראשי המישטר בבולגריה. הדרום־אפריקאים העדיפו לספק למחתרות הקשורות בהם נשק סובייטי, בעיקר נשק קל לפיגועי־מחתרת.

100 אלף כלי־הנשק, שקנו מהבולגרים, כללו רימוני־יד, קטיושות, מוקשים, מיקלעים ורובים אוטומאטיים, כולם מתוצרת סובייטית. הבולגרים הזהירו את שני המתווכים, שהעיסקה חייבת להיות חשאית לאורך כל הדרך. מעורבות המודיעין הבולגרי שימשה כאזהרה כפולה ומכופלת. כל הדלפה תגרור מעשי־אלימות קשים, ובכללם רצח.

„המוסד" משמש כביטוי. פגישה חשאית בפאריס הביאה להקמת חברת־תיווך פיקטיבית בלונדון, וחברה מקבילה, דרום־אפריקאית, בוואדוז, בירת ליכטנשטיין. רובר בעיסקה של חמישה מיליון דולר, מלבד מיליון דולר עבור שני המתווכים, ושני מיליון דולר עבור סלווקוב. הבולגרים שכרו אוניה דנית, שרה פולסן, להובלת הנשק לדרום־אפריקה.

עתה נשארה לכל השותפים במשימה המסובכת הזאת בעיה קטנה אחת לפיתרון. הבולגרים רצו שמולאק ושותפו וייס יספקו להם רוכש לגיטימי לנשק, כדי שיוכלו להתחמק מהאשמה, שהם מוכרים אותו למישטר הגזעני. גם נושא זה טופל על־ידי מולאק ביעילותו הרגילה. הוא שיחד, בסכום ניכר, את הנספח הצבאי בשגרירות ניגריה בלונדון, מייג'ור אר אוקודומה. הקצין הניגרי, שארצו מנהלת מזה שנים מסע־הסברה נרחב נגד האפרטהייד, איפשר בחתימתו את העיסקה. הוא אישר מיסמכים ניגריים מזוייפים, שהעידו שהנשק הבולגרי היה מיועד לניגריה!

מולאק היה יסודי עד הסוף. זייפן מיקצועי אירגן עבורו אישורו של מישרד־החוץ הבריטי, שהעיד שחתימתו של הקצין הניגרי היא אותנטית. מצוייד במיסמכים אלה נסע מולאק לסופיה, בירת בולגריה, ושם חתם על חוזה יצוא־נשק עם חברת היצוא־יבוא אינאר, ברחוב אנטון אינבוב 66. מומחים מערביים אישרו, לבקשת אובזרוור, שאינאר היא שם כיסוי ל„מוסד" הבולגרי, קינטקס. המיסמכים שהתגלו בפרשה מכילים פירוט מדוייק של כל כלי־הנשק שנשלחו לדרום־אפריקה.

הפושע מצפצין על שותפיו. שתי תקלות הביאו לחשיפת הפרשה, חרף האגואיזם הפשוטה שעמדה בבסיס התיכנון והביצוע של עיסקת־הנשק. מישמר־החופים התורכי, במיצרי הבוספורוס, חשד שהאונייה הדנית שרה פולסן, מבריחה נשק עבור אנשי הגרילה השמאליים במרינה ואת. הם עצרו את האוניה וערכו בה חיפוש. הקברניט הדני „ניגרי" לא הגיע מעולם ליעדו המוצהר. שרה פולסן הפליגה מבולגריה ישירות לדרבאן, דרומאפריקה. המיטען פורק על־ידי צבא דרום־אפריקה, והועבר ליעדו הסופי, למחתרות הימניות במואמביק ובאנגולה. אין כל ספק, ועובדה זאת מתועדת היטב, שסלווקוב ואנשיו ידעו היטב, למי מיועדת הסחורה שלהם.

התקלה השניה שייכת יותר לשגיונות הטבע האנושי, ולרדיפת־הבצע המופרזת של השותף הגרמני בעיסקה, פטר מולאק. נוכל בינלאומי זה הסתגר לו בפלורידה, והוא מסרב להעביר לווייס ולחתנו של נשיא בולגריה את חלקם בדמי־התיווך. הסוחר האוסטרי הנועם, וילהלם וייס, כינס את עיתונאי־החוץ במלון הילטון בווינה, סיפר להם על הפרשה בפרטי־פרטים, והודיע, שהוא ישיג את כספו ממולאק, בכל מחיר שבעולם. פילגשו של סלווקוב, ורה קלאמר, הופיעה גם היא בהילטון, אבל גילתה סימני־חרדה ברורים. כמה זרים שהסתובבו בלובי, זוהו כשליחי הקינטקס. וייס הקשיש אינו מגלה כל סימני פחד, אבל ורה הודתה בגלוי, שהיא חוששת לחייה.

לא ידוע על כל צעדים שננקטו בבולגריה נגד סלווקוב ואנשי קינטקס, שאירגנו את מישלוח הנשק למדינת האפרטהייד. ביניתיים ממשיך סלווקוב לכהן כנציג הוועד האולימפי הבולגרי, ובשעת מסיבת־העיתונאים של וייס, שהה בווינה. גם הוא „מחפש" את מולאק, הספון בביטחה בפלורידה שטופת־השמש, ומצפצף על שאר שותפיו לפשע.

לפרשה מרתקת ומוזרה זאת יהיו השלכות רבות על מעמדה של ברית־המועצות באפריקה. כל הפרשנים מצפים עתה לתגובת הסובייטים, ולצעדים שינקטו כלפי בולגריה, שהיא לכל הדעות השותפה הצייתנית והכנועה ביותר של ברית־המועצות.

ארצות־הברית:
הנמר הנוראי

זה היה בדיוק חומר לאחד מספריה של אגאתה כריסטי, סופרת־המותחנים, שגרה שנים רבות באותו איזור. לפתע רחש כל האיזור, סביב הנמל העתיק של דארטמות בדרום־מיזרח אנגליה, שמועות. לפני 40 שנה בדיוק, נקברו במקום מאות חיילים אמריקאים, בקברי־אחים אחד גדול ואיש לא דיבר, או כתב, או פירסם על זה, מעולם, מאומה.

השבוע יצא המרצע מן השק: השמועות לא היו שמועות־שווא, כפי שיכולה עתה להעיד לא רק דורותי סיקינגס, עכשיו בת 63, בתו של האופה המקומי שסיפק סופגניות לחיילים האמריקאים, שחנו באיזור באביב 1944, ושהושבעה על־ידי אביה לשמירת סוד ניצחית. היה זה עיתונאי אמריקאי שחשף את הפרשה, שלמעשה לא הוסתרה בדיוק, אך איש לא שם לב אליה, כאשר פורסמה בכמה שורות, שש שנים אחרי תום מילחמת־העולם השניה על־ידי צבא ארצות־הברית.

ציד חופים. ב־28 באפריל 1944 היו כמה אלפי חיילים אמריקאים בעיצומם של תירגולים לקראת הפלישה לנורמנדיה, שעמדה להתקיים כעבור שישה שבועות. בשעות הבוקר המוקדמות תרגלו כ־3000 חיילים פריקת הספקה לחופים שעליהם כביכול, נתחו חבריהם זה עתה.

ואז, במיקרה רע, הופיעו כמה ספינות־התקפה חופניות גרמניות, שיצאו לצוד ציד, ונתקלו באוניות־התירגול הבלתי־חמושות. תוך דקות הטביעו שתיים מהן. כפי שהודו שילטונות הצבא האמריקאיים זמן רב לאחר מכן, נהרגו בתקיפה 749 חיילים ומלחים אמריקאיים. כאשר נחתו ב־6 ביוני אותן יחידות בחוף המבוצר של נורמנדיה, במיגזר שנועד להן, חוף יוטה, הסתכמו אבדותיהם ב־100 איש בסך־הכל.

עולם קטן

שלוש מילים. רמז כלשהו על האסון היה משחק לידי הגרמנים, שהיו תוהים על ריכוז הכוחות באיזור והיו עלולים לסכל את תוכנית הפלישה לאירופה. לכן קברו האמריקאים את החללים — כמה מאות מהם בלבד, כי רבים טבעו במצולות — בקברי־אחים גדול, מוסתר היטב, תחת שיטחי מירעה־הצאן של איכר מקומי.

היה זה נולן תורפ, בנו של אותו איכר, שהיה בשנת 1944 בן 10 בלבד, שהיה הנרעש ביותר מגילוי קברי־האחים בארמתו. הוא לא האמין למראה עיניו, כדיוק כפי שלא האמין מעולם למישמע אוזניו, עת רחשו השמועות באיזור. וכאשר נודע לו כי האסון קרה במיסגרת התיגרול, ששם־הצופן שלו היה מיבצע נמר, הוא הסתפק, כדרכם של איכרים ממעיטי־מלים, בשלוש מילים בלבד: „נמר נוראי באמת!"

יפאן: קיווי לכל

במשך עשרות שנים היתה ארצות־הברית ספק־החיטה של המזרח הרחוק. זה היה. עכשיו חדרו אוסטרליה וקנדה לשוק הגדול הזה. בדיוק כמו שמגדלי פולי־הסויה הברזיליים נגסו, בשנים האחרונות, משוק יצוא הסויה של האמריקאים.

לא שהאמריקאים שוקטים על שמריהם. לאחרונה, למשל, הפכה חסה קליפורנית לאחד. המיצרכים המובקשים בהונג־קונג ואפילו מפרסמים אותה על דפנות ספינות־המעבורת הסיניות.

עוף, דג וקיווי. מה שמוכיח שיש תיאבון לכל אחד גם לניו־זילנדים. כאשר אלה הצליחו, לפני כ־20 שנה, להחדיר את פרי הקיווי הפרוותי־חום שלהם לשוקי העולם, נכנסו, עד מהרה, גם האיטלקים והצרפתים לזירה, עם קיווי משלהם.

הניו־זילנדים ידעו מה לעשות. הם, פשוט, חיפשו שוקים חדשים. השבוע, יצאו במסע־פירסום נרחב ביפאן דווקא, לארוחות קיווי: מנה ראשונה — עוף מטונן, מנה שנייה — דג עם צ'יפס ומנה שלישית — קיווי, כמובן.

בריטניה: בקטריות בגינזך המרינה

חוקרים ישראלים, שרצו להיעזר בסיפריה העשירה, ובאוצרות המיסמכים של גינזך־המרינה הבריטי (פאבליק רקורד אופיס) בלונדון, הופתעו לשמוע שהגינזך סגור מזה חודשים רבים. איש מפקידי הגינזך אינו יודע מתי ייפתח מחדש. כל השאלות בנושא נענו בצורה ריי־מתחמקת — תיקונים, שיפוצים, תקלות במערכת האיוורור. התהייתסות הזאת היתה די מפתיעה. הרי רק לפני כשנתיים עבר הגינזך ממישכנו הישן במרכז־העיר לבניין ענק ומפואר לייד גני קיו היפהפיים. רמת השירות שניתנת שם לחוקרים וכתה כשבחים רבים, בכל רחבי העולם.

תקלה במעט טיבעית. ובכן, מסתבר שיש דברים בגו. התקלה במערכת האיוורור נתגלתה כאסון בבד של ממש. מסתבר שהיא פולטת לתוך חדרי הגינזך בקטריות מסוכנות ביותר. מומחים מנסים, מאז תחילת החורף, לטהר את חדרי הגינזך — עד כה ללא הצלחה. ריבה העובדים פשוט מחכים בבתיהם עד שהסכנה תחלוף.

אין צורך לומר, שהפרשה מעוררת עתה ביקורת ציבורית קשה. הבניין החדש עלה עשרות מיליוני לירות־שטרלינג, ופליטת הבקטריות מזוהה מיפגע סביבתי מסוכן ביותר. מי שמכיר את רמת היעילות ואת טיב העבודה בבריטניה, יבין שדווקא שם, תקלה כואת היא במעט טבעית. אבל הביזיון והנזק הכבד שגרם, עומדים עתה במרכז הסיקור של המקומונים של לונדון, הנוטים לסנסציונאליזם.

קולנוע

סרטים

ההיסטוריה על רחבת־הריקודים

האיטלקים נוהגים לומר: „טרדוטורה — טראדיטורה". בעברית: מתרגם — פירושו בוגד. אין ספק, שיש מידה גדולה של צדק ברברים אלה, גם כשמתרגמים עם הכוונות הטובות ביותר בעולם. ולפי כל חוקי הדיקדוק והתחביר. הנה לדוגמה סירטו החדש של הבימאי האיטלקי, אטורה סקולה. במקור הוא נקרא לה באל ומאחר שהסרט נעשה בצרפת, סביר להניח שצריך לפתוח את המילון באות בי ואז מגלים עד מהרה שפירוש המילה „באל", הוא „נשף". מכאן, שלסרט יש לקרוא בעברית הנשף.

אבל מה לעשות, שלהצגה שעליה מבוסס הסרט ולסרט עצמו, היו כוונות אחרות. הם התייחסו לאולם־ריקודים שבו באים הבריות לרקוד, מעין דיסקוטק של ימים עברו. ואכן, במרכז ההצגה ובמרכז הסרט עומד אולם כזה, קצת מיושן, קצת דהוי, קצת אנאכרוניסטי, ובתוך האולם הזה מתרחשת כל העלילה, אם אפשר לקרוא למה שקורה בסרט הזה „עלילה".

זאת הסיבה האמיתית לבחירת שם הסרט. במקור. הצרה היא, שהשפה העברית אינה מציעה שום מילה מקבילה, המתקבלת על הדעת, כדי

1936 — אולם־הריקודים בגילגולו הראשון בסירטו של אטורה סקולה הנשף
סרט שאין בו אף מילה של דיאלוג

להסרטה אחרי כמה חודשים, החל את העבודה מחדש, השלים את המלאכה, והתוצאה זכתה בפרס בפסטיבל ברלין, ואחר־כך בסיזר (האוסקר הצרפתי) כסרט השנה בצרפת. הסרט גם היה מועמד לפרס האוסקר כסרט הזר הטוב ביותר של השנה.

לפרשה זו קשור קוריוז מעניין: בתחרות האוסקר ייצג הסרט דווקא את אלז'יר, שהיא משקיעה קטנה במיסגרת ההפקה. מובן שכל קשר בין אלז'יר ובין תוכנו של הסרט, צורתו או התרבות שהוא מייצג, דמיוני בהחלט, אבל זה לא הפריע אף פעם למי שרצה, בכל מחיר, להגיע לתחרות היוקרתית.

בכל מיקרה, מטעם אלז'יר או מדינה אחרת, ההישג הוא הישג, ואין ספק, שלגבי סרט אשר כמעט שלא נעשה, זה בכלל לא מבוטל.

מזדקנים עם הזמן. הנשף הוא בהחלט סרט יוצא־דופן, חריג בתוך ההפקה הקולנועית העולמית וראוי לתשומת־לב רבה בתור שכזה. זה סרט שאין בו אף מילה אחת של דיאלוג, כל כולו מתרחש במקום אחד, אולם־ריקודים המשנה את פניו מפרק לפרק של הסרט.

הפתיחה מתרחשת בימינו אלה. אחר־כך, מתוך מה שקורה מול המצלמה, אפשר להבין שחוזרים אחורנית לשנת 1936 ואחר־כך, בהדרגה, עוברים ל־1940, 1942, 1944, 1945, 1956, 1968, ולבסוף

1940 — אולם־הריקודים הופך מקום מיקלט
הדמויות מזדקנות עם הזמן

1945 — האמריקאים נכנסים לצרפת
כיבוש שונה ומחודש

לו הסרט שכמעט לא היה. סקולה, מגדולי הבימאים של איטליה, שיצירתו מוכרת מעט מדי בישראל (כאן ראו את יום מיוחד. מישפחת המלוכלכים וקינאה נוסח איטליה) בא לפאריס לפני שנה, כדי להפוך לסרט הצגה מצליחה מאוד ויוצאת־דופן מאוד, שנשאה חן בעיניו. כמה ימים אחרי שהחלו הצילומים, לקה בהתקף־לב. ההפקה כולה שותקה, הביטוח פיצה את המפיקים, הכל הלכו הביתה והיו משוכנעים שהסרט לא ייעשה. אולם סקולה החלים, חזר

1956 — מילחמת אלזיר
נחמה במשבר

שוב ל־1983.

הסרט עוקב אחר 23 דמויות שונות, המוצגות בגלגולים שונים, לעתים בתחפושות שונות, אבל תמיד מזדקנות עם הזמן ואחרי היחסים בין 13 הגברים, ובין 10 הנשים. כל אחד מהם בא לאולם לבדו, כדי למצוא בן־זוג — אולי את האהבה הגדולה, אולי בילוי לערב ואולי נחמה במשבר.

צורת הלבוש, דרך ההתנהגות, איפיון הטיפוסים, סיגנון הריקודים, אלה הן האינדיקציות היחידות לתקופה שבה מתרחשת כל סצינה בסרט. כך, ללא עזרת המילה המדוברת, חולפת על המסך ההיסטוריה הצרפתית של 50 השנים האחרונות: החזית העממית והאווירה הפופוליסטית של סוף שנות ה־30 עם אליליה, בני העם הפשוט (יש כאן העתק מופלא של ז'אן גאבן, בדמות צעיר בשם מישל ואן ספייברוק, המזכיר את כל האגדות שנקשרו לתפקידי הכוכב הצרפתי; פרוץ מילחמת־העולם השניה והכיבוש הנאצי — העוינות לכובש, הפליטים המחפשים מסתור, ומשתפי־הפעולה הנקלים; חדוות השיחרור, שבו יש לרגע תחושת של אחווה כלכלית, הבאה לידי ביטוי חד מאוד, כאשר נכה אשר איבד את רגלו במלחמה, יוצא במחול

1945 — סארודיה על אחריתו של משתף־פעולה
חיים בודדים בשולי ההיסטוריה

לתאר דבר דומה. ולכן, יצטרך הקהל הישראלי להסתפק בתרגום הפשוט יותר, והסרט אומנם ייקרא בארץ הנשף.

התקף לב. בעצם, אפשר היה אפילו לקרוא

החיים הם כמו רומן

ככל שעובר הזמן, מתברר יותר, ברחך שאין עליה עוררין, שהגל־החדש הצרפתי, בין שאר תכונותיו, היה גל של עובדי־אלילים. הם מצאו לעצמם מדי פעם בפעם אליל לסגוד לו, הקימו

נאטאלי באי ומאדלן רובינסון
האשה והאם

לו מיקדש וערכו לכבודו פולחני־הערצה. זה, כשלעצמו, אינו פסול, בעיקר משום שכמה מן האלילים הללו היו זקוקים מאוד שיגלו אותם ויגאלו אותם מן השיכחה הבלתי־צודקת שנפלה בחלקם.

כך למשל, כל הסרטים האפלים, אותם סירטי־פשע סוג ב', שהוליווד התייחסה אליהם בזלזול, והמבקרים הצרפתים מצאו בהם את התכונות המופלאות שהכל כבר מכירים היום. וכך גם סידרה ארוכה של סופרים, אשר על סיפוריהם התבססו סרטים אלה, סופרים

סופר אייריש
בדידות מחרידה

משום שהעיקר בהם אינו פעולת בילוש כלשהי, אלא אווירה עכורה וקודרת, חרדה בלתי־פוסקת שבה נמצאת הדמות הראשית, הניסיון הנואש לברוח מן הגורל שתמיד משיג את קורובנותיו בסופו של דבר, הרצון להיאחז באשליות שמתנפצות. העולם שהוא מתאר הוא על גבול הטירוף, משום שדמויותיו מגיעות למצבים קיצוניים. זוכרים את הבעל שרוצח את אשתו הטרדנית וחותך אותה לחתיכות קטנות בחלון האחורי או את הכלה שיוצאת לנקום בכל הגברים שגרמו למות בעלה בהכלה לבשה שחורים? דוגמה אחרת, מופיעה בסרט החדש צל אשה, שבמרכזו אשה שבעלה נוטש אותה בחוסר כל והיא מוצאת מיקלט בחיק מישפחה עשירה, המאמינה בשגגה שהיא כלת הבן שנהרג בתאונה, עד אשר העבר צץ ומפר את השלווה המדומה.

מעניין, שחייו של אייריש רומים מאור לאחד הרומנים שלו. אביו המהנדס ואמו הפסנתרנית התגרשו כשהיה ילד, והוא גדל יחד עם אביו, במכסיקו. בגיל ההתבגרות חזר לניו־יורק, לאמו ולסבתו, שפינקו אותו מאוד.

נאטאלי באי וריצ'ארד בולינגר
האשה והבעל הנוטש

לזכות באותו הכבוד בקרוב, ולו רק במבט לאחור. כך, למשל, אדם בשם קורנל ג'ורג' הופלי־וולריץ'. את כתביו, 17 רומנים ויותר מ־350 סיפורים קצרים, כתב תחת שמות עט שונים, כמו קורנל וולריץ', ג'ורג' הופלי, והמוכר מכולם, ויליאם אייריש.

אם תשאלו היום אפילו את המתעניינים בסיפורת הבלשית על איש זה, שנפטר לפני 15 שנים, וראי יהיו רק מעטים שזכרו אותו, אבל כל חובבי־הקולנוע יודעים מה זה החלון האחורי של היצ'קוק, או הכלה לבשה שחורים והנערה ממיסיסיפי של טריפו, אלה הם שלושה מן הסרטים המבוססים על רומנים של אייריש.

לאחרונה, אפשר להוסיף עוד סרט צרפתי אחד לרשימת העיבודים הקולנועיים לרומנים שלו, סרט בשם צל אשה, אשר יוצג בקרוב גם בישראל.

על גבול הטירוף. ספריו של אייריש אינם סיפורים בלשיים במלוא מובן המילה,

פראנסים הוסטר ונאטאלי באי
האשה והגיס **בצל אשה**

הוא התחיל לכתוב במיקרה, בשעת מחלה, כשהיה עדיין סטודנט באוניברסיטת קולומביה. סיפרו הראשון זכה בשבחים רבים. אחריו הוא כתב חמישה נוספים ויש הרואים בו אחד המאורות החדשים של הסיפרות האמריקאית, מעין חבר לדרך של סקוט פיצג'ראלד. ילדי הריץ זכה אפילו בפרס של עשרת אלפים דולר והוא הוזמן להוליווד, כדי לעזור בעיבודו לתסריט. הדרך להצלחה נראתה מובטחת.

בבהלה לאמא. בהוליווד התרחשה התפנית הגדולה. הוא נישא והתגרש אחרי שבועות אחדים בלבד, חזר בבהלה לאמו, שעימה היו לו יחסי אהבה־שינאה מוזרים למדי, והשניים יצאו לטיול ארוך באירופה, שנמשך יותר משנתיים.

עם שובו לאמריקה, נראה שחינו סר מעיני הביקורת, כל מה שכתב נתקל ביחס עויין, המצב הכלכלי הידרדר והוא כתב, כאחוז אמוק, סיפורים קצרים לירחונים זולים, המתמחים בסיפרות בלשית, שבינתיים הפכו לסוג מסויים של קלאסיקה אמריקאית.

כשהוא מסתגר בחדרי־מלון ומתנתק מן העולם החיצוני, התרכז בכתיבה ובהדרגה חזר למעמד של סופר, שאם לא נחשב בעיני אנשי הרוח, לפחות מצא לעצמו קהל רחב של קוראים. אך כל זה לא ריכך את אישיותו המיזאנתרופית, ומצבו הפך חמור עוד יותר אחרי מות אמו, ב־1957.

הוא חי 11 שנים אחריה, בבדידות מחרידה, אלכוהוליסט מיליונר, שאחת מרגליו נקטעה בשל גאנגרנה, וביום מותו היו ליד מיטתו פרקליט, רופא, בנקאי ונוטריון. ממש כמו סצינה מתוך הספרים שכתב.

מרק ברמן ומישל וין ספייבריוק בהנשף
השתקפויות של ז'אן גאבן וויקטור פראנסן

מפריד אותן ליחידים או לזוגות בתבונה שקטה, יש בו התנהגות טיבעית של אנשים המביעים הכל בתנועות־הגוף וכמראה־הפנים, מבלי לגלוש אף פעם להצגות או למימיקה (סקולה מכריז שהוא שונא פנטומימה), יש בו אוסף עשיר של רמזים, שאינם לעולם כפויים, אבל הם תמיד ברורים, הן לתקופה, הן למחוות של סקולה לסרטים ולאופנות העבר, בקיצור, זה אחד מאותם הסרטים שאפשר להישען אחורנית בכורסה, להנות ממראה העיניים ולצאת בהרגשה שאדם חושב ניצב מאחרי כל המיבצע הזה.

שנחשבו תמיד באמריקה לכתבלבים הרושמים את סיוטיהם הקורחים בלחץ, בחדרי־מלון אפלים ומעופשים, ומשום שהם נאלצים לכתוב יותר מדי לפרנסתם, אין להם זמן להקפיד על השפה, על הסיגנון או על התוכן. לא כך, טענו הצרפתים, אלה הם הנציגים האמיתיים של התרבות האמריקאית מן הרחוב, שהמם צומחים השורשים.

אנשים כמו דאשיאל האמט, ריימונד צ'אנדלר, או ג'יימס האדלי צ'ייס כבר זכו בהכרה, ונראה שלפחות עוד כמה עתידים

לרזות שד כמה הנשמה

עד לפני חצי שנה היתה חני רוטלוי בחורה שמנה, שלא טרחה במיוחד לטפח את עצמה. היא הסתובבה בשמלות רחבות, חסרות־צורה, והחיים עברו עליה בשיעמום אחד גדול. החלום שלה, ללבוש מיכנסי ג'ינס הדוקים וחולצה בתוך המיכ־

סיפרה חני רוטלוי:

הייתי ילדה שמנה. אנשים היו צוחקים עלי, כמו שצוחקים על כל שמן. זה פגע בי, אבל שיחקתי כאילו זה לא איכפת לי. ניסיתי להיות יותר טובה, בתיקווה שישכחו שאני שמנה. ההורים ושני אחיי לחצו שאעשה אוכלת בלי הכרה, פשוט טורפת, ללא הגבלה. הסתגרתי בבית, ולא רציתי לראות אף אחד.

פה ושם היו בחורים שהתחילו איתי. העובדה שהייתי שמנה לא הפריעה לי, אבל מצידם היתה בעיה. הם התביישו לצאת בחברתי. כן, שמעתי שיש גברים התעקשתי שכן. החלטתי שזהו זה, הפעם ארזה אחת ולתמיד. התחלתי לאכול רק ארוחה אחת ביום, ארוחת־בוקר, שכללה ביצה, פרוסת־לחם, עגבניה ומלפפון. במשך היום, כשהייתי מאוד רעבה, הרשיתי לעצמי פרי אחד בלבד. שתיתי 10 כוסות קפה ביום, עם סוכרזית כמובן, ועישנתי הרבה סיגריות.

300 גרם תות־שדה ליום

ב שבוע הראשון לא הרגשתי רעב. היתה לי הרגשה טובה, כי ראיתי שאני יורדת במישקל. בשבוע השני הרגשתי שאני לא מרוכזת בעבודה, מתעצבנת מכל דבר קטן, ורבה עם כולם על שטויות. למרות הכל המשכתי בריאטה, וכעבור שבועיים נרגעתי. אז באה תקופת העייפות. כל הזמן רציתי לישון. העייפות עברה אחרי שבועיים, והכל היה בסדר.

זכיתי בהתערבות, ויותר מזה. תוך חודשיים הורדתי 20 קילו. אז הרגשתי שאני כבר לא רוצה יותר לאכול. כמעט כל מה שאכלתי היקאתי. עכשיו הגוף שלי דוחה כל מזון. ביומיים האחרונים, למשל, הצלחתי לאכול רק 300 גרם תות־שדה ליום. אני אוכלת כמה תותים, ומרגישה מלאה. עכשיו קשה לי אפילו לאכול את כל ארוחת־הבוקר הריאטית שלי. תפוזים ואשכוליות גורמים לי צרבת, והרופא אמר שיש חשש לאולקוס.

בעבודה כולם מנסים להאכיל אותי. אני אוכלת קצת, וכעבור עשר דקות רצה להקיא. אני לא שמה אצבע בגרון, או משהו — זה בא לבד. איבדתי את יוצאת מהג'ינס. כל שבוע רצה לחייט להצר את המיכנסיים. ממיספר 44 ירדתי ל־36. לים אני הולכת בבגד־ים שלם־טנגה, עם קו ירכיים גבוה ומחשוף עמוק.

פעם בשבוע תוקף אותי רעב, ואני אוכלת חצי שניצל עם חצי תפוח־אדמה. הרופא אמר שאני טיפשה שעשיתי דיאטה כזאת, בלי פיקוח. הוא נתן לי כדורי ויטמינים וכדורים מעוררי־תיאבון, אבל לא לקחתי אותם.

השתניתי גם באופי. נעשיתי עדינה יותר. שמנים הם בדרך־כלל רעשניים, מנסים למשוך תשומת־לב. היום אני לא יישה צורך בזה, ומדברת בשקט.

30 גביעים של יוגורט, ליום

ל סביון, צבר צעיר בן 21, העובד כמנהל הפקות במישרד־אמרגנות גדול, סיפור דומה. הצעיר השחרחר, שגובהו 1.72 מטר, שקל לפני שמונה חודשים 120 קילוגרם. כיום, אחרי דיאטה חריפה של יוגורט בלבד, הוא שוקל 65, וזה עוד לא מספיק לו. הוא רוצה להיות ממש רזה. „להגיע למראה שיספק את רצוני ולהרגיש טוב עם המראה הזה," הוא אומר, „זאת אומרת, לשקול פחות מ־60 קילו." וזה רווקא הולך לו בלי להתאמץ הרבה, כי סביון, כמו חני, כמעט לא מסוגל לאכול שום דבר, פרט ליוגורטים שלו, וכאשר הוא אוכל, הוא מקיא.

סיפר סביון צבר:

הייתי ילד רזה. לא אהבתי לאכול, ואמי היתה רצה אחרי עם האוכל. בגיל 12 התחלתי להשמין. הערצתי את ציפי שביט, שהיתה או שמנה מאוד, ורציתי

שני צעירים שמנים החליטו לרזות. הם רזו, ורזו ולא יכלו להפסיק — ולדברי המומחים הם נתונים עכשיו במצב מסוכן

נסיים, נראה כבלתי־אפשרי, בלתי ניתן להשגה. מישקלה היה 73 קילוגרם, שהתחלקו על 1.60 מטר.

חני בת ה־25, העובדת כמזכירת מערכת, היא כיום סיפור אחר לגמרי: נאה, מטופחת, חטובת־גוף ושוקלת, קשה להאמין, רק 47 קילו. היא אומרת שהיא כבר לא רוצה לרזות יותר, אבל ממשיכה לאבד מישקל בקצב, מכיוון שקשה לה לאכול. כתוצאה מהדיאטה הדראסטית שכפתה על עצמה.

דיאטה. ניסיתי. הייתי מורידה חמישה קילו, ואחר־כך עולה שישה. זה לא הלך.

הייתי נערה שמנמונת. בתקופת הצבא שקלתי 65 קילו. שרתתי כפקידה בשארם. זו היתה תקופה משגעת, עם הרבה חברים ואווירה של כיף. היו לי מחזרים, כמו לכל החיילות. אחרי הצבא שמנתי עוד יותר. הייתי פקידה בבנק, ואכלתי גם בזמן העבודה. בבית מול הטלוויזיה, הייתי שאוהבים שמנות, אבל אני לא נתקלתי בהם. אגב, אותם בחורים, שאז לא הלך לי איתם, רצים אחרי היום. אבל יש לי לא מסתכלת עליהם בכלל. לא בתור נקמה, אלא בגלל שאני חושבת שזו לא בושה להיות שמנה, ואני לא רוצה שייצאו איתי בגלל החיצוניות שלי, אלא בגלל מה שאני.

הכל התחיל בהתערבות עם אחי הגדול. הוא אמר שלא אצליח לר־דת תוך חודשיים ל־60 קילו, ואני ההנאה מאוכל. בזמן האחרון אני סובלת, אחרי האוכל, מכאבי־בטן איומים ושילשולים. בשבוע שעבר פשוט התמוטטתי, אחרי ששכחתי לאכול במשך ארבעה ימים. היתה לי סחרחורת וראיתי שחור מול העיניים. ישנתי שלושה ימים רצופים.

חוץ מזה, אני מרגישה מצויין. אוהבת את הדמות הנשקפת במראה, ומקווה מאוד שלא אשמין שוב. לא נראה לי שזה עלול לקרות. אני לא להיות דומה לה. התחלתי לאכול כמויות אדירות של ממתקים, ונורא נהניתי מזה. התחלתי גם להופיע במיסגרת של מופע לילדים, בתור הכפיל של ציפי שביט, לבוש מיכנסיים קצרים, כמוה.

הזוילה לא פסקה גם כשגדלתי. בעיקר ממתקים. האוכל היה אצלי פולחן. שתיתי, רק מילקשייק ושוקו, לא מים, חס וחלילה. הייתי אוכל כל היום, כמעט ללא הפסק. בקיצור, חגיגת קלוריות. תמיד הייתי עייף, הרי סחבתי עלי מישקל של עוד בנאדם. לכל מקום, אפילו למרחק קצר מאוד, הייתי לוקח מונית. בקושי יכולתי ללכת, עם כל הכובד הזה.

ניסיתי אל כל הדיאטות שבעולם, ולא הצלחתי. נקבע לי תור בבית־חולים, לניתוח לעקיפת הקיבה, אבל ברגע האחרון ביטלתי את העניין. ראיתי את הצלקת הנוראה לאורך בטנו של חבר שלי, שעבר את הניתוח, והחלטתי שזה לא בשבילי. יום אחד צילמו אותי באיזה פיקניק, וכשראיתי את התמונות, הייתי בשוק מהגודל שלי. באותו רגע החלטתי לרזות.

התחלתי לשכנע את עצמי שאני שונא אוכל, שזה מגעיל אותי. זה לא היה קל, אבל לאט לאט הצלחתי, וצימצמתי את כמויות האוכל. התחלתי למלא את עצמי רק ביוגורט, כ־30 גביעים ביום, ונעשיתי אנטי־אוכל. פרט ליוגורט. פעם בשבוע אני מנסה לאכול מרק ירקות, בשר, סלט, אבל מקיא כעבור עשר דקות, וסובל מכאבי־בטן חזקים, שלא נדע.

לפני שלושה חודשים התמוטטתי, כתוצאה מחוסר ויטמינים. לא יכולתי לזוז והיתה לי סחרחורת. הרופא נתן לי כדורי ויטמינים, וביקש שאתחיל לאכול נורמלי. לא יכולתי. אני סובל בזמן האחרון מכאבי־ראש חזקים, חורים בשיניים, דלקות בחניכיים, בחילות וחולשה. אני גם מתוח ועצבני. הרופא אמר שאני סובל מתת־תזונה ונמצא בדרך לאישפוז בבית־חולים.

אני מנסה לאכול עגבניה ומלפפון ביום, ולשתות קצת מיץ־תפוזים.

לפני ואחרי מימין: חני רוטלוי כחיילת – פנים עגולות, סנטר כפול, לא מטופחת. משמאל: חני כיום – פחות 26 קילוגרם, בג'ינס צמודים, חגורה המדגישה את המותניים הצרים.

תיסרוקת אופנתית ואיפור. היא נהנית משפע של מחזרים והרבה מחמאות על הופעתה החיצונית. יש לה חבר קבוע. היודע כל מה שעובר עליה ומפציר בה להשמין קצת. חני מנסה להשמין אבל היא לא יכולה.

„כולי עשוי יוגורט

אומר סביון צבר, שהוריד 55 קילו. למעלה: **בתקופת היותו שמן** ומשמאל: **בחברת פנינה רוזנבלום.** למטה: **בחברת הזמרת אילנה אביטל.**

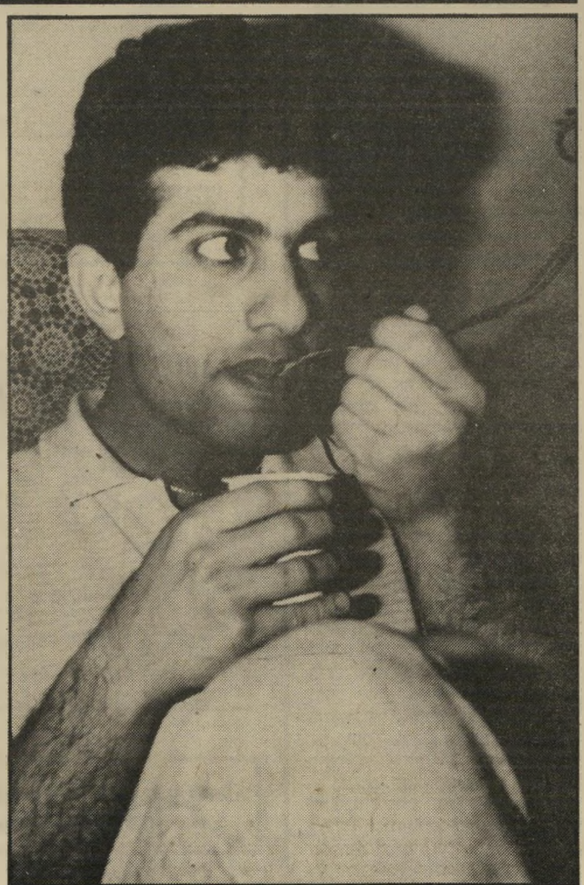
בתיקווה שארגיש יותר טוב. הפחד לעלות במישקל חזק מאוד. אני נחרד ונלחץ רק מהמחשבה על זה, ומרוב פחד מסוגל להרעיב את עצמי. בינתיים אני ממשיך לסחוב ולביתה ארגזי יוגורט. לפני אחד החגים לא השגתי יוגורט, וצמתי שלושה ימים.

אני מאוד אוהב לארח חברים ולבשל בשבילם. אני נהנה להמציא, תוך כדי בישול, מאכלים מיוחדים. כיום אני שונא את כל הממתקים והאוכל שגרמו לי להיות שמן. אני עדיין מרגיש שמן, ומחמאות מביכות ומעצבנות אותי. נמאס לי כבר להסביר מה קרה לי, מי שלא ראה אותי הרבה זמן, לא מזהה אותי.

כשהייתי שמן, הייתי הולך ברחוב ובוכה למה אני לא יכול ללבוש ג'ינס, כמו כולם. פעם רציתי לקנות שני זוגות ולחבר אותם, אבל זה היה בלתי אפשרי. עכשיו אני כל הזמן בג'ינס. מיספר 42, לעומת 58, לפני כן. הייתי צריך לזרוק את כל זוגות הנעליים שלי ולקנות חדשות, כי מיספר הנעליים שלי קטן אחרי הדיאטה בשני מיספרים.

נערות רזות, מרגישות שמנות

חני וסביון הגשימו חלום זהה, בדרכים רומות, וביצעו משימה שהיא כמעט בלתי־אפשרית, תוך כדי הפגנת כוח־רצון אדיר. שניהם מאושרים מדמותם החדשה, אבל סובלים מהפרעות רציניות בבריאותם. האם הם סובלים ממה שנקרא בעולם הרפואה אנורקסיה נרבוזה? האנורקסיה עשתה כותרות בעיתונות, הוזכרה לאחרונה לפני כשנה, בהקשר למות הזמרת קארן קארפנטר, מהצמר האמריקאי הידוע הקארפנטרס, בגלל שיבושים בפעילות הלב, כתוצאה מאנורקסיה נרבוזה.

פרופסור שמואל טיאנו, מנהל בית־החולים הפסיכיאטרי גהה ומומחה בפסיכיאטריה של הילד והמתבגר, מסביר את המושג ומפרט בנושא: „אנורקסיה נרבוזה" היא הרזיית־יתר על רקע נפשי. זו אינה מחלה בפני עצמה, אלא תיסמונת (סינדרום), היכולה להופיע ממחלה. זוהי תיסמונת ותיקה, הידועה בעולם מזה יותר ממאה שנה.

אנורקסיה מופיעה בדרך־כלל אצל נערות, בגיל 14—17, ויש לה שני סימפטומים עיקריים: ירידה קיצונית במישקל, כתוצאה מחוסר־אכילה, והפסקת המחזור החודשי. אצל נערים וגברים התגלתה התיסמונת לראשונה לפני כ־15 שנה. בארצות־הברית שכיחותה גבוהה: נערה אחת מתוך 250 בגילים אלה לוקה בה. יש להם שם איגוד של הורי נערות אנורקטיות וירחון, המופיע בקביעות. בישראל התיסמונת אינה נפוצה במיוחד, ואין עדיין מחקרים המדברים על שכיחותה. מימצא אחד ברור: בשכבות העוני היא אינה קיימת.

סימנים מאפיינים נוספים: פחד מהשמנה, הפרעה בתדמית הגוף

(המשך בעמוד 54)

(המשך מעמוד 53)

(נערות הנראות מאוד רזות עדיין מרגישות שמנות, ולכן דורשות מעצמן לרזות עוד יותר), ירידה במישקל ביותר מ־25 אחוז מן המישקל בתחילת הדיאטה, היפר־אקטיביות (פעילות־יתר), מתוך רצון לשרוף קלוריות, ופרט נוסף — הן מאוד אוהבות לבשל ולהאכיל אחרים.

זה מתחיל בדיאטה שיגרתית, לעיתים עם עוד כמה בנות בכיתה. כאשר מיבנה האישיות יציב פחות או יותר, הנערה נעצרת כאשר היא מגיעה למישקל מסויים. זו, הסובלת מהתיסמונת, ממשיכה עם הדיאטה, ומגיעה למעין התמכרות להורדת מישקל. זהו יצר שהיא אינה שולטת בו יותר. זו מתחילה הרעבה עצמית, אשר מלווה לעיתים בהתקפים של בולמוס אכילה וגרימת הקאות על־ידי הכנסת אצבע ללוע, או לקיחת כדורים משלשלים. ללא התערבות של רופא, זה עלול להגיע למוות. הסיפרות הרפואית מדווחת על 15־25 אחוז מיקרי מוות, כאשר לא ניתן טיפול.

קודם זללה, אחר חדלה

ב אישר לסיבות לאנורקסיה, יש הסברים שונים. זה עלול לקרות כתוצאה מהפרעות במערכת הריגשית כללי־פנימי ובין פסיכולוג או פסיכיא־טר. אם שילוב זה לא מצליח, במיקרים שהאישיות היא ברמת מופרעות גבוהה, יש צורך באישפוז במחלקה הפסיכיאטרית. בדרך־כלל יש במחל־קות אלה, באופן קבוע, בין שתיים לארבע מאושפזות, כאלה שהטיפול הראשוני בהן נכשל.

מה שחשוב — יוצאים מזה. נרפאים מן התיסמונת, אם כי כשליש מן המאושפזות מפתחות, אחרי הגיעון לגיל 20, מחלת־נפש כלשהי. אז מתברר שהאנורקסיה היתה המבשרת למחלה אחרת.

חשוב לאתר את התיסמונת כבר בתחילתה, ולטפל בה, כדי שלא תהיה הידרדרות. כאשר יש דחייה בטיפול, קשה יותר לטפל אחר־כך, כי הנערה כבר התרגלה לתרמיתה החדשה. אם היא לובשת במשך שנה מיכנסיים במידה 32, לך תכניס אותה אחר־כך למידה 40. זה קשה מאוד.

על המיקרה של חני רוטלוי אומר פרופסור טיאנו: „גראה שמיבנה גופה רחב, ולהילחם נגד הטבע זה סיפור. אולי יש כאן עניין של תורשה. אם היא רוצה להישאר במישקלה הנוכחי, היא צריכה להתייעץ עם מומחה, שירשום לה דיאטה, שבעזרתה לא תעלה במישקל. אבל די מהר יתברר לה שהיא לא כל־כך מוכנה להעצר ב־47 קילו, אלא בעצם מצפה להמשיך לרזות. ייתכן שאפשר לעזור לה על־ידי שיחות טיפוליות. היא שרויה במתח, ועם הורדתו, יש סיכוי שהיא תוכל לאכול. זוהי בחורה שלמדה לפתור את בעיותיה דרך אוכל. קודם היא זללה, ואחר־כך כשצצה בעיה מסוג אחר, חדלה לאכול."

על המיקרה של סביון צבר: „לא הייתי אומר בביטחה שמדובר כאן באנורקסיה. אולי בסוג מסוים של התיסמונת או בנברוזה אחרת לגמרי. ייתכן שיש כאן מיקרה של השמנת־יתר כתוצאה מבעיה. זה קורה לעיתים בגיל ההתבגרות. יתכן גם שהתמכרותו לדיאטה היא ביטוי של אותה בעייה, אבל בדרך אחרת."

מישחקים מסוכנים

ד דיאטנית התל־אביבית ד"ר ניבה שפירא סבורה כי הטיפול במיקרי אנורקסיה צריך להיות שילוב של טיפול נפשי עם טיפול תזונתי. יש צורך לדעתה, לטפל בתחום שבו באה הבעיה הנפשית לידי ביטוי, כלומר — בתזונה.

„הנערה (או הנער) האנורקטית תשתף פעולה עם דיאטנית ביתר קלות מאשר עם פסיכולוג או פסיכיאטר, מכיוון שהיא תאמין שהדיאטנית תעזור לה לשמור על הישגה," טוענת ד"ר שפירא. „אנורקטים חייבים לשקם את תפישתם לגבי מזון, אחרת הם עלולים להיות קורבנות נצחיים של מישחקי דיאטה.

„קרוב לוודאי שישנם מיקרים שבהם יש בעיות פיסיולוגיות, כמו רגישויות ו/או אלרגיות לסוגי מזון שונים, המקשות על תהליך ההרזיה, וזה דורש מהאדם הרוצה לרזות מאמץ עליון, יתכן שמאמץ עליון כזה חושף תקלה נפשית, אשר בנסיבות אחרות היתה נשארת חבויה, ואולי נפתרת מעצמה.

„קיים קשר הדוק בין מצב תזונתי ובין מצב נפשי ומחסור בויטמינים, מינרלים ואבות־מזון אחרים עלול לשבש את יכולת השיקול ההגיונית. מישחקי־תזונה הם מישחקים מסוכנים. דיאטה מונוטונית, שבה אוכלים רק פריט אחד כל הזמן, גורמת תוך זמן קצר לחוסר איזון בגוף.

„חני וסביון לא ניסו לטפל בסיבה לאכילת־היתר שלהם, והם אינם מודעים לעובדה שמצבם הנוכחי עלול להיות קשה ומסוכן. הם יכלו להוריד מיספר זהה של קילוגרמים על־ידי דיאטה נכונה, אם כי לא באותה מהירות. קצב איטי יותר של ירידה במישקל מאפשר שינוי קבוע, לכל החיים, במינהגי אכילה.

„ניסיונותיהם לגוון את מזונם, על דעת עצמם, נכשלים מפני שהם אינם יודעים לבחור את הפריטים הנכונים. ייעוץ דיאטתי נכון עשוי למתן את הירידה במישקל ולשפר את בריאותם ושיקול דעתם. במילים אחרות: כדי להחזיר לגופם את היכולת לקלוט מזון, יש לשקמם מבחינה תזונתית."

חני וסביון, שני השמנים־לשעבר והרזים־בהווה, אינם חושבים בכלל שהם זקוקים לטיפול רפואי, ומתייחסים לנושא בכמה מישפטים קצרים.

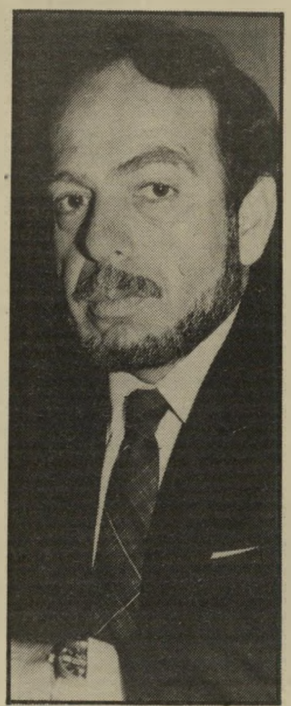
חני: „כן, שמעתי על אנורקסיה. זאת מחלת־נפש כתוצאה מדיאטה חריפה. אני לא חולה בה, וגם לא בדרך אליה."

סביון: „אני לא חולה. אני מודע למצב שבו אני נמצא, של חוסר־ויטמינים, ומנסה, מדי פעם, למלא את החסר על־ידי אכילת מלפפון ועגבנייה. כשלב זה אני לא רוצה לשוחח עם פסיכיאטר."

נעמי רון ■

דיאטנית שפירא
בחירת הפריטים הנכונים

פסיכיאטר טיאנו
לא בשכבות־העוני

בין הבת והוריה, בשלבי התפתחותה הראשונים. כלומר, במצבי צורך של הילדה לקשר ריגשי, היא נענתה על־ידי מזון — ממתק או משקה. סתמו לה את הפה עם אוכל, כמו שאומרים.

בגיל ההתבגרות יש תיסכולים, מצוקות, תחילת גיבוש ההזדהות המינית הנשית, ובמצב של מצוקה ריגשית עלולה הנערה לנסות לפתור את הבעיה על־ידי אי אכילה או אכילת־יתר. יש כאלה שאינן רוצות לתת לסימני המין המישניים (צמיחת שדיים, הופעת המחזור) להופיע. הן אינן מוכנות לקבל את הסימנים המזהים את המין הנשי. רמת האינטליגנציה של אותן נערות היא, בדרך־כלל, מבינונית ומעלה. לגבי היחס בין בנים לבנות, הלוקים בתסמונת: הסיפרות הרפואית מדברת על יחס של אחד לתשע. בארץ, להערכתי, היחס הוא אחד ל־25 בנות.

בקשר לטיפול: יש להוציא מן החשבון, קודם כל, את האפשרות למחלה גופנית. אחרי שבטוחים באבחנה, הטיפול הוא משולב, בין רופא

אלטרנטיבה
למען ישראל אחרת

אסיפה כללית מיוחדת של חברי אלטרנטיבה תתקיים לדון ולהחליט בנושא

הבחירות

ביום ד', 9.5.84, שעה 8.00 בערב
בבית בני ברית, רח' קפלן 10, ת"א

כל החברים מתבקשים לעשות מאמץ מיוחד להשתתף!
לפרטים נוספים: טל. 03־221152

ידיעת קצרנות מעניקה לכם יתרון!
ב־10 פגישות בלבד תלמדו בהצלחה שבטחת
קצרנות
(רישומהיר) בעברית ו/או באנגלית
באולפן גרג, בהנהלת מר ת. בר־קמא
ת"א, רח' וייצמן 22, טל. 03־254826

Gain a better position with Shorthand!
In 10 sessions ONLY you learn with guaranteed success English and/or Hebrew
SHORTHAND
at Ulpan Grego (Bar-Kama)
Tel Aviv, 22 Rehov Welzmann,
Tel. 03-254826

עדה
מעצבת השיער
מסלון „מירו"
מדיזנגוף סנטר
עברה לנהל את
סלון וויג VOG

רחוב המלך ג'ורג' 72, תל־אביב (פינת שלמה המלך)
טל. 282969

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' ג 481/75 עסק
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי הדברת מזיקים בע"מ

תן טרמפ לחייל

טעם העולם הגדול.

קשר בראל&שות'

Schweppes
טעם העולם הגדול.

הקיץ הזה יהיה מרענן!

קבקבי מגון הולכים איתי כל היום. לכל מקום.

כך אומרות נשים רבות. נשים שניסו את קבקבי מגון. נשים שאינן מוכנות לוותר על הנוחות היום־יומית. נשים שאינן מוכנות להתפשר!
מעצבי מגון בשיתוף אורטופדים ופודיאמטרים ידועים, הצליחו להעניק לך נעל מיוחדת השומרת על כף רגלך, ומקנה לך יציבות נוחה ונעימה בכל שעות היום.

קבקבי מגון
עשויים מעץ צפצפה הגדל באצבע הגליל, קלים במשקל ומותאמים למגע כף הרגל.
שילובי הצבעים, העיצוב המתקדם החדשני והגימור הקפדני, הופכים את מגון למילה האחרונה באופנה.

מפעלי מגון ייצאו עד היום כמיליון זוגות ליצרני קבקבים ידועי שם בעולם כגון: דר' שול, – BATA שבדיה, HOMYPED גרמניה

נשים עם מגון
נהנות מנעל נוחה, יפה ובריאה גם יחד. כל היום בכל מקום. אם גם את שייכת לנשים שעומדות על שלהן, עמדי על מגון.
ההבדל ידבר אל ליבך מיד.

magon

מגון - לנשים

תל אביב: סוכנות ראשית: רח' לבנדה 38 ● לאפייט, רח' המלך ג'ורג' ● נוסבאום, רח' אלנבי ● מרגלית, רח' אלנבי ● ביאליק ● פלטינו **רמת־השרון:** קיקרס רח'סוקולוב **כפר־סבא:** טיף־טף **ירושלים:** מאוטנר, רח' בן יהודה ● כליפה. רח' יפו **קריית־ים** פופולר **טבעון:** טיב־לי **חדרה:** אביב **מעלות:** יהודית, נעלי כהן **טבריה:** אילנה, כנרת **בית שאן:** מזור **רמלה:** יוגלה, רח'

צולם במלון "קרלטון פתוה" בבריכת הגג.

פרקנו את זן

עיצוב: ניצנה לוין

טעומדות על שלהן

מיני־סטור ● קסט, רח' בן יהודה ● בינגו, נווה אביבים ● היפר־נעל, רמת־החייל ● מיכל, דרך ההגנה, שכונת התקוה ● בייבי, רח' נוה־שאנן **בת ים:** לילי, רח' בלפור **רמת־גן:** מקסים, רח' ט, רח' יפו ● אלי־גל, רח' יחיאל, ● אריקה, דן גבריאלי, נעלי כרמל־טילון, שד' הנשיא ● צופי, רח' זבולון ● נעלי רות, **טירת הכרמל:** נהרדעא **קרית־אתא:** וולקן **קרית ביאליק:** אקספרס **קרית גת:** ענבר ● וברשתות השיווק: המשביר המרכזי, המשביר לצרכן, רשת חנויות אבנעל, כל־בו שלום.

Gideon Oberson

מאת מאיר תדמור

מי שמפסיד צריך לפרוש

ד עניין הזה, עם הפסדי הבנקים, לא נותן לי מנוחה. לא ההפסדים שלהם. הטיעונים של המנהלים הם. הם המוציאים אותי משלוותי. כמו כל עם ישראל אני שותף לאחד הבנקים, בעיקר להפסדים. כלומר, אני הפסדתי גם כשהם הפסידו, כמו בשנה האחרונה, וגם כשהרווחות הכספיים שלהם הציגו רווחים.

עכשיו מתברר שכל אלה היו ריווחי־נייר, שעם ישראל מממן אותם.

כדי להוכיח את ההנחה שגם בעבר ריווחיהם לא היו רווחים, נצטרך לברוק מה קרה לבנקים בשלוש השנים האחרונות. מקובל בעולם הבנקאות למדוד את הצלחתו של בנק, בתשואה, כלומר בפרי על הונו. מקובל, שהתשואה על ההון בתעשית הבנקאות צריכה להיות לפחות 5%. מה קרה בתחום זה בשנים 83־1981?

הסוגריים סביב המיספרים מורים על תשואה שלילית.

שלושת הבנקים הגדולים הפסידו לאורך התקופה. רק דיסקונט ורק ב־81 הגיע לתשואה מינימאלית. כל השלושה הפסידו (תשואה שלילית) על ההון. השנה הפסיד גם המיזרחי, אך הממוצע הרב־שנתי שלו הוא חיובי. הגדיל לעשות רק הבינלאומי שגם השנה הרוויח 10% על הונו.

מי שגורמים לתוצאות כאלה לאורך זמן, מן הראוי לברוק ולפשפש בציציותיהם. אולי, באמת אולי, הגיע זמנם לצאת לחופשה ללא תשלום ולהצטרף למועצה המייעצת של בנק ישראל. על תקן של מי־שהיו.

דחליל ומקל־קסמים. ועכשיו נעבור לפרק ב'. רפאל רקנאטי, יושב־ראש מועצת המנהלים של בנק דיסקונט, אמר בשבוע שעבר, כאשר הציג את הדוחות הכספיים של הבנק, כי יש שני אשמים במצבו העגום של הבנק: "האופנה המוסדות שהם עומדים בראשם אל סף פשיטת־רגל לפני שמונה חודשים, גרמו להפסדי־עתק ללקוחותיהם וביקשו את נידבת־ידה של ממשלת ישראל.

מר רקנאטי, אלה הן סיבות טובות לאופנה שעליה אתה מדבר. ויש עוד סיבה טובה: הצעת היועץ המישפטי לחקור את פרשת משבר הבנקים.

בנקים הם כמו כל חברה עיסקית, טוען בעליו של בנק דיסקונט. אבל אם כך הם הדברים, נשמח מאוד כאשר ירויחו וישתפו אותנו ברווחים האמיתיים, לא המנופחים של הוויסות המפורסם. למה לא? אבל, אם הלקוחות משנים את ציפיותיהם וברוחים מהמניות הבנקאיות אל הפת"מ ודולארים במזומנים, כפי שטוען מנהל דיסקונט, ומשום כך הבנק לא יכול לעמוד בהתחייבויותיו, אז הוא ועמיתיו אשמים באי־כולתו של הבנק לשלם את התמורה למניות הבנק שלו, שהוא על פי הבנתו ומריניות הבנק, ניפח את שערן.

בהקשר זה ראוי לומר דבר נוסף: הדחליל הזה, מה יאמרו הבנקים בחו"ל, הפך שוב למקל־קסמים, להכות בו את בנק ישראל ואת האוצר. מה טוענים ראשי הבנקים, שאסור, שהבנקים בארץ יופעלו עם מאזנים שליליים, זה עושה רושם רע בחו"ל.

שוב יש לי חדשות. הבנקים בחו"ל לא מבינים בכלל מה קורה כאן. איך אפשר לחיות באינפלציה של יותר מ־300 אחוז. בעיניהם אנחנו באותה קבוצה של מדינות אמריקה־הלטינית להאשים רק את הבנקים," וממשלת ישראל באמצעות בנק ישראל וגם ישירות, באמצעות שר־האוצר הקודם.

אז קודם כל, יש במה להאשים את הבנקים, בעיקר את מנהלי־הבנקים. הם הביאו את

התשואה על ההון המתואם לאינפלציה (באחוזים)

	1981	1982	1983	ממוצע שנתי
הבינלאומי	10.4	15.3	4.2	10.0
מזרחי	7.0	11.2	(5.2)	4.3
לאומי	2.5	2.5	(11.4)	(2.1)
דיסקונט	5.0	0.6	(12.0)	(2.1)
פועלים	3.0	2.3	(18.0)	(4.2)

שר־אוצר כהן־אורגד
יש שני אשמים

ואפריקה, המתקשות לשלם את חובותיהן, אלא שלנו יש יתרון אחד — הסיוע האמריקאי והמיתוס של הסיוע של יהדות העולם.

אותו פריט בחצי המחיר. ועכשיו לפרק ג'. אני רוצה להסתייע בדבריו של שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד. הוא אמר ועדיין אומר, שהבנקים לא יעילים והוצאות שלהם גבוהות מדי. בידו האמצעים להכריח את הבנקים להתייעל. כמובן, כל עוד הם סמוכים על שולחן הממשלה והאוצר הנקוב. אני בעד זה שהם ירוויחו, הבנקים, באותם תנאים בסיסיים שיש לבנקים באירופה וארצות־הברית. כמובן שהתנאים המיוחדים יובאו בחשבון.

לא ייתכן שהבנקים יעשו בתחומים מסויימים ככל העולה על רוחם, ומאז שפטרונם הוא ח"כ אברהם שפירא, יקבלו גם היתר לשוד. הנה רק דוגמה אחת: הריבית הריאלית במשק, היום, היא 30 ו־40 אחוז לשנה, אחרי ניכוי האינפלציה. תשאלו כל יצרן וכל בעל עסק, מהו המרכיב הגבוה ביותר במחיר המוצר, הם יאמרו מייד — המימון. וזו היא גם הסיבה העיקרית, מדוע אנחנו יקרים יותר. מדוע יצרן ישראלי, המייצר אותם פריטים במיפעל בחו"ל, מוכר את תוצרתו במחיר הקטן ב־50%, ממחיר אותו מוצר המיוצר בארץ.

ולבסוף פרק ד'. גם אם תוקם ועדת־חקירה, וגם אם תגיש את מסקנותיה אחרי הבחירות, לא יקרה דבר, או כמעט שום־דבר. ולא חשוב מי יהיה בשילטון. המשבר הבא של המערכת הבנקאית יבוא יחד עם המשבר הצפוי בעיקבות הפיחות הגדול שאחרי ראש־השנה הקרוב. ואז שוב יאשימו את הבנקים שהם עודדו את הפת"מים, שפיתאום יתברר שהם אומנם צמודים, ואפילו לדולר, ששערו גם הוא פוחת, שכן לעם ישראל יש יותר מדי כסף שאותו צריך לשחוק, כמו את השכר.

העולם בכף ידך!

ע עוד מכשיר־סלאים, הנמכר עכשיו ברחבי אירופה ואמריקה, הוא הרדיו העולמי של סוני שתוארו הרישמי הוא מקלט רב־גלים איי־סי־אף 7600 די. מי שבאמת חשקה נפשו ברדיו מעולם אחר, זהו המכשיר.

מה יש בו? קליטה של כל רוחבי הגלים, קצרים, בינוניים, ארוכים ראפ־אם. מערכת סינטסייזור. מערכת כיוונון תדרים מבוקרת מיקרופרוססור, הכוללת כיוונון בעזרת מערכת של 10 מקשים: קביעת 10 תחנות בזיכרון; כיוונון בעזרת סורק; כיוונון ידני; מצג לתדרים, לגלים, לקביעת פסקי־המתנה ולשינה. וגם שעון דיגיטלי, המראה, כמובן, את הזמן, ומאפשר הפעלת המכשיר בשעה נתונה בתחנה מבוקשת. וגם בורר־ערוצים, כולל ערוצי־שידור של טלוויזיה ומכשיר־קשר.

יש מקום למיקרופון ולאוזניה ואפילו הרמקול הוא בקוטר של 7.7 סנטימטר, עם איכות קול נהדרת.

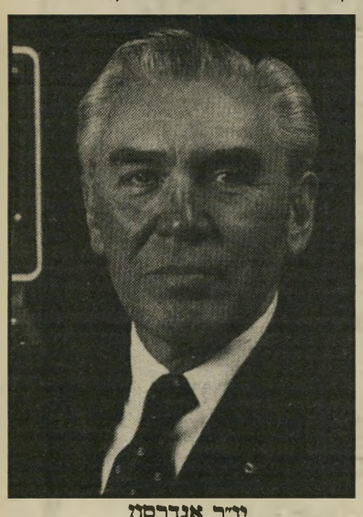
טעמים של אתיקה. זה עובד על זרם ישיר, סוללות וגם זרם חילופין (מהקיר). האנטנה הטלסקופית מאפשרת לקלוט את קצהו השני של כדור־הארץ. ועכשיו, הגודל: רוחב — 179 מילימטר, גובה — 117 מילימטר, עובי — 31 מילימטר והמישקל — 640 גראם בלבד.

"העולם בכף ידך," כפי שאומרים הפירסומאים של סוני. ויש ממה להתלהב. מטעמים של אתיקה אני מסרב לספר מהו המחיר.

במחשב של המכס הוא בטח כבר מצוי.

איזו משכורת

ד שבדעתן האמריקאי "ביזנסוויק", פירסם לאחרונה את רשימת זרוג המנהלים המקבלים את השכר הגבוה ביותר באמריקה. רק כדי לספק את סקרנותכם — האיש שקיבל ב־1983 את הפיצוי הגבוה ביותר על עמלו, כולל משכורת, הטבות והטבות מיוחדות, היה יושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת המחשבים אן־סי־אר. שמו ויליאם אנדרסון, ושכרו הכולל

יו"ר אנדרסון
אפשר לחיות מזה

הסתכם ב־13 ורבע מיליון דולר, שהם בשקלים, כשניים וחצי מיליארד.

10 מיליארד שקל. המעניין הוא, שכדי להיכנס לרשימת מקבלי־השכר הגבוה ביותר, היה המינימום שני מיליון ושלוש מאות אלף דולר לשנה, משהו כמו 425 מיליון שקלים. אבל גם זה עוד לא כלום. ב־1982 היה שיאן מקבלי־השכר אחד שקיבל 50 מיליון דולר עבור עמלו השנתי, שהם כמעט 10 מיליארד שקל. אפשר לחיות מזה. אפשר.

למכור ולא להתאמץ

מ שביקר באמריקה או בחנויות ורשתות־השיווק הגדולות בערים הגדולות באירופה, מכיר את התופעה של מכירה במחירי־מציאה, או במחיר מופחת. שם זה על אמת. אצלנו התופעה קרוייה הנחות בלשון רבים והנחה בלשון יחיד. שם, כשנותנים הנחה היא אמיתית והמחיר הישן והחדש, המופחת, מודפס על תווית המוצר. אצלנו הענייו שונה. והקונים, תסלחו לי, מטומטמים. הנה סיפור המעשה.

עם תווית, בלי תווית. באחת מרשתות־השיווק הגדולות בארץ, החליטו לנסות למכור בשיטה חדשה של הנחות. לא, שחס וחלילה נתנו הנחה על החולצות, אלא פשוט צירפו תוויות לכל חולצה, שהיא נמכרת בהנחה של 40 אחוז. את תווית ההנחה צירפו לחולצות רק בחנויות מסויימות. ביתר החנויות של הרשת מכרו באותו מחיר, אך בלי התווית של 40% הנחה. מה קרה? תוך כמה ימים נקנו כל החולצות שהיו בהנחה. כל החולצות בחנויות ללא הנחה, לא נמכרו.

המסקנה: לא קונים, אפילו כשצריכים, כשאין הנחה. כן קונים, אפילו כשלא צריכים, כשיש הנחה.

מיזוודה שאי־אפשר לשקר לה

ל חבר, אחד מהרבה, שחזר לאחרונה מארצות־הים, יש חולשה לפסנטים, בעיקר כאלה שאפשר להכניס למזוודת־יד (ג'יימס בונד). מיזוודת־פלאים כזו הוא ראה, לאחרונה, בתצוגה של חברות העוסקות בייצור אמצעי־ריגול תעשייתי. ובכן, הנה תיאור קצר של מה שמסוגלת לעשות ולהכיל מיזוודה כזו, השמה את ג'יימס בונד בכיס הקטן.

המיזוודה עצמה עשויה ומוגנת על־ידי רצועות־מגן חסינות כדורי־אקדח. זה בעטיפה. מנתח מתת־קול יזיר מאפשר לך לדעת מתי משקרים לך; מקלט־קול (טייפ), המצויידבמנגנון הגברה, קולט כל איושה עד מרחק של 20 מטר. המיזוודה מצויידת בתא סודי, לנשיאת מיסמכים וחפצים בעלי־ערך, שלא ניתן לגלותו; טלפון המצוייר במערבל־קול, כך שלא ניתן להבין את הדוברים בו; גלאי־ציתות משולב בטייפ, המתריע על ציתות לשיחות הטלפון, או לשיחות הנקלטות ומשודרות על־ידי זרים; מערכת־הגנה ניידת נגד הבאים והקמים עליך; ווקי־טוקי (אלחוטי כמובן) בעל עוצמה, המצוייד במערבל־קול, כדי לשמור על פרטיות; ועכשיו פריט מעניין אחר של המיזוודה — גלאי חומרי־נפץ, המזהיר את בעל המיזוודה על מציאותם של אלה בסביבתו הקרובה; מערכת זעירה לגילוי מכשירי־האזנה, ואיתות על קיומם.

אזעקה מחרישת־אוזניים מזעיקה את בעל המיזוודה ברגע שמנסים לגנוב אותה. מיתקן להשמדת קלטות ציתות של זרים.

25 דולר עבור ההסבר. ולבסוף, הטלפון האלחוטי, היכול להגיע עד לטווח של 5000 קילומטרים. ובכן, כל אלה במיזוודת־יד רגילה בגודלה. עכשיו, בוודאי תרצו לדעת מהו המחיר. התשובה היא, מי שמוכן, רוצה ויכול לרכוש מיזוודת־פלאים כזו לא שואל מהו המחיר. מכסימום הוא יכול לשלוח 25 דולר לחברה המייצרת ולקבל חוברת המתארת את כל מעלותיה של המיזוודה. אני עשיתי את זה בקצרה ובחינם.

אצל השוודים זה אחרת

ל מ שאלה הסבורים כי ההצדקה העיקרית לקיום חברות ממשלתיות היא לספק מישרות למקורבים ולאנשי שלומנו. אצל השוודים, בצפון הרחוק, זה אחרת. כרז"ת, שפורסם השבוע, על חברת־הגז של החברות הממשלתיות השוודיות, הסטאטספורייטאג התגלה כי 100 החברות הממשלתיות השוודיות מייצרות, בין השאר, דיאודורנטים, סיגריות, בירה וחוברות־פירסום; מפעילות בתי־מלון ומיסעדות־יוקרה וגם בונות מיפעלי־התפלה לארצות מתפתחות.

מכירה פומבית

של ציורים ופסלים

זריצקי, ברגנר, גוטמן, יונקו, שור, וקסלר, אדלן, שטינהרדט, בזם, רודן, קדישמן, בק, שטריכמן, איזנשר, בוגן, שכוי, סיגרד, מוהר, רנרט, רוזנטליס, פרץ־ארד, טימור, גת, ארד, ווכנהויזר, לישנסקי, לוצ'נסקי, צרפתי, ברנשטיין, אופק, פריבר, ניקל, טפלר, רוכנשטיין, שחל־מטיוק, אלי רן, י. גרשטיין, קוסונוגי, קון, טלפיר, גילדור. ברנרד רדר, ועוד ועוד.

המכירה תיערך ביום ב' 13.5.84 בשעה 08:30,
באולם הנשפים במלון הילטון, תל־אביב.

בשעה 8:00 יערך קוקטייל קבלת פנים למוזמנים.

במסגרת הערב תיערך מכירת בזק מיוחדת, מלאת הפתעות.

המנחה: **מני פאר**

כל הכנסות הערב, קודש לאחזקת ילדים במעונות יום של ויצו.

התרומות יחשבו כהוצאה מוכרת לצורך חישובי מס.

להזמנות אישיות נא לטלפן לויצו טלפון 03–257321 לשרה גרינהולץ.

ארגון המכירה: מתנדבות ויצו, תל־אביב.

היינות באדיבות שטוק, יצרני יינות „מונפורט".

עיצוב: רזיאלה

זיוה תלם – אביב 1984

הינך מוזמנת
לתצוגת מכירה לעונת האביב והקיץ

אופנה אביבית, מרעננת ומקורית

- חליפות, חצאיות, מכנסיים, מקטורנים, אוברולים במבחר מרהיב, בגוונים אופנתיים.
- בדי פשתן, כותנה, משי.
- בגדי ערב במחירים מיוחדים.

תצוגת מיטב מעצבי האופנה בישראל:

גי פולופ, תמרה יובל, רזיאלה, רפי יעקובסון, אורנה מרבק, M/N, מריק ונילי, בגדי יבוא

אל תחמיצי את מכירת האביב

המכירה תתקיים ביום

שיש 11.5.84	שבת 12.5.84
14–10	14–10
20–16	20–16

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM,
10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

(המשך מעמוד 11)

יוצב אהרון נחמיאס מצפת ובשני עוד עסקן, שזהותו עדיין לא ידועה. על מקום זה מתמודדים כמה אנשים. הבולט ביניהם הוא אברהם שוחט, ראש המועצה המקומית ערד.

אבל לרבין יש בעיה נוספת. אם המערך ירכיב את הממשלה הבאה והוא יהיה שר־הביטחון, הוא ירצה שאחד מאנשיו יכהן כסגנו. על־פי החוק סגן־שר חייב להיות ח"כ, לכן רבין יציב במקום ריאלי את מי שהוא ירצה למנות כסגנו במישרד־הבטחון. מסיבה זו עדיין לא הודיע רבין מיהו מועמדו הלא־ידוע למקום הריאלי.

ברשימה הריאלית חייבת להיכנס חברה נוספת, ששמה עדיין לא ידוע. כמו כן נראה, שחיים רמון לא יורחק למקום בלתי־ריאלי. רמון הוכיח את עצמו כפרלמנטר טוב. אך יריביו מתרברבים, שאישים שונים בחברת העובדים ישימו לו רגל ויטענו בלווית מיסמכים, שהוא אינו שה תמים. התחזית היא שגם אם שמו יוכפש, שלא בצדק, סביר שהוא לא יורחק למקום חסר־סיכויים.

ברשימה המרכזית יכנסו במקום טוב, בהתחלת הרשימה, יצחק נבון, ומועמד חדש נוסף, שהכל רוצים לראותו בפנים: שימחה דיניץ, לשעבר שגריר ישראל בארצות־הברית, ועתה סגן נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים. לדיניץ מנבאים תפקידים ממלכתיים גבוהים, אם המערך יזכה בשילטון.

בשלב זה נסגרת הרשימה המרכזית המלאה, שבה 23 חברים! כל זה מבלי שנכללו בה שלושה נציגים מהתנ־יישבות העובדת, כפי שהיה בכנסת הנוכחית.

ברשימה זו אין מישפטן אחד רציני. איש אינו מעריך את שחל ככזה. לפני פרס כבר הועלו שמותיהם של שניים המתאימים לתפקיד זה: הפרופסור דויד ליבאי, נשיא לישכת עורכי־הדין, והד"ר שימעון שיטרית. ברשימה זו חסר צעיר נוסף. רבים סיכוייו של הד"ר יוסי ביילין, דובר המיפלגה, הרוצה להיות בכנסת. פרס יעדיף אותו בוודאי על־פני עוזר אחר שלו, ששמו הוזכר באחרונה כמועמד.

ברשימה זו אין, כפי שכבר הוזכר, אף כלכלן אחד, להוציא את אמוראי, אין נשים חרשות, כמו הד"ר רפאלה ביילסקי או רינה דותן, ראש אגף החברות, בת מושב. הוועדה המסדרת תתבקש להכליל ברשימה המרכזית עוד דמויות־מפתח, החשובות לתדמית הרשימה. מוזכרים הד"ר אורי טלמור, לשעבר סגן מפקד חיל־האוויר, מכפר ויתקין, כיום עובד כור, מיכה גולדמן, ראש המועצה המקומית הצעיר של כפר־תבור, ממחנהו של רבין, ויחיאל לקט מתנועת העבודה הציונית.

אם יוכתר בהצלחה המשא־ומתן עם דויד גלס מליכוד ותמורה שבמפד"ל, יצטרכו לפנות מקום ריאלי לנציג דתי נוסף, שיטען כי הוא יכול להביא אלפי מצביעים נוספים.

נבון עצמו עדיין לא אמר מי מאנשיו, אם יש כאלה, הוא רוצה לר־אות במקום ריאלי ברשימה המרכזית.

בקיצור, יהיו הרבה יותר מ־30 מועמדים ל־23 מקומות פנויים.

אילו יכול היה פרס להיכנס למ־כונת־זמן ולצאת ממנה אחרי השלמת מלאכת־ההרכבה, הוא בוודאי היה שמח לעשות זאת. אך ממועמד לראשות־ממשלה תובעים החברים לקחת חלק מרכזי בעבודה כפויית טובה זו. פרס יודע כי חייו יהיו קשים פי־כמה אחרי הרכבת הרשימה. רק אז הוא יאלץ לכבות שריפות, לשוב ולהבטיח הבטחות שלעולם לא יוכל לקיימן ולשמוע שוב, בפעם המי יודע כמה, את הטענה שהוא לא־אמין.

בן־ציון ציטרין ■

מיכתב מן הכלא

הסוהר לאסיר: אחה זבל! אני אגרום לך להיות ארנבת! אשבור את עצמותיך!

„אנא, עיזרו לי, אני בריכאון עמוק. אנא, פרסמו את מיכתבי. אני אוהב לחיות, ואני, בסך־הכל, בן 21. אני יושב כבר שלוש שנים וחוששני שלא אצליח לגמור את המאסר. אנא, עיזרו לי!" כתב פטריק כהן להעולם הזה מבית־הסוהר.

למערכת מגיעים עשרות מיכתבים מהכלא מדי חודש. חלקם מגיעים ברדך החוקית והמקובלת, כלומר, נושאים את חותמת־הדואר של הכלא, ואילו אחרים מגיעים בדרכים שונות, פחות מקובלות.

היה משהו קורע־לב בתחינתו של בחור בן 21 היושב בכלא כבר שלוש שנים ומתחנן על חייו. אין להעולם הזה כל מידע אובייקטיבי על פטריק כהן, אלא מה שנכתב במיכתבו. ייתכן מאוד כי אין דבריו משקפים את האמת הצרופה, אולם, מה שחשוב הוא, נקודת מבטו הסובייקטיבית של האסיר, החש עצמו נרדף עד מוות.

„אני פונה אליכם, בבקשת עזרה, כי מצבי, כרגע, ממש נואש. אני נמצא במצב נפשי ופיסי הקשה ביותר שידעתי מעודי. הדיכאון שאני נמצא בו עכשיו מביא אותי למצב של התאבדות והניצוץ היחיד שמחזיק אותי, הוא מערכת העולם הזה."

„אתה כיפה אדומה?"

כל בקשתו של פטריק היא כי סיפורו יתפרסם, „כי אז קציני בית־הסוהר ומנהל בית־סוהר רמלה יפסיקו להתעלל בי ובאסירים אחרים, הנמצ־אים במצב דומה."

אילו היה שירות בתי־הסוהר מתיר לעיתונאים להיכנס לכלא ולשוחח עם אסירים על תלונותיהם, אפשר היה להתרשם מהאסיר ומדבריו, ולנסות להגיע לחקר האמת. אך שירות בתי־הסוהר אוסר באופן מוחלט קיום פגי־שות בין עיתונאים ואסירים. בקשות רבות של העולם הזה נדחו במיכתב קצר של דובר־שירות בתי־הסוהר, שימעון מלכה, ללא הסבר כלשהו.

תלונתו של פטריק היא כי ב־5 באוגוסט אשתקד, בשעה 9 וחצי בערב, כאשר האסירים באגף ה' בכלא־רמלה ישבו וצפו בטלוויזיה, נכנס מנהל הכלא, יוסף פולק, ודרש כי כולם יחזרו לתאים. לדברי פטריק, לא קדמה לדרישה זו כל התגרות מצד האסירים, או הפרעה לסדר. ומכיוון שהנוהג הוא, כי הם יכולים לראות את תוכניות הטלוויזיה עד תומן, פנה פטריק למנהל והציע לו כי האסירים ייכנסו לתאים ומשם ינהלו משא־ומתן לבירור שלילת הפריווילגיה של צפייה בטלוויזיה.

דובר מלבה
יש טיפול

לדברי פטריק, פנה אליו אז מנהל הכלא, ואמר לו בצעקות: „מר פטריק! נהיית גבר? אתה לא זוכר את הימים שלך? מה אתה משחק אותה כיפה אדומה?" פולק פנה לקציני־הביטחון של הכלא, כלאי שמואל קצב, וביקש ממנו להביא לשם את התיק האישי של פטריק, כדי „להראותו לחברה".

לדברי פטריק, דיפדף המנהל בתיקו האישי, ניגש לתא מיספר 5 ושוחח עם האסירים שישבו בו, כאשר התיק הפתוח בידיו. „לא יכולתי לשמוע את השיחה, אבל אחר־כך פנה אלי ואמר לי: אתה זבל, ואני אגרום לך להיות ארנבת מתחת למיטה, ואני אשבור לך את העצמות ואתן לך לפחד מהאסירים וגם מהסוהרים. ועכשיו, לך תחתוך את הווידים שלך!" למחרת פנו אליו כמה אסירים וגילו לו כי המנהל סיפר להם שפטריק הוא מלשין.

„הבן־אדם חצי מת!"

לא צריך להיות מומחה גדול של מלשין בכלא, כמוה כעונש־מוות. „קיבלתי את פיקדיכריכים הראשון בחיי. ברור מאליו שאילו הייתי מלשין, מנהל־הכלא לא היה אומר זאת לאיש. ולכן מסתבר כי מנהל־הכלא רצה שאסירים חמומי־מוח יחתכו אותי וידקרו אותי ויגרמו אפילו למותי." ומוסיף פטריק: „יש חוק אחד בבתי־סוהר בכל העולם, מלשין דינו מוות! ואסיר־מלשין דינו רצח."

פטריק מודה כי אינו טלית שכולה תכלת. הוא מספר כי נידון לחמש שנות מאסר על החזקת רכוש גנוב, וכי בעת שהותו בכלא, כמה חודשים לפני אותו עימות עם המנהל, דקר את הקציך־התורן של הכלא בכתפו. לדברי פטריק היה זה לשם הגנה עצמית. כיוון שקציך־תורן זה הוא חברו הטוב של מנהל־הכלא, ראה בכך פטריק את הסיבה להסתה שהסית המנהל את שאר האסירים נגדו.

כאשר מצא פטריק את עצמו נחשד כמלשין על־ידי חבריו, ואחרי שהאסי־רים תקפו אותו כמה וכמה פעמים, „נאלצתי לקחת סוהר כבן־ערובה, כדי להביא לכך שנציב בתי־הסוהר יבוא אישית, ויכחיש בפומבי את עלילת־הדם שהוציא עלי פולק. הצמדתי דוקרן לצווארו של הסוהר, ודרשתי שהנציב יבוא. מייד הגיע למקום קצין בכיר בשם קדוש, וביקש ממני לשחרר את הסוהר. הוא הבטיח לי בכבודו כקצין, שאיש לא יגע בי והוא, קדוש, יעזור לי להוציא את צידקתי לאור."

פטריק קיבל את הבטחתו של הקצין ושיחרר את בן־הערובה. הוא יצא עם הקצין קדוש לעבר המישרדים ואז, לדבריו, הפתיעו אותו שיבעה סוהרים מזויינים במקלות ובגז מדמיע. „הם היכו אותי מכות־רצח ולפני שאיבדתי את הכרתי, אני זוכר שמבקר אחד, שמו משה כהן מירושלים, שבא לבקר את בנו, צעק תפסיקו להכות אותו, הבן־אדם חצי מת, הרגתם אותו." לדברי פטריק, נעצר כהן ואיימו עליו, כדי שלא ייספר את מה שראה.

האסיר במיכתב: היכו אותי מכות רצח! הפכתי חולה עצבים! מצבי נואש!

פטריק איבד את הכרתו מהמכות שקיבל. הוא התעורר בלילה במירפאת הכלא. משם נלקח לשיחה עם כמה קציניים ואחד מהם אמר לו „אני אעשה אותך נכה!" משם הורד פטריק לאיקסים (התאים המבודדים מתחת לאדמה בכלא־רמלה). „אני נמצא לבד באיקס וחי בפראנויה, בסיוטים ובפחדים, מפני כל צליל של מפתחות. אני לבדי בתא והפכתי חולה־עצבים."

„לקיים את הסדר בכלא!"

לויתר מחורש חיכה העולם הזה לתשובה מדובר־שירות בתי־הכלא בעניין סיפורו של פטריק. בסופו של דבר, התקבלה תגובתו של הדובר:

● הנני להודיעתך כי בבדיקה שערכתי נמצא, כי כל טענות האסיר פטריק כהן, כפי שהובאו במכתבך, משוללות יסוד וחסרות־שחר, ולא נמצא כל דופי בהתנהגותו של מנהל־הכלא ופקודיו.

● לעומת זאת, מצאתי התנהגות ותיפקוד קשה ואלים של האסיר פטריק כהן, המתבטא בפגיעה בסוהרים ואסירים אחרים, החיים במחיצתו, דבר המצריך את תגובת ההנהלה, כדי לקיים את הסדר והמישמעת במיתקן הכליאה.

● יצויין, כי למרות התנהגותו, נעשים מאמצים לטפל באסיר בהתאם לצרכיו, לרבות טיפול רפואי ואחר ולנהוג בו במידת הקלה.

מאחר שאין כל דרך לבדוק את מצבו של פטריק כהן, ומכיוון שמיכתבו מגלה טפח מחייהם העלומים של אסירים, החלטנו לפרסם את מיכתבו ואת תגובת הדובר. בינתיים התברר לנו, כי פטריק הועבר לכלא באר־שבע, ויש לקוות כי שם תהיה דרכו קלה יותר.

תוכניות מועדפות

יום רביעי

9.5

● **סרט טבע: בסכנת הכחדה (8.02 — מדבר אנגלית).** סרט־טבע מן הסיד־רה חיים בטבע בהפקת הבי־בי־סי, הדן בסכנת הכיליון המאיימת על הזברות יפות־העור גרווי שבקניה. סוחרי־עורות וציידים חומדים את הזברות בשל עורן היפה. גם העברתן של הזברות לגנים שמורים ברחום־קניה מסכנת את קיומן, בשל שינויים אקלימיים וסביבתיים. מנחה ומגיש את הסידרה דיויד אטנבורו.

● **סרט טלוויזיה: בועה שהתפוצצה (9.30 — מדבר אנגלית).** סרט טל־וויזיה הכנוי כסרט־תעודה, המ־שחזר את האירועים שקדמו להתמוטטות הבורסה בניו־יורק בשנת 1929 ולמשבר הכלכלי הקשה שפקד כתוצאה מכך את ארצות־הברית בראשית שנות ה־30. הסרט מבוסס על רב־מכר בשם זה, פרי עטו של גורדון תומאס, שחקר את התקופה וסקר מנקודות־מבט שונות את הזעזוע הכלכלי הקשה שפגע בכל מיגזרי החברה, החל בפועלים הפשוטים וכלה בבנקאים הגדו־לים. הסרט בנוי מסידרה של עלילות המתפתחות במקביל, לפי כרונולוגיה. תחילת הסרט היא בשיא החדווה והפריחה, כאשר לכולם יש כסף רב מדי, וסופו בעוני. בין השחקנים ה־משתתפים בסרט: בלאנש בייקר, אודרה ליינלי, ריצ'ארד קרנה, רוברט ווהאן וריצ'ארד הייס.

קארני: הארי וטונטו
יום שישי, שעה 9.45

מקדונאל: האוסף
מוצאי־שבת, שעה 10.30

בימאי הסרט הוא ג'וזף הארדי, הסרט הופק בשנת 1982.

יום חמישי

10.5

● **מיליטריום: תצפית לנשק (8.30 — מדבר וי־יורה עבריות).** המגאזין ש־נועד לטפל בנושאי „מרע, טבע ורפואה" מציג טיל אוויר־אוויר חדש, מתוצרת ישראל, את הטיל „פיתון שלוש", בצירוף תמונות של הטיל בפעולה במילחמת־לבנון, עורך ומפיק בניה בן־נון.

● **סידרה: שוגון (10.20 — מדבר אנגלית).** סידרה עלילתית בת 12 פרקים, שהוק־רנה כבר בטלוויזיה הירדנית. סידרה המתארת את יפאן הפאודלית במאה השבע־עשרה. בפרק זה, השני, שוביו של בלקתורן מכנים אותו „אנו־יו" (קברניט ביפאנית). לורד טור־נאגה קורא לבלקתורן לבוא לאוסקה, לשם הוא שט בספינה המנווטת בידי רודריגז, נווט פורטוגזי.

יום ששי

11.5

● **בידור: תוכנית ה־בידור של סאנדי גאלין (9.15 — מדבר ומזמר אנגלית).** תוכנית בידור, ב־הנחיית סאנדי גאלין, מפיק ידוע המשמש כמנהלם וסוכנם של שחקנים ובדרנים נודעים בהר־ליווד ובברודוויי.

● **סרט קולנוע: הארי וטונטו (9.45 — מדבר אנגלית).** סיפורו של פנסיונר המתגורר באיזור המועד להריסה בניו־יורק, המסרב לפנות את דירתו, אך כאשר מגיעים הדח־פורים יוצא האיש עם חתולו, טונטו, למסע לחופה המערבי של ארצות־הברית.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 9.5.84

● **אמנות: אמנות הצילום (6.30 — עריון 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית מאלפת, העוקבת מקרוב אחר עבודתם של בימאים, מפיקי־סרטים ומאפרים, בזמן צילום סירטי־טלוויזיה. התוכנית עוסקת בכל שלבי הכנת הסרט, עד להופעתו על המסך, וזאת תוך סיפוק סקרנותו של הצופה לגבי כל הפרטים והטריקים של ההפקה והצילום. מגיש את הסידרה: השחקן לאונרד נימוי.

● **הרפתקות: בית־מלון (10.15 — עריון 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** זוהר, דראמה והתרגשות נחשפים במלון האלגנטי ביותר בסך־פרנסיסקו, סנט גריגורי, שרק עשירים ונכבדים זוכים להכלל ברשימת אורחיו.

יום חמישי 10.5.84

● **בידור: מצרפת באהבה (6.00 — עריון 6 — 60 דקות — מזמר צרפתית).** מופע־הבידור המרכזי של השידור הצרפתי בטלוויזיה הירדנית.

● **סידרה קומית: רג'י (9.30 — עריון 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** זוהי קומדיה אמריקאית על קורותיו של רג'י פרדר, אדם ממוצע בן 47, המוצא את עצמו מתמודד במשבר גיל: חוסר־ביטחון, מתח רב ומשברים בבית והתמודדות מתמדת בעבודה עם העובדים הצעירים ממנו.

יום שישי 11.5.84

● **אנימציה: דון קישוט וסנשו פאנשה (11.00 לפני הצהריים — שני הערוצים — 30 דקות — מדבר ערבית).** סידרת אנימציה המספרת את העלילה הידועה של דון קישוט ומשרתו, אשר הופקה על־ידי ארץ המוצא — ספרד.

● **סידרת־מתח: אביר בדרכים (3.30 — שני הערוצים — 50 דקות — מדבר אנגלית).** במרכז הסידרה עומדת מכונית ממוחשבת, בעלת תכונות מיוחדות: מהירות גבוהה במיוחד, קפיצות מעל מיכשולים והיכולת לחשוב ולפעול באופן עצמאי. מכונית זו, יחד עם אדם אמיץ ומבריק, יוצאים בכל פרק למילחמת־חורמה בפושעים ובנוכלים שונים, וגוברים עליהם תוך מרדפים ופעלולים מרהיבים.

● **מישפטי: מישפטי־הכתר (8.50 — עריון 6 — 70 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית, המשחזרת מישפטים מפורסמים באנגליה במאה העשרים.

יום שבת 12.5.84

● **סידרה קומית: ג'ניפר ישנה כאן (8.30 — עריון 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית המתארת את קורותיו של בית הוליוודי, ששימש ביתה של כוכבת הוליוודית נערצת בשם ג'ניפר פרל (השחקנית — אן ג'יליאן).

● **תוכנית חברתית: מאסם החיים (9.30 — עריון 3 — 40 דקות — מדבר ערבית).** המחזה של בעיה חברתית־אנושית, כפי שמוצאת את ביטויה במיכתבי־הצופים.

יום ראשון 13.5.84

● **דראמה: נסיולין ואהבה (9.10 — עריון 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית בת תישעה פרקים, בהפקת חברת תמז.

יום שני 14.5.84

● **מוסיקה: ורדי (10.15 — עריון 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה דרמאתית על חיי המלחין ג'וזפה ורדי, שחי באיטליה בתקופה של התרחשויות היסטוריות מסעירות.

יום שלישי 15.5.84

● **סירטי אימה: גונים בחושך (10.15 — עריון 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית של שבע דראמות נפרדות, שכל אחת מהן היא מותחן שנוצר על־ידי טובי התסריטאים בבריטניה.

תחנת המיזרח התיכון (לבנון)

תוכניות לימים א—ה

1.00 — חדשות	4.00 — מערבון
1.30 — סידרה	7.00 — סידרה
3.00 — סרט	9.00 — סידרה

תהילה: צוות המשתתפים
יום שני, שעה 8.02

שבת

12.5

● **בידור: שלושה ב־דירה אחת (8.00 — מדבר אנגלית).** בפרק האשה ה־מבוגרת, ג'ק מתאהב בברברה, דודניתו של מר רופר. ידידיו של ג'ק מסתייגים מאהבתו לאשה המבוגרת.

● **תיאטרון מצולם: האוסף (10.30 — מדבר אנגלית).** מחזהו של הארולד פינטר, שהועלה על הבימה בלונדון, בהפקה טלוויזיונית.

יום ראשון

13.5

● **סידרה: דאלאס (9.30 — מדבר אנגלית).** בפרק הצוואה של ג'וק, מתכנסת מישפחת יואינג לקראת פתיח־תה של צוואת אבי המישפחה, שנעלם ביערות־עד בדרום־אמ־ריקה.

● **תוכנית חדשה: ב־הילוך חוזר (10.20 — מדבר עברית).** תוכנית בעלת סיגנון חדש, בהפקת ישראל וינר ובהנחיית מיכה שגריר, העוסקת בשיחזור אחת מהתוכניות הראשונות של ה־טלוויזיה הישראלית, מלפני 15 שנה, כאשר הצוות מחפש אחר גיבוריה ומשתתפיה ומעשיהם כיום.

● **מותחן: לא יאומן כי יסופר (10.50 — מדבר אנגלית).** האפיזודה מוות בתאונה, מביאה עוד אחד מסידרת הסיפורים מסמרי ה־שיער.

יום שני

14.5

● **בידור: תהילה (8.02 — מדבר ומזמר אנגלית).** הסידרה חוזרת למסך, ושוב מספרת על המתרחש בבית־ספר לאמנויות־הבימה בניו־יורק, ב־השתתפות הכוכבים הנודעים שביקרו בעבר בישראל.

● **מותחן: מטרה (10.50 — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח בריטית. בפרק מלכודת, טווים הבלש הקשוח ואנשיו מלכודת לפושעים.

יום שלישי

15.5

● **תשדיר שירות: לקראת הפסטיבל הישי־ראלי (8.02 — מדבר עברית).** תשדיר תעמולה ראשון מתוך סידרת תשדירים על הפסטיבל הישראלי ומופעיו, העשוי להרחיק צופים מהמסך, כפי שפסטיבל האביב של הטלוויזיה הישראלית עשה.

● **סידרה: קאסלר (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה, ה־מביאה את סיפורו של ראש הגסטאפו הנאצי בבריסל, בימי הכיבוש הנאצי.

שידור

צל"ג

הזרמה נוסח „מבט"

● לעורכי מבט והדוכנה הכלכלית שלו, על חוסר מיומנות עריכתית, שהגיע לשיאה במהדורת מבט של האחד במאי.

אחת הכתבות הראשונות במהדורה היתה זו של הכתב־הכלכלי **עודד שחר**, שטענה כי ההזרמה הכספית של הממשלה למשק גרלה בחודש שעבר. את הדברים סתר ראש הדוכנה (דסק) לכלכלה **חיים סלטנר**. בראיון שערך באותה המהדורה עם שר־האוצר, **יגאל ינון**, להשתיק את חברי הוועד אמר בנימה מאיימת: „מאשימים אותי בניהול כושל של הישיבה — אצטרך לבסוף להתפטר."

על לוח מישדרי יום־העצמאות אמר סגן־היו"ר, הפירסומאי **דויד אדמון**: „זהו לוח־מישדרים משעמם, מיושן, ואין בו שום בידור." אדמון גם **תבע** שלרגל הפעלת שעון־הקיץ יוקדמו מהדורות מבט לשעה 8.30.

אין ספק שאת מקומם הקיקיוני של **אהובה מרון ואהרון פאפו** בוועד־המנהל הקודם תפסו בוועד־המנהל הנוכחי אנשים בעלי מיומנות מיקצועית יותר, ההופכים את הוועד־המנהל לפורום המיקצועי הגבוה של רשות־השידור.

בתגובה על שאלת העולם הזה, אמר ינון: „שאול אמור קיבל אישור ממני להופיע בטלוויזיה, והוועד־המנהל החדש טרם גיבש נוהלים בנושא זה."

חאלטורות ומדיניות

אחת השאלות החשובות ביותר לכתבי מבט ולעובדי הטלוויזיה נוגעת לעקרונות יחסו של **אורי פורת** לחאלטורות, שעושים עובדי הרשות במקומונים ובמגזינים.

בעוד שהמנכ"ל הקודם, **יוסף לפיד**, פתח לפני תום הקדנציה שלו במילחמת־חורמה בעובדי־הרשות המפרסמים מאמרים מחוץ לרשות, עמדותיו של המנכ"ל החדש פתוחות.

אחד מכתבי־החדשות, המרוויח באחד המקומונים סכום השווה למשכורתו ברשות־השידור, הגיב בוודאות: „לפיד נלחם בנו, מאחר שמעריב לא היה על מפת המקומונים. פורת לא ייילחם בנו, מפני שלידיעות אחרונות יש גלריה של מקומונים משלו."

אולימפיאדה וחופש־הפרט

לפני שנים רבות טען חבר־הכנסת לשעבר, ישראל קרגמן, איש המערך, נגד שידורי הטלוויזיה עד חצות־הליל. קרגמן, שהיה אז ראש ועדת־הכספים של הכנסת, סירב לשחרר כספים לטלוויזיה, עד שזו תתיישר עם מדיניותו. טענתו של קרגמן: „הפועלים רואים טלוויזיה מאוחר — ואז הם אינם מסוגלים לקום בבוקר לעבודה."

כאשר התפרסם בעיתונות, ש**אורי פורת** הורה למחלקת הספורט של הטלוויזיה לתכנן לוח־שידורים לאולימפיאדה, שיימשך כל הלילה, נזדעקו כמה מחברי הוועד־המנהל בטענות דומות.

פורת טען לעומתם, שכפתור־ההפסקה מצוי בכל מכשיר טלוויזיה. הוא אמר לחברי הוועד־המנהל שלכל אזרח יש הזכות להפסיק את הטלוויזיה שלו כשזה נוח לו. „אנחנו מדינה דמוקרטית וליברלית, השומרת גם על חרות אזרחיה לראות את האולימפיאדה מתי שמתחשק להם."

פסקול

עגילי זהב

בפגישת־היכרות שערך מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, עם העיתונאים המסקרים את רשות־השידור, הוא הגדיר את מצבה של **כהן־אורגד**, קבע שהזרמת הכסף הממשלתית לשוק קטנה. יד שמאל אינה יודעת את שעושה יד ימין.

מאחרי המירקע

„אלטע־זאכאן" מול „נאחס"

בישיבה האחרונה של הוועד־המנהל ערכו חבריו מיתקפה רבתי על הכתב **עופר טלר**, על כתבת הברחת הדולארים שלו.

נתן ברון טען שטכניקת־העבודה העיתונאית של טלר מושפעת מסידרי־עבודה לקויים. מנכ"ל הרשות, **אורי פורת**, הגדיר את טלר כ„עבריין מוצר", והוסיף שהוא „קורא את העולם הזה באופן סלקטיבי, ולא ידע על קיומה של התנצלות. אלטע־זאכאן של העולם הזה משודרים בטלוויזיה כחדשות."

בעיקבות פשלה קודמת של עופר טלר — פרשת צילום חדרו הריק של ראש עירית תל־אביב, שלמה להט — נחקר עניין מיומנותו של טלר. הבודק, **ארי אבנר**, קבע שעופר טלר לא הוכשר כהלכה לתפקיד כתב, והמשך תיפקודו בשטח יהיה על אחריות עורכיו.

קביעה זו הביאה את אורי פורת להכניס נזיפה לתיקו של עורך השבוע יומן אירועים, **מיכה לימור**, נוסף על הדברים הקשים שנאמרו בעל־פה ל**טוביה סער** ול**יאיר שטרן**.

בעיקבות הודעתו של שטרן על „השעייתו" של טלר קבע ועד־הכתבים ש„אין לשטרן רשות להשעות כתב מעבודתו. על ההנהלה למצוא פיתרון הולם לבעיית טלר, פיתרון שבו לא ייפגע מעמדו."

את כתבות האחד במאי של הטלוויזיה הגדיר חבר הוועד־המנהל **עמירם ניר** כ„כתבות נאחס." על כך העיר לו עמיתו־לשעבר, מנהל חטיבת־החדשות יאיר שטרן: „עמירם, שנינו יודעים מהן כתבות־נאחס. גדלנו באותו בית..." כאשר לא הצליח היו"ר החדש של הרשות, **מיכה יגון**, להשתיק את חברי הוועד אמר בנימה מאיימת: „מאשימים אותי בניהול כושל של הישיבה — אצטרך לבסוף להתפטר."

על לוח מישדרי יום־העצמאות אמר סגן־היו"ר, הפירסומאי **דויד אדמון**: „זהו לוח־מישדרים משעמם, מיושן, ואין בו שום בידור." אדמון גם **תבע** שלרגל הפעלת שעון־הקיץ יוקדמו מהדורות מבט לשעה 8.30.

אין ספק שאת מקומם הקיקיוני של **אהובה מרון ואהרון פאפו** בוועד־המנהל הקודם תפסו בוועד־המנהל הנוכחי אנשים בעלי מיומנות מיקצועית יותר, ההופכים את הוועד־המנהל לפורום המיקצועי הגבוה של רשות־השידור.

פוליטיזציה ופירסומת

הופעתו של חבר הוועד־המנהל **שאול אמור** במישדר מבט שני, שעניינו היה מצב ההתיישבות היהודית בגליל, נעשתה שלא בדרך המקובלת ברשות־השידור.

נוהל של אתיקה, שהיה קיים בוועד־המנהל של רשות־השידור מאז ייסודו, קבע שכל חבר של הוועד־המנהל, העומד להופיע במישדר־רדיו או במישדר־טלוויזיה, צריך לקבל את אישורו של הוועד־המנהל, ברוב קולות, כדי שלא ייראה שהוא מנצל את מעמדו.

המגמה שהכניס לרשות־השידור היו"ר החדש שלה — מגמה של פוליטיזציה וניצול כלי־התיקשורת לטובת אינטרסים פוליטיים — תואמת את הופעתו של אמור במבט שני.

תרגום ושיווין

חידוש נוסף, העשוי להיראות על המירקע בתקופה הקרובה, הוא תרגום עברי למהדורות־החדשות של הטלוויזיה הערבית (בשעה 7.30).

כאשר נשאל מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, אם יופעל גם תרגום ערבי למהדורות מבט, השיב: „רוב ערביי ישראל שומעים עברית, ורוב יהודי ישראל אינם שומעים ערביתו"

פסוקו של מפד"ל

מהפך טלוויזיוני נוסף, העשוי להעיד על מגמותיו של היו"ר המפד"לי של רשות־השידור, **מיכה ינון**, עשוי להיראות בקרוב על המירקע.

ינון דאג להכניס לתקציב השנתי של הטלוויזיה, המצומצם בלאו הכי, סעיף על הפקתם של יותר מ־50 סירטונים, שיחליפו את פסוקו של יום.

סירטונים אלה, שיהיו בנוסח התוכנית נקודת חן, יציגו מראות תנ"כיים והיסטוריים ברחבי המדינה, בלוויית הפסוק התנ"כי הנוגע להם.

על הגדלתה של התוכנית פסוקו של יום אמר אחד מוותיקי העובדים בטלוויזיה: „זה כבר לא פסוקו של יום, זה פסוקה של המפד"ל. בהתחלה הופיע פסוקו של יום בסופה של מהדורת חדשות־הלילה. האנשים סגרו את מכשירי־הטלוויזיה שלהם לפני כן. לכן העבירו אותו לפני החדשות. השלב הבא יהיה שכל תוכניות הטלוויזיה יהיו פסוקו של יום.

דויכנאי סלטנר
להפסיק להזרים

ח"כ־לשעבר קרגמן
לקום לעבוד

חברי־יזע ניר
שניים מאותו הכפר

בעיקבות הודעתו של שטרן על „השעייתו" של טלר קבע ועד־הכתבים ש„אין לשטרן רשות להשעות כתב מעבודתו. על ההנהלה למצוא פיתרון הולם לבעיית טלר, פיתרון שבו לא ייפגע מעמדו."

את כתבות האחד במאי של הטלוויזיה הגדיר חבר הוועד־המנהל **עמירם ניר** כ„כתבות נאחס." על כך העיר לו עמיתו־לשעבר, מנהל חטיבת־החדשות יאיר שטרן: „עמירם, שנינו יודעים מהן כתבות־נאחס. גדלנו באותו בית..." כאשר לא הצליח היו"ר החדש של הרשות, **מיכה יגון**, להשתיק את חברי הוועד אמר בנימה מאיימת: „מאשימים אותי בניהול כושל של הישיבה — אצטרך לבסוף להתפטר."

על לוח מישדרי יום־העצמאות אמר סגן־היו"ר, הפירסומאי **דויד אדמון**: „זהו לוח־מישדרים משעמם, מיושן, ואין בו שום בידור." אדמון גם **תבע** שלרגל הפעלת שעון־הקיץ יוקדמו מהדורות מבט לשעה 8.30.

אין ספק שאת מקומם הקיקיוני של **אהובה מרון ואהרון פאפו** בוועד־המנהל הקודם תפסו בוועד־המנהל הנוכחי אנשים בעלי מיומנות מיקצועית יותר, ההופכים את הוועד־המנהל לפורום המיקצועי הגבוה של רשות־השידור.

פוליטיזציה ופירסומת

הופעתו של חבר הוועד־המנהל **שאול אמור** במישדר מבט שני, שעניינו היה מצב ההתיישבות היהודית בגליל, נעשתה שלא בדרך המקובלת ברשות־השידור.

נוהל של אתיקה, שהיה קיים בוועד־המנהל של רשות־השידור מאז ייסודו, קבע שכל חבר של הוועד־המנהל, העומד להופיע במישדר־רדיו או במישדר־טלוויזיה, צריך לקבל את אישורו של הוועד־המנהל, ברוב קולות, כדי שלא ייראה שהוא מנצל את מעמדו.

המגמה שהכניס לרשות־השידור היו"ר החדש שלה — מגמה של פוליטיזציה וניצול כלי־התיקשורת לטובת אינטרסים פוליטיים — תואמת את הופעתו של אמור במבט שני.

תרגום ושיווין

חידוש נוסף, העשוי להיראות על המירקע בתקופה הקרובה, הוא תרגום עברי למהדורות־החדשות של הטלוויזיה הערבית (בשעה 7.30).

כאשר נשאל מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, אם יופעל גם תרגום ערבי למהדורות מבט, השיב: „רוב ערביי ישראל שומעים עברית, ורוב יהודי ישראל אינם שומעים ערביתו"

פסוקו של מפד"ל

מהפך טלוויזיוני נוסף, העשוי להעיד על מגמותיו של היו"ר המפד"לי של רשות־השידור, **מיכה ינון**, עשוי להיראות בקרוב על המירקע.

ינון דאג להכניס לתקציב השנתי של הטלוויזיה, המצומצם בלאו הכי, סעיף על הפקתם של יותר מ־50 סירטונים, שיחליפו את פסוקו של יום.

סירטונים אלה, שיהיו בנוסח התוכנית נקודת חן, יציגו מראות תנ"כיים והיסטוריים ברחבי המדינה, בלוויית הפסוק התנ"כי הנוגע להם.

על הגדלתה של התוכנית פסוקו של יום אמר אחד מוותיקי העובדים בטלוויזיה: „זה כבר לא פסוקו של יום, זה פסוקה של המפד"ל. בהתחלה הופיע פסוקו של יום בסופה של מהדורת חדשות־הלילה. האנשים סגרו את מכשירי־הטלוויזיה שלהם לפני כן. לכן העבירו אותו לפני החדשות. השלב הבא יהיה שכל תוכניות הטלוויזיה יהיו פסוקו של יום.

דויכנאי סלטנר
להפסיק להזרים

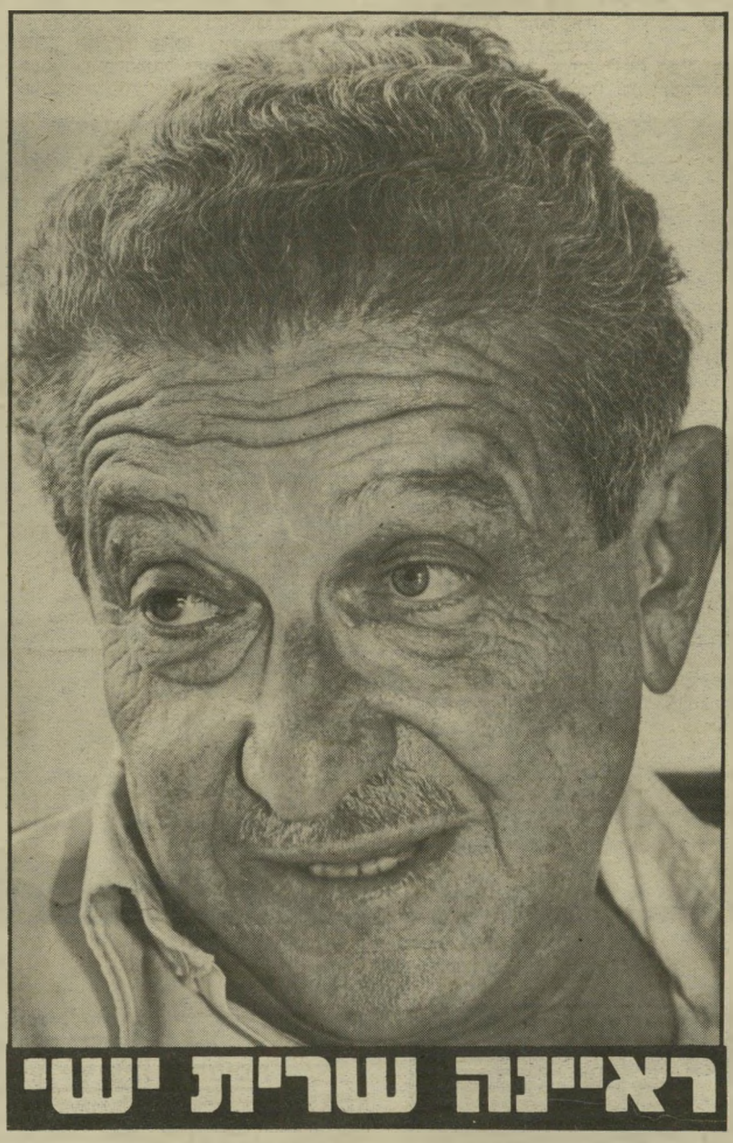
ח"כ־לשעבר קרגמן
לקום לעבוד

חברי־יזע ניר
שניים מאותו הכפר

בעיקבות הודעתו של שטרן על „השעייתו" של טלר קבע ועד־הכתבים ש„אין לשטרן רשות להשעות כתב מעבודתו. על ההנהלה למצוא פיתרון הולם לבעיית טלר, פיתרון שבו לא ייפגע מעמדו."

את כתבות האחד במאי של הטלוויזיה הגדיר חבר הוועד־המנהל **עמירם ניר** כ„כתבות נאחס." על כך העיר לו עמיתו־לשעבר, מנהל חטיבת־החדשות יאיר שטרן: „עמירם, שנינו יודעים מהן כתבות־נאחס. גדלנו באותו בית..." כאשר לא הצליח היו"ר החדש של הרשות, **מיכה**

עזר וייצמן מסביר מדוע שתק בתקופת המילחמה ואחרי טבח צברה ושאתילא; תוקף את ארנס, שמיר וכהן־אורגד שהתנגדו להסכם השלום, ומאשים את הממשלה ושרון בתיפקודו של רפול כרמטכ"ל

ראיינה שרית ישי

„כשאני הייתי שר־ביטחון, רפול אפילו נסע למצרים להניח זר על קבר החייל האלמוני!"

„כשהצבעתי נגד הממשלה, בא אלי דויד לוי ואמר לי: וייצמן, אל תצביע ככה, זה לא יפה!"

„המשמעות הכי מעניינת של הבחירות היא שבפעם הראשונה בהיסטוריה לא משתתף בהן מנחם בגין"

„אני לא יכול להבטיח עם מי אלך, אלא על מה אלך!"

„לכן, חבדקו את הממשלה כולה. יש עדר שלם, למה רק לטפל בעז השחורה?"

„הפחתי את חברי כשבנאומי לפני בוגרי קורס־טיס אמרתי: חברה, אני מקווה שלא תשתתפו במילחמה!"

„אני יודע לספור עד 3!"

הכל נראה כאילו שתפסו אותו על חם, מחוץ לבניין מבצע פועל ערבי את הפוליש האחרון, אולם המבוא מאובק ופועלים הולכים בו אנה ואנה, עם צינורות, חוטי חשמל ומברגים. אתה נכנס למעלית, לוח הבקרה מאוד משוכלל, אך ריצפתה מרופדת עדיין בניר קרטון ודומה כי המעלית כל רגע עומדת להישמט מתחת לרגליך, טעית בקומה. אתה מוצא עצמך בתוך תוהו ובוהו של בניה בלתי גמורה, הגעת לקומה היעודה ואתה בעולם אחר. פה יקדמו את פניך שטיחים מקיר לקיר, פקידת קבלה משועממת, עדר של עושים במלאכה, קירות עץ שעדיין לא צובעו מפרידים את אגפי החדרים, תכונה רבה. מטה הבחירות של עזר וייצמן. הוא כרגיל לא רשמי. „יאללה תכנסו!' הוא אומר, כשהוא יוצא לקראתנו מחדרו אל קיתונה של מזכירתו רווית. חדרו גם הוא בשלבים של לא גמור, האוורור לא פועל כהלכה, שולחן כתיבה ריק כמעט מנירות, שולחן ישיבות בסגנון דניש, לבד מלוח מודעות או הודעות, או תוכניות, ריק מכל, אך לא תמונה אחת על הקיר. לא הספיקו לתלות, אפילו את הפלקט המפורסם של וייצמן עצמו.

לראיין את וייצמן תענוג, הכאריזמה פועלת, הקסם האישי שופע, החברמניות, הבלתי אמצעיות, הדוגריות. הרבה קסם, טונה של קסם. ומאחורי הדברים אתה שואל את עצמך מה חדש פוסיקט? וייצמן מסביר ולא משכנע מדוע שתק במלחמת הלבנון, וייצמן מסביר ולא משכנע מדוע לא חזר מקיסריה, וייצמן מתנצל ולא משכנע מדוע גירש את פאהד קאווסמה ומוחמד מילחם. „הייתי מבאי ביתו של קוואסמה" הוא אומר ואתה תוהה מדוע הוא טורח לציין זאת אחרי שגירש את האיש. רק בדבר אחד הוא מצליח לשכנע לחלוטין: בכנות דבריו בכל הנוגע לשלום עם מצריים. כאן כמעט ואין ספק בלב השומע, כי הוא באמת ובתמים מצדד, מאמין בשלום הזה, כי הוא באמת ובתמים מיצר על כך שהשלום עולה על שרטון. אתה מצפה ממנו כמו שאתה מצפה מכל אחד בר דעת במדינה הזו, שינער את חוצנו מאריק שרון, בשלב מסויים הוא אפילו אומר: „אני בידידות עם שרון," אחר־כך כאילו מבין מה אמר ומקטין את המילה ידידות בהקשר לשרון. דומה כי

מועמד וייצמן במישרדו
"לאן יחזור מובארק. לבני־ברק?"

האש של וייצמן לא מכוונת נגד שרון דווקא, כי אם נגד שר הביטחון הנוכחי משה ארנס. הוא גם מציע לרדת משרון ולטפס על ארנס בו הוא רואה אחראי כמעט ישיר לטירפוד היחסים עם מצריים, בו הוא רואה אחראי ישיר לנעשה כיום בלבנון.

אם כאריזמה היא ערובה למקום בכנסת וייצמן בטוח בפנים, אם קסם אישי הוא הדרך אל ראשות הממשלה, וייצמן הוא ראש ממשלה.

יש משהו באיש הזה שאוכל את ארוחת הצהריים שלו מחוסר זמן במשך הראיון (מקפיד על דיאטה: סלט ירקות, מעט טחינה וגבינה בולגרית) דוחף אליך את הצלחת ומבקש שתתחלק איתו בארוחה, יש משהו באיש הזה שהיה שר הביטחון של מדינת ישראל שמשאיר חצי מארוחת הצהריים שלו למזכירה. "שתאכל הילדה". יש משהו באיש שהיה מפקד חיל האוויר, כשאתה מספר לו על השמועות כאילו אהרון דוויד־ידי ודני מט הם בין עצורי המחתרת, הוא לא משחק את זה שיודע הכל, הוא מרים טלפון, מוריד אותו אל מתחת לשולחן, (שלא תראי את המספר ואחר כך תבררי למי חייגתי). הטלפון מצלצל: "דיפ פרוט לא במשרד" הוא אומר ומנסה שוב, דיפ פרוט עונה הפעם, וייצמן מברר והתשובה: "דני מט טובל בסדום, דווידי מבלה אי שם בטח לא במעצר." אם דיפ פרוט אומר דיפ פרוט בטח יודע.

אחר כך הוא מתעניין בפגישתנו עם ערפאת, מתעניין בכנות, שואל שאלות על האיש, על אלו שמסביבו. צילצול טלפון קוטע את ההתעניינות שלו, שיחה באנגלית מחו"ל, וייצמן ללא כל גינוני טקס מעיף אותנו מהמישרד. "זו שיחה דיסקרטית" הוא אומר, לא בהתנצלות.

הוא מאמין שלא היה צריך לדבר במילחמת הלבנון, שעשה את מה שצריך היה לעשות, מאחרי הקלעים. הוא קיבל ככל הנראה הוראה מפורשת מיועצי יחסי הציבור שלו, למתן את עצמו. בשיחה איתי הוא לא מתפרץ (כמעט) לא יורה מהמותן (כמעט) ומתאמץ בכנות למחות את תדמית הפזיז, חסר הסבלנות והאימפולסיבי שדווקא בו.

כשאנחנו מסיימים את הראיון הוא אומר לי: "תגידי לי, את הרי אף פעם לא הכרת אותי קודם, מה את חושבת אני פזיז, אימפולסיבי, לא הייתי סופר סבלני אלייך?" מה אני חושבת? אני חושבת שהוא פשוט מקסים, כמו שכולם חושבים בעצם.

■ ■ ■

● מר וייצמן, אתה יבול להציג אישים נוספים, מלבדך, ברשימה שלך לכנסת?

גם את עם האישים. אישים, איזה אישים? כמה אישים את יכולה כבר לספור על יד אחת בכל מדינת ישראל? יהודי כמו בנימין ("פואר") בן־אליעזר, שנתבקש לחזור למערכת־הביטחון, לא מספיק בשבילך? כמה אישים את מכירה שהתחילו את החיים הפוליטיים שלהם כשהיו אישים, הם נהפכו לאישים אחר־כך, חוץ מכאלה שבאו מהצבא.

מה את חושבת, שאנחנו החלטנו אתמול על הרשימה שלי? אנחנו עובדים על זה כבר שנה שלמה, אז את מחפשת אישים, כולם מחפשים אישים.

● בכל זאת, ציפו מאיש כמוך שיצליח לגיים כמה קליברים רציניים שילכו איתו.

איזה קליברים, מי? תגידי מי? יש במדינה הזו הרבה מאוד אנשים שיודעים מה צריך לעשות, אבל כשצריך לעשות, יושבים בבית.

● גם אתה יושב בבית, בזמן שצריך היה לעשות או לפחות להגיד.

ישיבה מאוד מאוד מכובדת היתה הישיבה שלי בבית, לא יזיק לכמה פוליטיקאים לשבת כמוני בבית, ולראות איך חיים במדינת ישראל, מנקודת־מבט של אזרח מהשורה. מה הזיק שישבתי בבית והייתי אזרח כמו כולם?

● ישבת בבית בזמן מאוד מאוד קריטי למדינה הזו.

את רוצה לדבר על זה, בסדר. בואי נדבר, אבל תקשיבי לי עד חסוף. הדור שלנו רואה את המעשה הציבורי כחלק מחינוכו. מרבית הדור שלנו הלך לצבא, והיום הוא מהווה חתך של העומדים בראש המדינה: הרצוג, בר־לב, רבין, להט, שייקה גבישי, רפול, גזית מאוניברסיטת באר־שבע, אריק, ועבדך הנאמן. אישים מפורסמים אחד אחד, למה מפורסמים? כי הם התפרסמו קודם כל בצבא. מרביתנו, כל חיינו היתה לנו זיקה לפוליטיקה. לי, בכל אופן, היתה נטיה אחרי הצבא ללכת לחיים הפוליטיים. מובן שזה בא כתוצאה מהצמיחה שלי בבית. הרי גרלתי בבית וייצמן! הייתי גיסו של דיין, ידידו של פרס, ומעולם לא הייתי מפ"איניק!

● עוד נדבר על ידידותך עם שימעון פרס.

בוודאי, אני ידיד שלו. אז מה, אני בידידות גם עם אריק שרון.

● נדבר גם על ידידותך עם אריק שרון.

למה לא? נדבר. אבל שבי בשקט ותני לי להגיד את מה שיש לי להגיד בקשר לשאלה ההיא שלך, לא שכחתי אותה. רציתי לקחת חלק ביצירת מה שקוראים "אלטרנטיבה למערך". למרות צמיחתי בתוך צה"ל, שבן־גוריון היה מאבותיו, למרות שאמרו לי — תצטרף למפא"י, ילך לך יותר בקלות, יהיה לך יותר. חשבתי אחרת — רציתי להקים אלטרנטיבה למפא"י, אלטרנטיבה למערך.

■ ■ ■

● מתי החלה מתפתחת התנגדותך למפא"י?

את הבית שלי אפשר להגדיר כציוני־כללי. השקפת־העולם, עור בבית, לא שמה את הדגש על הסוציאליזם, על הדגל האדום או על האינטרנציונאל. כל הצמיחה והשקפת־העולם בבית אבי היתה בין הרביזיוניזם המובהק של שנות ה־40 ובין מפא"י. חונכתי תחת הדגל הכחול־לבן ליד הדגל האדום. אפשר לומר כחול־לבן־אפרורי, ואותי הדגל האדום לא מעניין. טבעי הדבר, שמייד אחרי שהשתחררתי מחיל־האוויר הבריטי, ואני בן 22, מצאתי את עצמי מעורב בפעילות של אצ"ל באירופה, וכשהתחלתי להתכשל בדיעותי כאלוף בצה"ל, הערכתי שמה שטוב זה הקמת גוש אלטרנטיבה למערך.

אבל תיקוות הן תיקוות ועובדות הן עובדות. חשבתי שגח"ל סגורה מדי ולא יכול להיות אלטרנטיבה למערך. עובדה, אחרי מילחמת יום־הכיפורים, עם ישראל בחר במערך שנית, וזה היה בעיני דבר משונה מאוד. אחר־כך הוקם הליכוד ואני ראיתי בו חלק מהגשמת המאוויים שלי, ואני חתום על אמנת הליכוד.

● ואתה מצטער על כך?

לא. אני לא מצטער על כך.

● למרות שאמנת הליכוד לא בוצעה, למעשה?

על כך אני מצטער. לא ביצעו כמה דברים, אבל אני לא מצטער שחתמתי על האמנה. כשהוצע לי על־ידי הורוביץ, ארליך ושמיר, לנהל את הבחירות ב־1977 קיבלתי את זה בחרווה. פה ראיתי את ההזדמנות לעשות במדינת ישראל. שמחתי לקחת חלק במהפך הזה. תיקוות גדולות היו בעם ובי. האינפלציה היתה אז רק 25%, לא 300%.

● אתה לא מרגיש אחראי?

אני הרי ידוע כפזיז ושיטחי, לא שמעת עלי? הרי לכן התפטרתי. מפני שהרגשתי באיזשהו מקום אחראי, אבל עור נגיע לזה.

השגתי את גולת־הכותרת, שהרבה אנשי־צבא היו רוצים להגיע אליה. הייתי שר־הביטחון ולהפתעת חבריי, בנאומי הראשון כשר־הביטחון, בסיום קורס טיס, אמרתי לחבר'ה — אני מקווה שלא תשתתפו במילחמה. אמרו לי — וייצמן, מה קרה לך?

● ומה באמת קרה לך?

בסיפרי הראשון יש פרק, שנקרא הטרגדיה של הערבים. קיוויתי שהליכוד, שהואשם תמיד שהוא יהיה זה שיביא את העם למילחמה, לא כך יהיה. והנה, חלפו חמישה חודשים, והליכוד תיפקד נהדר. עם כל החששות קיווינו שבגין ינהיג אותנו בדרך הנכונה, והנה בא סאדאת ונדלקתי על הנושא של השלום.

בחדוות־יצירה אדירה וזנקתי לנושא המצרי. ראיתי בו שינוי מהותי במצב במיזרח־התיכון, ואם נהיה בממשלה הבאה, אני מקווה להשפיע בכיוון זה, אבל לא בכל מחיר.

● מה זאת אומרת לא בכל מחיר?

ממשלת־ישראל, בחתימת מר בגין, הכירה בזה שישנה בעיה פלסטינית, בכל היבטיה, ושתהליך השלום עם מצריים והאוטונומיה הם שלב בפיתרון הבעיה. ממשלת־ישראל התחרטה, נושא האוטונומיה לא בוצע, אנחנו שולטים בשטח ויכולים לעשות כמה מעשים שישנו דברים באיזור.

● איזה מעשים?

דיין ואני צירדנו, עוד לפני חמש שנים, בהוצאת המיפקדה מעזה: אותה ממשלה שחתמה על הסכם־השלום, ויכול להיות שהתחרטה, היתה צריכה להגיד את זה. במקום זה היא הביאה להבאשת ריחו של השלום. שלושת העומדים

וייצמן עם אשתו ראומה
"הצעתי לכהן־אורגד להיות הסגן שלי!"

"הייתי מאוד לא מאושר כשגידשתי את מילחם וקואסמה. הייתי מבאי ביתו של קואסמה, אבל לא היתה לי ברירה. אני מקווה שיחזרו אותו"

"לקח לי בערך חמש שנים להכין את חיל־האוויר למילחמת ששת־הימים, אז על־לי אומרים שאני לא סופר עד שלוש? ספרתי אז שלושה ביליון!"

(המשך מעמוד 65)

בראש המדינה — שמיר, ארנס ובכהן־אורגד — הצביעו נגד הסכמי־השלום, בשעה שבמצריים מובארכ, עוסאמה אל־בז ובוטרוס ראלי היו שותפים לחתימת הסכמי־השלום. שר־הביטחון, משה ארנס, היה יושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, והצביע נגד, ולכן חובתו כיום להתפטר, ואם מישהו מפריע כיום לתהליך השלום עם מצריים, זה רק הוא, כמו שהוא הפריע אז, בזמן המשא־ומתן על ההסכמים.

● אלה היו חבריך למיפלגה.

נכון, ואני מצאתי את עצמי, בסוף שנת 1980, מתווכח עם חבריי כל הזמן. ועם כל הכבוד לבורג, הוועדה לשיחות על האוטונומיה הפכה לוועדה להשהיית האוטונומיה. תהום נפערה בין אשכנזים ובין מיזרחיים ונפערה עוד יותר בין חילוניים ובין דתיים, ואני שאלתי את עצמי אם על זה חלמתי כאלטרנטיבה למערך. בחרות אמרו שאני חותר נגד בגין.

„שלושת העומדים בראש המדינה, שמיר ארנס ובכהן־אורגד, הצביעו נגד השלום, בעוד שבמצרים מובארכ, עוסאמה אל־בז ובוטרוס ע'אלי היו בעדו"

לא חתרתי, פשוט לא הסכמתי איתו, אבל לא הלכתי לסניפים כדי לרבר נגדו או נגד הממשלה, והרגשתי שכל נושא השלום הולך לאיבוד, בגלל מנהיגות שלא הובילה אותו בזרוע נטויה.

● מדוע אתה אומר מנהיגות, תאמר את שמו של האיש שהיה אחראי באופן ישיר.

אני לא רוצה לדבר על מנחם בגין. זה לא הזמן לדבר על האיש. את יודעת מהי המשמעות הכי מעניינת של הבחירות — העובדה שבפעם הראשונה בהיסטוריה, מנחם בגין לא משתתף בבחירות. זה לא הגיע לו, באמת לא הגיע לו.

■ ■ ■

● נחזור להתפטרות שלך.

התפטרתי בגלל ניהול העניין.

● לא בגלל תקציב מישרד הביטחון?

זה היה הקש ששבר את גב הגמל. הגעתי להסכם עם יגאל הורוביץ, לחצנו יד, ואנשי האוצר חזרו בהם והוא לא עמד בלחצים. לחצתי יד עם שר־האוצר, לא עם איזה לבלה, עם כל הכבוד ללבלרים. בדיוק כמו עם הסכמי־השלום. מסכימים על הסכם־שלום, ואחר־כך לא עומדים בהתחייבויות, נותנים לעניין להידרדר.

בסוף שנת 1980, הבנתי שאני לא יכול לשרת יותר בממשלה הזו, ומצד שני אני לא אהפוך לאופוזיציונר. אז הלכתי הביתה.

● אומרים על ההתפטרות שלך, שהגבת כמו ילד קטן. לא נותנים לך מה שאתה רוצה, אז אתה שובר את הכלים, לא משחק יותר וזורק הכל.

זה היה מהלך של ילד קטן? זה היה מהלך של אדם מבוגר. מי שיושב בממשלה שהוא לא מאמין בה, ולא מתפטר, הוא ילו קטן. ילד קטן שלא רוצה לאבד את הצעצוע. הרבה אנשים התרגזו עלי כשהתפטרתי. וכשמתרגזים, הכי קל להשמיץ. אני לא מתרגש מזה.

● היית שר־ביטחון, התפקיד השני בחשיבותו בממשלת־ישראל במדינה שהביטחון הוא המוטו הלאומי שלה. איך יכולת לזרוק מעליך תיק כל־כך חשוב וללכת לקיסריה, אתה לא חושב שזה לא היה מעשה אחראי?

למה מעשה לא אחראי? השארתי את התיק למנחם בגין, והרי בתקופת מנחם בגין הושג הסכם של הפסקת־אש עם אש"ף בצפון, בתיווכו של חביב, ושמישהו יכחיש את זה!

היתה הפסקת־אש של 11 חודש, עד שהם פגעו בארגוב בלונדון. הרי בזמנו של בגין הפציצו את הכור העיראקי. הספינה שטה, אבל אני לא יכול להגיד שהיא הניפה על התורן את הדגל שלי. לא יכולתי להיות בצוות המוביל של הספינה, ואני חושב שעשיתי מעשה מבוגר ולא ילדותי, כשקמתי ועזבתי את ממשלת־ישראל.

■ ■ ■

● ולהלכת לקיסריה?

רגע, לא כל־כך מהר. נשארתי שנה בכנסת, והצבעתי אי־אמון בממשלה. תראי לי עוד אחד, שהוא חבר קואליציה ושהצביע נגד הממשלה על רקע מצפוני. בא אלי דוד לוי, ואמר לי — וייצמן, אל תצביע אי־אמון, תצא מפה, זה לא יפה. אמרתי לו — לוי, שאני אשתה קפה במזנון־הכנסת, כשמצביעים אי־אמון בממשלה שאני לא מאמין בה?

ואז הודחתי מתנועת החרות, והמשכתי לשבת בכנסת, מודח מתנועת החרות. בד בבד כתבתי ספר והספר הזה הוא ספר מחאה על אכזבתי מהליכוד.

לא היו לי אף פעם ציפיות מהמערך, וגם היום אין לי, אבל היו לי ציפיות מהליכוד, והתאכזבתי. ב־1981 עזבתי את הכנסת, ואז אדם התפטר מהממשלה, הצביע אי־אמון ולא הולך למערך. האם זה לא נכון ללכת ולעשות חושבים, או לעשות דבר משונה כמו להרוויח את לחמו, כאזרח עובד לא במוסד ציבורי ולא באוניבר־סיטה? הרווחתי את לחמי ביושר, בשותפות עם חברים טובים. עשיתי זאת, כי חשבתי שלא אלך לחיים פוליטיים, ועדיין היו לי ספקות. אמרתי — וייצמן, רחילק, אולי אתה טועה, אולי הליכוד ישתנה. שב, תיראה מה העניינים, אל תרוץ. ואז הוצע לי על־ידי המערך להצטרף, ואמרתי — לא!

וכשיהודי כמוני, שלקח חלק אדיר בהעלאת הליכוד ומתאכזב ממנו, זה נכון מבחינת ההיגיינה הציבורית לשבת בבית.

וייצמן עם אברשה טמיר

„אנשי גוש אמונים אמרו שאני יותר נחמד לערבים..."

וייצמן כסנדק

„אני ידיד של שימעון פרס, ואני בידידות עם אריק שרון!..."

● אבל אתה לא ישבת בבית בזמנים רגילים, אתה ישבת בבית ולא סציית פה, בזמן שהמדינה הזו עברה מילחמה שספק אם תתאושש ממנה.

על מה את מדברת? אני מכיר חברי אופוזיציה שיצאו לשטח ונתנו עצות איך לצור על ביירות, איך לסגור את המים, איך לסגור את ביירות.

● איזה חברי אופוזיציה?

את שוב מחפשת שמות?

● חברי האופוזיציה מהמערך אומרים שהם רומז על־ידי ראש־הממשלה. הם טוענים שהסכימו למיל־חמה עד 40 ק"מ.

למה לדבר הרבה, תברקי מה אמר יצחק רבין. מה שהיה חסר אז לכל המהומה הזו, ששר־הביטחון לשעבר גם הוא יביע את דעתו.

● מדוע שתקת אחרי הטבח בצברה וישאתילא?

ומה השיגו אלה שלא שתקו? במקום ועדת־חקירה על כל המילחמה, הם השיגו ועדת־חקירה על הטבח בלבד. אני, לעומת זאת, ניסיתי להשפיע על חברים מהליברלים. אמרתי להם שהם שותפים למעשה מדיני לא נכון, וההיסטוריה תשפוט. אמרתי להם שיש להם הזדמנות לעשות משהו בנדון. הם לא עשו, וזו

„אלה שהפגינו בכיכר מלכי־ישראל נגד הטבח השיגו ועדת־חקירה מוגבלת, במקום להשיג ועדת־חקירה על המילחמה כולה"

היתה המעורבות שלי כשר־הביטחון לשעבר, כאיש־ציבור. הזהרתי שיבוא היום ואלך לבחירות, ומי שיהיה שותף למילחמה הזו, לא ילך איתי.

● ומה בקשר לאברשה טמיר, הרי האיש היה יותר ממעורב במילחמת־לבנון, והוא הולך איתך ברשימה.

אברשה טמיר הוא לא נבחר. הוא איננו חבר־כנסת. הוא איש־צבא.

● שהיה שותף פעיל מאוד במילחמה הזו.

הוא לא היה שותף פעיל יותר מכל אחד אחר. היה לו תפקיד. תפקידו של הדרג הפוליטי הוא לשמור על הצבא. דרג פוליטי, שהצבא שומר עליו, שהצבא משפיע עליו, כמו במיקרה של מילחמת־לבנון, הוא עקום. כשאני הייתי שר־ביטחון זה לא עבד כך: אני העפתי אלוף, נופתי במוטה גור, שהיה רמטכ"ל, אחרי שהביע דיעה על סאראת מעל בימת הכנסת. מה את מאשימה את הדרג הצבאי?

■ ■ ■

● לפחות חלק מחברי הממשלה טענו שדווחו לא נכון על־ידי הרמטכ"ל דאז, רפאל איתן.

אם רימו אותם, שיעיפו אותו, שיקימו ועדת־חקירה על הצבא, לא על צברה ושאתילא.

● ואת כל זה אתה אומר בעת, לא בזמן שהיית צריך להגיד זאת. מדוע לא אמרת את זה בזמן המילחמה?

אמרתי כל הזמן, לחברים, לא לאמצעי־התיקשורת, הבעתי את דעתי גם באוזני שר־הביטחון הנוכחי, שלא קיבל את דעתי, וגם פגשתי את בגין באוגוסט 83'. אמרתי להם שצריך לצאת מלבנון. שאלתי אותם מה המדיניות שלהם שם, מה עושים שם.

[illegible] הזה של השלום עם לבנון? אמרתי לשמיר — איך אתה יכול להשוות את השלום עם לבנון לשלום עם מצריים. על השלום עם מצריים חתמו ראשי מדינות, ועל השלום עם לבנון חתמו מנכ"לים.

● ובעת אתה מטיח האשמות בראשי הליכוד וב־ממשלה, ואילו אז, כשציפו שתגיד את הדברים, שתקת.

הייתי עושה טעות ציבורית. הייתי מוסיף שמן ודם למדורה.

● איך לא הבעת את הזדעזעותך, את שאט־נפש שלך, מהטבח בצברה ושאתילא. ציפו לתגובה שלך לא רק בארץ, גם בעולם הערבי, בעצם בעולם כולו, ואתה לא אמרת מילה.

אני לא מביע שאט־נפש. אני לא אזרח רגיל. אני שר־הביטחון לשעבר. שנה קודם עזבתי את הכנסת, הבעתי את דעתי באוזני חברי הקואליציה. הייתי שר־ביטחון, התפטרתי במחאה. תוספת השאגות שלי לא היתה מוסיפה. תודה בעד הקומפלימנט, אבל מה היתה מוסיפה עוד שאגה לשאגת ארבע־מאות האלף? השאגה הזו השיגה ועדת צברה ושאתילא, והסיטה ועדת־חקירה כוללת לצבא. ואינני חוזר בי. באופיי איננו רץ להפגנות־מחאה. אמרתי — את מחאתי אביע כשתגיע העת וכשארוץ לבד. כך קמה יחד.

■ ■ ■

● ציינת קודם שאתה מקיים יחסי־ידידות עם האחראי למילחמת־לבנון, אריק שרון.

ידידות זה דבר מוגזם. גדלנו באותו הכפר, אבל אני חולק על דיעותיו ועל דרכו. הפכו אותו לאשם העיקרי, ואני לא כל־כך מסכים עם זה. נכון, יש לו חלק אדיר, אבל לא רק הוא אשם! למה אחרי מילחמת יום־הכיפורים התפטרה כל הממשלה? לדעתי, אמצעי־התיקשורת עושים שירות אדיר לאריק. כל היום אריק שרון, אריק שרון. תאמינו לי, אני מכיר אותו. הוא נהנה מזה, הוא משמין מנחת.

● אריק שרון הוא תופעה המפחידה כל אזרח שפוי במדינה הזו.

מה מפחיד? יש דמוקרטיה במדינה. לכולם יש זכות להשפיע על דעת־הקהל, גם לאריק שרון. את יודעת מה העלה את אריק שרון ל־42 אחוז? אמצעי־התיקשורת שלא יורדים ממנו. בזמן האחרון שמעתי שהוא ממש מיסכן. כמה עיתונאים שכל הזמן עולים עליו, החליטו לרדת ממנו.

(המשך בעמוד 68)

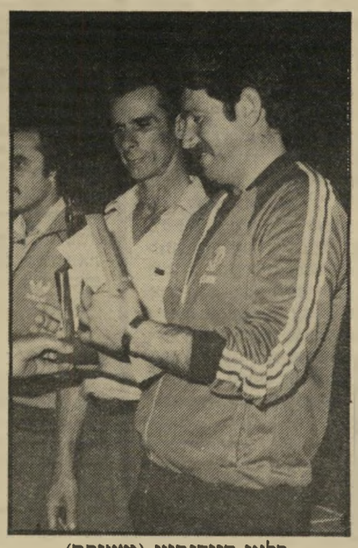
אתלטיקה

קושי מיוחד

ענף האתלטיקה הנחשב ספורט אינדי־בידואלי, הוא הענף הכי מסובך מבין כל ענפי הספורט. הסיבה לקושי המיוחד: ענף זה מצריך תחומי התמחות מאוד מגוונים ב־32 מיקצועות, השונים בתכלית־השינוי איש מרעהו. זאת הסיבה שכמעט לכל אתלט בסגל האולימפי יש מאמן אישי צמוד שונה. להיות מאמן של 100 מטר, זה דבר שונה לחלוטין מאשר להיות מאמן של ריצת 800 מטר, או עשרת אלפים מטר, או מרתון, או קפיצה לגובה.

עוברות אלו מצריכות תקציב כפול ומכופל מאשר לכל ענף ספורט אחר. בלית־ברירה נאלצים מאמנים בארץ לטפל בכמה מיקצועות בעת ובעונה אחת. המצב העלוב של ספורט האתלטיקה בארץ גרם לכך שיו"ר הענף, עו"ד אריה קוקס, חושב „שבשום ענף ספורט ישראל לא בנויה. כדי לקבל מדלייה כלשהי," כי כדי לקבל מדלייה, ולא חשוב איזו, צריך הספורט להיות ברמת עדיפות אחרת („והספורט, מבחינת סדר העדיפות, נמצא בתחתית הסולם.")

בינתיים הבטיחו את מקומם במישלחת ללוס־אנג'לס רק האצן מרק הנדלסמן, העולה חדש מדרום־אפריקה, הלומד השנה רפואת־שיניים בארצות־הברית ושם הוא גם מכשיר את עצמו לייצג את ישראל והאצנית לריצות־המרתון והבה שמואלי. כל שאר תשעת חברי הסגל האולימפי ינסו את כוחם עד לראשון ביולי, כדי להשיג את המינימום הדרוש.

קלעי דוידוביץ (משופם)
119 מתוך 120

אין פריקת מתח. אך כסיבה החשובה והעיקרית מדוע לא הולכים לקליעה רואה דוידוביץ במאמץ הנפשי העצום שספורט זה דורש. באתלטיקה למשל, רצים 100 מטר ב־10 שניות וגומרים את התחרות ואת המתח, אך בקליעה, בדומה לריצת־המרתון או השחמט קיים הלחץ לאורך זמן. תחרות הקליעה הכי קצרה נמשכת כשעתיים, אך היא יכולה להתארך עד לארבע, חמש שעות.

וכדי להבהיר את התמונה מוסיף דוידוביץ: „אם אני יורה 119 כדורים טובים וכדור ה־120 אני מפספס, אני יכול לקבל דירוג במקום האחרון, רק בגלל טעות אחת מתוך 120."

לדעתו של הקלעי הוותיק אפילו מישחק הכדורגל יותר קל. מתוך השעה וחצי יש הרבה דקות מתות, המנוצלות למנוחה פיסית או נפשית. בספורט הקליעה אין פריקת מתח, ורק כושר ריכוז גבוה, ומתמשך, הרבה סבלנות, והרבה שלווה יחד עם כוח־רצון, יכולים להביא לתוצאות.

איך מחזיק מעמד האלוף הקלעי האשקלוני, למרות הקשיים? „מה שמחזיק את רוב הספורטאים בעולם: הרצון להצליח והשאיפה להיות במקום הראשון." דוידוביץ אינו עוסק בקליעה כדי להעביר את הזמן, אלא כדי להגיע להשגים. הוא הצליח בימים אלה להשיג את המינימום הדרוש, כדי להשתתף באולימפיאדת לוס־אנג'לס בקיץ, וזאת רק בקליעה של 60 כדור־ירי במצב שכיבה, מה שמכונה התרגיל האנגלי. תלמידו הצעיר של דוידוביץ, בן עירו יצחק („איציק") יונסי בן ה־22, עלה על מורהו, ועבר את המינימום גם ברובה־אוויר אולימפי, מיקצוע שבו הוא זכה להיות אלוף הארץ בשנה האחרונה.

כדורגלנים־גיסים כהן וסרין
כמו כפפה ליד

אומר אריה קוקס: „אם המישלחת תכלול ארבעה אתלטים ומעלה, אהיה מרוצה."

קליעה

אלוף התרגיל האנגלי

אשקלון גידלה בשנים האחרונות לא רק אלופי־טניס בינלאומיים, אלא גם אלופי קליעה ברובה. הקליעה יהיה אחד משיטחי הספורט שייצגו את ישראל באולימפיאדה. אך יחד עם זה מסתבר שכמו שהקיבוצניקים לא מתנפלים על יחידות קרביות בשנים האחרונות ומעדיפים את סיירת־השק"ם כך תפסו הטניס, הכדוריד, הפינג־פונג ואפילו ספורט הסייף עדיפות ראשונה במעלה בעיניהם של צעירים, על פני המטרות הקבועות, שלתוכן קולעים ברובה או באקדח.

מי שחש את השינוי הדראסטי שחל בענף הקליעה הוא האשקלוני יאיר דוידוביץ, בן ה־32, מדריך ירי בגדנ"ע שהצליח לגרוף, בחמש השנים האחרונות, יחד עם מועדונו, הפועל אשקלון, את אליפות ישראל בכל מיקצועות הרובה. אך דוידוביץ נכח בדעיכה הרצינית בגיוסם של בני־נוער ליירי הספורטיביי. גם אלה המתפתים להכיר את הספורט, נושרים מאוחר יותר.

„היחידים המגיעים לקליעה הם בדרך־כלל אלה שנכשלו בשאר ענפי ספורט, וענף הקליעה היה מוכן לקלטם." כי כדי להיות קלעי טוב, לא צריך להקדיש הרבה לכושר הגופני, מספיק הדיוק בקליעה.

אולימפיאדה

הרופא

מבין מאות הרופאים שביקשו להיכלל במישלחת האולימפית ללוס־אנג'לס, נבחר לאחרונה ד"ר איסקוב בן ה־39, מתמחה ברפואה פיסיקלית ושיקומית בבית־החולים לוינשטיין שברעננה. הוא שימש בשנים האחרונות כרופא נבחרת ישראל באתלטיקה, והתמחה בתקופה זו בעיקר כרופא ריצות־המרתון שהתקיימו בארץ ובחו"ל.

קורות־החיים של ד"ר איסקוב הן שהכריעו את הכף לטובתו: „הנסיון והידע שצברתי במשך השנים לא איכזבו, ולמרות שבשבילי זה כבוד וזכות גדולה אני רואה בתפקיד הזה חלק מהעבודה הרצופה שלי ברפואה הספורטיבית, התמחות, שעדיין לא מוכרת בארץ."

ואחרי הכל ד"ר איסקוב היה גם בעצמו אתלט, אצן בריצת 100 מטר, ואף נכלל, בעבר, בניבחרת ישראל: „אני חושב שהידע שלי בספורט, כספורטאי, מוסיף לי הרבה כרופא."

כדורגל

המישחק הוא הסיכוי

המירוץ הקדחתני על מקום בצמרת טבלת הליגה אוחז במישנה־מרץ בשבועות אלה לא רק בקבוצות הליגה הלאומית, אלא גם בקבוצות של הליגה השניה, היא הליגה הארצית, ששלוש מהן יזכו בכבוד לעלות שלב ולהיות בין הבכירות.

חמש קבוצות בליגה הארצית נלחמות עתה בשיניים על הזכייה העתידה, ביניהן גם הפועל פתח־תיקווה, שמנהלה העונה היה הכדורגלן בדימוס, בעל העבר המפואר, גיורא שפיגל.

כמה אחוזים סיכויים יש לפתח־תיקווה? „בכדורגל קשה לדבר באחוזים, מדברים במישחקים. אם ננצח במישחק הבא, מול בית"ר חיפה, יש לנו סיכויים גדולים."

שניים מספיקים. מה השתנה בקבוצה הפתח־תיקוואית מאז מנהל אותה שפיגל?

„ניסינו ללמד את השחקנים כדורגל. בעונה זו באנו לא לעשות סחר בנקודות, אלא ללמד את האלפבי"ת של הכדורגל. רוב השחקנים צעירים ויש להם מה ללמוד והדברים שנראו, לכאורה, הכי פשוטים היו, כנראה, חסרים אצלם."

אם תצליח הקבוצה המלאכסית לעבור ללאומית לא ישתנו הרבה דברים: „אולי רק שינוי קל בתיפקוד השחקנים, אבל בשום אופן לא שמות מפוצצים בכדורגל." שפיגל מתכנן לגדל שחקנים עם פוטנציאל, כאלה שירצו ללמוד ולהשתלב. מספיק ששניים טובים כאלה יצמחו מהקבוצה עצמה, כדי שיהפכו אותה לקבוצה גדולה בשוק המקומי.

מדוע הוא מתעקש

אוהדי הכדורגל ידעו על פציעתו של שחקן מכבי תל־אביב ויקי פרץ. הכל גם ידעו שרופא־האגודה טען והתעקש שפרץ אינו פצוע, עד כדי להשבית עצמו מלשחק.

פרץ התעקש שפציעתו מונעת ממנו לעלות על המיגרש, וגיסו הידוע, חברו לקבוצה, אבי כהן, סייע ונתן לו גיבוי אחרי שהכריז אף הוא שלכל שחקן פצוע אסור להיכנע לתכתיבי מנהליו על חשבון בריאותו.

השבוע התגלה מדוע פרץ התעקש כל־כך: זאת היא ידידותו עם המאמן דויד שוויצר, המנסה לפתותו, בשבועות האחרונים, לעבור לבית"ר ירושלים, אחרי ששוייצר החליט סופית לאמן שם גם בשנה הבאה ואחרי שהתברר לו, שעל־מנת לצאת מנצח מהסיבוב הירושלמי הנוסף הוא זקוק לחלוץ בעל שיעור־קומה. ויקי פרץ מתאים לדוביך כמו כפפה ליד.

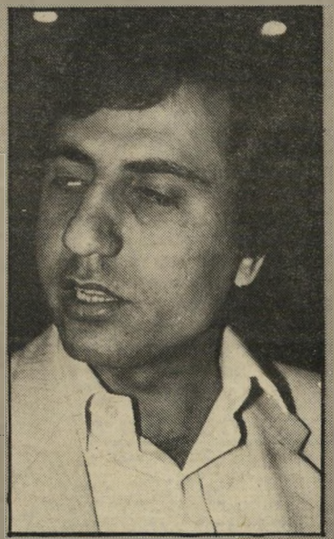

אצן הנדלסמן
אולי אחד מארבעה

כדורגל:
הצעת יעול

האוהדים המעטים ששרדו לכמה קבוצות כדורגל בליגה הלאומית העלו רעיון מבריק בראשו של עסקן הספורט הבית"ר דויד לויאן. אחרי שנוכח שקבוצות הכדורגל של שמשון תל־אביב ושל בית"ר תל־אביב מאחדות סביבן באופן קבוע לא יותר מ־150 אוהדים כל אחת, החליט איש־העסקים לויאן להגיש הצעת־יעול למרכז בית"ר. לאחר את שתי הקבוצות לקבוצה תל־אביבית אחת טובה: „בקצב הזה ובאינפלציה של היום אני מסופק אם הרבה קבוצות כדורגל יחזיקו מעמד בשנה הבאה."

שמשון ובית"ר תל־אביב הן רק דוגמה אחת לדעתו של לויאן לאפשרות של איחוד, אבל גם שלוש הקבוצות הרמת־גניות, הכוח, הפועל ועמידר מכרז כל העונה האחרונה לא יותר מ־2000 כרטיסים: „אפשר להביא עוד

עסקן לויאן
למנוע פשיטת־רגל

הרבה דוגמות, כמו הפועל כפר־סבא והפועל יהוד, שאיחוד ביניהן יביא יותר צופים ויותר כסף."

רק כך אפשר, לדעתו של לויאן, שהוא גם חבר ועדת־הכספים של ההתאחדות לכדורגל, לקדם את הכדורגל ולמנוע את פשיטת־הרגל של הקבוצות.

„לאנשי שמשון תל־אביב יש כמה תנאים כדי לבצע את האיחוד המהפכני, אלא שדויד לויאן מגלה אופטימיות בקשר לבאות: „אני מאמין שתוך שניים, שלושה שבועות נוכל להתאחד."

„אני יודע לספור עד 13"

(המשך מעמוד 66)

אריק שרון כבר 14 חודש לא שר־ביטחון. הגיע הזמן לרדת ממנו ולטפל בשר־הביטחון הנוכחי, הרי הוא מטפל עכשיו כמה שקורה בלבנון. לכו תשאלו את ארנס מה הוא עושה בלבנון, כשכל שני וחמישי נפצעים שם חברה'. כל הזמן יורדים על שר־הביטחון מלפני 14 חודש. לכו תברקו את הממשלה כולה. יש עדר שלם, למה לטפל רק בעז השחורה?

● אתה האיש שמינה את „רפול" כרמטכ"ל. כשיבוא הבוחר להחליט אם לבחור בך לכנסת, אתה חושב שהוא ישכח את העובדה הזו?

לא, ואני לא חוזר בי. בתנאים של אז, הוא היה האיש הכי מתאים להיות רמטכ"ל. מיניתי אותו בהערכה שהוא היה המפקד הטוב ביותר, החייל הטוב ביותר. תפקידו של הדרג הפוליטי היה להשגיח על רפול. כל זמן שרפול היה ת"פ שלי, הוא עשה מה שרציתי. אם רפול היה בפחות פיקוח אזרחי, זו הבעיה של הממשלה.

האחריות לרפול היתה על שר־הביטחון. כשאני הייתי שר־ביטחון, הוא לא רק ביצע מה שהיטלתי עליו, הוא לא רק פינה את סיני, הוא נסע למצריים ושם זר על קבר החייל האלמוני. את כל הטענות על רפול, בבקשה להפנות לממשלת ישראל אחרי שאני עזבתי אותה. כיום אני חולק על דרכו של רפול.

מי שהיה אחראי למיני מתי פלד כראש אג"מ, והוא היה ראש אג"מ מעולה, אחראי לזה שעכשיו הוא נפגש עם אש"ף?

● מחנה־השלום, שבדרכו שלו אולי מכסמס אותך, ולו רק בזכות מעורבותך בשלום עם מצריים לא יכול להבין כיצד גירשת מהארץ את ראשי העיריות פאהד קוואסמה ומוחמד מילחם.

אני גירשתי אותם אחרי ההרג בחברון, והייתי מאוד לא מאושר כשהייתי צריך לגרש אותם. הייתי מבאי ביתר של קוואסמה, אבל חשבתי שזו הדרך היחידה להרגיע את הרוחות. באותו רגע זה היה נכון, אבל אני מקווה בכל ליבי שהם יוחזרו.

■ ■ ■

● אתה אומר דברים קשים נגד הליכוד. נניח שאחליט לבחור בך. מניין לי הביטחון שלא תלך עם הליכוד לקואליציה אחרי הבחירות?

אני לא יכול להבטיח לך כלום. אני יכול להבטיח לך לא עם מי אלה, אלא על מה אלך.

● מה אתה מבטיח בנושא המדיני?

אני יכול להגיד לך, שאני נגד סיפוח ונגד הקמת מדינה פלסטינית פרופר, עם גבול בקלקיליה. אני מוכן לשים את ראשי הפוליטי על פיתרון פוליטי, אני מציע אוטונומיה מלאה, שדרך־אגב, מר בגין בכבודו ובעצמו חתם עליה. המערך, לעומת זאת, מדבר על פשרה טריטוריאלית. רק אתמול שימעון (פרס) אמר שיספח את הביקעה. קודם כל, אני רוצה גבולות פתוחים. שלא יעברו לעזה עם פספורט, אבל אני בטח נגד סיפוח. אני מוכן לבצע את האוטונומיה שעליה התמנו בהסכמי קמפ־דיוויד.

● גיסך המנוח, משה דיין, הלך על הכאריזמה שלו ועל אהבת הציבור, הקים את תל־ם והשיג בסך הכל שני מנדטים. אתה לא לומד או חושש מהניסיון שלו?

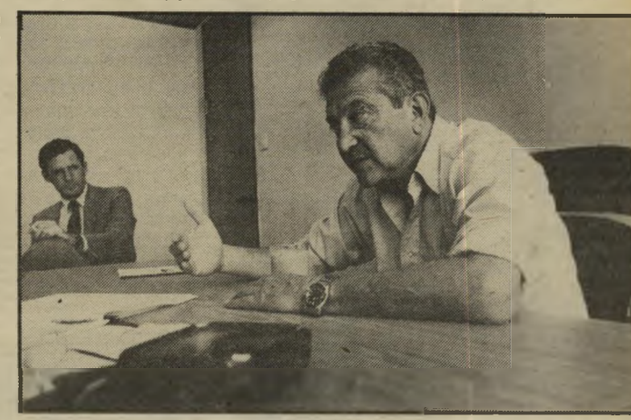
קודם כל, לדיין לא היתה אהבת הציבור כמו שיש לי. כשהוא הקים את תל־ם, הציבור כבר לא כל־כך אהב אותו. המיקרה שלי הוא שונה. אני לא חושב שאפשר להשוות. ובכלל, מה בעצם עשה את הליכוד למה שהוא?

● בתחילה מנחם בגין.

תודה רבה. אני בהתחלה. תכתבי. למה את לא כותבת? את כותבת רק מה שנוח לך.

● אתה לא חושש מהבישלון של דיין?

לא, אבסולוטלי לא! תראי את מישאל פורי מערך־ליכוד־וייצמן.

מועמד וייצמן
„אני אהיה חבר בממשלה!"

● כמה מנדטים אתה מערך שיהיו לך?

קרוב למה שהיה לד"ש.

● אם תהיה חבר בממשלה, איזה תפקיד אתה רוצה?

מה זאת אומרת אם תהיה? אני אהיה חבר בממשלה!

● אתה רוצה להיות שר־אוצר?

מוכן לקבל עלי כל תפקיד שיוטל עלי.

● גם את תפקיד שר התחבורה?

למה זה מצחיק? זה דבר אדיר, זה חגיגה לעיניים.

● באמת?

באמת. התפקיד הכי מעניין והכי יסודי, זה תפקיד של שר־אוצר וזה מה שאני רוצה.

● אחרי התסטרותו של יורם אריזור מתפקידו כשר־אוצר, קיוויתי שיקראו לך ויעניקו לך את התפקיד. אפילו דיברת עם בהן־אורגד, אמרת לו שאם תתמנה לתפקיד שר־האוצר תמנה אותו כסגנך.

היתה לנו שיחה כזו. אינני מכחיש.

● רצית להיות שר־אוצר באותה ממשלה שאתה כליכך לא מסכים לדיעותיה, באותה ממשלה שהתפטרת ממנה במחאה.

באותה ממשלה, כשבגין לא היה ראש־הממשלה שלה, שאריזור לא היה בה שר־אוצר. בכל זאת, כשפנו אלי, לא אמרתי כן, אבל דיברתי עם יגאל כהן־אורגד. זה נכון. נו, זה לא עלה יפה להפוך אותי לשר־אוצר, מה לעשות.

● מי הכשיל את המינוי שלך כשר־אוצר?

שם החליטו שלא רוצים אותי.

● מי סנה אליך?

מיכה רייסר.

● מיכה רייסר היה גורם מספיק רציני, כדי לסנות אליך לקחת על עצמך את תפקיד שר־האוצר?

חבר־כנסת זה לא מספיק רציני? דיברתי גם עם יצחק שמיר, והעסק נפל, אין לי טענות.

■ ■ ■

● בזמנו הצעת לעיתונאי מסויים לעבוד איתך. כשהוא שאל מה יהיה עליו לעשות, ציטטת את דיין, שהציע עבודה לברלב, וכשזה שאל אותו מה יהיה עליו לעשות, אמר דיין: „את מה שאני אקלקל בבוקר, אתה תתקן אחרי־הצהריים."

נכון. אמרתי את זה בבריחות־הדעת. אני חושב שזו אימרה אדירה של משה.

● אומרים עליך שאתה אף פעם לא סופר עד שלוש, תמיד יורה מהמותן.

לקח לי בערך חמש שנים מתוך שמונה, להכין את חיל־האוויר לששת־הימים. ספרתי בדרך לא עד שלוש, אלא עד שלושה ביליון. אבל לעיתונאים שמחפשים כל יום סיפור חדש, נוח להגיד את זה עלי. היו כמה דברים שעשיתי כשר־ביטחון — היחסים עם מצריים. מה את חושבת, שלא ספרתי עד שלוש כשעשיתי את כל זה? הרי השיטחיות של העיתונאים עוברת כל גבול. ואני אומר לך את זה בסופר־סבלנות.

● מה לדעתך קורה עם השלום עם מצריים?

אנשים במדינת ישראל לא מבינים. כל אחד יודע מה יש בגאלרי לפאייט. אבל לא יודע מה קורה 45 דקות מפה. המצרים הם עם ישר־לב וחייכן. הם חלק מהעולם הערבי, ונדרש מהם לעשות מאמץ אדיר, כדי לשמור על השלום איתנו. ואם השלום הזה לא מתממש, זו לא אשמתם, זו אשמת הממשלה.

אומרים על מובארכ, שהוא חוזר לעולם הערבי. אז לאן שיחזור, לבני־ברק? הוא חלק מהעולם הערבי. דרכו אפשר להגיע אל היתר, יותר מהר מאשר דרך נציג ישראל בהונולולו.

אבל הישראלי לא חושב כך. הוא קם בבוקר וכל העולם שונא אותו. אפילו ראש־הממשלה אומר שצריך להתכונן לאלפי שנות טרור, אז למה שהאזרח הקטן לא יחשוב כמוהו.

● מה קורה עם השלום מי מחבל בו?

יש לך שלושה מנהיגים — ארנס, שמיר, כהן־אורגד — שהצביעו נגד השלום. מה אני צריך יותר? הם לא רואים את השלום כמשימה. הם מכוונים את מדיניות הממשלה ומנהיגים אותה. הם היו נגד השלום, אז למה שיטפחו אותו?

● אתה לא מאשים בכלל את ממשלת מצריים, רק את ממשלת ישראל?

אני חושב שממשלת מצריים בכמה דברים יכלה לנהוג קצת אחרת, אם כי הם במצב בעייתי. הם חלק מהעולם הערבי, והם נענשו על השלום הזה. השלום הזה הביא לפילוג. נשיא אחד נרצח. הם שילמו מחיר כבד. יכולנו לנהוג אחרת ולהקל עליהם.

● איך?

אמרתי — אוטונומיה כשטחים. מה רוצים מהמצרים? אמרנו נו מור וור ונכנסנו ללבנון. הייתי במצריים, ואמרו לי שם — ואל תשאלי מי — נכנסתם ללבנון, לא לקחנו את השגריר. אחרי ועדת־החקירה, אחרי שהעפתם את שר־הביטחון רציתם שעוד נשאיר את השגריר שלנו?

● אתה מאמין שהם יחזירו את השגריר?

כשנמצא פיתרון ללבנון. אני בא לשם, והם אומרים לי — אתם הולכים ללבנון, אנחנו עוד יכולים להבין אתכם. אבל כשאתם נכנסים ללבנון לעשות שם סדר ומודיעים שאתם רוצים להחליף ממשלה, את זה אנחנו לא יכולים לקבל, ואני מסכים איתם. עובדה שבתקופת מיבצע ליטאני, התקבלתי על־ידי סאראת.

● אתה מאמין שנגיע למצב שהמצרים יסגרו גבולות?

רק אם אנחנו נשתולל.

● ואתה מאמין שאנחנו לא נשתולל?

אל תראגי, אפילו אם הליכוד יעלה לשילטון, אני אהיה שם להשפיע עליו שלא יעשה שטויות.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 47)

במשך שמונה חודשים, נעצר. אי־אפשר לסמוך על המזל באותה תקופה. התוכניות שמתכננים גרנדיוזיות ומוגזמות מדי, אין פרופורציה נכונה. מאוחר יותר אי־אפשר יהיה להגשימן.

יופיטר מסמל שפע, כשהוא בנסיגה מצפים ליותר מדי – ומפסידים דברים שהיו רוצים לשמר. במיקרה של ירושה, רוב הכסף נעלם למס־הכנסה או להחזרת חובות. אנשים משלים את עצמם ומתאכזבים.

השנה הוא יהיה בנסיגה עד ה־31 באוגוסט. סטורן נמצא בנסיגה שלושה וחצי חודשים כל שנה. סטורן גורם לעיכובים גורליים, על האחריות נעשה כבד מדי, לפתע נאלצים לעבוד בעבודה נוספת וקשה לעמוד בכל ההתחייבויות. אנשים מבוגרים וזקנים זקוקים לעזרה. זקנים מרגישים מבודדים יותר. אנשים נוטים לרחם על עצמם והאווירה הכללית רצינית ומכבידה. חשוב להסדיר ענייניים פורמליים, ענייני קרקעות, מסים וירושות, העבודה מכבידה וקשה לסיים דברים. כאילו שוחים נגד הזרם, הכל מתנהל לאט.

לעתים זה לטובת העניין. זה מאפשר לבדוק, לבקר ולהתבונן באובייקטיביות. אם אדם זוכה להעלאה בתפקיד – העול כבד יותר והתוספת לשכר רחוקה מלפצות על המאמץ. כשסטורן שוב צועד קדימה, העול נעשה קל יותר ולעתים אפילו מוצאים תעסוקה אחרת. מה שטוב במצב זה – סטורן אמנם דורש הרבה, אך מפצה בהישגים אמיתיים והטבות למתאמצים. המעבר מהנסיגה להילוך הישיר מסוכן ועלול להביא לתאונות, מחלות וזעזועים קשים. השנה, סטורן יתחיל בהילוך ישיר ב־15 ביולי.

כשאוראנוס בנסיגה – הכל יכול להתרחש. כדאי לתכנן הכל בצורה גמישה. הכל עלול לצאת ההיפך מן הצפוי. שכן, אוראנוס הוא כוכב שכולו הפתעות. המזל שבו הוא נמצא והבית, מצביעים על אופי השינויים. לעתים זה יוצא לטובת. אדם מפסיד רכבת, מטוס או אוטובוס, וניצל. אוראנוס בנסיגה, אנשים ממהרים להבטיח הבטחות, אך לא יקיימו אותן. אדם יכול לסמוך רק על עצמו. לעתים זה הזמן להתנתק מסביבה בלתי־נעימה ומאנשים לא סימפטיים ופונים לכיוון נעים וטוב. לפעמים, אוראנוס מביא לשינויים גורליים, מיפנה של 180 מעלות. הוא עלול להביא חוויות בלתי־נעימות. כאן השאלה עד כמה אנו פתוחים. כשמבינים שהגיע הזמן לשינוי. הכל יוצא בסוף לטובה. השנה הוא ימצא בנסיגה עד ה־19 באוגוסט.

פלוטו בנסיגה מצביע על קונפליקטים חבויים, הפועלים במשך שנים רבות. אחרי שהקונפליקט רותח שנים בנשמה, וכשזה נעשה מודע יותר או מכאיב יותר, זה יוצא החוצה. אך בדרך־כלל בצורה קשה ופוגעת. פלוטו הוא אל־השאול. המיתולוגיה אומרת שכל מי שמנסה לצאת מהגיהנום נאחז לחתיכות. פלוטו־בנסיגה הוא קשה, מכאיב ומעורר בעיות נפשיות ומחלות. לעתים נוצרים קונפליקטים במישור המיני. מחלות שקשה להבין את מקורן וקשה לרפאן, המקור בדרדך־כלל פסיכוסומטי. קישרי־ אהבה רבים מסתיימים אחרי חודשיים או שמונה חודשים. מאחר שפלוטו קשור בעולם הפשע, שומעים על התגברות הפשע באותה תקופה. האלימות והאכזריות מתגברים. כשהוא מתיישר, הכל משתפר. השנה הוא יימצא בנסיגה עד ה־21 ביולי.

הווי

ריצה קלה, רוץ!

ירושלים נדהם כתב סוכנות־הידיעות האנגלית רויטרס לגלות, כי הידיעה שהעביר ליומון ניו־יורק הראלד טריביון, היוצא לאור בבירות מערב־אירופה, שבה פירט את העובדות מאחרי סגירת העיתון חדשות, שובשה ודווחה כאילו המדובר בסגירת העיתון חדשות הספורט.

* * *

הרב כהנא, 1910

תל־אביב גילו עורכי חגיגות יובל ה־75 לעיר, דוחות של ועד שכונת אחוזת־בית (שממנה צמחה תל־אביב), שדנו, בשנה השניה לקיומה, על מתן היתר לפתיחת חנויות בשכונה ועל התנגדותו של אחד החברים, שנימק אותה בזו הלשון: „בגלל החנויות יקרה שהרחוב ימלא חמורים קשורים על־יד הגינות, שיקלקלו אותן ויטנפו את הרחובות... והרחובות יהיו מלאים ערבים, שיביטו על בנות ישראל!"

* * *

תנו שאנס!

לוד ביקשה רשות שדות־התעופה מהאיגוד הבינלאומי של שדות־תעופה אזרחיים לערוך את הכינוס השנתי הבא של האיגור בארץ, מכיוון שבכינוס של השנה, שייערך בסתיו בשרג'ה אשר בנסיכויות הערביות, ישראל מנועה מלהשתתף. ובכינוס שנערך בשנה שעברה כהודו ישראל התבקשה שלא להשתתף.

* * *

מספרים מסוכנים

תל־אביב פירסם יומון מיכתב למערכת, שבו חישב קורא אוהב־גימטריות ויודע־חשבון, כי לפי סיכוי מיו הולך אריק שרון מחיל אל חיל ועולה (ממה שלא היה) מרמטכ"ל רב־אלוף אריאל שרון (שערכן המיספרי של אותיות ארבע המלים הוא 1456) לשר הביטחון אריאל שרון (1457) וכשלא הצליח בשלב הבא — יו"ר מחלקת העליה בסוכנות (1458), יש לו סיכוי של גימטריה להיות ראש ממשלה בישראל (1459).

* * *

יש זמן

ירושלים גילה עורך התוכנית הטלוויזיונית זה הזמן, כי גיליון העולם הזה, המתקבל מדי שבוע במחלקת התוכניות, מגיע לידיו רק שבוע אחרי הופעתו, וזה מכיוון שקודם קורא את העיתון המנהל האדמיניס־טרטיבי של מחלקת־התוכניות, אחר־כך מנהל המחלקה ורק אחרי ששניהם סיימו את קריאת העיתון, הוא מגיע לידיו של עורך זה הזמן.

* * *

מי שגר בבית־זכוכית...

בירות הודה אחד הוזגים הגדולים בעיר, כי זה שבועות שלא מכר ולו שימשה אחת, מכיוון שתושבי הבירה הלבנונית כבר נואשו מהפסקת־אש של ממש ולא רואים יותר טעם לתקן את השמשות שנופצו כתוצאה מן ההפגזות התמידיות ואפילו הוא עצמו, אחרי שהחליף את השמשות בביתו ארבע פעמים בחודש האחרון, נואש ומתח, במקום השמשות, יריעות פלסטיות על מיסגרות חלונות ביתו.

* * *

זריזים אינם נשכרים

נצרת נואשה תושבת מקומית מסיכוייה, אחרי 18 חודשים של המתנה, לזכות במפעל הפייס, שבו היה לה כרטיס מנוי בעל מיספר קבוע. הורתה לבטל את המנוי, ונדהמה לשמוע, שבועיים אחרי הביטול, כי המיספר שעליו היתה מנויה, זכה בפרס הגדול, של 15 מיליון שקלים.

חמרורים

כובד ♦ בהדלקת אחת מ־12 משואות יום־העצמאות תשמ"ד, **עלי יחיא** (38), הישראלי הערבי הראשון שנתבקש לכך אי־פעם. יחיא, מורה תיכון (להיסטוריה ואזרחות) בכפר הולדתו קרע שבמשולש, הוא בן איכרים, שלמד היסטוריה וספרות ערבית באוניברסיטה העברית. הוא נשוי לחיירייה, המטפלת בילדים עיוורים והוא אב לארבעה. יחיא נודע בגין האולפן לערבית־מדוברת, שעזר להקים באולפן עקיבא בנתניה, ושבין תלמידיו היו, בעבר, נשיא־המדינה חיים הרצוג (שביקר באולפן בהיותו ח"כ המערך) ויהודית קרפ, סגן פרקליט־המדינה, שהתפרסמה בחיבור דוח קרפ על אי־אביפת החוק בשטחים.

הואמן ♦ **טאנלי קאקונן**, כשגרירה החדש של פינלד בישראל. קאקונן, לשעבר שגריר ארצו ברומא

תעשיין שטראוס
מנהריה לאילת

ובוארשה, הוא בנו של אורהו קאקונן, מי שהיה במשך שנים רבות נשיא פינלנד ובעלה של בריטה, שהיא בתו של ראש־ממשלת פינלנד לשעבר, קארל אוגוסט פאגרהולם, אשר נוצה, בבחירות לנשיאות פינלנד, בשנת 1956, בהפרש של קול אחד בלבד, על־ידי אבי חתנו, אורהו קאקונן.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־45 של **עמוס עוז**, סופר והוגה־דיעות, אשר רבים מספריו (ממיכאל שלי עד פה ושם בארץ־ישראל) תורגמו ל־18 לשונות. עוז, יליד ירושלים ששירת בנח"ל, הוא בוגר אוניברסיטות ירושלים ואוכספורד, חבר קבוצת חולדה שבשפלה מגיל 18, אב לשתי בנות ובן, מורה בבית־הספר התיכון בחולדה וידוע בקביעותיו הנחרצות (בגון: „סופר צריך שיהיה לו גב, סבתא ופצע").

נחוג ♦ במסיבת־הפתעה באילת, שבה שהה לרגל פגישת־עסקים, יום־הולדתו ה־50 של **מיכאל („מיקי") שטראוס**, מנהל מחלבות נהריה (גלידות, גבינות ומוצרי־חלב). שטראוס, בנו של מייסד המחלבות, הוא יליד גרמניה, אב לשלוש בנות, שהשתלם בשוויץ בבית־הספר להנדסאי חלב. בין אורחות מסיבת־ההפתעה: ג'ואנה פאקולה, התגלית הפולנית, המכסכת כגיבורת סרט המתח גורקי פארק.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־54 של **מרדכי („מוטה") גור**, ח"כ המערך ומי שהיה רמטכ"ל צה"ל. גור, בנו של איש תחבורה ויליד ירושלים, גדל בעיר רחובות והיה לצנחן, שעלה מפיקוד על חטיבת גולני וכיבוש ירושלים העתיקה („הר הבית בידינו") למישרת נספח צה"ל בוושינגטון בימי מילחמת יום־הכיפורים. אז נקרא, אחרי הרחת רויר אלעזר, לתפקיד הרמטכ"ל. בין עיסוקיו הלא־צבאיים של גור — אב לשני בנים ושתי בנות — חיבור סיפרי ילדים (עזית, כלבת הצנחנים).

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־54 של **פנחס הכהן פלאי**, פרופסור (אוניברסיטת באר־שבע), רב ועיתונאי שנולד כפנחס הכהן בירושלים, וזכה בשם פלאי כשם־עט (שניתן לו על־ידי עורך היומון דבר. לימים נשיא המדינה, זלמן שזר, עת פירסם בו את כתבתו הראשונה בגיל 15). להכהן־פלאי, בנו של רב ירושלמי, ארבע אחיות ושני אחים, רבנים אף הם: ח"כ המערך (ורב המושבים) מנחם הכהן ורב הטלוויזיה, שמואל הכהן־אבידור.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־74 של **יוסף אלמוגי**, מי שהיה במשך שנים רבות האיש החזק של חיפה, במשך 13 שנים שר (השיכון, ולאחר מכן, העבודה), שנתיים ראש עיריית חיפה ושנתיים יו"ר הסוכנות. אלמוגי, יליד פולין, שהיה מזכיר הפועל ומזכיר מפא"י, התפרסם במילחמת־העולם, כאשר שימש כמנהיג השבויים הארצישראליים שנפלו כמתנדבים לצבא הבריטי, בשבי הגרמני ביוון.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־74 של **בינימין הלוי**, שופט בית־המישפט העליון וח"כ ד"ש לשעבר, אשר שפט במישפט־הדיבה שהגיש הד"ר ישראל קסטנר בעניין קשריו עם הנאצים להצלת נכבדים יהודיים מהונגריה („הוא מכר את נשמתו לשטן!") ומישפט כפר־קאסם, עת רצחה יחידה של מישמר־הגבול עשרות כפריים

סופר עוז
מחולדה לאוכספורד

ערביים. ערב מיבצע קדש („רגל שחור של אי־חוקיות!"). הלוי, יליד גרמניה, שעלה ארצה בגיל 23, היה אחרי תקופת הכשרה חקלאית בדגניה ותקופה קצרה כעורך־דין, לאחד השופטים הצעירים ביותר בארץ־ישראל, עת מינו אותו השילטונות הבריטיים לשופט־שלום בירושלים, בגיל 28.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־80 של **סרוספור** (למדעי המדינה) **בנימין אקצין** (אוניברסיטות ירושלים וחיפה). אקצין, יליד ריגה הלטווית, יסד, בגיל 16, בעיר־הולדתו, אגודת־נוער ציונית בשם התחיה והיה, בין שתי מלחמות־העולם, מבכירי העסקנים של המפלגה הרוויזיוניסטית

נפטרה ♦ בירושלים, בגיל 70, **זלדה מישקובסקי**, משוררת ילידת רוסיה, שעלתה ארצה בגיל 10, למדה ציור, לימדה ילדים בעייתיים ונישאה לרואה־חשבון חרדי, שלו הקדישה רבים משיריה (בעיקר בספירה הכרמל האי־נראה. מכיוון שפגשה בבעלה־לעתיד, לראשונה, בהר־הכרמל), זלדה נהגה לכתוב את שיריה על דפי־נייר בודדים ולהחביא אותם במגירות ארונותיה. רק משאספו מקוראיה את הדפים ושלחו אותם לפירסום, נתגלה כשרונה.

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- $ 599
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- $2,538
★ המזרח הרחוק – 34 יום $ 3,395
★ דרום אמריקה – 31 יום $ 3,895
★ סביב העולם – 45 יום $ 4,299

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

53 שנות נסיון לשרותך!
הטיול הטוב ביותר זה
אירופה טורס EUROPA TOURS
במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

ניקיון של חוצלארץ

גלנצר ברק יציב ומידי, מגן על הרצפה ע"י שכבת חומר מיוחד, לאורך זמן

טופיקס הפתרון האמיתי והיעיל לניקוי אסלות בתסיסה ללא מגע יד

Glänzer longlife
Glän long
tofix
tofix WC Cleaner
tuba dry foam

טובה תכשיר לניקוי, חדוש ורענון שטיחים. ריכוד וריכוד מכוניות. קצף יבש.

להשיג: בכל בו שלום, ● המשביר לצרכן, מח' סופרמרקט
המשביר המרכזי, רשת סופרמרקטים ובחנויות המובחרות.
יבוא ושווק: "נשר מברשות" ת"א 831094 824057 (03)825286

אנשי המערך והליכוד ביום העצמאות

רכבת המערך אוחז באקורדיון, נחום (.נחצ"ה") היימן, מסיבת יום־ההולדת שלו במלאת לו 50 שנה. מאחוריו, השחקן חיים טופול ואחריו ענת טופול בתו, שגם היא שחקנית. כולם ישבו על הריצפה ושרו שירי־מולדת, אחר־כך פינו את המקום, ופצחו בריקודי הורה. היין שימח את לב החוגגים, שבילו במסיבה עד עלות השחר, לפי שעון הקיץ החדש. היו שם זמרים ושחקנים, והם מיעטו לדבר על פוליטיקה, להבדיל מאחרים. במסיבה הזאת שלטו השימחה, המוסיקה, הריקוד והיין.

ב**וילה רחבת־ידיים**, בסביון, חגגו אנשי הליכוד את יום־העצמאות. את החגיגה ערך דויד מור, שדורג במקום ה־26 בפאנל של הליכוד. דויד הוא יהלומן במיקצועו ואיש־עסקים מצליח.

לסביון הגיעו כל חברי המרכז, כל אלה שבהצבעתם קובעים מי ייכלל באיזו שביעיה. הדמות המרכזית, שעבדה שעות נוספות, היתה של שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד. הוא שוחח עם כל פעיל, ואגב כך עישן סיגריות בשרשרת. למרות, שבמקום שהיה רוב לאנשי דויד לוי, הוא לא אמר נואש וניסה את כוחו.

גם שר־התחבורה חיים קורפו היה בין הדמויות הבולטות במסיבה. הוא הגיע עם אשתו, אבל לא הירבה בשיחה עם בוחריו. כולם חיכו לאיש החזק מבית־שאן, סגנו של ראש־הממשלה ושר־השיכון דויד לוי, אך הוא לא בא. כמה מתומכיו הביעו את אכזבתם משנוכחו כי האיש להם לא יחגוג עימם.

שימחת החג לא האפילה על תכונת הבחירות הקרבות. רבים הקימו ממשלות, הציבו והעמידו שביעיות, התלחשו והסתודדו בכל פינה, בנסותם להסתיר מעיני העיתונאים את התיכנונים והמזימות. ברקע בקעה מהרמקולים מוסיקה שאינה מלווה בדרך־כלל אירועים של הליכוד. מייקל ג'קסון נשמע קצת לא־שייך לאירוע ולאלה שלקחו בו חלק. על אף המיקצב הסוער של שיריו לא רקדו החוגגים. הם גם לא שרו שירי־מולדת כנהוג ביום־העצמאות, אלא עסקו כבימים הקודמים ובימים הבאים בפוליטיקה.

הגברים היו לבושים בחליפות בגוונים אפורים וכחולים ומעונבים היטב. היחידי שבלט בתילבושתו היה

החוגגת העיקרית מירה ויינגרטן־נוף, עי־קיבא נוף, החיה בנפרד ממנו. אחד הנוכחים אמר: „היא חוגגת אי כניסתו של עקיבא נוף לפאנל." „הוא ח"כ במיל".

הדור החדש הילדה המלקקת גלידה בריכוז רב היא בתם של ח"כ המערך גד יעקובי ואשתו נלה. הדס בת ה־3 משכה את תשומת־לב החוגגים. משמאל: נמרוד, בנו של עמירם ניר, מנהל מסע־הבחירות של שימעון פרס.

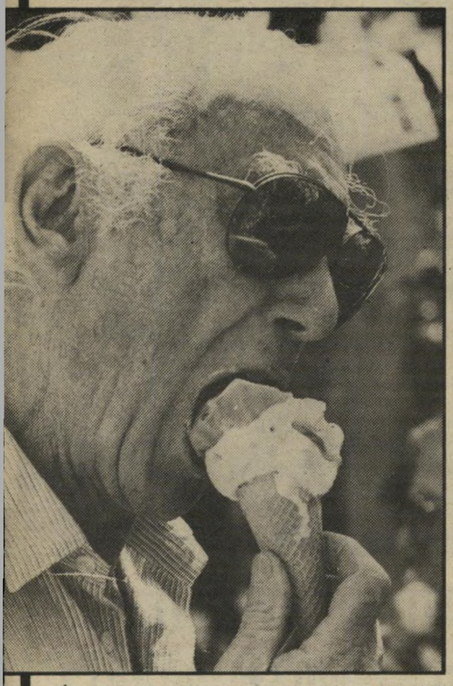

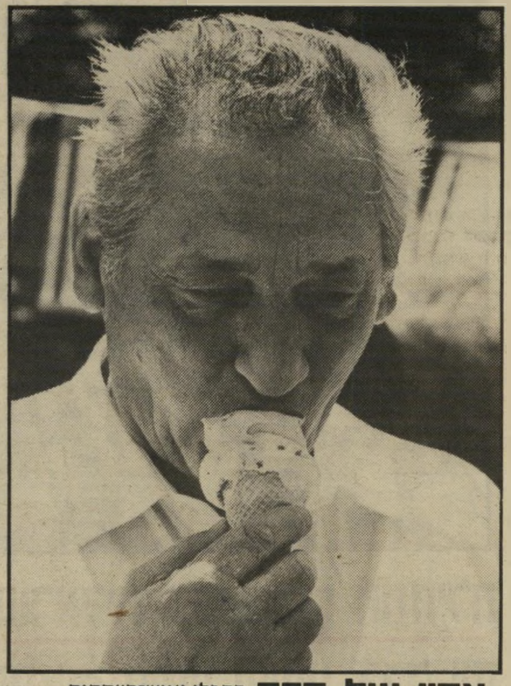
המלקקים והלוחשים

מיכאל בר־זוהר, איש המערך (יוון), היה בין המלקקים ויגאל כהן־אורגד היה בין המחלחשים, אנשי הליכוד (ממטה)

חביב המדינה עורך־הדין ראובן (״רובי״) ריבלין מירו־שלים. ריבלין הפך בין לילה לנחמד של המדינה כשצוות הטלוויזיה עשה אותו לכוכב הכתבה ביומן אירועים שסיקרה את הבחירות במרכז חרות. ריבלין דורג במקום ה־32 בפאנל.

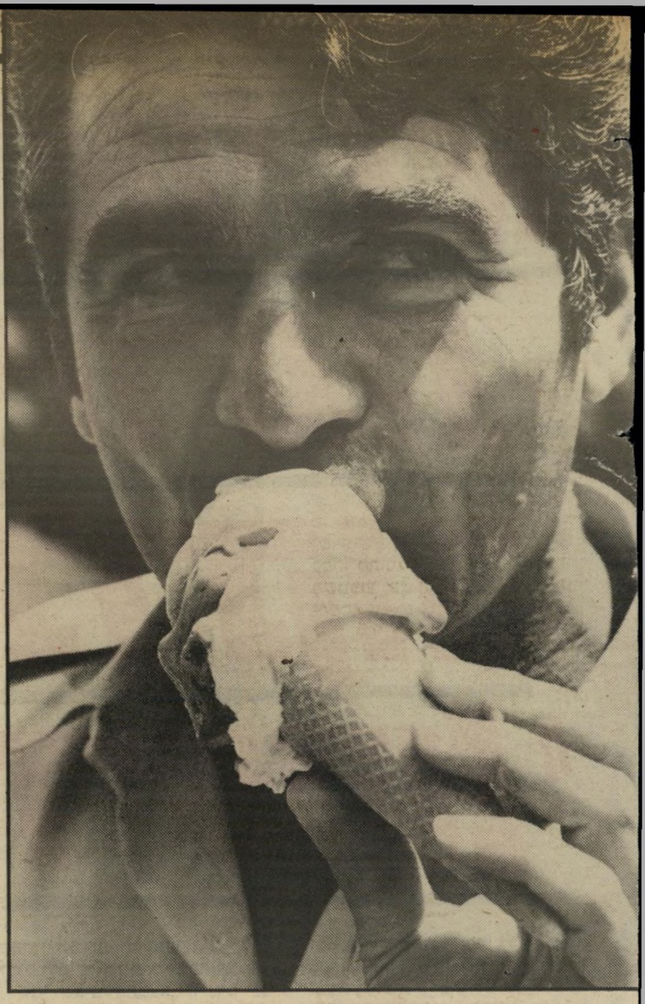

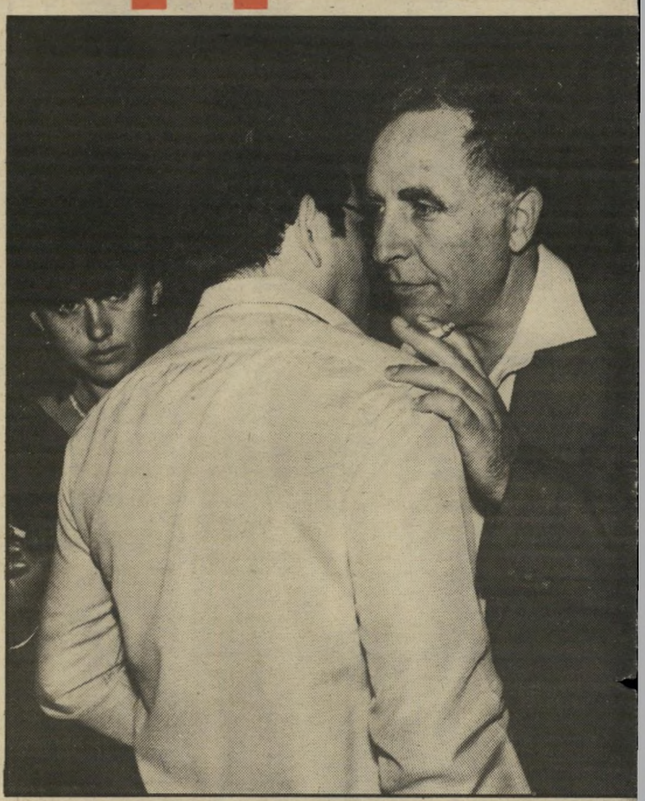
אחין של פרס הקבלן ואיש־העסקים, גיגי פרס, היה בין הדמויות הבולטות בחגיגת־הגן שערך הפירסומאי חיים פלד. הוא ייצג בכבוד את אחיו שימעון, המנהיג, שנעדר בפעם הראשונה מהמסיבה שהפכה חלק חשוב ממסורת מיפגשי אנשי המערך ביום־העצ־מאות. משמאל: גיבלי הגדול, מנהל כור, שלפני שנים אחדות חשב להקים לובי של תומכי יצחק רבין.

הממחין הנצחי דודו מור, מועמד מטעם הליכוד לכנסת, מיספר 26 בפאנל. הוא ערך את מסיבת יום־העצמאות בגן ביתו בסביון. כשמנחם בגין התפטר היה מור צריך להיכנס לכנסת במקומו. אבל בגין נשאר חבר־כנסת. לצד דודו, אשתו.

דובר מישרד ראש־הממשלה, רן מרידור, שלבש חולצה ומיכנסיים פשוטים. הוא כנראה חשב שהוא בא לקומזיץ, אלא, שה״קומזיץ״ נוהל על־ידי חברה מיוחדת, שהכינה את הסטקים והחומוס. הרבה לא אכלו שם, אך הדיבורים והליחשושים היו ההווי המיוחד שאיפיין את מסיבת יום־העצמאות של חבורת הליכוד.

לעומת זאת, ערך חוג האמנים לנחום (נחצ׳ה) היימן מסיבת יום־הולדת בביתו שביפו. היימן, שנולד ביום־העצמאות, חגג את שנתו ה־50. היו שם כל האמנים שעובדים איתו וחברים ותיקים שלו.

היימן ישב במרכז החדר, אחז באקורדיון וניהל שירה בציבור. שם שרו את כל שירי המולדת והפלמ״ח. שתו הרבה יין לבן שאהוב עליו במיוחד, רקדו הורה, ואחר־כך לפי התור, ניגן כל אחד על הפסנתר, וכולם הצטרפו בשיר ובריקוד.

מדי שנה, בבוקר יום־העצמאות, עורך הפירסומאי חיים פלד מסיבת־גן, בביתו שבהרצליה־פיתוח. המסיבה היא על טהרת המיטבח הישראלי: דוכן פלאפל מיוחד משוק־בצלאל, גלידה, ושתיה.

בכל שנה באים לשם אנשים מצמרת מיפלגת העבודה. גם הפעם היו שם גד יעקובי, מיקי בר־זוהר, ופעילי המיפלגה. אבל היו שנעדרו, כמו שימעון פרס ויצחק רבין.

צ׳יפי מנשה ■

„אני לא יודעת לרקוד דיסקו!"

רקדנית הפלאמנקו הישראלית דליה לאו התחילה בגיל 20 וממשיכה להתאמן חמש שעות בכל יום

„פלאמנקו זה סקס. צריך להיות מתח מיני בין הרקדן והרקדנית, ורק גבר ואשה יכולים לעשות זאת ביחד על בימה," אומרת רקדנית הפלאמנקו דליה לאו. „הגבר מעניק לריקוד מעוצמתו והאשה מנשיותה."

דליה, אשה גבוהה וחטובה בת 40, אם לשני ילדים בוגרים, היא בת למישפחה ירושלמית ותיקה, דור חמישי בארץ. היא נולדה לאב ספרדי ולאם אשכנזיה, שחשבו שריקוד מוביל לתרבות רעה. בילדותה לא הירשו לדליה לרקוד. היא התחילה לרקוד בגיל מאוחר יחסית, רק אחרי שילדה את בתה.

היא לקחה שיעורים אינספור, בבאלט קלאסי ומודרני, אצל מיה ארבטובה, הינרייך הימן ורינה שחם. היא רקדה מהבוקר עד הלילה.

אחרי כמה שנים של אימון מתיש שמעה דליה שהבאלט הקלאסי זקוק לרקדנית שתמלא את תפקידה של ברנרדה אלבה, במחזה של פדריקו גרסיה לורקה. זוהי דמות של אשה שתלטנית, אם לחמש בנות, המשגעת את כולם. תפקיד־אופי של ריקוד קלאסי על נושא ספרדי.

אימונים, אימונים קשים ומפרכים. כל יום חמש שעות של ריקוד בסטודיו. אחר־כך רצה דליה לאו לשיעור באלט ומשם היא ממשיכה לאימוני כושר במכון־בריאות.

„זה היה ממש טירוף־חושים!"

כך התוודעה דליה, בפעם הראשונה, אל הנושא הספרדי. זו היתה ההופעה הראשונה בחייה והיא פחדה מאוד: היום היא אומרת שאם אמן אינו מתרגש ואינו פוחד לפני כל הופעה אין הוא אמן.

אחרי הופעתה הראשונה של דליה, הגיעה לארץ, במיקרה, להקת־ריקוד ספרדית. זה היה לפני 15 שנה. מנהלת הלהקה, טטיאנה, נזקקה לרקדנית נוספת. היא פגשה את דליה וחשבה שהיא תתאים להופעה, כרקדנית לריקודים קלאסיים, לא לפלאמנקו.

למי שאינו מתמצא, קיימים שני סוגי ריקוד ספרדיים — המחול הספרדי הקלאסי, שאותו רוקדים עם קסטאנייטות (ומוסיקה מוקלטת) וריקוד הפלאמנקו, המלווה במוסיקה חיה, נגן, זמר ו/או תיזמורת.

בפלאמנקו, הרקדנית שולטת בגיטרה, מנהלת את המערכה והנגנו. זמר או התיזמורת חייבים ללוות אותה לפי קיצבה וצעדיה. אם, לדוגמה, ערב אחד הרקדנית עייפה, היא תרקוד יותר לאט. תחילת וסיום הריקוד קבועים, מה שקורה באמצע הוא עניינה של רקדנית הפלאמנקו. זו אימפרוביזציה.

אחרי שהופיעה עם אותה להקה ספרדית, התאהבה דליה במחול הספרדי ובספרדים והחליטה לנסוע לספרד ללמוד את הנושא מקרוב. היא

נגן מיובא הוא דוד סרבה (הכורע עם הגיטארה בידיו, משמאל), המלווה את רקדנית הפלאמנקו, דליה לאו, בהופעותיה, באימוניה ובשיעורים שהיא מעבירה לתלמידיה בהרצליה.

נסעה ארבע פעמים בשנה, כל פעם לשלושה שבועות. היא רקדה בסטודיו מ־9 בבוקר עד 6 בערב („זה היה ממש טירוף־חושים!").

בערב היתה מתמוטטת, לא יכלה לעמוד על הרגליים. היא לא ראתה את מדריך, ולא ביקרה באתרי־תיירות, רק רקדה ורקדה. היא עבדה בסטודיו עם חואן דה־דיוס, רקדן פלאמנקו מאוד מפורסם.

לשימלה אסור להתקל ברגליים

פלאמנקו הוא שיחה של הרקדן עם האדמה. בשיחה מספר הרקדן על אהבה, קינאה ומוות. מקורות הפלאמנקו הם באנדלוסיה, והוא ספג השפעות מן התרבויות הערבית, היהודית והצוענית. ריקוד פלאמנקו הוא עבודה אינטליגנטית, מבחינה מוסיקלית. הפלאמנקו בנוי מקומבינציות מישפטים של מוסיקה, שאסור לצאת מהם.

הטכניקה היא של הרגליים ולכך צריך הרבה כוח פיסי. הקסטאנייטות הן כלי־נגינה וירטואוזי, המשמש את הרקדנית בהופעותיה, השמלות הצבעוניות מרהיבות ביופיין וארוכות, ואוי לרקדנית ששימלה נתקלת ברגליה — היא גמרה את הקאריירה שלה.

הרקדנית משתמשת בעבודתה גם בשאלים, בצעיפים ובמניפות, והכי חשובה היא הבעת־הפנים, הבאה מבפנים וחושפת כיצד מרגישה הרקדנית וכיצד משפיעות עליה המוסיקה והשירה.

פעמיים בשבוע מלמדת דליה בסטודיו רחב־הידיים שלה בהרצליה־פיתוח, כשהגיטריסט הספרדי דוד סרבה, המלווה אותה גם בהופעותיה, מנגן בשעוריה.

„אני מכניסה תרבות שלא קיימת בארץ. אני מלמדת מחול קלאסי ספרדי עם קסטאנייטות ואת ריקוד הפלאמנקו," מסבירה דליה. יש לה תלמידים ותלמידות מגיל 12 ומעלה, תיכוניסטיות, נשים עובדות, עקרות־בית וגם שלושה בחורים.

שימלה ב־5000 דולר הנתפרת בהזמנה מיוחדת עבור דליה לאו בספרד, על־ידי תופרת מיוחדת. כל שימלה שוקלת בין 10 ל־30 קילו ומשמשת אותה בהופעותיה שנים רבות. לדליה חדר־שמלות מיוחד, שבו תלויות כל השמלות שלה.

מה שמביא אותם ללמוד את ריקוד הפלאמנקו היא, בדרך־כלל, האהבה לריקוד בכלל ולריקוד ספרדי בפרט. יש כאלה שראו מופע פלאמנקו בספרד או בישראל, על בימה או בטלוויזיה ונדלקו."

לא בוהמית, — שמרנית!

דליה מתגוררת בהרצליה־פיתוח, בווילה מפוארת הבנוייה בסיגנון ספרדי. הבית מרוהט בטוב־טעם, האווירה חמימה ובו רהיטים עתיקים, וילונות־תחרה, תמונות וצמחים לרוב. „אני לא חיה חיים של אמן," היא אומרת, „אני לא בוהמית, אני שמרנית. אני מתלבשת בצורה קלאסית ומעדיפה שמלות ובגדי־תחרה עדינים. אין לי הרבה חברים וחברות. בערבים אני לא יוצאת. ב־8 אני במיטה, סחוטה מריקוד. אני לא שותה, לא מעשנת, ושומרת על דיאטה קפדנית."

ומה אומר בעלה ארתור, יוצא קנדה? הוא עודד אותה ותמך בה לאורך כל הדרך. הוא הבין שזו דרכה ונתן לה ללכת בה. ארתור מנהל חברת מחשבים (סאיטקס) והוא בעצמו חי על מיזוודות ונמצא הרבה בנסיעות. הוא יודע מה זו קאריירה.

בווילה רחבת־הידיים חדרים לרוב, וביניהם חדר־הלבשה מיוחד של דליה, שבו תלויות להן, בהדרת־קודש, שמלות הפלאמנקו האותנטיות שנתפרו בספרד, על־ידי תופרת פלאמנקו מיוחדת. ציבעי השמלות עזים — אדום, צהוב, לבן ושחור — השחור הוא הצבע האהוב על דליה.

לכל ריקוד השימלה שלו. הצבע מבטא את משמעות הריקוד. לדוגמה, לריקוד בשם סולאה (שמש) היא לובשת את השימלה הצהובה. כל שימלה שוקלת עשרה עד שלושים קילו ומחירה 500 דולר ויותר. השמלות האלה יכולות לשמש אותה בהופעותיה כל ימי חייה, אבל מדי פעם היא קונה עוד אחת, בצבע שונה, בפרחים אחרים, בגיזרה שונה.

דור חדש

של רקדניות ורקדני פלאמנקו הוא משאת־ליבה של דליה לאו. לומדות אצלה תלמידות־תיכון, עקרות־בית, נשים עובדות ואפילו שלושה גברים, האוהבים את הפלאמנקו.

פעם בשנה, בעיקר בקיץ, עורכת דליה סידרת מופעים ספרדיים, הנמשכת שלושה שבועות. בקיץ הקרוב בתוכניתה להביא לסידרת הופעות להקת צוענים מספרד — שני גיטריסטים, שלושה זמרים, צועניה־רקדנית מבוגרת, רקדן והיא עצמה. כי לא תיתכן הופעת פלאמנקו בארץ בלי דליה לאו. זה הריקוד שלה. „כרפרטואר של דליה אי־אפשר למצוא ריקודים מודרניים, כמו דיסקו, למשל.

„אני לא־יודעת לרקוד דיסקו," אומרת דליה „אני לא יכולה להזיז את גופי בקצב הזה. כל כוחותי ומירצי מושקעים רק בפלאמנקו!"

אורנה גלזן ■

בית מפואר יש לדליה לאו, הנשואה לאיש־עסקים יוצא קנדה. הבית מרוהט בטוב טעם, האווירה חמימה, והבית גדוש רהיטים עתיקים, שטיחים, תמונות ווילונות־תחרה.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 1128
תאריך: 12.5.1959

גיליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הביא תחת הכותרת "פני ישראל", כתבת־שטח לרגל יום העצמאות ה־11. לצורך כך התפרשו כתבי העיתון ברחבי ישראל, ממטולה ועד לבאר־שבע, כדי לראיין 20 מתוך שני מיליון תושבי המדינה ● תחת הכותרת "מסע מלכת־המים" דווח על עדי טרק בסיפור הצלחתה של יהודית מיזרחי־מזור בפאריס ● פרק נוסף בסידרה "פחד בחדרי המורים" המשיך בתיאור שילטון הטירור בהסתדרות המורים ● בשער הגיליון: יום העצמאות תשי"ט.

פצצת־אטום במערכת הבחירות ★ קליטת העולה־הכלכלן ממצרים ★ הזקנים של אבא אבן והיינות של טדי קולק

העם

הפצצה האטומית

אין סכנה גדולה יותר לשילטון מאשר הזילזול בשיכלו הישר של האזרח. כאשר פוצץ השבוע שימעון פרס את פצצתו האטומית, נפל עצמו במלכודת זו.

לא היתה שום סיבה נראית־לעין לפירסום הפיתאומי על בניין הכור האטומי בנחל־שורק, כשם שלא היתה שום סיבה להעלמת הפירסום עד כה. הכור הובטח לישראל (ולשורה של מדינות אחרות) בצורה הפומבית ביותר, עוד לפני שלוש שנים. הוא יושלם רק בעוד שנה. השבוע לא קרה, למעשה, מאומה.

זולת דבר אחד: זהו השבוע האחרון לפני הבחירות להסתדרות.

לפירסום יש רגליים. הפעם עורר יצר־הפירסום של שימעון פירסומת תגובות חריפות אפילו אצל אנשים הקרובים לו. כתב הארץ עיתון שאחר מכתביו הוא שופרו הראשי של פרס: "נייחס את בחירת המועד לגילוי זה לחוש הפירסומת המפותח של (פרס)... איש המוסיף, לפי שעה, לעמוד ברגל אחת בצמרת המינ־הלית של המדינה וברגלו השניה בחיים המיפלגתיים."

אולם האקרובטיקה הרג־לית של מנכ"ל מישרד־הביטחון ומועמד מפא"י לכנסת הרביעית היתה רק צד אחד של המטבע. הצד השני, החשוב ביותר, מסתכם בשאלה: מה לפרס בענייני האטום?

בניגוד לרושם אשר ה־שילטון מנסה לעורר בישּ־ראל, אין לכור האטומי גם הקשר הקלוש ביותר לענ־ייני ביטחון. מדוע הוא מסור בישראל בידי ביטחונאים מיקצועיים — בעוד שאר־צות־הברית, שכל קיומה בנוי על הנשק הגרעיני, מסרה את ענייניה האטומיים רווקא לרשות אזרחית?

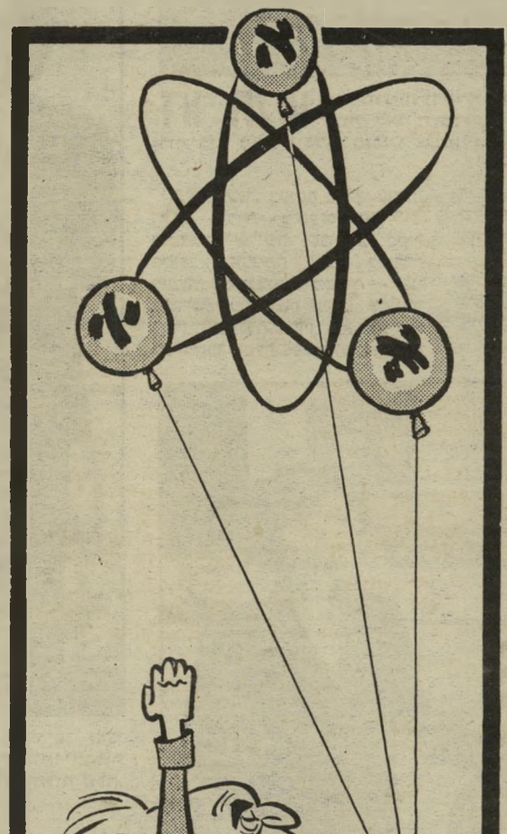
אטום בלי אטומ־אים. פיתרון תעלומה זו אופייני לשילטון הקיסרי שהשתרר בישראל. האטום הוא התחביב האישי של דויד בן־גוריון, שאינו מבין בשטח זה יותר מכל אזרח אחר. כדי להחזיק בידיו את השליטה המוחלטת על ענין מדעי מובהק זה, מסר את הפעולה המעשית בידי משרתו האישי, שימעון פרס, ואת המרות הפורמאלית בידי מדען שאין לו כל קשר לענייני אטום, הפרופסור לכימיה־אורגאנית ארנסט ברגמן.

התוצאה המדהימה: ה־פעולה האטומית העיקרית בישראל מוחרמת על־ידי מדעני האטום שלה, ביניהם יואל רקח, עמוס דה־שליט ויגאל תלמי. בן־גוריון ומ־שרתיו לא כינסו את ועדת־האטום במשך שנים. לא התייעצו עמה על רכישת הכור, ואף לא הודיעו לה על כל הענין.

פרי־הביאושים של נוהל מזעזע זה יתגלה רק בעוד שנים. לא יהיה קושי להטיל עליו איפול כבוא העת — באמתלה הביטחונאית הרגילה.

עוברי השימחה. באווירה זו של חשדות וחששות מוצדקים, לא עוררה הידיעה את השימחה שהיתה ראויה לה — שימחה שקטה על כי ישראל נמצאת במחנה המדינות המסוגלות לנהל מחקר אטומי צנוע, אך ממשי.

כמו במיקרים רבים אחרים, הצליחה קבוצת־החצר של בן־גוריון ליצור מצב שבו קשה לאורחי המדינה לשמוח את שימחתם המוצדקת על הישגי מדינתם, שהם הישגי האומה כולה.

האטום בשירות מפא"י בפתיחת מערכת הבחי־רות לכנסת הרביעית גילה אז מנכ"ל מישרד־הביטחון, שימעון פרס, את עובדת קיום הכור האטומי בנחל־שורק. הקאריקטוריסט של "העולם הזה", ז'קי, הראה את התועלת שראש מפא"י דוד בן־גוריון, קיווה להפיק מגילוי הסוד.

דרכי אדם

המסביר לצרכן

"עליך לעזוב את מצריים תוך 24 שעות!" הודיעו שילטונות מצריים לד"ר אליהו לוי (40), מפקח במי־הספר הממשלתיים־תיכוניים בקאהיר ומחבר ספר־הכלבלה השנתי של מצריים. לד"ר לוי לא נותרה ברירה. לבוש חליפה אפורה, כשחמש לירות מצריות בכיסו, עזב לוי את מישפחתו ואת רכושו, הפליג ליוון. בהגיעו לאתונה פנה לצירות ישראל ועלה לארץ.

פרשת תלאותיו החלה ביום שבו הגיע לישראל וקיבל תעודת־עולה.

מורה לשפות בקריית־גת. את אכזבתו הראשונה נחל לוי כשפקידי הסוכנות היהודית שאלוהו למיקצועו, לא הצליחו להבינו, למרות שלוי ניסה להשיב בתשע השפות שהוא יודע. לבסוף, אחרי שניסה אף את השפה ההינדוס־טאנית, שבה הוא שולט על בורייה, רשמו הפקידים: "מורה לשפות".

בקריית־גת, לשם נשלח לוי, לא היה צורך במורה לשפות. מומחה הכלכלה המצרי ניסה את מזלו בקיבוץ, עבר כמה חודשים בגיבעת־ברנר כעגלון. כשעזב את הקיבוץ ידע מה עליו לעשות. הוא הצטרף להסתדרות, נרשם כחבר מפא"י.

אולם כאן ציפתה לו האכזבה השנייה. במיסגרת מסע־הבחירות להסתדרות נשלח לוי כתועמלן לעיירת העולים אופקים. הוא ניסה להסביר במשך ערב שלם את תורות הכלכלה החדישות של מפא"י לעולים, קיבל בתמורה ספל־קפה. כשדרש את שכרו, כנהוג, השיבו לו שולחיו כי היתה זו פעולה בהתנדבות.

"תבוא בשנה הבאה". מצוייד בסיפורי־השנה שהוציא במצריים ובכתב־יד של סיפרו החדש, שאותו כתב בארץ, ניסה לוי את מזלו אצל ירידים מפא"יים אחרים. הם הציעו לו לפנות אליהם שנית, אחרי שיצליח להוציא־לאור את סיפרו. אריה נבון, קאריקטוריסט דבר, קרא את סיפרו, הבטיח לסדר לו עבודה, נתן בידו כמה כתובות. התשובה בכל מקום היתה — "תבוא בשנה הבאה, עכשיו אין עבודה."

החודש מצא הד"ר המצרי לכלכלה עבודה בלתי־רגילה במיקצועו. מנהל מלון רמת אביב. שאליו פנה לוי אחרי ששמע כי התפנתה מישרת נהג־מעלית, התעניין בגורלו, הכניסו לעבוד במישרה הפנויה היחידה שעמדה לרשותו — מישרת הצ'קר, מונה מנות־המזון המועברות מהמיטבח לחדר־האוכל של המלון.

ספרים

מתנה שכזאת

תל־אביב (מאת נתן דונביץ; הוצאת שוקן; 245 עמודים) הוא ספר שח"כ ישראל רוקח, לשעבר ראש עיריית תל־אביב, סירב לקבלו כמתנה מידי מחברו. הסיבה: הפרק שהוקדש בספר לרוקח עצמו הכיל תיאורים כמו "כל תענוגו בחיים (של רוקח) היה לומר לאדם בוכרה: (מחרו). דברים שאפשר היה לעשותם היום. היה ישראל רוקח עושה אותם מחר. ומנגנון העיריה למד ממנו ונהג כמותו... כל עוול שנעשה לתל־אביב ראה כעוול שנעשה לעצמו. אך לא ראה את העוול שעושה הוא לעיר. בגלל חוסר התיכנון בימיו של רוקח משלמת תל־אביב היום ותשלם גם מחר... הוא אדם מחוספס שאינו יודע לחייך. אינו מבריק וחסר מעוף. פניו מגושמים. הוא נואם גרוע. מישפט אינו נקשר למישפט. ובכל זאת הוא מרבה לנאום."

אנשים

● שגריר ישראל בארצות־ברית, **אבא אבן**, שהגיע במיסגרת סיור־נאומים לדנבר, קולוראדו, גרם קורת־רוח כללית לכל אותם שבאו לקבל את פניו. בראותו את קבוצת האנשים עטורי־הזקנים שבאו לקראתו, שאג השגריר: "מה זה: הבאתם אותי לקובה?"

● דוגמה מאלפת לאזרחי המדינה מה נכלל במיסגרת תפקידו של מנהל מישרד ראש־הממשלה, נתן השבוע **טדי קולק**, כאשר שימש יושב־ראש למסע תעמולה של חברת־היין הפרטית של יקבי ראשון־לציון, לבחירת היין המתאים ביותר למכירה ביום־העצמאות. לפני שהתחיל, עם שאר חברי הוועדה הציבורית, בלגימת 15 מיני יין, סייר קולק עם המוזמנים ביקב וחיווה את דעתו: "זה לא יקב רומנטי. כאן לא מספיק מלוכלך!"

טיפשעשרה והזמנים

עוד קטע, ישר מפי הסוס, ובעונה המקובלת של אותם ימים, ללא מסיקים ונקודות, מפי בת טיפשעשרה במדור־ההיכרויות "מיבתבים לרוחי". בקטע מדווחת הצעירה על מסיבת יום־העצמאות:

איפה הייתי? חיפשת אותך עם מי הייתי? אני עם רפי רציתי ללכת נורא כי זה נורא עניין אותי וא־אפשר היה להשיג כרטיסים. תיארתי לי בערך מה שזה יהיה אז התלבשתי נורא פשוט רק חצאית רחבה ועומדת וחולצה ועקב בייבי ובלי ליפסטיק. נו אז מה רעתרץ זה היה דווקא די מעניין את יודעת אבל אני באמת לא יודעת מה רפי הזה התמוגג כל־כך ובכלל כולם עמדו ושרו כל מיני שירים ששומעים ברדיו כשבת בצהריים וכל ההבדל היה שגם ראינו אותם. הצ'יבאטרון זה דווקא די מעניין את יודעת אבל לא כל־כך נוקא ישבתי נורא קרוב וראיתי שרבקה'לה זוחי עכשיו ריילת בלונדינית. היתה עם לאק אדום על הציפורניים אבל ייתכן שזה באמת לא כל־כך חשוב רק הריח. ויפה ירקוני שרה עם המון רגש תגידי, באב אל וואד זה משהו בערבית, לאו?

נורא מצא חן בעיניי לראות איך ששימעון ישראלי ואורי זוהר משתוללים על הבמה הוא נורא נחמד. אחדי טיפשהו כזה שוויצר את יודעת אני מתה להכיר אותו אבל אני קצת מתביישת. אבל הוא דווקא לא התבייש בכלל לכתוב על הגב שלו יחי אורי זוהרי ולהקת הנח"ל חבובה נורא יש שם אחת נחמדה נורא כזותי עם שערות צבועות לבלונד לא ידעתי שזה מותר בנח"ל. את חושבת שכראי להצטרף ללהקה כשאתגייס? כי אחר־כך אפשר לעבור לתיאטרון תראי את בצל ירוק. נורא חבובים עוד לא ראיתי אותם אני באמת מכורזה לראות אותם פעם אבל אף פעם לא יוצא. ואריק לביא שר יופי אבל למה הוא נראה תמיד כעוס כזה? ויונה עטרי שרה בדיוק כמו שושנה דמארי בחיי, אפילו כשהיא שרה את ריקה זראי. אבל היא נורא נחמדה. גם ריקה. דווקא לה היה לי כל־כך חבל על הערב, כי נורא נהניתי מישראל יצחקי וצדוק סביר הם שרו ככה נורא נחמד ככה עם תנועות והבל. ובאמת רק הם קיבלו פרחים חבל נורא שצדוק סביר לא שר את דיינאנה.

טיולים לצעירים ב-10 תשלומים

מסלולים מרתקים

כשאנו אומרים אירופה הקלאסית או אמריקה מחוף אל חוף, איננו מתכוונים רק למגדל אייפל או הקוליסאום, ולא רק לפסל החרות ובניין הקפיטול. אנו מתכוונים למקומות, נופים, הווי אווירה ותרבות, שבלעדיהם (לדעתנו לפחות), לא יכול המטייל לומר הייתי ב... לבחירתך מסלולים שונים המקיפים את אירופה וארה"ב, ומאפשרים לך לראותם כראוי, ללא החיפזון המאפיין טיולים מאורגנים אחרים. תבקר גם באתרים שמחוץ למפת התיירות הקלאסית, ומלבד דיסנילאנד ושער הנצחון, תבקר גם בעיירות טיפוסיות, טירות, פסגות מושלגות וחופי רחצה מפורסמים. תאכל מאכלים מקומיים ותבקר במופעי בידור ופולקלור. תבלה בדיסקוטקים ותערוך קניות בשווקים מפורסמים ובירידים עממיים.

טיול שעושה חברים

קמפינג- כך מטיילים צעירים בעולם. לא עוד תיירות מרובעת אלא אווירה חופשית "בלתי מכופתרת". אתה פוגש צעירים מכל רחבי תבל הבאים לבלות בקמפינגים מן השורה הראשונה: בדיסקוטק או בבריכה (כן, יש בקמפינג), במינימרקט או באמבט (כן, יש בקמפינג), ליד מכונות הכביסה והייבוש האוטומטיות (כן, יש בקמפינג) עם גיטרה ביד באוהל המרווח והמודרני, או בתחרות תחפושות משגעת (כן, יש בקמפינג). בלי מחיצות, בלי מסגרות, כמו שצעירים אוהבים.

סקר מגלה: חברים ממליצים על קמפינגטורס

סקר מקיף שנערך בין מטיילי קמפינגטורס מגלה כי 85% מקרב הצעירים הצטרפו לטיולינו בגלל 2 סיבות עיקריות:

א. המלצת חברים או בני משפחה.

ב. האופי והאווירה המיוחדים של טיולי קמפינגטורס.

הרבה יותר בהרבה פחות מזומנים

במקום להשקיע במלון, במלצרים, בטיפים ובכל השאר, אתה משקיע בעצמך. מחירי טיולינו כוללים הכל: דמי הכניסה לאתרים (אין הפתעות בלתי צפויות), לינות בקמפינג (וגם בבתי מלון), 2 ארוחות מלאות - חגיגה אמיתית (ולפעמים גם במסעדות), חסון עשרות רבות של דולרים, תוכל לבזבז אותם על עצמך בלבד!!!

יורוקמפ

לחרוש את אירופה בחמישה מסלולים נהדרים לדוגמא: 25 יום אירופה הגדולה: לוצרן, ונציה, רומא, פירנצה, הרביירה הצרפתית, פריז, אמסטרדם, לונדון.

בכל קמפינג ימתין לך טבח עם ארוחה טובה, ונציג החברה יעמוד לרשותך בכל נושא.

המחיר **$1539** כולל טיסה

אמריקמפ

המחיר **$1290** ללא טיסה

ביצוע מעולה

לוח הזמנים הגמיש, הארגון המעולה והמסלולים המגוונים נותנים לך "תפריט חו"לי" שלא תמצא באף מקום אחר.

צוות מומחי הקמפינג של קמפינגטורס ידריך ויילווה אותך לאורך הטיול.

נסיוננו רב השנים בביצוע טיולי קמפינג מנוצל כולו לטובתך, הנוסע.

כך מטיילים צעירים בעולם.

קמפינגטורס.

ליכטנשטיין צרפתי

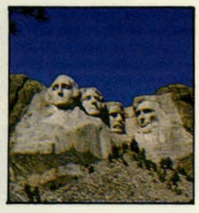
10% הנחת מזומן לנרשמים עד 18.5.84
או 60% במזומן 40% ב-4 תשלומים
ללא הצמדה וללא ריבית

מיספר 2436 | ז' אייר, 9.5.84 | שנה 48 | המחיר 250 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

אם שבולה אימצה את העברין המועד הצעיר ביותר במדינה

יפית
ניניו
והנער
בן ה־11

